

PNU | PRINCESS OF
NARADHIWAS
UNIVERSITY
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Princess of Naradhiwas University
Journal of Humanities and Social Sciences

วารสาร

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 : มกราคม - มิถุนายน 2568

ISSN: 2985-0258 (Online)

กองบรรณาธิการ
วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

99 หมู่ 8 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000

โทรศัพท์ 0-7370-9030 ต่อ 1161

โทรสาร 0-7370-9030 ต่อ 1173

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 09-3604-3247

E-mail: pnu_jr@hotmail.com

บทความวิจัย

- ❖ นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์บนฐานความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- ❖ การวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงรณรงค์พื้นบ้านปัตตานีในการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
- ❖ การประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ❖ การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- ❖ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอน จังหวัดนราธิวาส
- ❖ แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา
- ❖ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- ❖ การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ปั่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน
- ❖ ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- ❖ การพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี
- ❖ ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา
- ❖ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคราห์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

บทความวิจัย (ต่อ)

- ❖ การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์
- ❖ วิธีการดำเนินงานและกระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

Princess of Naradhiwas University
Journal of Humanities and Social Sciences

วารสาร

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รับพิจารณาตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการประเภทบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความ
ปริทัศน์ บทความพิเศษ และบทความปกิณกะ ทั้งนี้บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร
อื่นใดมาก่อน นับจากวันที่ผู้เขียนได้ส่งบทความต้นฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ สาขาหลักในด้านสังคมศาสตร์
ประกอบไปด้วยสาขาวิชาศิลปะและมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และ
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ การจัดการและการบัญชี โดยมีสาขาวิชาย่อยดังนี้คือ
ภาษาและภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วไป ศึกษาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์
และบริหารธุรกิจทั่วไป การจัดการ และการบัญชี
- เพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในสถาบันการศึกษาและสถาบันวิชาชีพ
ที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อตอบสนองพันธกิจหลักในการสร้างองค์ความรู้ และการเผยแพร่ผลงานวิจัย
และผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000

โทร. 0-7370-9030 ต่อ 1611 โทรสาร 0-7370-9030

<http://journal/pnu.ac.th>, E-mail: pnu_jr@hotmail.com

คณะกรรมการจัดทำวารสาร

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

ที่ปรึกษา

ศ. ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์
ผศ.ดร.จรงค์ พลาคัย
รศ.ดร.รสสุคนธ์ แสงมณี
ผศ.ดร.ปรีชา สะแลแม
อาจารย์ ดร.อาสสัน ทิเล
รศ.ดร.ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์
ผศ.ดร.สายทอง แก้วฉาย
อาจารย์มารียะ ปุเต๊ะ

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.อิมรอน มะลูลีม
ศ.ดร.จรัญ มะลูลีม
รศ.ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์
รศ.ดร.สังวรณ์ จัตุระโทก
รศ.ดร.อาฟีฟี ลาเต๊ะ
รศ.ดร.พัชลินจ์ จินนุ่น
รศ.ดร.นิมิต ชื่นสัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Assoc. Prof. Sr. Dr. Mohd. Nasrun Mohd. Nawi Universiti Utara Malaysia

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สรัญณี อุเส็นยาง

ผศ.ดร.อนิวัช แก้วจำนงค์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.อนุวัต สงสม

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.กันยปริณ ทองสามสี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผศ.ดร.ชอฮิบูลบะห์รี บินโมง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผศ.ดร.เก็จฉวา บุญปรากฏ

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ผศ.ดร.กอแก้ว จันท์กิ่งทอง

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ผศ.ดร.ดุซงู๋ นาคเรือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผศ.ดร.อิศรภัฏฐ์ รินไธสง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผศ.ดร.ทวีลักษณ์ พลราชม

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

อาจารย์ ดร.นริศา ไพเจริญ

มหาวิทยาลัยพะเยา

Dr. Syeliya Mohd Zaini

Universiti Kuala Lumpur

Dr. Syahro Syerina Syahrin

Universiti Kuala Lumpur

ผศ.ดร.โรสนี จริยะมาการ

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผศ.ดร.ธมยันตี ประยูรพันธ์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผศ.ดร.ตรมีชี สาและ

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผศ.ดร.มุสลิม คาแรง

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผศ.เดชดนัย จัวยชุม

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผศ.ชาฮ์นีน นิติภาค

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

อาจารย์ ดร.สุรเชษฐ์ สังข์พันธ์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

อาจารย์จรูญ กำแหงกิจ

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

อาจารย์อรอนงค์ อิศระนรากุล

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

กองจัดการ

ผศ.เดชดนัย จัวยชุม
อาจารย์ฟิรดาว นิสะนิ
นางสาวนฤมล รัตนธานี
นางปิยนุช วัจนศิริ
นางสาวชมชียะห์ เจ๊ะสาเม๊ะ

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
กำหนดออก
ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้
ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาบทความเพื่อลงตีพิมพ์อย่างน้อยจำนวน 2 ท่านต่อบทความ และบทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นวรรณกรรมของผู้เขียน บรรณาธิการหรือมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568) ได้รวบรวมบทความวิจัยที่มีคุณภาพจำนวน 15 บทความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสารในการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการในสาขาหลักด้านสังคมศาสตร์

ในด้านศิลปะและมนุษยศาสตร์ มีบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม อาทิ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และการประยุกต์ใช้บทเพลงรณรงค์ในพื้นที่บ้านปัตตานีในการสอนดนตรี ซึ่งสะท้อนการบูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มีการนำเสนอผลงานที่หลากหลาย ทั้งการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการศึกษาผลกระทบทางสังคมในประเด็นต่าง ๆ เช่น การสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ และแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ในส่วนของรัฐประศาสนศาสตร์ มีบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการ และการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านบริหารธุรกิจ การจัดการ และการบัญชี มีการศึกษาที่ทันสมัยเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งล้วนเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจในพื้นที่

บทความทั้งหมดในฉบับนี้ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อพันธกิจในการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์เท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายนักวิชาการจากหลากหลายสถาบัน

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการพิจารณาบทความ และขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ไว้วางใจส่งผลงานมาตีพิมพ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการและการพัฒนาสังคมต่อไป

บรรณาธิการ

สารบัญ

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

บทความวิจัย	หน้า Page	Research Article
นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวด ศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์บนฐานความ ต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์ • นวลปราง อรุณจิต • โสภาวรรณ หนูกิ้ง • ฮัสสัน ดุมาลี	1	Education Management Strategies for Developing a General Education Social Science Curriculum Aligned with Undergraduate Needs: A Case Study at Princess of Naradhiwas University • Nualprang Aroonjit • Sopawan Nookung • Hussan Dumalee
การวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการ ประยุกต์ใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี ในการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น • วสวัตต์ นวลนาค • ดนีนญา อุทัยสุข	19	An analysis of Pattani Rong-Ngeng Folk Songs for Proposed Teaching Applications in Lower Secondary Music Classrooms • Wasawat Nualnak • Dneya Udtaisuk
การประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงาน ป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัด นครศรีธรรมราช • กรรณิกา สุวรรณา • ประภัสสร คำแป้น • สุภาวิดา พิพิธกุล • กชกร กองไธสง	45	Evaluation of the Government Action Plan of Disease Prevention and Control in Region 11, Nakhon Si Thammarat Province, Fiscal Year 2021 • Kannika Suwanna • Prapatsorn Dumpan • Supawida Pipittakul • Kotchakorn Kongthaisong
การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการ สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสรา ชนครินทร์ • เดชดนัย จุ้ยชุม • โสภาวรรณ หนูกิ้ง • รจเรช กำแหงกิจ • เกษรา บ่าวเข้มซ้อย	69	The Influence of Mobile Device Use on Information Utilization Among Undergraduate Students in the Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University • Detdanai Juychum • Sopawan Nookung • Rojarek Kamhaengkit • Ketsara Bowchamchoy

สารบัญ (ต่อ)

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

บทความวิจัย	หน้า Page	Research Article
การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน จังหวัดนราธิวาส	85	The Development of Reading Aloud Skill Development through Phonics-Based Exercises for Grade 3 Students at Darul Furqan School, Narathiwat Province
• ฟิรดาวส์ เจ๊ะอาแว • ซาฮีดิน นิติภาค		• Firdaus Cheawae • Sahidin Nitiphak
แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา	100	Guidelines for Preventing Recidivism of Drug Offenders in Yala Central Prison
• ซุลกิฟลี มะยาแล • ปันณธร หอมบุญมา		Proposed Guidelines for Reducing Recidivism Among Drug Offenders in Yala Central Prison
• Sulgiflee Mayalae • Pannathorn Hombunma		
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	119	Online Marketing Mix Factors (6Ps) and Their Influence on Attitudes and Repeat Purchase Decisions Among Generation X Consumers Using the Shopee Application in Mueang District, Songkhla Province
• ธรรมมน เพ็งหมาน • ธิตีวรรณ แยมยิ่ง		• Hasamon Pengman • Thitiwan Yaemying
การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน	141	Branding and Packaging Design for Thai Fish Puff Products from Local Fisheries: Promoting Commercial Competitiveness Through Conservation and Sustainable Management of Pattani Bay Resources
• อานีสาร์ ปือฮะ • รอปีย๊ะ กือจิ • ฮัสนะห์ บุญทวี • ซากี นิเซ็ง • อิฟพะห์ มะเกะ • อนุวัตร วอลี		• Aneesa Bueha • Ropiah Kueji • Hasnah Boonthave • Zakee Niseng • Iffah Makea • Anuwat Worlee

สารบัญ (ต่อ)

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

บทความวิจัย	หน้า Page	Research Article
ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา • รักษก จิรนิล • พิเชษฐ์ พรหมใหม่ • จุฑามาศ บุญรัมย์	165	The Impact of Online Marketing Mix and Consumer Trust on the Purchasing Decision Process for Fashion Clothing via Online Applications in Muang Songkhla District, Songkhla Province • Ratchanok Jiranil • Pichet Prommai • Jutamas Boonradsamee
การพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี • โนรีลี มะ • ธีรรัตน์ บุญหา • กวิสรา อับดุลลาตีฟ • วิษณุ ธรรมเจริญ • วิทยา บรรดาศักดิ์	184	Development of an Online Repair Notification System: A Case Study in Building and Facility Management at Pattani Vocational College • Norlee Ma • Thirarat Boonha • Kawissara Abdullatif • Visanu Thomcharoen • Witthaya Bandasak
ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา • วารีพร หอยมณี • จุฑามาศ พรหมมนตรี • บุตรี บุญโรจน์พงศ์ • วีณา หาญณรงค์ • สุพรรณณี หมายดยุโส๊ะ	201	The Impact of Smoking on University Students and Perceptions of Personal Rights Violations Related to Smoking in Public Spaces: A Case Study of a University in Songkhla Province • Wareeporn Hoymanee • Jutamas Prommintree • Boottree Boonrotepong • Weena Hannarong • Suphannee Mardysuh

สารบัญ (ต่อ)

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

บทความวิจัย	หน้า Page	Research Article
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา อัตตารีกกับอัลอัคลากร่วมกับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 1	219	The Impact of an Integrated Learning Management System Using Electronic Books on Academic Achievement in Al- Tarikh and Al-Akhlaq Subjects for Year 1 Intermediate Islamic Studies Students • Niswan Hayeesalaeh • Abdulramae Sulong • Muhammadsuhaimi Haengyama
การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาด ทางอารมณ์	239	Stress Reduction and the Enhancement of Emotional Intelligence • Wan-ahmad Waeduerah • Jirawan Rachkaew • Suwaibah Ma-using • Nusreen Ningoh • Nasrina Duera-oh • Nucharee Lebnoo • Muhammadsahid Salaming • Muhammadfadel Yalawae • Muhaimin Bughacha • Hamidah Musa • Supakan Buatip
วิธีการดำเนินงานและกระบวนการสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความ เข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี	256	Processes and Community Empowerment Through Local Development Models: A Case Study of Nonthaburi • Pattarat Rattanasathien • Ladawan Khaikham

นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์
บนฐานความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
Education Management Strategies for Developing a General Education Social
Science Curriculum Aligned with Undergraduate Needs: A Case Study at
Princess of Naradhiwas University

นวลปราง อรุณจิต^{1*} โสภารรรณ หนูกุ้ง¹ ฮัสสัน ดุมาลี¹
Nualprang Aroonjit^{1*}, Sopawan Nookung¹, Hussan Dumalee¹

(Received: April 29, 2024; Revised: July 15, 2024; Accepted: August 15, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษานโยบายการศึกษาและความต้องการในการพัฒนาศึกษาหลักสูตร 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ วิธีการศึกษาใช้การวิจัยแบบผสมผสานเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 471 คน วิเคราะห์ข้อมูลและนัยสำคัญทางสถิติ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่มตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี จากต่างสาขา จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมกับข้อมูลเชิงปริมาณ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และอภิปรายผล ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีกรอบแนวทางการพัฒนาตามนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุดคือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือด้านความรู้ และการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความต่างหลากหลาย และข้อเสนอการวิจัย คือ การพัฒนาหลักสูตรบนฐานความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บูรณาการศาสตร์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: นโยบายการศึกษา หลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: nualprang.a@pnu.ac.th

Abstract

This research article examines two key areas: 1) the educational promotion policies aimed at developing the General Education Curriculum (GEC) and 2) the educational management needs that influence policy and curriculum development in alignment with the requirements of bachelor's degree candidates at Princess of Naradhiwas University (PNU). A mixed methods approach was employed, with quantitative data collected from a sample of 471 undergraduate students at Princess of Naradhiwas University (PNU) and analyzed to determine statistical significance. Qualitative data was gathered from focus groups comprising eight students from various faculties and subjects. This qualitative data was analyzed in conjunction with the quantitative findings, with both sets of data grouped and analyzed together to discuss the results. The data analysis revealed that: 1) education promotion policies by regional universities were implemented locally in alignment with development goal, educational frameworks, and sustainability objectives; 2) PNU undergraduates primarily sought educational management policies that offered the highest practical applications for daily life, with a secondary emphasis on knowledge that promotes coexistence in a diverse diversity. The research recommendation advocates for the development of the General Education Curriculum (GEC) based on student needs, with a focus on humanities and social sciences while integrating knowledge from health sciences and technology. The goal is to establish policies that formulate curricula in line with Sustainable Development Goals (SDGs).

Keywords: Education policy, General Education Curriculum (GEC), Sustainable Development Goals (SDGs)

บทนำ

การศึกษานับเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เชื่อมโยงมิติความรู้ความสามารถและทักษะการดำเนินชีวิต และเป็นส่วนหนึ่งของสวัสดิการสังคมทั้ง 7 ด้าน อันประกอบด้วย การศึกษา (Education) สุขภาพอนามัย (Health) ที่อยู่อาศัย (Housing) การทำงานและการมีรายได้ (Employment and income maintenance) ความมั่นคงทางสังคม (Social security) บริการสังคม (General social services) นันทนาการ (Recreation) การศึกษาจึงมีความสำคัญในมิติการสร้างการเข้าถึงและการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (กิตติพัฒน์ นนทปัทมดุลย์, 2565)

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีกลไกการพัฒนามหาวิทยาลัยที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน โดยยุทธศาสตร์ที่ได้นำมาใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัยทั้ง 5 พันธกิจ ได้แก่ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การผลิตงานวิชาการงานสร้างสรรค์และงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และการบริหารและการจัดการภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาในหลายด้านเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (จรงค์ พลาคัย, 2557) มหาวิทยาลัยมีแนวทางการดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งในการกิจหลักของมหาวิทยาลัย และด้านโครงสร้างองค์การ (ประทีป หมวกสกุล และคณะ, 2556)

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาทั่วไปมีความสำคัญในมิติการพัฒนาทักษะความรู้ของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ การส่งเสริมความรู้และทักษะความสามารถทางสังคม การวิจัยครั้งนี้ จึงพิจารณาความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย รวมถึงปัญหาความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาสู่การพัฒนานโยบายการศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายสวัสดิการด้านการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ด้วยการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการศึกษาและความต้องการในการพัฒนาศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

นโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในทศวรรษที่ 21 มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (The Sustainable Development Goals – SDGs) ซึ่งเป็นกรอบเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ตามที่องค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UN Thailand) ได้วางเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนในประเทศนำกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) จากผลการประเมินความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย [สกว.], 2560) รายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) ระบุว่า ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายหัวข้อที่ 1 ขจัดความยากจน (No poverty) และยังมีเป้าหมาย SDGs ที่มีสัดส่วนของตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้ว และมีแนวโน้มจะบรรลุตามเป้าประสงค์ระยะยาว คือ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 คุณภาพการศึกษา โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย ในเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ไกรสร วันละ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2564) การศึกษานำไปสู่การพัฒนาสังคมและชุมชน นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับการจัดการคุณภาพการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในชุมชน และการปรับใช้กับสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง การจัดการด้านคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม (พรรณเพ็ญ พลาชัย, 2561) จากผลการประเมินความก้าวหน้า พบว่า จังหวัดนราธิวาสยังขาดตัวชี้วัดค่าเป้าหมายด้านการศึกษาบางประการ ดังนั้น มหาวิทยาลัยในพื้นที่จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในด้านฐานข้อมูลรวมถึงสะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาสู่การพัฒนา (สกว., 2560)

การกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีความเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเมื่อพิจารณาการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสถานะข้อมูลตัวชี้วัดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัดเป้าหมายการดำเนินการเกี่ยวกับ การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสมอภาคทางเพศ และสิทธิมนุษยชน หลักสูตรรวมถึงนโยบายการศึกษาของประเทศ ยังไม่บรรลุเป้าหมายหรือยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบเป้าประสงค์ดังกล่าว (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จึงนับเป็นความท้าทายของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับนโยบายระดับประเทศ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (สุนันท์ สีพาย และไพฑูรย์ สีนารัตน์, 2561) รวมถึงการศึกษาที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (นวลปราง อรุณจิต และคณะ, 2560)

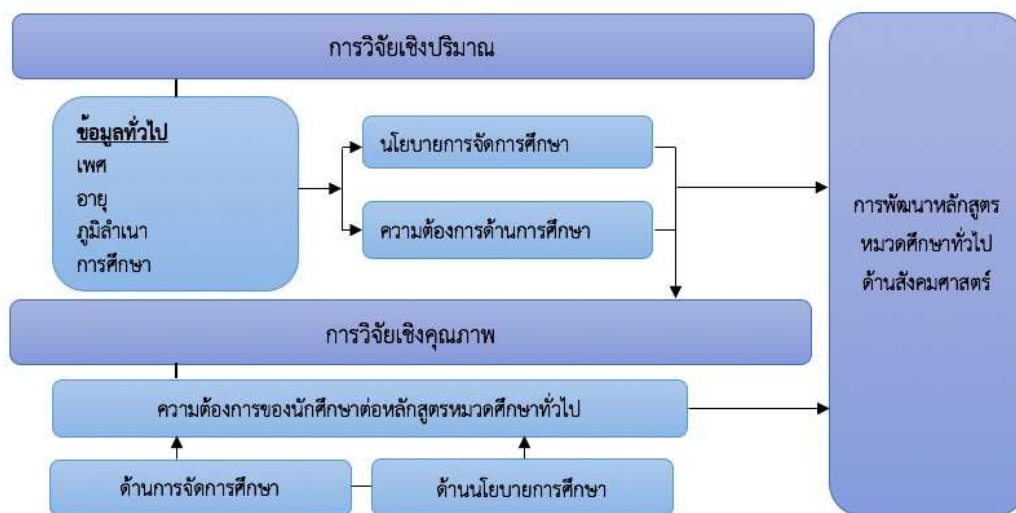
การที่จะพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ จึงจำเป็นต้องประเมินนโยบายการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นกรอบแนวคิดการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อประกอบกับการพิจารณาความต้องการต่อการจัดการศึกษาที่นำมาจากพันธกิจของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) การพัฒนาทักษะ 3) การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 4) การบริการวิชาการ 5) การทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม 6) ด้านการวิจัยนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี 2) ประสบการณ์ ความรู้ 3) ลักษณะพื้นที่ ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม 4) ความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา 5) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 6) การอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม 7) เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (จงรัก พลาชัย,

2557; ประทีป หมวกสกุล และคณะ, 2556; นวลปราง อรุณจิต และคณะ 2560) เช่น การบูรณาการการเรียน การสอนและการบริการวิชาการทำนุศิลปวัฒนธรรม (เดชดนัย จั๋ยชุม และคณะ, 2558)

ขณะเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป ควรคำนึงถึงการบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะทางภาษาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาบัณฑิตในพื้นที่ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เช่น ความจำเป็นในการพัฒนาการเขียนของนักศึกษาและการใช้ภาษาไทยของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ (วันชัย แก้วหนูนวล และภัทร์ธีรา ฉลองเดช, 2561) ภาษาต่างประเทศ เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้ภาษามลายู การใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา (ชาฮีฎีน นิติภาค และคณะ, 2560) การพัฒนาทักษะทางภาษาการเขียนอักษรจีน (ปาริยะ รักเกื้อ และคณะ, 2567) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ ทั้งรูปแบบการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี รวมถึงการ บริการวิชาการแก่นักเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส (ฟารีดา กิตติวิโรจน์ และคณะ, 2560)

สามารถกล่าวได้ว่า ความต้องการต่อการจัดการศึกษามีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรศึกษาทั่วไปและเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดนโยบายการศึกษาในรูปแบบการพัฒนาจากฐานล่างสู่เบื้องบน (Bottom up) การวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้แนวคิดและกำหนดตัวแปรต้น คือ เพศ สังกัดคณะ/สถาบัน และภูมิลำเนาของนักศึกษา มีตัวแปรตาม คือ ความต้องการการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยมีกรอบ ในการวิจัยดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยใช้การวิจัยเป็นลำดับ (Sequential transformative) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วจึง

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้งสองส่วนเท่า ๆ กัน ด้วยวิธีการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เรียนในรายวิชาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,067 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการต่อการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการศึกษา คณะ ภูมิภาค

นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์

ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อนโยบายการจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์

โดยแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของ Likert โดยกำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อดังนี้

มากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
มาก	คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51-5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51-4.50	อยู่ในระดับ	มาก
2.51-3.50	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51-2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
1.00-1.50	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับคำถาม (IOC: Index of Item Object Congruency) จากนั้นนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ใช้เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยปรับปรุงข้อที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.941

การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์และการดำเนินการวิจัยโดยแจ้งสิทธิอาสาสมัคร ผู้มีส่วนร่วมวิจัยในการให้ข้อมูลโดยสมัครใจและสามารถให้ข้อมูลตลอดจนสิ้นสุดกระบวนการ สถานที่ดำเนินการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 ถึง พฤศจิกายน 2566 โดยเก็บสอบถามทางออนไลน์กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยได้ยึดถือการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์และขอเก็บข้อมูล โดยจากความยินยอมของผู้ให้ข้อมูลโดยจะทำการรักษาข้อมูลอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและปกปิดชื่อเป็นความลับ และคัดเลือกเฉพาะผู้มีความสมัครใจ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 471 ชุด ซึ่งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 354 ชุด ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลความต้องการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำมาวิเคราะห์เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากนักศึกษาตัวแทนคณะ/กลุ่มสาขาวิชา จัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 สาขา ตามโครงสร้างมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.1 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ จำนวน 3 คน

2.2 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 2 คน

2.3 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา จำนวน 3 คน

รวมทั้งหมด จำนวน 8 คน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในขั้นตอนแรก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เชิงคุณภาพในขั้นตอนต่อมาโดยการสนทนากลุ่ม เพื่อให้เห็นถึงผลการวิจัยเชิงปริมาณในภาพกว้างและการวิจัยเชิงคุณภาพในการให้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะใช้ข้อมูลมาสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังแสดงในผลการวิจัย

ผลการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เรียนในรายวิชาสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,067 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 471 คน ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตารางที่ 1

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	173	36.70
หญิง	298	63.30
อายุ		
ต่ำกว่า 19 ปี	132	28.00
19-20 ปี	299	63.50
21 ปี ขึ้นไป	40	8.50
ภูมิลำเนา		
จังหวัดนราธิวาส	323	68.60
จังหวัดปัตตานี	79	16.80
จังหวัดยะลา	49	10.40
จังหวัดพื้นที่นอก 3 จังหวัดชายแดนใต้	20	4.20
คณะที่ศึกษา		
คณะแพทยศาสตร์	4	0.80
พยาบาลศาสตร์	15	3.20
คณะเกษตรศาสตร์	28	5.90

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	86	18.30
คณะวิศวกรรมศาสตร์	189	40.10
คณะวิทยาการจัดการ	45	9.60
คณะศิลปศาสตร์	92	19.50
สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา	11	2.30
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในราชิวาส	1	0.20
รวม	471	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

เพศ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 298 คน (ร้อยละ 63.30) และเพศชาย จำนวน 173 คน (ร้อยละ 36.70)

อายุ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีช่วงอายุระหว่าง 19-20 ปี จำนวน 299 คน (ร้อยละ 63.50) รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 19 ปี จำนวน 132 คน (ร้อยละ 28.00) และมีอายุ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน (ร้อยละ 8.50) ตามลำดับ

ภูมิลำเนา นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 323 คน (ร้อยละ 68.60) รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานี จำนวน 79 คน (ร้อยละ 16.80) และน้อยที่สุด จังหวัดพื้นที่นอก 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 4.20) ตามลำดับ

การศึกษา นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 189 คน (ร้อยละ 40.10) รองลงมาคือ คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 92 คน (ร้อยละ 19.50) และน้อยที่สุด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในราชิวาส จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.20) ตามลำดับ

นโยบายการจัดการศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ตามพันธกิจ คือการผลิตผลงานวิชาการ งานสร้างสรรค์และงานวิจัย บริการวิชาการและวิชาชีพ การทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการ โดยผลการความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป รายละเอียดดังตารางที่ 2

2. นโยบายการจัดการศึกษา

ตารางที่ 2 ความต้องการการจัดการศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ของนักศึกษา

นโยบายการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความรู้	4.41	0.687	มาก
ด้านการพัฒนาทักษะ	4.39	0.705	มาก
ด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.44	0.691	มาก
ด้านการบริการวิชาการ	4.27	0.762	มาก
ด้านการทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม	4.37	0.723	มาก
ด้านการวิจัย	4.17	0.811	มาก

จากตารางที่ 2 นโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดการศึกษาด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.691) รองลงมาคือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.687) และน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.811) ตามลำดับ

จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ประเด็นนโยบายการจัดการศึกษา นักศึกษามีความต้องการรายวิชาที่ตอบโจทย์เรื่องการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ความต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม โดยการจัดการศึกษาในรายวิชามนร.เพื่อสังคมพหุวัฒนธรรม รายวิชามนุษย์และสังคม รายวิชาสังคมวิทยาจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีส่วนในการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา นอกจากนี้ รายวิชาที่สอดคล้องกับ ประสบการณ์ ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี ลักษณะพื้นที่ การอยู่ร่วมกันของคน ที่ควบคู่กับการพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ รายวิชาโลกและเหตุการณ์ปัจจุบัน รายวิชาทักษะการคิด รายวิชาสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า และรายวิชาการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยต้องการให้มีการจัดรายวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป

นอกจากนี้ ประเด็นการจัดการศึกษาและการวิจัย นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปว่ามีความเกี่ยวข้องในการสร้างพื้นฐานความเข้าใจ และมีความคิดเห็นต่อการวิจัยว่าจะมีความสำคัญในการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นวิชาเอกและวิชาเฉพาะ การสนทนากลุ่มมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นการศึกษาและวิจัยเป็นกระบวนการที่สำคัญในการต่อยอดความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา และการทำงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการต่อยอดงานวิจัย

3. ความต้องการที่มีต่อหมวดศึกษาทั่วไป

ตารางที่ 3 ความต้องการต่อการศึกษาลักษณะหมวดศึกษาทั่วไปของนักศึกษาระดับ

	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี	4.47	0.689	มาก
ประสบการณ์ ความรู้	4.48	0.687	มาก
ลักษณะพื้นที่ ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม	4.48	0.690	มาก
ความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา	4.46	0.676	มาก
ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.50	0.668	มาก
การอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม	4.50	0.655	มาก
เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น	4.49	0.702	มาก

จากตารางที่ 3 ความต้องการต่อการศึกษาลักษณะหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาคิดเห็นว่าควรมีนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.655) และความหลากหลายทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.668) รองลงมาคือ เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.= 0.702) และน้อยที่สุดคือ ความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.= 0.676) ตามลำดับ

จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ประเด็นความต้องการการจัดการศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ว่าต้องการการจัดการศึกษาด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งผลต่อนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคน ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม โดยเสนอ การจัดงานบริการวิชาการและกิจกรรมจิตอาสา เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี

นอกจากนี้ นักศึกษาผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย มีความคิดเห็นว่า ควรมีการบูรณาการศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมวดศึกษาทั่วไปทางด้านสังคมศาสตร์ระดับปริญญาตรี ได้แก่ รายวิชาภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษามลายู สาขาวิชาภาษาจีน และการบูรณาการเชิงปฏิบัติการ เช่น เพิ่มหน่วยการเรียนรู้การศึกษาภาคปฏิบัติ กิจกรรมการศึกษาดูงานและการฝึกอาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง นโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา: การพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปบนฐานความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สามารถวิเคราะห์และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1. นโยบายการศึกษาและความต้องการในการพัฒนาศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

รายวิชาศึกษาทั่วไป (General education) เป็นหมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565) การศึกษาด้านนโยบาย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปมีความสอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ได้แก่ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การผลิตงานวิชาการงานสร้างสรรค์และงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และการบริหารและการจัดการภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (จงรัก พลาศัย, 2557; ประทีป หมวกสกุล และคณะ, 2556) ขณะเดียวกัน มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

ปัจจุบันการตอบเป้าประสงค์ SDG 4 คุณภาพการศึกษาระดับประเทศยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ การวิจัยครั้งนี้จึงเสนอ การศึกษาและวิจัยการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อสามารถตอบเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน (SDG 4) ในพื้นที่ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านคณาจารย์ ด้านนักศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งในภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย และด้านโครงสร้างองค์กร ลักษณะดังกล่าวเกิดจากการกำหนดนโยบายจากบนลงสู่ล่าง อย่างไรก็ตาม การกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านกลไกการพัฒนามหาวิทยาลัยที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เช่น การจัดทำหลักสูตรวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการพัฒนามนุษย์และสังคม

นักศึกษาความต้องการ ความรู้ การพัฒนาทักษะ ด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของหลักสูตร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมวดศึกษาทั่วไป ได้แก่ รายวิชาสารสนเทศและการค้นคว้างานวิชาการ วิชาทักษะการคิด วิชาการค้นคว้าสารสนเทศน์ ขณะที่ นักศึกษามีความต้องการด้านบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการวิจัย ในรูปแบบการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมโครงการของมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมงานครบรอบสถาปนามหาวิทยาลัยและการทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม สอดคล้องกับการวิจัยของ

เดชดนัย จั๋ยชุม และคณะ (2558) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการองค์ความรู้ ด้านภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเศรษฐกิจพอเพียงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการรักบ้านเกิด คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการ องค์ความรู้ ด้านภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเศรษฐกิจพอเพียงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นโยบายการจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับสถานะข้อมูลตัวชี้วัดเป้าประสงค์ตัวชี้วัดเป้าหมาย การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เช่น การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน การวิจัยพบว่า รายวิชาที่นักศึกษาต้องการให้ในการพัฒนา หลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ กลุ่มวิชาเทคโนโลยีดิจิทัล กลุ่มวิชาการเป็นพลเมืองโลก ที่เข้มแข็ง ได้แก่ รายวิชา มนร.เพื่อสังคมพหุวัฒนธรรม โลกและเหตุการณ์ปัจจุบัน ภาวะผู้นำและการทำงาน เป็นทีม สังคมวิทยาจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งสอดคล้องกับ เป้าหมายการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ยังจำเป็นต้องมีรายวิชาเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และการสร้างพลเมืองที่เข้มแข็งในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้ จึงเสนอให้เพิ่มเติมรายวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับ การเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การสร้างความเป็น ธรรมและการยอมรับความแตกต่างหลากหลายและการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม อันนำมาสู่การ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สามารถประยุกต์ใช้ทักษะความรู้เพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ บนฐานความต้องการของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ คือ การกำหนดนโยบายการ ส่งเสริมการจัดการศึกษา และการพัฒนาศึกษาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ โดยอยู่บนฐานความต้องการของนักศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรหมวด ศึกษาทั่วไปในรายวิชาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่อง คุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมงานวิจัยเพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลการตอบเป้าประสงค์และการใช้ ประโยชน์เพื่อสังคม

การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาและงานวิจัย การวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการต่อยอดนโยบาย การจัดการศึกษาในระดับมาก หมายถึงความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษากับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส ซึ่งพบว่า ความ ต้องการในการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสอยู่ในระดับปานกลาง (นวลปราง อรุณจิต และคณะ, 2560) ขณะที่การวิจัย ความต้องการที่ส่งผลต่อยอดนโยบายการจัดการศึกษา อยู่ใน

ระดับมาก สะท้อนความสำคัญในการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการนำเสนอความต้องการและความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาควบคู่กับการมีส่วนร่วมและการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน นับว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาการศึกษา และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยซึ่งพบว่า นักศึกษามีความต้องการ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นชุมชน เช่น กิจกรรมครบรอบสถาปนามหาวิทยาลัย และการบริการวิชาการ นอกจากนี้ นักศึกษาคิดเห็นว่าควรมีนโยบาย การส่งเสริมการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม และความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) พบว่า ความต้องการของนักศึกษามีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องคุณภาพการศึกษา ที่มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้วและมีแนวโน้มจะบรรลุตามเป้าประสงค์ ระยะยาว (ไกรสร วันละ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2564) ประกอบกับความต้องการในการมีส่วนร่วม ของนักศึกษานักศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (นวลปราง อรุณจิต และคณะ, 2560)

ทิศทางการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างสมดุลระหว่างนโยบายการจัดการศึกษาระดับประเทศ และการนำนโยบายมาปฏิบัติ เพื่อสอดคล้องต่อความต้องการของท้องถิ่นชุมชนที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยการ เปิดรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาเพื่อผลักดันการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความ ต้องการของพื้นที่ เช่น การจัดทำหลักสูตรพัฒนามนุษย์และสังคม สังคมสงเคราะห์ ความเสมอภาคและสิทธิ ความเท่าเทียม พัฒนาความรู้รายวิชาให้สามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกและ เหตุการณ์ปัจจุบัน

การวิจัยเรื่องความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของผู้ที่มี ความต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น สอดคล้องกับ การวิจัยเกี่ยวกับ การบริการวิชาการองค์ความรู้ ด้านภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเศรษฐกิจพอเพียง กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (เดชดนัย จุ้ยชุม และคณะ, 2558) การวิจัยความต้องการการจัดการศึกษา ด้าน ความรู้ ด้านการพัฒนาทักษะ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการจัดการศึกษาและการ พัฒนากลุ่มวิชาภาษา ที่มีนักศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทยของนักศึกษามหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์ (วันชัย แก้วหนูนวล และภัสรธีรา ฉลองเดช, 2561) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้ภาษามลายู การใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา (ซาฮีฎีน นิติภาค และคณะ, 2560) การ พัฒนาทักษะทางภาษาการเขียนอักษรจีน (ปาริษา รักเกื้อ และคณะ, 2567) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการใช้

ภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการบูรณาการกับการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส (ฟารีดา กิตติวิโรจน์ และคณะ, 2560) สามารถอธิบายได้ถึงความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย รวมถึงปัญหาความต้องการของผู้เรียนเพื่อนำมาสู่การพัฒนา นโยบายการศึกษา

การวิจัยยังพบว่า ความต้องการการจัดการศึกษาเชื่อมโยงกับการต่อยอดองค์ความรู้ทางสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำแนวทางการจัดการคุณภาพสำหรับการจัดการคุณภาพสำหรับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในชุมชน เป็นเครื่องสะท้อนการบูรณาการศาสตร์ทางสังคมและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน (พรรณเพ็ญ พลาศัย, 2561) ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา การบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการและการทำศิลปวัฒนธรรม จึงอยู่บนฐานความต้องการและยังสามารถนำมาสู่การพัฒนาในเชิงนโยบาย การพัฒนาหลักสูตรศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้มีข้อจำกัดเพียงศาสตร์ความรู้เพียงด้านใดด้านหนึ่ง ดังนั้น การบูรณาการศาสตร์ความรู้ อย่างเป็นสหวิทยาการ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เสนอการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ บนฐานความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ใช้การบูรณาการทางศาสตร์วิชาทางสังคมศาสตร์ สอดคล้องกับทักษะ ความรู้ การเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการกับกลุ่มวิชาที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้และทักษะทางภาษา เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการคิดเชิงระบบ เพื่อนำมาสู่การกำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย ในระยะแรกจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของนักศึกษา บุคลากร หน่วยงาน ทุกคณะ สถาบันให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกันในการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป ตลอดจนการปรับโครงสร้างการพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดตั้งคณะทำงานหรือสถาบันศูนย์การจัดการศึกษาทั่วไป ทั้งนี้การกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์บนฐานความต้องการของนักศึกษา จะเป็นหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์บนฐานความต้องการของนักศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมจากตัวแทนนักศึกษา การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาสู่การกำหนดนโยบายจากล่างขึ้นบน

2. ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปด้านสังคมศาสตร์ บนฐานความต้องการของนักศึกษา มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความสามารถ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม และกำหนดบทบาทและความร่วมมือหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยโดยการบูรณาการของหน่วยงาน ตลอดจนการปรับโครงสร้างจัดตั้งงานบริหารการศึกษาทั่วไป

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาผ่านสถาบันฝ่ายพัฒนานักศึกษา เช่น องค์กรนักศึกษา สมาคม และสโมสรนักศึกษา เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรนโยบายการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้านคุณภาพการศึกษาและด้านต่าง ๆ

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษากับท้องถิ่นชุมชน

3. การวิจัยเชิงพื้นที่การศึกษา เพื่อศึกษาความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. การวิจัยประโยชน์และผลกระทบจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางการพัฒนาการศึกษาควบคู่การวิจัย

5. การวิจัยด้านการทำนุศิลปวัฒนธรรมในการจัดการศึกษาบูรณาการการบริการวิชาการ

6. การวิจัยการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาทุนมนุษย์ในระดับอุดมศึกษาและการพัฒนาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

7. การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ การศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษา มาลายู สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชาภาษาไทย รวมถึงการศึกษาควบคู่กับศาสตร์ต่าง ๆ ในเชิงการบูรณาการ

รายการอ้างอิง

กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดชกุล. (2565). *ปรัชญาและแนวคิดสังคมสงเคราะห์*. สำนักพิมพ์สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์.

- ไกรสร วันละ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2564). การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. *วารสารมจร. มาหิศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 7(3), 56-66.
- คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565. <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22>
- จงรัก พลาศัย. (2557). การพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์: จากอดีตสู่ปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 1-11. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/53483>
- ชาอีฐีน นิติภาค, รอฮานี เต๊ะซา, ฟิรดาวซ์ มุหะมัด, กามิลียา หะยีหะซา, และสุไลมาน สมาชิก. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการใช้คำศัพท์ภาษามลายู เรื่อง อวัยวะร่างกายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารที่ทัศน์วัฒนธรรม*, 16(1), 36-50.
- เดชดนัย จุ้ยชุม, นวลปราง อรุณจิต, ฮัสสัน คูมาลี และเกษรา บ่าวเข้มซ้อย. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการองค์ความรู้ ด้านภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเศรษฐกิจพอเพียงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการรักบ้านเกิด คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(2), 85-93.
- นวลปราง อรุณจิต, รอฮานี เต๊ะซา และฟิรดาวซ์ มุหะมัด. (2560). แนวทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษากับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 1-14. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/74965/60504>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป หมวกสกุล, จงรัก พลาศัย, เจ๊ะเหลาะ แซกพงศ์, วันชัย แก้วหนูนวล และอวยชัย เปลื้องประสิทธิ์. (2556). การทบทวนวรรณกรรม: ข้อเสนอเชิงนโยบายและ ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 5(4), 66-74. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/53789>

- ปาริชาติ รักเกื้อ, อาอี๊สะ มามุ และรัฐพร ศิริพันธุ์. (2567). ทศนคติและพฤติกรรมในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(2), 1-12. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/issue/view/17706/5077>
- พรรณเพ็ญ พลาชัย (2561). การจัดการคุณภาพสำหรับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในชุมชน. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 10(3), 143–151. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/132806>
- พาริตา กิตติวิโรจน์, นูรอ ยาเซ็ง, เดชดนัย จั๋ยชุม, กามิลียา หะยีหะชา และสุไลมาน สماعيل (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 15–26. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/74966>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2559). *ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2557-2560 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฉบับทบทวน พ.ศ.2559*. <https://divisions.sru.ac.th/research/wp-content/uploads/sites/26/2016/09/Office-Strategic-Research-Fund-2557-2560-edition-2559-review.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 –2570)*. สำนักนายกรัฐมนตรี. https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf
- สุนันท์ สีพาย และไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2561). เปลี่ยนผ่านการศึกษาไทยสู่ การศึกษา 4.0. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 13-27.
- วันชัย แก้วหนูนวล และภัสรธีรา ฉลองเดช. (2561). ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทย: กรณีศึกษาการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(2), 1-11 <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/133575>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). Harper Collins.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper & Row.

การวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี ในการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

An analysis of Pattani Rong-Ngeng Folk Songs for Proposed Teaching Applications in Lower Secondary Music Classrooms

วสวัตดี นวลนาค^{1*} ดนีนญา อุทัยสุข¹

Wasawat Nualnak^{1*}, Dneya Udtaisuk¹

(Received: August 7, 2024; Revised: September 16, 2024; Accepted: September 30, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี และ 2) นำเสนอแนวทางการใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาข้อมูลโดยการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาเอกสารข้อมูลปฐมภูมิจากสื่อและผลงานบันทึกเสียงบทเพลงรองเง็งปัตตานี ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรองเง็งปัตตานี และการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา และหาข้อสรุปด้วยวิธีอุปนัย ตามหลักการสอนดนตรีของแนวคิดทางดนตรีศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีที่ผู้วิจัยรวบรวมมาจากวงดนตรีรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี 3 คณะได้แก่ คณะชาตรี แวเต็ง คณะเต็นดั่งอัสนี และวงอาเนาะบุหลัน ไซ้จ๊ะหะอินังและโยเก็ด ในการบรรเลงประกอบบทเพลง บทเพลงส่วนใหญ่บรรเลงอยู่ในบันไดเสียง G Major มีความยาวอยู่ระหว่าง 15-99 จังหวะ ส่วนใหญ่มีคติดัดลักษณะแบบ ABA และ AB และ 2) บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีที่นำมาวิเคราะห์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทางดนตรีศึกษาได้ เช่น การขับร้องและบรรเลงดนตรีร่วมกันเป็นกลุ่มและเดี่ยว การร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหวตามบทเพลง การร้องแบบ Movable do และ Fixed do การใช้ Neutral syllable ในการร้องทำนอง การขับร้องประสานเสียง เรียนรู้ดนตรีผ่านการเลียนแบบ การเต้นสด และการสร้างสรรค์ดนตรี นอกจากนี้ยังสามารถนำเนื้อหาในบทเพลงมาปรับใช้กับเนื้อหาในการสอนตามตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เหมาะสมได้

คำสำคัญ: รองเง็ง ปัตตานี เพลงพื้นบ้านภาคใต้ การสอนดนตรี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

¹คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Division of Music Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding author. E-mail: wasawat_off19@hotmail.com

Abstract

The purposes of this qualitative study were to: 1) analyze the musical elements of Pattani Rong-Ngeng Folk Song (Rong-Geng), and 2) propose applications of these songs for lower secondary music classrooms. The researcher conducted a literature review, utilizing primary sources such as media and recorded performances of Pattani Rong-Ngeng Folk Songs, as well as secondary sources including documents and related research on Rong-Ngeng. Field data collection involved both participatory and non-participatory observations. The collected data were analyzed using content analysis, and conclusions were drawn using an inductive method according to the principles of music education.

The study revealed the following findings: 1) The majority of the collected traditional Pattani Rong-Ngeng Folk Songs from three Pattani Rong-Ngeng Folk Music bands feature the "Inang" and "Joget" rhythmic styles in their performances. Most songs were performed in the G Major scale, with the lengths ranging from 15 to 99 loops of rhythmic pattern. The musical forms identified were Ternary (ABA) and Binary (AB). 2) The analyzed songs can be integrated into various music education classroom activities, such as group and solo singing by using Movable Do or Fixed Do, singing with Neutral Syllables in melody or harmony, movement activities aligned with the songs, and percussion playing through imitation, improvisation, and creative performance. In addition, the stories within the songs can be applied to support other teaching objectives.

Keywords: Rong-Ngeng, Pattani, Southern-Thai Folk Song, Music Teaching, Local Wisdom

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมดนตรีของตนเองนับเป็นแนวคิดทางดนตรีศึกษาที่สำคัญและได้รับการยอมรับโดยทั่วไปในหลายประเทศ และปรากฏอยู่ในแนวทางการสอนดนตรีที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลกของนักดนตรีศึกษาที่สำคัญถึง 2 ท่าน ได้แก่ โซลตาน โคดาย (Zoltán Kodály) และคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้บทเพลงหรือบทร้องเล่นจากวรรณกรรมพื้นบ้านท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนดนตรี ในแนวทางการจัดการเรียนการสอนและแบบฝึกหัดดนตรีตามแนวคิดของทั้งโคดายและออร์ฟ พบการนำบทเพลงพื้นบ้านของยุโรปมาประยุกต์ใช้ในการสอนอยู่หลายบทเพลง โดยมีความยากง่ายหลายระดับ เพื่อให้ผู้เรียนค่อย ๆ ค่อย ๆ และซึมซับภาษาดนตรีผ่านการเรียนดนตรีจากวัฒนธรรมของตนเองทีละน้อย ยิ่งไปกว่านั้นทั้งสองท่านยังมี

แนวคิดที่ตรงกันว่า “ดนตรีพื้นบ้านเป็นภาษาแม่ทางดนตรี” (Shamrock, 1995; เชนียี, 2537) การเรียนรู้ดนตรีผ่านดนตรีพื้นบ้านจึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการสร้างความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อันจะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนรู้วิชาการดนตรีของผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ในอนาคต

ในประเทศไทย พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัฒนธรรมด้านดนตรีพื้นบ้านที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ดนตรีรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี ซึ่งเป็นดนตรีที่มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานและเป็นดนตรีที่มีความประณีต ในการประพันธ์และเรียบเรียงทำนองของเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ทั้งเครื่องดนตรีตะวันตกและเครื่องดนตรีพื้นบ้านเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ ไวโอลิน แมนโดลิน กลองบานอ กลองขัด รำมะนา ลูกแซ็ก และฆ้อง บรรเลงด้วย จังหวะที่ประณีตและหลากหลายรูปแบบ เช่น จังหวะอินัง จังหวะโยเก็ด จังหวะข้าเป็ง จังหวะรุมบ้า เป็นต้น (พันธการต์ หน่อทอง และภูษิต สุวรรณมณี, 2567) ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญและร่องรอยอารยธรรมทางดนตรีที่เฟื่องฟูของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2566) ที่กล่าวว่าบทเพลงพื้นบ้านเป็นรากฐานของวัฒนธรรมด้านดนตรีของชาวไทยที่เด็กและเยาวชนไทยควรให้ความสนใจ เพราะการได้เรียนรู้ดนตรีที่เป็นวัฒนธรรมของตนเองทำให้สามารถช่วยให้ความเป็นคนไทยมีความเด่นชัดขึ้นในการยืนหยัดต่อสู้ในสังคมโลก

เนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารดนตรี มีการกำหนดตัวชี้วัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนดนตรีที่เป็นดนตรีท้องถิ่นหรือดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แต่ปัญหาบางประการที่พบในบางโรงเรียนคือ ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะเปิดโอกาสให้โรงเรียนมีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนเองตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วก็ตาม แต่ผู้เรียนบางพื้นที่ก็ยังไม่ได้เรียนรู้ดนตรีที่เป็นวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองจากปัจจัยบางประการ เช่น สภาพสังคมและวัฒนธรรมในกรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปัจจุบัน ส่งผลโดยตรงต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีในพื้นที่ และวัฒนธรรมของผู้คนที่มีความหลากหลายทางศาสนาในพื้นที่ สถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ดนตรีพื้นบ้านในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ไม่ได้ถูกบรรจุให้เป็นเนื้อหาหลักของการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียน และนักเรียนในบางพื้นที่ไม่เข้าใจดนตรีในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องดนตรีที่หลากหลาย เกิดความคับแคบในเรื่องดนตรีและวัฒนธรรมของตนเอง

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีมีองค์ประกอบดนตรีที่หลากหลาย มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมตามมาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ความเป็นว่า “เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ”

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สามารถนำไปประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนในหลายตัวชี้วัด ผู้วิจัยจึงสนใจในการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีในการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนดนตรีตามแนวคิดทางดนตรีศึกษา เพื่อเป็นการยืนยันว่าดนตรีรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีมีองค์ประกอบดนตรีที่หลากหลาย และเพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีในการเรียนการสอนดนตรีให้กับนักเรียนในประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อันเป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมด้านดนตรีนี้ ซึ่งจะมีความสำคัญและมีประโยชน์ในแง่ของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น และยังเป็นการปลูกฝังเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างความรู้ทางดนตรีจากดนตรีที่เป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง เพื่อให้ดนตรีได้ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามความนโยบายการจัดการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีในการสอนวิชาดนตรีตามตัวชี้วัดในมาตรฐาน ศ 2.1 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ดนตรีรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี

รองเง็ง เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมทางภาคใต้ของประเทศไทย การแสดงรองเง็งมีหลากหลายรูปแบบตามแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก มีลักษณะการแสดงเป็นนาฏศิลป์ เน้นความสวยงามของท่าเต้น และอีกบริเวณคือด้านชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก ซึ่งมีลักษณะเป็นเพลงป๊อปปูล่าและการร้องเพลงตัน (ประภาส ขวัญประดับ, 2546) แหล่งข้อมูลบางแหล่งสนับสนุนว่ารองเง็งอาจเกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก เช่น ฟันธการ์ด หน่อทอง และภูษิต สุวรรณณิ, (2567) กล่าวถึงประวัติรองเง็งว่า รองเง็งเป็นหนึ่งในผลจากความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตก คือ โปรตุเกส และสเปน ที่เข้ามาผ่านเส้นทางการค้า หรือพรเทพ บุญจันทร์เพชร และสุภาวดี โพธิเวชกุล (2562) ที่กล่าวว่า ปัตตานีเป็นเมืองที่สำคัญและมีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีต มีชาวตะวันตก เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษเข้ามาทำการค้ามาตั้งแต่โบราณ ทำให้ศิลปะหลายแขนงที่ปรากฏในประเทศไทยมีต้นกำเนิดมาจากดินแดนอารยธรรมแห่งนี้รวมไปถึงรองเง็งในวังของเจ้าเมืองยะหริ่งด้วย ส่วนประภาส ขวัญประดับ (2540) ก็กล่าวถึงเครื่องดนตรีในวงรองเง็งว่ามีการประสมวงดนตรีด้วยเครื่องดนตรี

ตะวันตก ได้แก่ ไวโอลิน แอคคอร์เดียน แมนโดลิน กับเครื่องดนตรีท้องถิ่น ได้แก่ ข้อง และรำมะนา ตัวอย่างการศึกษาดังกล่าวที่ยกตัวอย่างมา ต่างก็กล่าวตรงกันว่า ร่องเงืงเกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากชาติตะวันตก คือ ฮอลันดา และโปรตุเกส ที่เข้ามาติดต่อกับค้าขายกับประเทศใกล้เคียงทางชายฝั่งทะเลทั้งด้านตะวันออกและตะวันตกของคาบสมุทรมาลายูมาช้านาน ได้แก่ มลายู และชาว โดยได้รับวัฒนธรรมผ่านเมืองท่าโบราณที่สำคัญ 2 เมือง ได้แก่ ปัตตานี และมะละกา (นพดล ทิพย์รัตน์, 2553) จากการเป็นเส้นทางการค้าของชนชาติต่าง ๆ หลักฐานเก่าแก่ที่กล่าวถึงร่องเงืงอีกฉบับหนึ่งที่กล่าวถึงร่องเงืงในภูมิภาคนี้คือ พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินประพาสเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อพุทธศักราช 2440 ครั้งนั้นได้เสด็จไปชมการแสดงของชาวชวาหลายอย่าง รวมถึงการแสดงที่ทรงเรียกว่า “ร่องเงืง” ซึ่งเป็นการละเล่นเพื่อความบันเทิงและเป็นการหาเลี้ยงชีพของประชาชนด้วยคณะดนตรีและการแสดงอย่างหนึ่งในเมืองที่เสด็จไป (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2468) ลักษณะของ “ร่องเงืง” นั้นคล้ายคลึงกับร่องเงืงของภาคใต้ประเทศไทยหลายส่วน ทั้งชื่อเรียก “ร่องเงืง” และ “ร่องเงืง” รวมถึงลักษณะการขับร้องเต้นรำเกี่ยวกับพราสีประกอบดนตรีระหว่างชายหญิงต่างก็มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับร่องเงืง

จากแหล่งข้อมูลดังกล่าวมาอาจยังไม่สามารถสรุปได้ว่าร่องเงืงมีจุดกำเนิดจากที่ใด แต่อาจกล่าวได้ว่าร่องเงืงเกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นเข้ากับวัฒนธรรมที่รับมาจากชาติอื่น ๆ ที่มีการติดต่อกับการค้ามาเป็นระยะเวลานาน และชาติต่าง ๆ ที่อยู่ในภูมิภาคใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดการดำรงอยู่และยอมรับวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่จนเกิดเป็นศิลปะการแสดงที่เรียกว่า “ร่องเงืง” ถึงปัจจุบัน

“ร่องเงืงพื้นบ้านปัตตานี” เป็นร่องเงืงในแถบชายทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออกของไทย ที่แต่เดิมแสดงอยู่ในราชสำนักปัตตานี มีการฝึกหัดข้าราชการที่เป็นผู้หญิงไว้สำหรับแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ต่อมาประมาณพุทธศักราช 2490 ร่องเงืงพื้นบ้านปัตตานีได้รับการปรับปรุงกระบวนการแสดงให้มีความแตกต่างไปจากในยุคเดิม บุคคลสำคัญที่มีส่วนในการปรับปรุงร่องเงืงพื้นบ้านปัตตานีในครั้งนั้นคือ ขุนจารุวิเศษศึกษากร (เจ๊ะมูจาร์ประสิทธิ์) ซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดปัตตานีในขณะนั้น ได้เป็นผู้ปรับปรุงการแสดงร่องเงืงให้มีแบบแผนในการแสดงมากขึ้น คือมีการกำหนดท่าเต้นเป็นลักษณะของการเกี่ยวพราสีประกอบบทเพลงที่เป็นมาตรฐานไว้ทั้งหมด 10 เพลง (พรเทพ บุญจันทร์เพ็ชร และสุภาวดี โพธิเวชกุล, 2562) ประกอบกับวงดนตรีพื้นบ้านที่ประสมเครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมตะวันตก ได้แก่ ไวโอลิน แมนโดลิน มาราคัส เครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมอาหรับ ได้แก่ รำมะนา หรือกลองบานอ และเครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมพื้นบ้าน ได้แก่ ข้อง (พันธการต์ หน่อทอง และภูษิต สุวรรณมณี, 2567)

แนวคิดทางดนตรีศึกษาของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff)

แนวคิดและหลักการการสอนดนตรีของออร์ฟ (Orff-Schulwerk) เป็นแนวคิดทางการสอนดนตรีที่ให้ความสำคัญต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนมากที่สุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2566) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยการสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว การเลียนแบบ และการค้นพบ ผ่านการร้องเพลง เล่นดนตรี และการเคลื่อนไหวร่างกาย (วิทยา ไล่ทอง, 2561) โดยเริ่มต้นจากบทเพลงและแนวคิดที่ง่ายที่สุด ได้แก่ แนวคิดเรื่องจังหวะที่เริ่มต้นจากคำพูดอย่างง่ายที่เด็ก ๆ เข้าใจและการตอบโต้จากสัญชาตญาณ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในระดับเสียง ประโยคดนตรี ลักษณะของเสียง และค่าตัวโน้ตต่าง ๆ ตามลำดับ ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือทำและการคิดแบบสร้างสรรค์โดยการเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เรียกว่า Body percussion เช่น การตบมือ (Clapping) การตบตัก (Patching) การตบขา (Patting) การย่ำเท้า (Stamping) การตีดนิ้วมือ (Snapping) และการใช้เครื่องประกอบจังหวะของออร์ฟ (Goodkin, 2002) ซึ่งทั้งคำพูด การเคลื่อนไหว และดนตรีดังที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งที่รวมกันเป็นเอกภาพ โดยออร์ฟเรียกสิ่งนี้ว่า “ดนตรีเบื้องต้น” (Elemental music) (รัชชัย นาควงษ์, 2542; ปานบงกช สนโต, 2567)

แนวคิดทางดนตรีศึกษาของโคดาไล (Zoltan Kodály)

การสอนดนตรีของโคดาไลมีแนวคิดและวิธีการในการเรียนดนตรีเช่นเดียวกับการเรียนภาษา ดังนั้นการสอนจึงเน้นการสอนดนตรีควบคู่กับการส่งเสริมประสบการณ์ด้านดนตรีให้แก่เด็ก ๆ ตั้งแต่ยังเล็ก โดยจะเริ่มสอนจากเนื้อหาที่ง่ายแล้วค่อย ๆ ยากขึ้น วิธีการสอนจะเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก โดยจะมีแบบฝึกหัดสำหรับการอ่านโน้ตร้องเพลงอย่างเป็นระบบและเป็นลำดับขั้นตอน เช่น แบบฝึกหัด Kodály 333, หนังสือ Let us sing correctly เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนร้องเพลงได้ถูกต้องตามระดับเสียง เสียงไม่เพี้ยน ซึ่งจะทำให้สามารถจดจำระดับเสียงที่ถูกต้อง อันเป็นพื้นฐานของการเรียนดนตรีในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อการอ่านออกเขียนได้ทางดนตรี (Musical literacy) โดยใช้วิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ เช่น การร้องระบบโดเคลื่อนที่ (Movable do) การใช้สัญญาณมือแทนระดับเสียง การใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2566) ในการสอนและแบบฝึกหัดของโคดาไลส่วนใหญ่ใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านฮังการีและยุโรปเป็นเครื่องมือหลักในการสอน ตามที่โคดาไลให้ความสำคัญว่า “เพลงพื้นเมืองคือภาษาแม่ทางดนตรีของเด็ก” (เชนยี, 2537)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 วิชาศิลปะ สาระดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

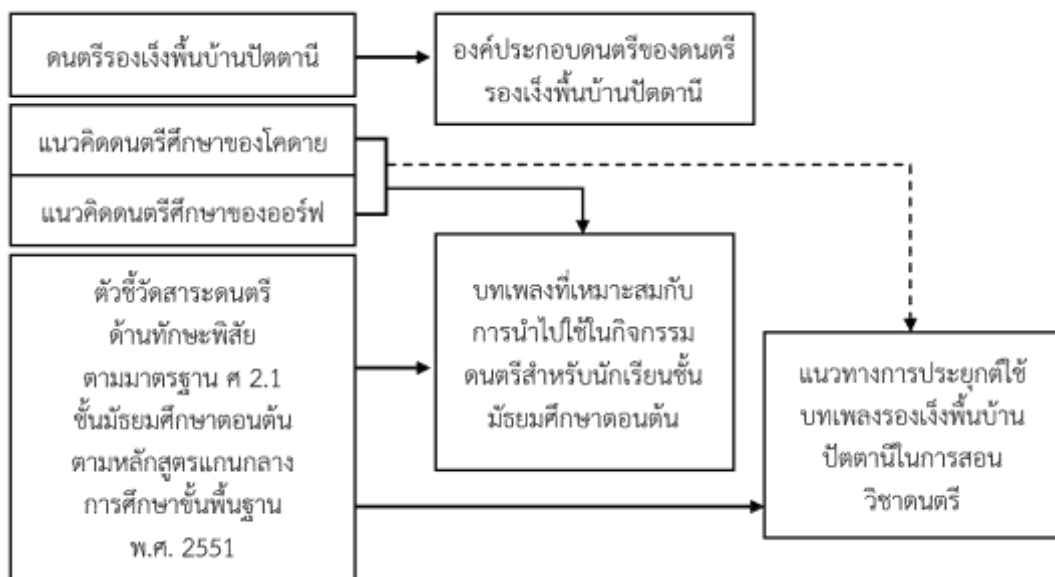
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการบรรจุเนื้อหาวิชาศิลปะไว้ในหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 สาระ ได้แก่ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ในสาระดนตรี มีความมุ่งหวังในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน “มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุความมุ่งหวังดังกล่าวได้ จึงมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับตัวชี้วัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเป็น 2 มาตรฐานการเรียนรู้ และกำหนดให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ได้เรียนรู้ความรู้ต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามมาตรฐาน 2.1 จำนวน 23 ตัวชี้วัด และมาตรฐาน 2.2 จำนวน 6 ตัวชี้วัด รวมทั้งสิ้น 29 ตัวชี้วัด โดยแบ่งเป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิพิสัย (Cognitive domain) 24 ตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องกัจิตพิสัย (Affective domain) 3 ตัวชี้วัด และที่เกี่ยวข้องกับทักษะพิสัย (Psychomotor domain) 8 ตัวชี้วัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม มาเรียบเรียงและสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานี และนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงในการสอนวิชาดนตรีตามแนวคิดทางดนตรีศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

1. ด้านบทเพลง การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีจำนวน 3 บทเพลง ได้แก่ เพลงตารีกีปัส เพลงขำมาริขำ และเพลงอีเก็กเก๊ะ ที่ได้จากการคัดเลือกบทเพลงแบบเจาะจง (Purposive sampling) มาวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานี และบทเพลงจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ด้านตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวชี้วัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่เกี่ยวข้องกับการร้องเพลงหรือเล่นดนตรี จำนวน 3 ตัวชี้วัด ใน 3 ระดับชั้น ได้แก่ ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.1/3, ศ. 2.1 ม.2/4 และ ศ. 2.1 ม.3/2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะสำคัญของการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) สำหรับรวบรวมข้อมูลบทเพลงที่ใช้ในการฝึกซ้อมของวงดนตรีอาเนาะบุหลัน โรงเรียนวัดสุวรรณการ อำเภอนงอก จ.ปัตตานี จากการลงพื้นที่ภาคสนาม

2. แบบวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานี ตามแนวทางของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2558) สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีและรายละเอียดของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีจากวงดนตรีรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีทั้ง 3 คณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะสำคัญของการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) สำหรับรวบรวมข้อมูลบทเพลงที่ใช้ในการฝึกซ้อมของวงดนตรีอาเนาะบุหลัน โรงเรียนวัดสุวรรณการ อำเภอนงอก จ.ปัตตานี จากการลงพื้นที่ภาคสนาม

2. แบบวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานี ตามแนวทางของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2558) สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีและรายละเอียดของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีจากวงดนตรีรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีทั้ง 3 คณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การเก็บข้อมูลตามลักษณะของการวิจัยแบบชาติพันธุ์วิทยา(Ethnography) ตามวิธีของชาย โพธิ์สิตา (2562) โดยการใช้ข้อมูลหลายประเภท และวิธีเก็บข้อมูลหลายแบบ เพื่อให้ได้แหล่งข้อมูลของบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานีสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การสืบค้นเอกสารสำคัญเกี่ยวกับบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานี 2 ฉบับ ได้แก่ รายงานการวิจัย เรื่อง ดนตรีรองเง็ง : กรณีศึกษาคณะชาเคย์ แวร์เต็ง ของประภาส ขวัญประดับ (2546) ได้บทเพลงจากวงดนตรีรองเง็งคณะชาเคย์ แวร์เต็ง และงานวิทยานิพนธ์เรื่อง รองเง็ง : ระเบียบและดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของประเทศไทย ของประภาส ขวัญประดับ (2540) ได้บทเพลงรองเง็งจากคณะเดินดั่งอัสลี

2. การลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้ในการฝึกซ้อมในวงดนตรีอาเนาะบุหลัน โรงเรียนวัดสุวรรณกร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 - วันที่ 23 มิถุนายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลบทเพลงที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานี เพื่อคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับการสอน และแนวทางในการออกแบบกิจกรรมทางดนตรีโดยใช้เพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานี โดยมีกระบวนการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงที่ได้จากการสืบค้นเอกสารสำคัญเกี่ยวกับบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานีและการลงพื้นที่ภาคสนาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปข้อมูลเชิงอุปนัย โดยศึกษาองค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานี ด้านรูปแบบจังหวะประจำบทเพลงบันไดเสียง ความยาวเพลง คีตลักษณ์ แล้วสรุปความเชื่อมโยงกับความเหมาะสมในการเลือกใช้บทเพลงกับการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. การนำเสนอข้อมูล หาข้อสรุปด้วยวิธีอุปนัย (Inductive method) โดยการตีความตัวชี้วัดการเรียนรู้ สร้างคำอธิบายในการประยุกต์ใช้เนื้อหา (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) ในการสอนตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นำเสนอในรูปแบบของตาราง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งที่บ้านปัตตานี

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีในการสอนวิชาดนตรี ตามตัวชี้วัดในมาตรฐาน ศ 2.1 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานี

จากการศึกษา และลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อและรายละเอียดของบทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีที่ปรากฏอยู่ในเอกสารหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถรวบรวมบทเพลงร้องเงี้ยวจากวงดนตรีร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีจำนวน 3 คณะได้แก่ คณะชาตรี แวเต็ง (ประภาส ขวัญประดับ, 2546) คณะเต็นดั่งฮัสลี (ประภาส ขวัญประดับ, 2540) และวงอาเนาะบุหลัน ได้บทเพลงทั้งหมด 40 เพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่เป็นบทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีได้จำนวน 27 เพลง แล้วจึงทำการถอดโน้ตและวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีตามแนวทางที่กำหนดไว้ สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานี

ชื่อบทเพลง	รูปแบบจังหวะประจำบทเพลง	บันไดเสียง	ความยาว (จำนวนรอบของจังหวะประจำบทเพลง)	คีตลักษณ์	แหล่งที่มาของเพลง		
					คณะชาตรี แวเต็ง	คณะเต็นดั่งฮัสลี	วงอาเนาะบุหลัน
กาเฮงสบา	โยเก็ด	D Minor	37	AA'	✓		
แกเนาะอูแด	อินัง	G Major	65	ABCB	✓		
จินตาชาฮัง	ผสม	C Major	70	AA'A	✓		
ชำเป็ง	ชำเป็ง	G Major	26	ABA	✓	✓	✓
ชำมาริชำ	โยเก็ด	D Major	48	ABA	✓		✓
ซีตีปายง	ฮัสลี	G Major	12	ABB'	✓		
ซีมาบุง (ตือบังบุง)	อินัง	C Major	25	ABA	✓		✓
ตารีกีปัส (เมาะอินังจिनอ)	อินัง	G Major	16	AB		✓	✓
ตือโป๊ะอัมมัย	อินัง	G Major	17	AB			✓
บุงซีเนะ	อินัง	G Major	85	ABA			✓
บุหงารำไป (1)	รัมบ้า	G Major	36	AB	✓	✓	✓

ตารางที่ 1 รายละเอียดการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานี (ต่อ)

ชื่อบทเพลง	รูปแบบ จังหวะ ประจำ บทเพลง	บันไดเสียง	ความยาว (จำนวนรอบ ของจังหวะ ประจำบท เพลง)	คีตลักษณ์	แหล่งที่มาของ เพลง		
					คณะชาตรี แวเด้ง	คณะเต็นตังอัสลี	วงอาเณาะบูหลัน
บุหงารำไป (2)	อินัง	G Major	25	ABA			✓
ปราคำเปา	อินัง	G Minor	25	ABA	✓		✓
บูโจ๊ะปั้ง	โยเก็ด	G Major	32	AB	✓	✓	✓
เมาะอินังชาว	สโลว์อินัง	C Major	32	ABA'B'	✓	✓	✓
เมาะอินังลามา	อินัง	G Minor	17	AB	✓	✓	✓
ยางโง	อินัง	D Major	15	A	✓	✓	
โยเก็ดรองเงืง	โยเก็ด	G Minor	99	ABA	✓		✓
รองเงืงชาลุม	โยเก็ด	G Minor	36	ABA			✓
รอต๊ะมะรอต๊ะ	ผสม	G Major	49	AA'			✓
ริงเจ็ดควอญูแป	อินัง	D Major	25	ABA			✓
ลาซุควอ (จะก๊ปัส จะก๊ปง)	โยเก็ด	G Minor	76	ABAC	✓	✓	✓
เลนัง	ผสม	G Major	68	AA'A	✓	✓	✓
เลนังกังกง	อินัง	G Major	32	ABA			✓
อาเนาะดีดี	โยเก็ด	D Major	33	ABA	✓	✓	✓
อินังอาหรับ	อินัง	G Minor	51	ABAC			✓
อีแกก๊ะ	อินัง	G Major	48	ABA			✓

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จำนวน 27 บทเพลงนั้น ด้านรูปแบบจังหวะประกอบบทเพลง มีบทเพลงที่ใช้จังหวะอินังมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 13 บทเพลง จังหวะโยเก็ด 8 บทเพลง จังหวะผสม 3 บทเพลง จังหวะสโลว์อินัง 1 บทเพลง จังหวะรุมบ้า 1 บทเพลง และจังหวะอัสลี 1 บทเพลง ด้านบันไดเสียง มีบทเพลงที่บรรเลงอยู่ในบันไดเสียง G Major มากที่สุด จำนวน 12 บทเพลง บันไดเสียง G Minor จำนวน 7 บทเพลง บันไดเสียง D Major จำนวน 4 บทเพลง บันไดเสียง

C Major จำนวน 3 บทเพลง และบันไดเสียง D minor จำนวน 1 บทเพลง ด้านความยาวของบทเพลง บทเพลงขนาดสั้น (ความยาว 1-33 จังหวะ) จำนวน 13 บทเพลง บทเพลงขนาดปานกลาง (ความยาว 34-66 จังหวะ) จำนวน 9 บทเพลง และบทเพลงขนาดยาว (ความยาว 67-99 จังหวะ) จำนวน 5 บทเพลง ด้านคีตลักษณ์ของบทเพลง (Form) พบว่าบทเพลงส่วนใหญ่มีคีตลักษณ์แบบ ABA และ AB และในด้านความนิยมของบทเพลง พบว่า มีบทเพลงจำนวน 15 บทเพลงที่มีการนำไปใช้บรรเลงมากกว่า 1 วงดนตรี ได้แก่ เพลงขำมาริซ่า เพลงชิมามูรุง เพลงตารีกีปัส เพลงปราคำเปา เพลงยางโง่ง เพลงโยเก้ตรองเง็ง เพลงอาเนาะดีดี เพลงซ่าเป็ง เพลงบุหงารำไป (จังหวะรุมบ้า) เพลงปูโจ๊ะปั้ง เพลงเมาะอีนังชวา เพลงเมาะอีนังลามา เพลงลาซูดวอ และเพลงเลนัง

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของบทเพลงรองเง็งปัตตานีในผลการวิจัยตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมจำนวนหนึ่ง นำมาวิเคราะห์บทเพลงโดยละเอียด จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกบทเพลงแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 บทเพลง ตามความเหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน เพื่อเป็นตัวอย่างในการใช้นำเสนอแนวทางการสอนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งบทเพลงที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมานำเสนอ 3 บทเพลง ได้แก่ เพลงตารีกีปัส เพลงขำมาริซ่า และเพลงอีแกกีกะ ดังจะแสดงรายละเอียดของแต่ละบทเพลงต่อไปนี้

1. เพลงตารีกีปัส

ภาพที่ 2 ทำนองเพลงตารีกีปัส (ภาพโดยผู้เขียน)

เพลงตารีกีปัส กำหนดให้ใช้จังหวะอีนังบรรเลงประกอบ นิยมบรรเลงด้วยความเร็วจังหวะ (Tempo) ปานกลาง และเป็นบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีไม่กึ่งบทเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง Pentatonic คือใช้โน้ตเพียง 5 เสียงตลอดทั้งเพลง ซึ่งโดยปกติแล้วบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีส่วนใหญ่มักจะอยู่ในบันไดเสียง Diatonic แทบทั้งสิ้น การจัดเรียงของเสียงคือ Sol La Ti Re Mi ช่วงกว้างของบทเพลง (Range) อยู่ระหว่างเสียง Re1 - Sol1 (คู่ 11) ช่วงกลุ่มตัวโน้ตอยู่ในช่วง Sol La Ti (คู่ 3) ลักษณะทำนองประกอบด้วยโน้ตเรียงลำดับ โน้ตเสียง

กระโดด และโน้ตซ้ำเสียง รูปแบบทำนอง (Form) เป็นแบบ Binary (AB: aabb) บทเพลงตารีกีปัสจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการใช้ในการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น หรือในบทเรียนที่ไม่ยากเกินไป อีกทั้งในบทเพลงยังมีการซ้ำทำนอง สามารถใช้ในกิจกรรมที่มุ่งเน้นการร้องหรือการบรรเลงโต้ตอบกันได้

2. เพลงชำมาริชำ

ภาพที่ 3 ทำนองและเนื้อร้องเพลงชำมาริชำ (ภาพโดยผู้เขียน)

เพลงชำมาริชำ เป็นบทเพลงที่กำหนดให้ใช้จังหวะโยเก้ตบรรเลงประกอบ นิยมบรรเลงด้วยความเร็ว จังหวะ (Tempo) ค่อนข้างเร็ว ทำนองเพลงอยู่ในบันไดเสียง D Major ทำนองเพลงมีการจัดเรียงของเสียงตัวโน้ต คือ La, Ti, Do Re Mi Fa Sol ช่วงกว้างของบทเพลง (Range) อยู่ระหว่างเสียง La-Sol (คู่ 7) ช่วงกลุ่มตัวโน้ตอยู่ในช่วง Re Mi Fa (คู่ 3) ลักษณะทำนองของบทเพลงได้แก่ โน้ตเรียงลำดับ โน้ตซ้ำเสียง และโน้ตเสียงกระโดด และมีทำนองสั้น ๆ (Motif) ในหลายช่วงของบทเพลง รูปแบบทำนอง (Form) เป็นแบบ Binary (AB: aabb) บทเพลงนี้จึงมีความเหมาะสมสำหรับบทเรียนเรื่องลำดับของตัวโน้ต และการประสานเสียง มีทำนองดนตรีและทำนองร้องที่เป็นทำนองเดียวกัน นอกจากนี้เนื้อร้องต้นฉบับที่เป็นภาษามาลายูเป็นภาษาที่ออกเสียงง่าย ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ เมื่อนำไปใช้สอนร้องเพลงกับผู้เรียนจึงทำให้ผู้เรียนออกเสียงได้ง่ายและถูกต้องตามความหมาย ส่วนความหมายจากคำแปลเนื้อร้องเป็นภาษาไทยมีเนื้อหาที่เรียบง่าย มีตัวละครในเรื่องราว เหมาะสำหรับการนำไปใช้ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบบทเพลงด้วยบทบาทสมมติได้เป็นอย่างดี

3. เพลงอีแกกีกะ

ภาพที่ 4 ทำนองขับร้องเพลงอีแกกีกะ (ภาพโดยผู้เขียน)

ภาพที่ 5 ทำนองบรรเลงเพลงอีแกกีกะ (ภาพโดยผู้เขียน)

เพลงอีแกกีกะ เป็นบทเพลงที่กำหนดให้ใช้จังหวะอินังบรรเลงประกอบ นิยมบรรเลงด้วยความเร็ว จังหวะ (Tempo) ปานกลาง ทำนองที่ใช้ขับร้องเป็นทำนองเพลงพื้นบ้านสั้น ๆ ที่อยู่ในบันไดเสียง Sol Pentatonic ส่วนทำนองที่ใช้บรรเลงอยู่ในบันไดเสียง G Major ไม่นิยมขับร้องประกอบดนตรี การจัดเรียงของเสียง Sol La Ti Do Re Mi Fa ช่วงกว้าง (Range) อยู่ระหว่าง Re-Fa' (คู่ 10) ช่วงกลุ่มตัวโน้ต Sol La Ti Re (คู่ 5) ลักษณะทำนอง ประกอบด้วยโน้ตเสียงกระโดด โน้ตซ้ำเสียง และโน้ตเรียงลำดับ รูปแบบทำนองเป็นลักษณะ Theme and Variation (AbbcdA) ทำนองเพลงบางช่วงนิยมบรรเลงประสานเสียงแบบ Unison มีความเหมาะสมสำหรับบทเรียนที่เน้นการขับร้องและบรรเลงดนตรี เนื้อร้องของบทเพลงเป็นภาษามลายูท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ในบทเรียนเรื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังเหมาะสำหรับการนำไปใช้ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบบทเพลงด้วยบทบาทสมมติได้เป็นอย่างดี

QR Code โน้ตเพลงและตัวอย่างเสียงของบทเพลงร้องเง้งพื้นบ้านปัตตานี

ที่ผู้วิจัยรวบรวมจากการเก็บข้อมูล

ในการนำเสนอแนวทางการใช้บทเพลงพื้นบ้านปัตตานีในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวชี้วัดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 ที่เกี่ยวข้องกับการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีโดยตรง จำนวน 3 ตัวชี้วัด ใน 3 ระดับชั้น ได้แก่ ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.1/3, ศ. 2.1 ม.2/4 และ ศ. 2.1 ม.3/2 เพื่อนำเสนอแนวทางในการใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำเสนอตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทเพลง	ศ. 2.1 ม.1/3	ศ. 2.1 ม.2/4	ศ. 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลง	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
	ประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ		
ตารีกีปัส (อินัง)	● ร้องทำนองโดยใช้	● ร้องทำนองแบบ	● ร้องทำนองแบบ
☒ Pentatonic	Neutral Syllable	Movable Do โดยใช้	Fixed Do โดยใช้การร้อง
☒ กลุ่มตัวโน้ต	● เลียนแบบเสียงบานอ	การร้องตัวโน้ต	ตัวโน้ต
S L T	ด้วย Neutral Syllable	● เลียนแบบเสียง	● เลียนแบบเสียงบานอ
☒ Binary Form	● ทำ Body Percussion	บานอ ด้วย Neutral Syllable	ด้วย Neutral Syllable
☒ โน้ตเรียงลำดับ	เป็นจังหวะอินัง เลียนแบบ		● ทำ Body
☒ โน้ตซ้ำเสียง	Neutral Syllable	● ทำ Body Percussion เป็นจังหวะ	Percussion เป็นจังหวะ
☒ Ostinato	● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะอินัง ด้วยกลองบานอ	Percussion เป็นจังหวะอินัง เลียนแบบ Neutral Syllable	อินัง เลียนแบบ Neutral Syllable
		● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะอินัง ด้วยกลองบานอ	● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะอินัง ด้วยกลองบานอ
		● สร้างสรรค์ Rhythm ประกอบบทเพลงขึ้นมาใหม่โดย Improvisation	● สร้างสรรค์ Rhythm ประกอบบทเพลงขึ้นมาใหม่โดย Improvisation

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเง่งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมเพลงตารีกีปัส	● แบ่งกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่มสำหรับบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ และขับร้อง แล้วขับร้องและบรรเลงด้วยกันเป็นเพลงสมบูรณ์ ● สลับกลุ่มผู้เรียนให้สลับกันขับร้องและบรรเลงดนตรี	เพลงขึ้นมาใหม่โดย Improvisation จากจังหวะเดิม ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลอง บานอ ช้อง ลูก-แซ็ก แทมบูรีน และกลองซัด ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบการขับร้องในบทเพลง ● สลับให้ผู้เรียนสลับกันขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบ	จากจังหวะอินังของเดิม ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลอง บานอ ช้อง ลูกแซ็ก แทมบูรีน และกลองซัด ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบการขับร้องในบทเพลง ● สลับให้ผู้เรียนสลับกันขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
		จังหวะชนิดต่าง ๆ	● ขับร้องและบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ โดยคำนึงถึงคุณภาพของเสียงร้องและเสียงเครื่องดนตรีที่ตรงระดับเสียง และมีความไพเราะ
ขำมาริขำ (โยเก็ด) ☒ เนื้อร้อง ☒ กลุ่มตัวโน้ต S L T ☒ Binary Form ☒ โน้ตเรียงลำดับ ☒ โน้ตเสียงกระโดด ☒ โน้ตซ้ำเสียง ☒ เสียงประสาน Unison ☒ เนื้อร้อง ☒ Ostinato ☒ Motif	● ร้องทำนองเพลงโดยใช้ Neutral Syllable แบบ Movable Do ● ร้องเนื้อร้องของเพลงตามทำนอง ● แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มสำหรับร้องท่อน A และท่อน B แล้วสลับกันร้อง ● เลียนแบบเสียงบานอด้วย Neutral Syllable ● ทำ Body Percussion เป็นจังหวะโยเก็ด ● เลียนแบบ Neutral Syllable	● ร้องทำนองเพลงโดยใช้ Neutral Syllable แบบ Movable Do ● ร้องเนื้อร้องของเพลงตามทำนอง ● แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มสำหรับร้องทำนองหลักและทำนองประสานในท่อน B แล้วสลับกันร้อง ● เลียนแบบเสียงบานอด้วย Neutral Syllable ● ทำ Body Percussion ด้วย Neutral Syllable ● ทำ Body	● ร้องทำนองเพลงโดยใช้ Neutral Syllable แบบ Fixed Do ● ร้องเนื้อร้องของเพลงตามทำนอง ● แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มสำหรับร้องทำนองหลัก 1 กลุ่ม ทำนองประสาน 1 กลุ่ม แล้วสลับกันร้อง ● เลียนแบบเสียงบานอด้วย Neutral Syllable ● ทำ Body Percussion เป็นจังหวะโยเก็ด เลียนแบบ

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเง้าพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมเพลงข้ามาริซ่า	● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะโยเก้ด้วยกลองบานอ	- Percussion เป็นจังหวะโยเก้ - เลียนแบบ Neutral Syllable ● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะโยเก้ด้วยกลองบานอ	- Neutral Syllable ● เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะโยเก้ด้วยกลองบานอ ● สร้างสรรค์ Rhythm ประกอบบทเพลงขึ้นมาใหม่โดย Improvisation จากจังหวะโยเก้
	● แบ่งกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่มสำหรับบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ และขับร้อง แล้วขับร้องและบรรเลงด้วยกันเป็นเพลงสมบูรณ์ ● สลับกลุ่มผู้เรียนให้สลับกันขับร้องและบรรเลงดนตรี	● ร้องทำนองประสานเฉพาะท่อน B ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลองบานอ ฆ้อง ลูก-แซ็ก แทมบูรีน และกลองขัด ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบการขับร้องในบทเพลง	● ร้องทั้งทำนองหลักและทำนองประสานทั้งเพลง ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลองบานอ ฆ้อง ลูกแซ็ก แทมบูรีน และกลองขัด ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบการขับร้องใน

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเง่งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
		● สลับให้ผู้เรียนสลับกันขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ	บทเพลง ● สลับให้ผู้เรียนสลับกันขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ ● ขับร้องและบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ โดยคำนึงถึงคุณภาพของเสียงร้องและเสียงเครื่องดนตรีที่ตรงระดับเสียง และมีความไพเราะ
อีแกก๊ะ (อินัง)	● ร้องเนื้อร้อง โดยแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม สำหรับ	● ร้องเนื้อร้อง แบบ Movable Do พร้อมกัน	● ร้องเนื้อร้อง แบบ Fixed Do พร้อมกัน
☒ เนื้อร้อง	ร้องวรรณยุกต์กับวรรณหลัง		● แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม
☒ กลุ่มตัวโน้ต S L	แบบ Movable Do แล้ว	● แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม	สำหรับร้องทำนองหลัก
T R	สลับวรรณยุกต์ร้อง	สำหรับร้องทำนองหลัก	และทำนองประสานทั้ง
☒ Theme and Variation Form	● ร้องทำนองดนตรีพร้อม	และทำนองประสานใน	เพลง แล้วสลับกลุ่มกัน

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
☒ โน้ตเรียงลำดับ	กันโดยใช้ Neutral	ท่อน Introduction	ร้อง
☒ โน้ตเสียงกระโดด	Syllable แบบ Movable	แล้วสลับกลุ่มกันร้อง	● ร้องทำนองดนตรีโดย
☒ โน้ตซ้ำเสียง	Do	● ร้องทำนองดนตรี	ใช้ Neutral Syllable
☒ เสียงประสาน	● เลียนแบบเสียงบานอ	โดยใช้ Neutral	แบบ Fixed Do
Unison	ด้วย Neutral Syllable	Syllableแบบ	● เลียนแบบเสียงบานอ
☒ Ostinato	● ทำ Body Percussion	Movable Do	ด้วย Neutral Syllable
☒ Motif	เป็นจังหวะอินัง เลียนแบบ	● เลียนแบบเสียง	● ทำ Body
	Neutral Syllable	บานอ ด้วย Neutral	Percussion เป็นจังหวะ
	● เล่นเครื่องดนตรี	Syllable	อินัง เลียนแบบ Neutral
	ประกอบจังหวะอินัง ด้วย	● ทำ Body	Syllable
	กลองบานอ	Percussion เป็น	● เล่นเครื่องดนตรี
		จังหวะอินัง เลียนแบบ	ประกอบจังหวะอินัง ด้วย
		Neutral Syllable	กลองบานอ
		● เล่นเครื่องดนตรี	● สร้างสรรค์ Rhythm
		ประกอบจังหวะอินัง	ประกอบบทเพลงขึ้นมา
		ด้วยกลองบานอ	ใหม่โดย Improvisation
		● สร้างสรรค์	จากจังหวะเดิม
		Rhythm ประกอบบท	
		เพลงขึ้นมาใหม่โดย	
		Improvisation จาก	
		จังหวะเดิม	

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเง่งพื้นบ้านปัตตานีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง
แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมเพลงอีแกก๊ะ	● ร้องเฉพาะทำนองหลักทั้งเพลง ● แบ่งกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่มสำหรับขับร้อง และบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ แล้วขับร้องและบรรเลงด้วยกันเป็นเพลงสมบูรณ์ ● สลับกลุ่มผู้เรียนให้ได้ขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ	● ร้องทำนองประสานช่วงท่อน A ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลอง บานอ ฆ้อง ลูกแซ็ก แทมบูรีน และกลองซัด ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ในกลุ่ม ประกอบการขับร้องบทเพลง ● สลับกลุ่มผู้เรียนให้ได้ขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ	● ร้องทำนองหลักและทำนองประสานทั้งเพลงประกอบการเคลื่อนไหวตามบทเพลง ● จับกลุ่ม 5-6 คน เพื่อรวมวงเล่นกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 5 ชนิด ได้แก่ กลอง บานอ ฆ้อง ลูกแซ็ก แทมบูรีน และกลองซัด ● ใช้การบรรเลงแบบ Rondo บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบการขับร้องในบทเพลง ● สลับกลุ่มผู้เรียนให้ได้ขับร้องและบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะชนิดต่าง ๆ ● ขับร้องเดี่ยวหรือกลุ่ม ร่วมกับการบรรเลงกลุ่ม

ตารางที่ 2 แนวทางการใช้บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีสำหรับการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ต่อ)

บทเพลง	ศ 2.1 ม.1/3	ศ 2.1 ม.2/4	ศ 2.1 ม.3/2
	ร้องเพลงและใช้เครื่อง	ร้องเพลง และเล่น	ร้องเพลง เล่นดนตรี
	ดนตรีบรรเลง	ดนตรีเดี่ยวและรวมวง	เดี่ยว และรวมวง โดย
	ประกอบการร้องเพลง		เน้นเทคนิคการร้อง การ
	ด้วยบทเพลงที่		เล่น การแสดงออก และ
	หลากหลายรูปแบบ		คุณภาพเสียง
			เครื่องประกอบจังหวะ
			● ขั้วร้องและบรรเลง
			กลุ่มเครื่องประกอบ
			จังหวะ โดยคำนึงถึง
			คุณภาพของเสียงร้องและ
			เสียงเครื่องดนตรีที่ตรง
			ระดับเสียง และมีความ
			ไพเราะ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีที่รวบรวมมาจากวงดนตรีร้องเงี้ยว 3 คณะ ผลการวิเคราะห์บทเพลงพบว่า บทเพลงร้องเงี้ยวที่รวบรวมมา ส่วนใหญ่ใช้จังหวะอินังและโยเกิดในการบรรเลงประกอบบทเพลง และบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีและบันไดเสียงที่หลากหลาย สอดคล้องกับพันธการต์ หน่อทอง และภูษิต สุวรรณมณี (2567) ที่กล่าวว่าดนตรีร้องเงี้ยวมีที่มาจากหลายวัฒนธรรม จึงทำให้เป็นดนตรีที่มีเครื่องดนตรี จังหวะ และบทเพลงที่หลากหลาย ในขณะเดียวกันดนตรีร้องเงี้ยวก็มีรูปแบบที่เรียบง่ายและเข้าไปเข้ามา สอดคล้องกับกิตติชัย รัตนพันธ์ และคณะ (2566) ที่กล่าวว่าดนตรีพื้นบ้านภาคใต้มีทำนองเพลงมีวรรคเพลงสั้น ๆ คีตลักษณ์เป็นรูปแบบที่ไม่สลับซับซ้อน ทำให้เข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย การวิเคราะห์บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านจึงทำให้ได้ทราบความรู้ในด้านอื่น ๆ ของบทเพลงร้องเงี้ยวอีก เช่น ลักษณะของบทเพลง วิธีการบรรเลง การเรียบเรียงเสียงประสาน การประสมวง การประพันธ์เพลง ประวัติศาสตร์ดนตรี เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสอนดนตรีให้กับผู้เรียนระดับต่าง ๆ ในชั้นที่สูงขึ้น

2. แนวทางการประยุกต์ใช้บทเพลงร้องเงี้ยวพื้นบ้านปัตตานีในการสอนวิชาดนตรี ผู้วิจัยได้นำเสนอ กิจกรรมการสอนออกเป็น การร้องเพลง การเล่นดนตรี และแนวทางสำหรับปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละบทเพลง

และได้นำหลักการสอนดนตรีตามแนวคิดทางดนตรีศึกษา เช่น การร้องแบบ Movable do และ Fixed do การใช้ Neutral syllable ในการร้องทำนอง ใช้หลักการเลียนแบบ การดันสด และการสร้างสรรค์ดนตรี มาปรับใช้กับเนื้อหาในการสอนในแต่ละบทเพลงและแต่ละตัวชี้วัด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มกิจกรรมจากองค์ประกอบดนตรีที่นำมาจากบทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีเข้าไปตามความเหมาะสมของผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น เช่น การขับร้องประสานเสียง การสร้างสรรค์จังหวะประกอบบทเพลงขึ้นมาใหม่ การร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหวตามบทเพลง เป็นต้น นอกจากตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยนำเสนอไปแล้ว ยังสามารถนำเนื้อหาตามตารางที่นำเสนอข้างต้นอธิบายเนื้อหาในตัวชี้วัดอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอได้อีกด้วย เช่น บทเรียนที่เกี่ยวกับรูปแบบทำนอง (Form) ลักษณะทำนอง รูปแบบจังหวะ หรือแม้กระทั่งเนื้อหาด้านวัฒนธรรมดนตรี สามารถกล่าวได้ว่าดนตรีรองเง็งปัตตานีมีเนื้อหาทางดนตรีที่หลากหลาย เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในการสอนดนตรี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่สนับสนุนการบูรณาการความรู้ท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรการศึกษา อันจะช่วยให้นักดนตรีพื้นบ้านสามารถอยู่รอดในสังคมไทย จากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (Boonno et al., 2023) จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนดนตรีเช่นเดียวกับที่ Shamrock (1995) และ เซินยี (2537) กล่าวว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านของตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ “เรียนรู้ภาษาแม่ทางดนตรี” ตามแนวคิดการสอนดนตรีของทั้ง Carl Orff และ Zoltán Kodály ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาดนตรีในระดับที่สูงยิ่งขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

บทเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานีเป็นบทเพลงที่เต็มไปด้วยองค์ประกอบทางดนตรีที่หลากหลาย เช่นเดียวกับดนตรีคลาสสิกของตะวันตก นอกจากนี้ยังเต็มไปด้วยองค์ประกอบดนตรีที่เอื้อต่อการให้ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนในแต่ละระดับชั้นได้ดี เนื่องจากลักษณะของเพลงรองเง็งพื้นบ้านปัตตานี มีความยืดหยุ่นที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ทั้งการร้องเพลง การเล่นดนตรี ซึ่งสามารถปรับระดับเสียง หรือภาษา คำร้อง ให้มีความสอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

นอกจากเนื้อหาด้านการปฏิบัติหรือทักษะพิสัยที่ได้นำเสนอไปแล้ว ยังสามารถนำแนวทางดังกล่าวที่ได้นำเสนอไปใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในมาตรฐาน ศ 2.2 ที่กล่าวว่า “เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล” นับเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านในภูมิภาคของตนเองให้เกิดความซาบซึ้งทางดนตรี และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ “เรียนรู้ภาษาแม่ทางดนตรี” ตามแนวคิดการสอนดนตรีของทั้ง

Carl Orff และ Zoltán Kodály ก่อนที่จะได้เรียนรู้ดนตรีในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาดนตรีในระดับที่สูงยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางการเรียนรู้ค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้เรียนได้เปลี่ยนระดับการศึกษาจากประถมศึกษาเป็นมัธยมศึกษาที่อาจมาจากหลากหลายโรงเรียน ผู้เรียนบางคนอาจไม่มีพื้นฐานหรือความถนัดทางดนตรีเลย หรืออาจมีมาก่อนบ้าง ผู้สอนควรวิเคราะห์หรือประเมินความรู้ทางดนตรีของผู้เรียนเสียก่อน แล้วจึงเลือกกิจกรรมที่มีเนื้อหาและความยากง่ายเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนหรือโรงเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนระหว่างดนตรีและประเด็นทางศาสนา ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อของศาสนาในการสอนผู้เรียนในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ดนตรีและบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านในภาคใต้ของประเทศไทยยังมีทั้งรูปแบบที่เป็นเพลงบรรเลงและเพลงปฏิพากย์ปรากฏในอีกหลายพื้นที่ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการรวบรวมหรือศึกษาบทเพลงรองเงืงในพื้นที่อื่น ๆ นำมาวิเคราะห์และคัดเลือกองค์ประกอบทางดนตรีที่สำคัญแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการสอน
2. ควรนำเสนอแนวทางการนำบทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีในการสอนระดับอื่น ๆ เพื่อให้บทเพลงรองเงืงพื้นบ้านปัตตานีมีความสอดคล้องและครอบคลุมกับการสอนผู้เรียนทุกระดับ อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงความเหมาะสมของเนื้อหากับผู้เรียนแต่ละระดับด้วย
3. ควรนำเสนอแนวทางของดนตรีศึกษาเฉพาะด้านในแนวคิดอื่น ๆ เช่น แนวคิดการสอนดนตรีของโคดาไล (Zoltán Kodály) แนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ (Emile Jaques-Dalcroze)

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติชัย รัตนพันธ์, สุพรรณิ เหลือบุญชู และบำรุง พาทยกุล. (2566). อัตลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้. *วารสารช่อพะยอม*. 34(2), 56-80. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/267570/174436>
- ชาย โปธิสิตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ : คู่มือนักศึกษาและนักวิจัยสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). อมรินทร์พริ้นติ้ง.

- เจินยี่, อี. (2537). *หลักการของโคดายสู่การปฏิบัติ วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคดาย* (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, ผู้แปล). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2558). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาแนวคิดโคดาย 1* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2566). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 11). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). *การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพดล ทิพย์รัตน์. (2553). *ดนตรีร้องเงิง*. โรงพิมพ์ปัตตานีการช่าง
- ประภาส ขวัญประดับ. (2540). *ร้องเงิง : ระเบียบและดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาส ขวัญประดับ. (2546). *ดนตรีร้องเงิง กรณีศึกษาคณะชาเคย์ แว้งเต็ง* (รายงานการวิจัย). สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ปานบงกช สนิโต. (2567). แนวคิดการสอนแบบคาร์ล ออร์ฟเพื่อเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนเด่นไฮ้ประชานุกูล จังหวัดแพร่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 15(1), 323-338. <https://so01.tcithaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/268499/177094>
- พรเทพ บุญจันทร์เพ็ชร์ และสุภาวดี โพธิเวชกุล (2562). นาฏยลักษณะการแสดงของวังยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 198-221. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/232674/159104>
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2468). *ระยะทางเที่ยวขวากว่าสองเดือน: พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อรัตนโกสินทรศก 115*. โรงพิมพ์พิพรรฒนาการ.
- พันธการต์ หน่อทอง และภูษิต สุวรรณมณี (2567). รุ่งอรุณแห่งกลิ่นดิน: การสร้างสรรค์ดนตรีร้องเงิง สำหรับวงออร์เคสตรา. *วารสารดนตรีและนวัตศิลป์ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา*, 5(1), 42-57. <https://so18.tci-thaijo.org/index.php/pulsejournal/article/view/566/34>
- วิทยา ไส้ทอง. (2561). การคลอทำนองเพลงด้วยโดรนตามแนวคิดในการสอนดนตรีของออร์ฟ. *วารสารครุศาสตร์*, 46(4), 355-367. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/163466?_gl=1*ds9mo1*_ga*MTc4MDMxMzgWljE2MDY0MTY0MTk.*_ga_PDDBSXG8KH*MTcyMzEzMtM1MC4xNDYuMS4xNzIzMTMxMzU3LjAuMC4w

- Boonno, S., Udtaisuk, D. B., & Boriboonviree, N. (2023). Music diversity in music education: A multiple case study of music teacher training programs in Thailand. *International Journal of Music Education*. <https://doi.org/10.1177/02557614231200615>
- Goodkin, D. (2002). *Play, Sing, and Dance: An Introduction to Orff Schulwerk*. Schott.
- Shamrock, M. E. (1995). *Orff Schulwerk: brief history, description, and issues in global dispersal*. American Orff-Schulwerk Association

การประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช

Evaluation of the Government Action Plan of Disease Prevention and Control in Region 11, Nakhon Si Thammarat Province, Fiscal Year 2021

กรรณิกา สุวรรณ^{1*} ประภัสสร คำแป้น¹ สุภาวิดา พิพิฏกุล¹ กชกร กองไธสง¹

Kannika Suwanna^{1*}, Prapatsorn Dumpan¹, Supawida Pipittakul¹, Kotchakorn Kongthaisong¹

(Received: June 4, 2024; Revised: August 5, 2024; Accepted: September 30, 2024)

บทคัดย่อ

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน มีการจัดทำแผน/โครงการ บริหารโครงการและใช้จ่ายงบประมาณตามแผน รายงานความก้าวหน้าและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ โดยการประเมินแผนปฏิบัติการฯ ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง มีการรายงานความก้าวหน้าและผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่ครบถ้วน และไม่ทันเวลา ทำให้ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ครบถ้วน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัญหาอุปสรรคการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จำนวน 43 คน 2) บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เขตสุขภาพที่ 11 จำนวน 42 คน 3) โครงการ จำนวน 47 โครงการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท 1) แผนฯ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (100.0%) แผนแม่บทที่ 13 (91.49%) แผนแม่บทที่ 23 (8.51%) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 4 (74.47%) ตามลำดับ แผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรค 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 1 (48.94%) แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) กรมควบคุมโรค ในแผนงานภายใต้ระบบควบคุมโรค (48.94%) วิสัยทัศน์ พันธกิจภารกิจหน่วยงาน และปัญหาในพื้นที่ (100.0%) 2) ความรู้ความเข้าใจ การถ่ายทอดนโยบาย ระยะเวลาการสนับสนุนของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องระดับมาก ปัจจัยนำเข้า (บุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์) ระดับมาก ด้านกระบวนการ (ถ่ายทอดนโยบาย นำแผนฯ สู่การปฏิบัติ

¹สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ถนนเทวบุรี ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

¹The 11th region of Office of Disease Prevention and Control , Dhavaburi Road, Phosadet Sub-district, Muang District, Nakhon Si Thammarat Province

*Corresponding author. E-mail: pukannika22@yahoo.com

และประเมินผล) ระดับมาก สรุป การใช้จ่ายงบประมาณ 92.58 % เบิกจ่ายตามเป้าหมาย (100%) 85.10 % และ 70.21 % ของโครงการบรรลุตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย มีการประสานแผนกับจังหวัด (100%)

คำสำคัญ: การประเมินผล แผนปฏิบัติราชการประจำปี ปีงบประมาณ

Abstract

The preparation of the agency's Annual Government Action Plan involves creating and managing projects, as well as implementing budget expenditures in accordance with the plan. However, the reporting of progress and budget expenditure results through the Strategic Management System is often incomplete and untimely. This lack of continuity in evaluating the Government Action Plan hinders effective project performance monitoring and prevents a comprehensive assessment of the project's progress and budget management.

The objective of this evaluation research was to examine the environment, input factors, processes, outputs, and obstacles in preparing the 2021 Annual Government Action Plan. The samples consisted of 85 participants, including: 1) personnel from the 11th Disease Prevention and Control Office in Nakhon Si Thammarat Province, 2) disease prevention and control network personnel from the Provincial Public Health Office, Health Zone 11, and 3) 47 projects according to the government operational plan for 2021. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. The results indicated that, in terms of contextual factors, the government operational plans were fully consistent with Strategy 3 of the 20-year National Strategic Plan (100.0%), with 91.49% consistency with Master Plan 13, and 8.51% with Master Plan 23. Additionally, the plans were consistent with the Ministry of Public Health's 20-year strategic plan for disease prevention and control, particularly Strategies 2 and 4 (74.47%), and with the 20-year strategic plan for disease prevention and control, specifically Strategy 1 (48.94%). Furthermore, the Department of Disease Control's 5-year strategic operational plan (2018-2022) was entirely aligned with the vision, mission, roles, and regional problem conditions of the disease control system (100.0%). Knowledge and understanding of policy transfer, guidelines, and timing in plan preparation, along with executive support and participation, were rated highly (Mean $\pm$ S.D.: 3.83 $\pm$ 0.41). Factors related to personnel, budget, and technology systems / equipment / materials were also

rated high (3.73 ± 0.43). The communication and transfer of policy, along with the process of plan creation, implementation, and supervision, monitoring, and evaluation, received a high rating of 85.34%, supported by an investment budget of 99.99%. The projects achieved a budget disbursement rate of 100%, with an overall performance rate of 85.10%. Additionally, 70.21% of the projects met the established indicators/target values. There was complete coordination among disease plans and those responsible for provincial work in all disease plan (100%).

Keywords: Evaluation, Government Action plan, Fiscal Year

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ประกอบด้วยเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ 6 ด้าน 23 แผนแม่บท กระทรวงสาธารณสุข ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดเป้าหมาย “ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ 2) ด้านบริการเป็นเลิศ 3) ด้านบุคลากรเป็นเลิศ และ 4) ด้านบริหาร เป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการฯ โดยกำหนดโครงการ กิจกรรม เป้าหมาย และตัวชี้วัด และได้มีการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, 2563)

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จัดทำรายละเอียดและขออนุมัติโครงการ (Full paper) ให้สอดคล้องตามแผนปฏิบัติราชการ บริหารโครงการตามแผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ (งบดำเนินงาน และค่ายา เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาฯ) และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Estimates Strategic

Management System) (ESMS) เป็นรายเดือนและรายไตรมาส นอกจากนี้ยังมีการปรับแผน และขอสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในบางกรณี เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการประชุมแผนปฏิบัติการประจำปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่ครบถ้วน และทันเวลาตามที่กำหนดในแต่ละโครงการ ทำให้ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ครบถ้วน กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี จึงได้ประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีให้มีความเหมาะสมในระยะต่อไป รวมทั้งพัฒนาการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 11

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

บริบทของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา (สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย, 2564)

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง สังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลตั้งอยู่ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน คือ ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแม่แลง 5 ศูนย์ ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ 10 แห่ง มีภารกิจสำคัญคือการสนับสนุนด้านการป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพให้กับประชาชน สนับสนุนด้านวิชาการ การปฏิบัติการโดยผ่านภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง กระบี่ พังงา และภูเก็ต รวมทั้งร่วมปฏิบัติการในการป้องกัน สอบสวน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพสำคัญ ที่เฝ้าระวังของเครือข่ายในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพของจังหวัดภาคใต้ตอนบน

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 (กรมควบคุมโรค กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, 2563)

หน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยบูรณาการกิจกรรมที่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกันหรือมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกันที่สามารถสะท้อนถึงเป้าหมาย ผลผลิต ตามกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกรมควบคุมโรค โดยยึดกรอบการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาด้านการ

ป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพของประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค ระดับประเทศ และระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ตามกรอบงาน 3 ส่วน ได้แก่

1. งานตามนโยบาย สัดส่วนงบประมาณ 50-60% ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ (The must) ได้แก่

- โครงการตามแนวพระราชดำริและโครงการเฉลิมพระเกียรติ
- โครงการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ ได้แก่ โครงการเร่งด่วน ใน 5 ปีแรก

โครงการสำคัญตามแผนแม่บทฯ 18 โครงการ

- ยุทธศาสตร์ประเทศ

1) แผนงานบูรณาการ 4 แผน เป็นงานที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการที่บูรณาการร่วมกันในระดับประเทศ โดยมีสำนักหลักรับผิดชอบในแผนบูรณาการภาพรวม

2) แผนงานยุทธศาสตร์กรมควบคุมโรค (ถ่ายทอดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนปฏิบัติการ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี)

- จุดเน้นกรมควบคุมโรค มีการกำหนดประเด็นจุดเน้น/เป้าหมาย/ความสำเร็จรายไตรมาส และกิจกรรมหลักที่ดำเนินการระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง และสำนักงานป้องกันควบคุมโรค เพื่อใช้ในการกำกับติดตามงานที่ชัดเจน

2. งานเพิ่มขีดความสามารถ สัดส่วนงบประมาณ 10-20% โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตและพัฒนางานด้านวิชาการของกรมควบคุมโรค บริหารจัดการเพิ่มศักยภาพบุคลากร และใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ประกอบด้วย

- งบวิจัย/พัฒนารูปแบบนวัตกรรม
- การเพิ่มศักยภาพบุคลากร
- การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

3. งานภารกิจพื้นฐาน (งบประมาณ 30-40% Maintain) ประกอบด้วย

- การคงไว้ซึ่งงานตามบทบาทภารกิจกรมควบคุมโรค ได้แก่ ภารกิจตามพันธสัญญาโรคที่ต้องกำจัด กวาดล้าง และโรคติดต่ออันตราย

- ระบบสนับสนุน และการบริหารจัดการตามการใช้จริง (ต้นทุนต่อหน่วย) ได้แก่ พัฒนาบุคลากร PMQA และระบบจัดการหน่วยงาน เสร็จโครงการบริหารจัดการทรัพยากรหน่วยงาน 3 ปีซ้อนหลัง

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

แบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินและสรุปผล ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ

- 1.1) กรมควบคุมโรคถ่ายทอดสื่อสาร นโยบายแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการฯ ประจำปีงบประมาณ (คำเป้าหมายลดโรคฯ/แนวทางการจัดทำแผนฯ/พจนานุกรมกิจกรรม)
- 1.2) สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการสื่อสาร ถ่ายทอดนโยบาย แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ตามแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (คำเป้าหมายลดโรคฯ/แนวทางการจัดทำแผนฯ/พจนานุกรมกิจกรรม) กรมควบคุมโรค แก่กลุ่มงานในสังกัด

2) ขั้นตอนดำเนินการ

- 2.1) กลุ่มงานในสังกัดสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการตามแนวทางกรมควบคุมโรค
- 2.2) กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย ดำเนินการรวบรวม สรุปวิเคราะห์และจัดทำ “ร่าง” แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ ภาพรวมของหน่วยงาน ส่งกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมโรค เพื่อพิจารณากลับกรอง
- 2.3) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมโรค แจ้งผลการพิจารณากลับกรองแผนปฏิบัติราชการ
- 2.4) กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย แจ้งผลการพิจารณากลับกรองแผนปฏิบัติราชการ ให้กลุ่มงานในสังกัดแก้ไข และจัดส่งให้กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมโรคต่อไป

3) ขั้นประเมินและสรุปผล

- 3.1) กรมควบคุมโรค อนุมัติแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ
- 3.2) กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย แจ้งสรุปผลการอนุมัติแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณแก่หน่วยงาน

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี หมายถึง แผนพัฒนาประเทศที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” ประกอบด้วย 23 แผนแม่บท แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับด้านสาธารณสุข ได้แก่แผนแม่บทที่ 13 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี แผนแม่บทที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) หมายถึง แผนยุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วย สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ สถานะสุขภาพ ยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ 4 ด้าน คือ 1) ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ (Promotion, Prevention & Protection

Excellence) 2) บริการเป็นเลิศ (Service excellence) 3) บุคลากรเป็นเลิศ (People excellence) และ 4) บริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล (Governance excellence)

แผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันควบคุมโรค ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) หมายถึง กรอบแนวทางในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของประเทศโดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอาศัยความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นแรงขับเคลื่อน ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงธรรมาภิบาลและความคุ้มค่า (Value for money) เป็นหลักในการพัฒนา ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนานโยบาย มาตรการ และบริการด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข 3) การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของระบบป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ 4) การปรับปรุงระบบบริหารจัดการและการพัฒนาความร่วมมือ และ 5) การพัฒนากำลังคนด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค หมายถึง แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ 5 แผนงาน ได้แก่ แผนงานโรคติดต่อ แผนงานโรคติดต่อเรื้อรัง แผนงานโรคไม่ติดต่อ แผนงานโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม และแผนงานภายใต้ระบบควบคุมโรค

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี CIPP Model

สตีฟเฟิลปิม ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นกระบวนการของการบรรยาย รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญนั้น จะมุ่งเน้นการประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) (สมพิศ สุขแสน, 2557) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context evaluation : C) เป็นการศึกษาปัจจัยพื้นฐานซึ่งเป็นการประเมินก่อนดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหาแหล่งทุน แนวโน้มการก่อตัวที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation : I) เป็นการประเมินพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ เวลา ประสิทธิภาพ ความรู้ ฯลฯ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ

ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม โดยการประเมินด้านกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ/เป้าหมาย ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการและการประเมินผล เรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการร่วมด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิภาภัทร บุญน่วม (2560) ได้ศึกษาการประเมินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า การประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโดยรวม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในส่วนของสภาพแวดล้อมที่ยังเป็นข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้ปกครอง นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตั้งอยู่ในชุมชน ตำบลรอบนอกที่เอื้ออำนวยให้กับโรงเรียนได้น้อย กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปียังดำเนินการไม่ครบ ผลผลิตการเปรียบเทียบยังไม่ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด ส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคือ งบประมาณในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ศึกษาการประเมินผลแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดใน 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และ กระบวนการ โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบท แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับชาติ และผลการประเมินความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผน/ติดตามประเมินผลของหน่วยงานในด้านความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ และด้านกระบวนการ ได้แก่ การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามและประเมินผล มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ ด้านผลผลิต มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาการบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดของแผน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 45.95

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) กลุ่มติดตามและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (2561) ศึกษาการประเมินผลแผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่าย

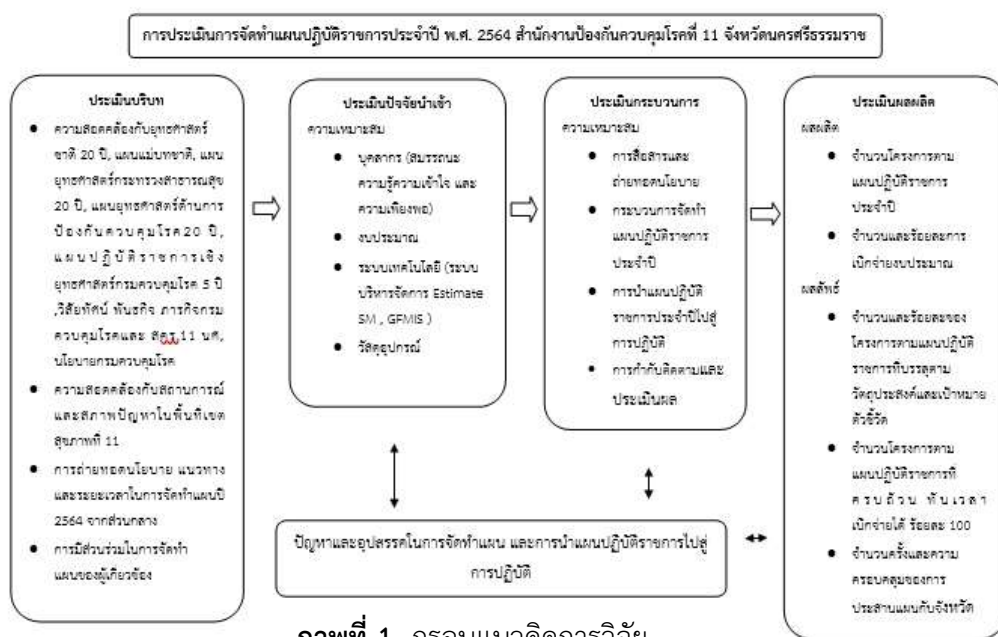
งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2561 สำนักงาน ป.ป.ท.สัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2557-2560 (ครึ่งแผน) พบว่า ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายโครงการ ทั้งสิ้น 24 โครงการ มีผลการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 12 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีผลการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 37.50 ผลการดำเนินงานเป็นรายโครงการ พบว่า สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินโครงการทั้งสิ้น 24 โครงการ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 22 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 91.67 และมีผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 4 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 16.67

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2563) ศึกษาการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า มหาวิทยาลัยฯ ดำเนินงานขับเคลื่อนตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการ ทั้งสิ้น 47 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย 41 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 87.23 ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 6 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 12.77 คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ 4.51 อยู่ในระดับดีมาก

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2564) ศึกษารายงานการ ประเมินผลแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2564 พบว่า การประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด รวมแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 ตัวชี้วัด พบว่า บรรลุเป้าหมาย จำนวน 4 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 57.14 ไม่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 3 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 42.86 รายงานยุทธศาสตร์ จำนวน 17 ตัวชี้วัด พบว่า บรรลุเป้าหมาย จำนวน 12 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 70.59 ไม่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 5 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 29.41

สรุปปัญหาการวิจัย พบว่า การประเมินแผนปฏิบัติการ มีผลการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่ได้ตามเป้าหมาย ร้อยละ 100.00 โครงการไม่บรรลุตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ที่กำหนดในโครงการ ร้อยละ 100.00

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล โดยใช้กรอบแนวคิด CIPP Model ของ Stufflebeam (1983) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 - กรกฎาคม พ.ศ. 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และบุคลากรเครือข่ายด้านการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 11 จำนวน 322 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นผู้มีส่วนร่วม/จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 2) บุคลากรเครือข่ายด้านการป้องกันควบคุมโรคที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ ปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 7 จังหวัด เขตสุขภาพที่ 11 และ 3) ให้คำยินยอมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) บุคลากรของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงาน (1 คน) หัวหน้ากลุ่มงาน (4 คน) หัวหน้างาน (1 คน) ผู้จัดการกลุ่มแผนงานโรค (PCM) (1 คน) ผู้จัดการแผนงานโรค (PM) (21 คน) ผู้รับผิดชอบร่วม (Core team) (14 คน) และบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการวางแผนและประเมินผล 1 คน รวม 43 คน 2) บุคลากรเครือข่ายด้านป้องกันควบคุมโรคจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 7 จังหวัด เขตสุขภาพที่ 11 ได้แก่ บุคลากรเครือข่ายที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการด้านการป้องกันควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในเขตสุขภาพที่ 11 จากกลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงานฯ กลุ่มงานควบคุมโรค กลุ่มงานโรคไม่ติดต่อ กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานพัฒนาคุณภาพฯ และกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มละ 1 คน รวมจังหวัดละ 6 คน 7 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 42 คน และ 3) โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 47 โครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบวิเคราะห์ความสอดคล้องการจัดทำแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 กับบริบท นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ

2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 (สำหรับผู้บริหาร)

3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ตามรูปแบบของชิปปี้ (CIPP Model) ประยุกต์จากแบบสอบถามของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ และแบบปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน บทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การรับข้อมูล/รับการถ่ายทอดนโยบายการจัดทำแผนปฏิบัติการ และช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดนโยบาย/แผนสู่การปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านบริบทของแผนเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating scale) 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) จำนวน 11 ข้อ เกี่ยวกับการถ่ายทอดนโยบายแนวทาง และระยะเวลาในการจัดทำแผนจากส่วนกลาง และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ เกี่ยวกับ บุคลากร งบประมาณ และระบบเทคโนโลยี

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นด้านกระบวนการเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารและถ่ายทอดนโยบาย กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ การนำแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และแปลผลข้อมูลดังนี้ ความคิดเห็น/ความเหมาะสมระดับมากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับมากที่สุด (4.51–5.00) มาก (3.51–4.50) ปานกลาง (2.51–3.50) น้อย (1.51–2.50) น้อยที่สุด (1.00–1.50)

4) แบบบันทึกข้อมูลการบริหารจัดการโครงการ เป็นการบันทึกข้อมูลผลผลิตของโครงการ/กิจกรรมว่าบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดหรือไม่ ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ และความทันเวลาของการดำเนินโครงการ

5) แบบบันทึกการสื่อสารแผนงานโรคและภัยสุขภาพให้กับหน่วยงานเครือข่ายระดับจังหวัด เป็นแบบบันทึกแบบรายการ ระบุ การมี/ไม่มีการสื่อสารแผนงานโรคและภัยสุขภาพ ปีงบประมาณ 2564

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ทดสอบเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ประเมินผล การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ซึ่งได้ประยุกต์มาจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2561 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า

และด้านกระบวนการ โดยได้เพิ่มข้อคำถาม และนำไป Try out พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นด้านบริบท เท่ากับ 0.905 ด้านปัจจัยนำเข้า เท่ากับ 0.950 และด้านกระบวนการ เท่ากับ 0.968

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับผู้บริหาร แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จากกลุ่มผู้บริหารหน่วยงาน หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้างาน ผู้จัดการกลุ่มแผนงานโรค (PCM) ผู้จัดการแผนงานโรค (PM) ผู้รับผิดชอบร่วม (Core Team) และบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการวางแผน และประเมินผล

2. จัดส่งแบบเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสื่อสารแผนงานโรคและภัยสุขภาพ ให้กับหน่วยงาน เครือข่ายระดับจังหวัด ไปยังเครือข่ายที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 7 จังหวัด ในเขตสุขภาพที่ 11

3. เก็บรวบรวมข้อมูลผลการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร (โครงการตามแผนปฏิบัติ ราชการประจำปี 2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11) โดยใช้แบบ วิเคราะห์ความสอดคล้องการจัดทำ แผนปฏิบัติการ 2564 และแบบบันทึกข้อมูลการบริหารจัดการโครงการ

4. นำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ บันทึก วิเคราะห์และสรุปผล ตาม ประเด็นการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทางประชากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ จากแหล่งข้อมูลเอกสารด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของการจัดทำแผน ผลผลิตของโครงการ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช หมายเลข E-04/2565 ลงวันที่ 30 กันยายน 2565

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.12 อายุเฉลี่ย 44.07 (S.D. = 10.61) ปี ประมาณ 1 ใน 3 มีอายุระหว่าง 45-54 ปี ร้อยละ 34.88 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 53.49 ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 69.77 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 48.84 บทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการแผนงานโรค ร้อยละ 48.84 ได้รับทราบ ข้อมูลหรือได้รับการถ่ายทอดนโยบายการจัดทำแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ ร้อยละ 100.00 ช่องทางการ รับรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดนโยบาย/แผนสู่การปฏิบัติมากที่สุด โดยการประชุมบุคลากรภายในหน่วยงาน

ร้อยละ 79.07 และหนังสือเวียน/หนังสือมอบนโยบาย ร้อยละ 79.07 รองลงมาคือ หนังสือกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย ร้อยละ 48.84

การประเมินแผนปฏิบัติราชการฯ ด้านบริบท ในประเด็น 1) ความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ พบว่า สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี จำนวน 47 โครงการ (ร้อยละ 100.0) สอดคล้องกับแผนแม่บทที่ 13 จำนวน 43 โครงการ (ร้อยละ 91.49) แผนแม่บทที่ 23 จำนวน 4 โครงการ (ร้อยละ 8.51) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ระยะ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านบริการเป็นเลิศ และยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านบริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล จำนวน 35 โครงการ (ร้อยละ 74.47) ตามลำดับ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันควบคุมโรค ระยะ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนานโยบาย มาตรการ และบริการด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ มากที่สุด จำนวน 23 โครงการ (ร้อยละ 48.94) รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับปรุงระบบบริหารจัดการและการพัฒนาความร่วมมือ จำนวน 11 โครงการ (ร้อยละ 23.40) สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการเชิงยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค ในแผนงานภายใต้ระบบควบคุมโรค มากที่สุด 23 โครงการ (ร้อยละ 48.94) รองลงมาคือ แผนงานโรคติดต่อ 10 โครงการ (ร้อยละ 21.28) สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทภารกิจของหน่วยงาน และสภาพปัญหาในพื้นที่ 47 โครงการ (ร้อยละ 100.00) 2) ด้านความรู้ ความเข้าใจ การถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง และระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของผู้เกี่ยวข้อง พบว่าภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป ($\bar{x}$ = 3.83, S.D. = 0.41) และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด (ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 ความสอดคล้องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทชาติ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุขระยะ 20 ปี แผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันควบคุมโรคระยะ 20 ปี แผนปฏิบัติราชการเชิงยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาท สคร.11 และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ (n = 47)

ความสอดคล้อง	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี		
ย 3	47	100.0
แผนแม่บท		
แผนแม่บทที่ 13	43	91.49
แผนแม่บทที่ 23	4	8.51

ตารางที่ 1 ความสอดคล้องการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทชาติ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุขระยะ 20 ปี แผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันควบคุมโรคระยะ 20 ปี แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาท สคร.11 และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ (n = 47) (ต่อ)

ความสอดคล้อง	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ระยะ 20 ปี		
ย 1	12	25.53
ย 2	35	74.47
ย 3	4	8.51
ย 4	35	74.47
แผนยุทธศาสตร์การป้องกันควบคุมโรคระยะ 20 ปี		
ย 1	23	48.94
ย 2	9	19.15
ย 3	3	6.38
ย 4	11	23.40
ย 5	1	2.13
แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (2561-2565)		
CD	10	21.28
SALTH	8	17.02
NATI	3	6.38
Env-Occ	3	6.38
เชิงระบบ	23	48.94
วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาท	47	100.0
ปัญหาพื้นที่	47	100.0

ตารางที่ 2 การประเมินแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา ด้านบริบท (n= 43)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	เกณฑ์	ผลการประเมิน
ความรู้ ความเข้าใจ การถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง และระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของผู้เกี่ยวข้อง	3.83	0.41	มาก	$\bar{X} \geq 3.51$	ผ่าน

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 3 ด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.56) ด้านงบประมาณ มีผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.51) ด้านระบบเทคโนโลยี/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ ผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.61) ค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.43) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การประเมินแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ด้านปัจจัยนำเข้า (n= 43)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	เกณฑ์	ผลการประเมิน
1. บุคลากร	3.74	0.56	มาก	$\bar{X} \geq 3.51$	ผ่าน
2. งบประมาณ	3.57	0.51	มาก	$\bar{X} \geq 3.51$	ผ่าน
3. ระบบเทคโนโลยี/ ครุภัณฑ์/ วัสดุอุปกรณ์	3.88	0.61	มาก	$\bar{X} \geq 3.51$	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน	3.73	0.43	มาก	$\bar{X} \geq 3.51$	ผ่าน

การประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ภาพรวม 4 ด้าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.41) ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่าด้านการสื่อสารถ่ายทอดนโยบาย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.50) ด้านกระบวนการจัดทำแผนฯ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D.= 0.45) ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.= 0.41) ด้านการกำกับติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.55) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การประเมินแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2564 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ด้านกระบวนการ (n= 43)

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	เกณฑ์	ผลการประเมิน
1. การสื่อสารและถ่ายทอดนโยบาย	3.88	0.50	มาก	$\bar{x} \geq 3.51$	ผ่าน
2. กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	3.80	0.45	มาก	$\bar{x} \geq 3.51$	ผ่าน
3. การนำแผนปฏิบัติราชการสู่การปฏิบัติ	3.83	0.41	มาก	$\bar{x} \geq 3.51$	ผ่าน
4. การกำกับติดตามและประเมินผล	4.07	0.55	มาก	$\bar{x} \geq 3.51$	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวมทั้ง 4 ด้าน	3.90	0.41	มาก	$\bar{x} \geq 3.51$	ผ่าน

การประเมินด้านผลผลิต แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ผลการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวม ประจำปีงบประมาณ 2564 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2564) ภาพรวมมีการใช้จ่ายร้อยละ 92.58 จำแนกเป็นการใช้จ่ายงบบุคลากร ร้อยละ 100.00 งบดำเนินงาน ร้อยละ 85.34 งบอุดหนุนร้อยละ 85.38 และงบลงทุน ร้อยละ 99.99 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2564 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2564) จำแนกตามประเภทงบประมาณ

แผนงานงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ (หลังโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ)	เป้าหมายการเบิกจ่าย/ผลการเบิกจ่าย		
		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
รวม	80,877,794.42	100.00	74,875,276.80	92.58
1. งบรายจ่ายประจำ				
1.1 งบบุคลากร	12,615,600.00	100.00	12,615,600.00	100.00
1.2 งบดำเนินงาน	27,207,201.42	100.00	22,695,247.15	83.42
1.3 งบอุดหนุน	10,156,600.00	100.00	8,667,686.65	85.34
2. งบรายจ่ายลงทุน				
2.1 งบลงทุน	30,898,393.00	100.00	30,896,743.00	99.99

2. ผลการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามแผนงาน และผลผลิต

พบว่าแผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ผลผลิตที่ 2 มีการเบิกจ่ายได้มากที่สุด ร้อยละ 96.76 รองลงมาคือ ผลผลิตที่ 4 ร้อยละ 80.93 แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี ผลผลิตที่ 5 มีการเบิกจ่ายได้มากที่สุด ร้อยละ 94.97 รองลงมาคือ ผลผลิตที่ 9 ร้อยละ 94.83 แผนงานบุคลากรภาครัฐ ผลผลิตที่ 13 มีการเบิกจ่ายมากที่สุด ร้อยละ 96.35 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ผลการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2564 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2564) จำแนกตามแผนงาน และผลผลิต

แผนงานงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ (หลังโอนเปลี่ยนแปลง งบประมาณ)	เป้าหมายการเบิกจ่าย/ผลการเบิกจ่าย		
		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการเบิกจ่าย (ร้อยละ)	ร้อยละ
รวม	80,877,794.42	100.00	74,875,276.80	92.58
แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	46,083,480.00	100.00	42,367,208.80	91.94
ผลผลิตที่ 1 ผลิตภัณฑ์ด้านการเฝ้า ระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัย สุขภาพ	328,200.00	100.00	230,154.33	70.13
ผลผลิตที่ 2 การสนับสนุนเสริมสร้าง ศักยภาพและความเข้มแข็งในการ จัดการระบบเฝ้าระวังป้องกันควบคุม โรคและภัยสุขภาพ	32,712,780.00	100.00	31,654,140.27	96.76
ผลผลิตที่ 3 การเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคที่เป็นปัญหาสำคัญ	1,855,100.00	100.00	1,429,223.36	77.04
ผลผลิตที่ 4 การบริการรักษาและฟื้นฟู เฉพาะโรคในกลุ่มโรคติดต่อสำคัญ โรค อุบัติใหม่ และภัยสุขภาพ	11,187,400.00		9,053,690.84	80.93
แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คน มีสุขภาวะที่ดี	34,794,314.42	100.00	32,508,068.00	93.43
ผลผลิตที่ 5 โครงการเร่งรัดกำจัดโรคไข้ มาลาเรีย วัณโรคและยุติปัญหาเอดส์	5,346,940.00	100.00	5,077,898.58	94.97

ตารางที่ 6 ผลการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2564 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2564) จำแนกตามแผนงาน และผลผลิต (ต่อ)

แผนงานงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ (หลังโอนเปลี่ยนแปลง งบประมาณ)	เป้าหมายการเบิกจ่าย/ผลการเบิกจ่าย		
		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
ผลผลิตที่ 6 โครงการพัฒนาจัดระบบ บริการ	330,337.80	100.00	255,787.80	77.43
อาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม				
ผลผลิตที่ 7 โครงการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคตามแนวทางพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ	543,490.12	100.00	400,717.37	73.73
ผลผลิตที่ 8 โครงการเร่งรัดพัฒนา ระบบเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคและ ภัยสุขภาพให้ได้ตามกฎอนามัยระหว่าง ประเทศ	11,436,770.00	100.00	10,308,059.08	90.13
ผลผลิตที่ 9 โครงการพัฒนาเครือข่าย ในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและ ภัยสุขภาพผ่านกลไกระดับชุมชนที่เอื้อ ต่อการมีสุขภาวะที่ดี	2,989,976.50	100.00	2,835,528.90	94.83
แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์)				
ผลผลิตที่ 13 รายการค่าใช้จ่าย บุคลากรภาครัฐ	14,146,800.00	100.00	13,630,076.27	96.35

3. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานรายโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2564

มีการดำเนินงานโครงการทั้งหมด 47 โครงการ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเกณฑ์เป้าหมาย ร้อยละ 100 จำนวน 40 โครงการ (ร้อยละ 85.10) ไม่ได้ตามเป้าหมาย 7 โครงการ (ร้อยละ 14.90) มีผลการดำเนินงานบรรลุตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายในโครงการ 33 โครงการ (ร้อยละ 70.21) ไม่บรรลุตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

14 โครงการ (ร้อยละ 29.79) ผู้จัดการแผนงานโรค มีการประสานการดำเนินงาน กับผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ในทุกแผนงานโรค (ร้อยละ 100)

ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 มีดังนี้

1. งบประมาณบางโครงการไม่เพียงพอ
2. กิจกรรมดำเนินการไม่ครบถ้วน เนื่องจากมีการปรับงบประมาณไปใช้ในการระบาดของโรคโควิด-19
3. มีการปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานใหม่
4. ไม่บันทึกผลงานตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ในบางโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินผลด้านบริบท พบว่าแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทภารกิจของหน่วยงาน และสภาพปัญหาในพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำแผนงาน/โครงการ ในแผนปฏิบัติการฯ ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ผู้บริหารมีนโยบายให้ยึดกรอบการดำเนินงาน ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพของ ประเทศ ระยะ 20 ปี โดยมีการบูรณาการกิจกรรมที่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกันหรือมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ที่สามารถสะท้อนถึงเป้าหมาย ผลผลิต ตามกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกรมควบคุมโรค และ กระทรวงสาธารณสุข ประกอบกับในงบประมาณ 2564 งบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลางลดลง และ ผู้บริหารมีนโยบายในการลดการใช้งบประมาณในโครงการที่มีความซ้ำซ้อนกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ที่พบว่า ด้านบริบท แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับชาติ

ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ การถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง และระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของผู้เกี่ยวข้อง มีผลการประเมินในระดับ มาก โดยความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนแม่บทชาติ และยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุขระยะ 20 ปี อาจเนื่องจากช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดนโยบาย/ แผนสู่การปฏิบัติมากที่สุด โดยการประชุมบุคลากรภายในหน่วยงาน ร้อยละ 79.07 และหนังสือเวียน/หนังสือ มอบนโยบาย ร้อยละ 79.07 รองลงมาคือ หนังสือกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย ร้อยละ 48.84 ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนฯ บางรายอาจไม่ได้มีการศึกษาผ่านช่องทางต่าง ๆ

ด้านปัจจัยนำเข้า (บุคลากร งบประมาณ ระบบเทคโนโลยี/ ครุภัณฑ์/ วัสดุอุปกรณ์) มีผลการประเมิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

(2561) ที่พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ การศึกษาค้นคว้าในเรื่องงบประมาณ ประเด็นการได้รับงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ 2564 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ต้องมีการปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณในบางกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ได้ ไปใช้ในการตอบโต้การระบาดของโรคโควิด-19 แทน สอดคล้องกับการศึกษาของนิภาภัทร บุญน่วม (2560) ที่พบว่า การประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ งบประมาณในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ด้านกระบวนการ ภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก โดยพบว่า การสื่อสารถ่ายทอดนโยบายตัวชี้วัด ในการจัดทำแผนฯ มีความชัดเจน ครอบคลุมมาก เนื่องจากกองยุทธศาสตร์ และแผนงาน กรมควบคุมโรค มีการสื่อสารถ่ายทอดมายังสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 และสำนักงานฯ ได้ถ่ายทอดต่อไปยังผู้ปฏิบัติงานทุกระดับผ่านการประชุม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้จัดทำแผนฯ อาจเนื่องจากผู้จัดทำแผนฯ ใช้ประสบการณ์ในการจัดทำแผนจากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนฯ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 48.84 ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่าประเด็นการเลือกใช้วิธีการ/เทคนิค เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงานอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ อาจเนื่องจากในปีงบประมาณ 2564 มีสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ต้องมีการปรับแผนการดำเนินงานในบางโครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งในบางพื้นที่อาจไม่สามารถดำเนินงานตามปกติได้ ด้านการกำกับติดตามประเมินผล พบว่า ประเด็นการนำผลการประเมินแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการในปีถัดไป มีค่าเฉลี่ยต่ำ อาจเนื่องจากที่ผ่านมาสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 ไม่ได้มีการประเมินและวิเคราะห์แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

การประเมินด้านผลผลิต การดำเนินงานโครงการมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ได้ตามเป้าหมาย ร้อยละ 14.90 การดำเนินงานไม่บรรลุตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายในโครงการ ร้อยละ 29.79 เนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ดำเนินการได้ตามแผน เช่น การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในภาวะปกติ การดำเนินงานตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ IHR-JEE การป้องกันควบคุมโรคมาลาเรีย วัณโรค เอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การสอบสวนโรค/เหตุการณ์ในพื้นที่ การประเมินมาตรฐาน SAT, JIT ทำให้มีการปรับงบประมาณในกิจกรรมตามแผนปกติไปใช้ในการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ผู้รับผิดชอบงานมีการย้ายหน่วยงาน การบันทึกในระบบ ESMS มีการบันทึกเฉพาะผลการดำเนินงานรายกิจกรรม ไม่ได้บันทึกผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายของโครงการ ทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ สอดคล้องกับ

การศึกษา ของ สำนักงาน ป.ป.ท. (2561) ที่พบว่า มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ร้อยละ 37.50 ผลการดำเนินงานรายโครงการ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ร้อยละ 16.67 สอดคล้องกับการศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2563) ที่พบว่า ผลการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 12.77 และ สอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2564) ที่พบว่า ผลการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 42.86) รายยุทธศาสตร์ ไม่บรรลุเป้าหมาย 5 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 29.41)

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2564 ด้านบริบท 1) แผนปฏิบัติการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ร้อยละ 100.00 แผนแม่บทที่ 13 ร้อยละ 91.49 แผนแม่บทที่ 23 ร้อยละ 8.51 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 4 ร้อยละ 74.47 ตามลำดับ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันควบคุมโรค 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 1 ร้อยละ 48.94 แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กรมควบคุมโรค ในแผนงานภายใต้ระบบควบคุมโรค ร้อยละ 48.94 วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทภารกิจของหน่วยงาน และสภาพปัญหาในพื้นที่ ร้อยละ 100.00 2) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง และระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของผู้เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป ปัจจัยนำเข้า (บุคลากร งบประมาณ และระบบเทคโนโลยี/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์) อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ (การสื่อสาร ถ่ายทอดนโยบาย กระบวนการจัดทำแผนฯ การนำแผนฯ สู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามประเมินผล) อยู่ในระดับมาก ผลผลิตภาพรวมมีการใช้จ่ายงบประมาณ ร้อยละ 92.58 โครงการมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเกณฑ์เป้าหมาย (ร้อยละ 100) เท่ากับ ร้อยละ 85.10 และร้อยละ 70.21 ของโครงการบรรลุตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

การวิเคราะห์ Mind Mapping พบว่า ด้านบริบท ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 20 ปี แผนแม่บทชาติ ของผู้จัดทำแผนฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำ ปัจจัยนำเข้า พบว่า การได้รับงบประมาณที่เพียงพอตามแผนฯ ปีงบประมาณ 2564 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากเป็นช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้มีการปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณในบางกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการได้ไปใช้ในการตอบโต้การระบาดของโรคโควิด-19 แทน ด้านกระบวนการ พบว่าการสื่อสารถ่ายทอดนโยบาย ตัวชี้วัดในการจัดทำแผนฯ มีความชัดเจน ครอบคลุมมาก แต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้จัดทำแผนฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่าประเด็นการเลือกใช้วิธีการ/เทคนิค เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงานอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ ด้านการกำกับติดตามประเมินผล พบว่า การนำผลการประเมินแผนปฏิบัติการของหน่วยงานมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในปี

ถัดไป มีค่าเฉลี่ยต่ำ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า งบประมาณที่ได้รับในบางโครงการไม่เพียงพอ มีการปรับ งบประมาณไปใช้ในการระบาดของโรคโควิด-19 ไม่บันทึกผลงานตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายในบางโครงการ และ มีการปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงาน (รูปที่ 2)

ภาพที่ 2 Mind Mapping

องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบจากการวิจัย

1. ผู้จัดทำแผนปฏิบัติราชการต้องศึกษา และมีความรู้ ความเข้าใจ ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดเน้นการดำเนินงานกรมควบคุมโรค นโยบาย ทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่ชัดเจนเพื่อใช้ประกอบในการจัดทำแผนฯ ให้มีประสิทธิภาพ
2. การสื่อสารถ่ายทอดนโยบาย ตัวชี้วัด Time line ที่ชัดเจน สู่ผู้ปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบงานใหม่ ทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ
3. การกำกับติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่องรายไตรมาส ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณบรรลุตาม เป้าหมาย และโครงการบรรลุตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
4. การนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เป็นการปรับปรุงและพัฒนาแผนฯ ในปีถัดไป
5. การมีแผนสำรองงบประมาณในกรณีการเกิดภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข เพื่อให้แผนปฏิบัติ ราชการในกรณีปกติสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง ระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ การขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย ให้กับผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานใหม่ และสื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลาย

2. การบันทึกผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการในระบบ ESMS ผู้จัดการแผนงานโรคควรบันทึกผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายของโครงการ พร้อมผลการดำเนินงานรายกิจกรรมให้ครบถ้วนและทันเวลา

3. ควรมีการนำผลการประเมินแผน ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการในปีงบประมาณต่อไป

4. หน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานในพื้นที่ ควรมีแผนสำรองงบประมาณในกรณีการเกิดภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข เพื่อให้แผนปฏิบัติการในกรณีปกติสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี เปรียบเทียบกับเขตสุขภาพอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเพิ่มการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

รายการอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2563, 2 มิถุนายน). แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. กรมควบคุมโรค. https://ddc.moph.go.th/dsp/journal_detail.php?publish=10568

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายงานการประเมินผลแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th>

นิภาภัทร บุญนวม. (2560, 22 ธันวาคม). การประเมินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. <https://research.kpru.ac.th/sac/fileconference/3372018-05-01.pdf>

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2563, 27 พฤศจิกายน). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. https://www.rmu.ac.th/file/action_plan_2563_1.pdf

- สมพิศ สุขแสน. (2557, 11 พฤษภาคม). *CIPP Model : รูปแบบการประเมินผลโครงการ*. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่. http://waranyajun.blogspot.com/2014/05/cipp-model_html
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (2561, 1 กุมภาพันธ์). *การประเมินผลแผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2561 สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ท.* https://www.pacc.go.th/pacc_2015/uploads/files/strategy/620214_actbut2561.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. (2564, 1 มกราคม). *รายงานการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/04/รายงานการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2564 ของ ศธ.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2563). *รายงานผลการพัฒนาเครื่องแผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560-2564 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. เทพอักษรพรินต์.
- สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนงาน และเครือข่าย. (2564, 1 เมษายน). *รายงานประจำปี 2564 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา*. กรมควบคุมโรค. <https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//files/annual%20report%202021.pdf>
- Stufflebeam, D. L. (1983). *The CIPP model for program evaluation*. In G. F. Madaus, M. Scriven, & D. L. Stufflebeam (Eds.), *Evaluation models* (Chapter 7, pp. 117-141). Boston: Kluwer-Nijhoff.

การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

The Influence of Mobile Device Use on Information Utilization Among Undergraduate Students in the Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

เดชดนัย จุ้ยชุม¹ โสภารวรรณ หนูกุ้ง¹ รจเรข กำแหงกิจ^{1*} เกษรา บ่าวเข้มช้อย¹

Detdanai Juychum¹, Sopawan Nookung¹, Rojarek Kamhaengkit^{1*}, Ketsara Bowchamchoy¹

(Received: June 26, 2024; Revised: September 10, 2024; Accepted: September 25, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา และ 2) ศึกษาการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 129 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการวิจัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.956 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษาโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ในรายด้าน พบว่า ด้านความต้องการสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการค้นคืนสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การใช้สารสนเทศของนักศึกษา พบว่า ใช้ออนไลน์ที่มีอินเทอร์เน็ตมากที่สุด (ร้อยละ 80.60) และ 2) อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา คือ แท็บเล็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: อุปกรณ์เคลื่อนที่ การใช้สารสนเทศ นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

This research is a quantitative study with the following objectives: 1) to examine how students use mobile devices to access information, and 2) to investigate the influence of mobile device use on undergraduate students' information utilization. The samples

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: rojarek.k@pnu.ac.th

consisted of 129 undergraduate students from the Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University. The research instrument used in this study was a questionnaires, with a reliability coefficient of 0.956. The data were analyzed using mean, standard deviation and binary logistic regression.

The findings revealed the following: 1) Students' overall use of mobile devices to access information was at a high level. Specifically, the need for information was rated high, information access was also high, and information retrieval was similarly rated high. The majority of students (80.60%) used online information available on the internet. 2) In the students' own research, no personal variables were found to influence their actual information usage. However, the use of tablets had a statistically significant impact (at the 0.05 level) on how students utilized online resources accessible in the library.

Keywords: Mobile Device, Information Utilization, Undergraduate Students

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก รวมถึงทำให้สารสนเทศต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่เป็นรูปแบบสิ่งพิมพ์เปลี่ยนมาเป็นดิจิทัลมากยิ่งขึ้น สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะบริการสารสนเทศที่เข้าใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือที่เรียกว่าแบบเปิด (Open access) ซึ่งในปัจจุบันมีสารสนเทศหลาย ๆ รูปแบบมีการเผยแพร่โดยไม่จำกัดการเข้าถึง และให้สิทธิ์กับผู้ใช้สารสนเทศในรูปแบบออนไลน์เข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว (มณฑะณี คำโพธิ์, 2564) การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ส่งผลให้สถาบันบริการสารสนเทศต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ในส่วนของผู้ใช้สารสนเทศเพื่อให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ และการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

พฤติกรรมที่นักศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษามีการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการนั้น เกิดจากความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการค้นคืนสารสนเทศ พฤติกรรมเหล่านี้เรียกว่า พฤติกรรมสารสนเทศ (Information behavior) (Wilson, 2000) โดยแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมสารสนเทศที่ต่างกันไปตามปัจจัยส่วนบุคคล จากการที่พฤติกรรมในการเข้าถึงสารสนเทศของบุคคลนั้นต่างกันไป และปัจจุบันที่มีการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่นั้น มีการนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือใช้ในสื่อการเรียนรู้มากขึ้น (ชินวัจน์ งามวรรณกร, 2562)

ส่งผลให้สถาบันบริการสนเทศจำเป็นจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งมหาวิทยาลัยก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีสถาบันบริการสนเทศที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาสารสนเทศทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์หรือออนไลน์ประเภทต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนหรือการศึกษาตามอัธยาศัยไว้สำหรับนักศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษา เพราะในการศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศไม่ว่าจากสถาบันหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (จิณห์นิภา แสงสุข, 2562)

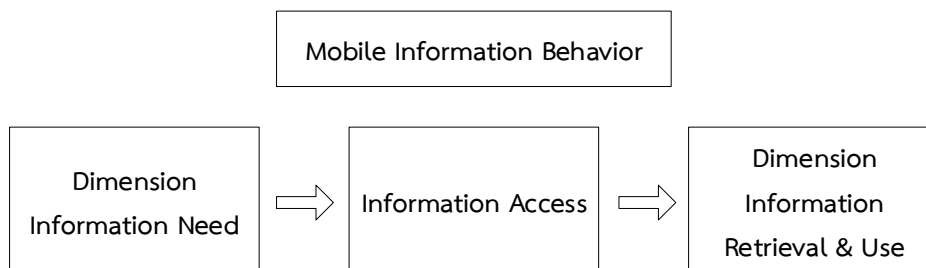
จากความสำคัญของการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ในพฤติกรรมสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งข้อมูลที่ได้ทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาและจัดสิ่งสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

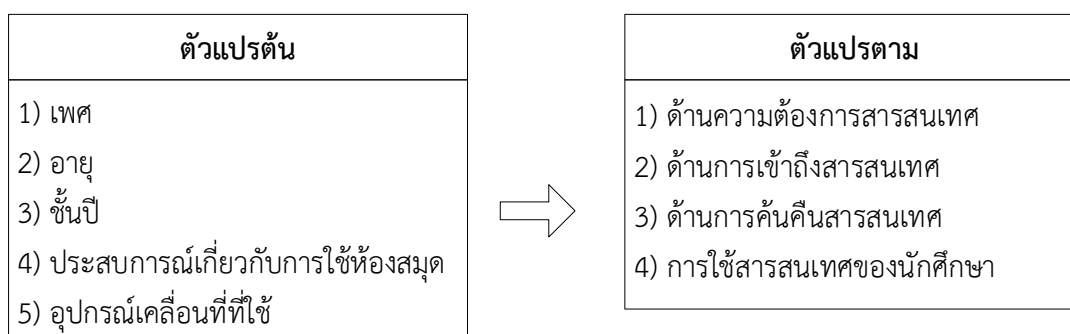
การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ โดยศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของ Wilson (2000) และธีราพร เดชเหลา (2565) ซึ่งกล่าวไว้ว่า พฤติกรรมสารสนเทศ (Information behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ ได้แก่ ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การค้นคืนสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่พฤติกรรมสารสนเทศ โดยแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมสารสนเทศที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมสารสนเทศบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ โดย Arif et al. (2015) ได้เสนอกระบวนการทัศน์ของพฤติกรรมสารสนเทศเพื่อนำไปใช้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา สถานที่ และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ความต้องการสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การค้นคืนสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 พฤติกรรมสารสนเทศบนอุปกรณ์เคลื่อนที่
ที่มา: Arif et al. (2015)

ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรต้น คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) ชั้นปี 4) ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และ 5) อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่ใช้ ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมสารสนเทศเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความต้องการสารสนเทศ 2) ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ 3) ด้านการค้นคืนสารสนเทศ และ 4) การใช้สารสนเทศของนักศึกษา และศึกษาการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้แนวคิดที่ว่าพฤติกรรมสารสนเทศบนอุปกรณ์เคลื่อนที่จะมีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 248 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ ได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 178 คน และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา

โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อดังนี้

มากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
มาก	คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51-5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51-4.50	อยู่ในระดับ	มาก
2.51-3.50	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51-2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
1.00-1.50	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านพฤติกรรมสารสนเทศ จำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงก์กับคำถาม (IOC: Index of Item Object Congruency) ใช้เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยปรับปรุงข้อที่ได้รับความแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดสอบค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) เท่ากับ 0.956

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ และได้ปรับแก้เรียบร้อยแล้วเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 ได้จำนวน 148 คน ผู้วิจัยกำหนดร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 โดยใช้ตามเกณฑ์การแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่จะต้องได้รับกลับคืนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของสมชาย วรภิรมย์สกุล (2554) หากไม่ครบจะเก็บข้อมูลต่อให้ครบร้อยละที่กำหนดไว้ เมื่อเก็บจริงได้จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 87.16 ถือว่าผ่านร้อยละที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย และไม่ได้รับความเสี่ยงใด ๆ ที่อาจเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบบสอบถามไม่ได้ระบุถึงตัวตนของกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์ที่จำกัดการเข้าถึงข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมด มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และรูปแบบของสารสนเทศที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 3) วิเคราะห์การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ได้แก่ การถดถอยโลจิสติก (Binary logistic regression)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	12.40
หญิง	113	87.60

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
18-20 ปี	56	43.40
21-22 ปี	63	48.80
23 ปีขึ้นไป	10	7.80
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	37	28.70
ชั้นปีที่ 2	29	22.50
ชั้นปีที่ 3	28	21.70
ชั้นปีที่ 4	35	27.10
ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด		
ไม่มีประสบการณ์	9	7.00
มีประสบการณ์	120	93.00
อุปกรณ์ที่ใช้		
สมาร์ทโฟน	120	93.00
แท็บเล็ต	35	27.10
โน้ตบุ๊ก	64	49.60
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน (ร้อยละ 87.60) และเพศชาย จำนวน 16 คน (ร้อยละ 12.40)

อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 21-22 ปี จำนวน 63 คน (ร้อยละ 48.80) รองลงมาคือ อายุ 18-20 ปี จำนวน 56 คน (ร้อยละ 43.40) และอายุ 23 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน (ร้อยละ 7.80) ตามลำดับ

ชั้นปี ส่วนใหญ่เป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 37 คน (ร้อยละ 28.70) รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 35 คน (ร้อยละ 27.10) น้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 21.70) ตามลำดับ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ จำนวน 120 คน (ร้อยละ 93.00) และไม่มีประสบการณ์ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 7.0)

อุปกรณ์ที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟน จำนวน 120 คน (ร้อยละ 93.00) รองลงมาคือ โน้ตบุ๊ก จำนวน 64 คน (ร้อยละ 49.60) น้อยที่สุดคือ แท็บเล็ต จำนวน 35 คน (ร้อยละ 27.10) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความต้องการสารสนเทศ	4.33	0.468	มาก
1.1 การแสวงหาคำตอบ	4.42	0.520	มาก
ความต้องการสืบค้นสารสนเทศที่ถูกต้องผ่านสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก	4.35	0.645	มาก
ความต้องการได้รับสารสนเทศตรงตามวัตถุประสงค์	4.43	0.597	มาก
ความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	4.44	0.598	มาก
ความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการทำรายงาน	4.52	0.674	มากที่สุด
การวิจัย			
ความต้องการติดตามสารสนเทศผ่านสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก	4.36	0.661	มาก
1.2 การลดความไม่แน่นอน	4.23	0.549	มาก
สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก ช่วยให้เข้าถึงสารสนเทศได้ อย่างรวดเร็ว	4.34	0.713	มาก
การได้รับสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการ	3.97	0.672	มาก
ความสามารถใช้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก เข้าถึง สารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา	4.19	0.708	มาก
ความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการทำรายงาน	4.33	0.675	มาก
การวิจัย			
การสืบค้นสารสนเทศผ่านสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก ทำได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว	4.32	0.661	มาก
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	4.17	0.509	มาก
2.1 การเข้าถึงทางกายภาพ	4.12	0.583	มาก
ความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างอิสระ	4.10	0.705	มาก

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความสามารถใช้เอกสารบนฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างเต็มที่	4.12	0.65	มาก
ความสามารถลดการใช้ทรัพยากรประเภทตีพิมพ์ที่ใช้งานได้	4.12	0.696	มาก
จำกัด			
2.2 การเข้าถึงทางสังคม	4.28	0.562	มาก
การใช้สังคมออนไลน์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก ใน	4.22	0.628	มาก
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น			
การใช้สังคมออนไลน์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก	4.33	0.639	มาก
เพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงาน			
การใช้สังคมออนไลน์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก	4.35	0.633	มาก
เพื่อการหาความรู้ต่าง ๆ			
การใช้สังคมออนไลน์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก	4.24	0.647	มาก
เพื่อการเรียนการสอน			
2.3 การเข้าถึงทรัพยากร	4.12	0.573	มาก
การเข้าถึงเอกสารออนไลน์โดยใช้คำค้นในการสืบค้นข้อมูลได้	4.16	0.667	มาก
ความสามารถใช้งานเอกสารออนไลน์ได้อย่างต่อเนื่อง	4.15	0.663	มาก
ความสามารถเข้าถึงเอกสารออนไลน์ฉบับเต็ม (Full text) ได้	4.02	0.77	มาก
การได้รับเอกสารออนไลน์ที่ทันสมัย	4.16	0.655	มาก
การได้รับเอกสารออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง ครบถ้วน	4.11	0.664	มาก
สามารถนำมาใช้ได้			
ด้านการค้นคืนสารสนเทศ	4.12	0.545	มาก
3.1 การปรับใช้เนื้อหา	4.04	0.595	มาก
เนื้อหาจากเอกสารออนไลน์ที่ได้รับตรงกับความต้องการใช้	3.98	0.643	มาก
เนื้อหาจากเอกสารออนไลน์ที่ได้รับมีประโยชน์กับการเรียน	4.09	0.678	มาก
การสอน			
เนื้อหาจากเอกสารออนไลน์ที่ได้รับนำมาใช้ในเครือข่าย	4.05	0.694	มาก
ออนไลน์ได้			

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.2 การรับรู้บริบท	4.20	0.623	มาก
การรับรู้ที่สามารถสืบค้นสารสนเทศบนสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊กได้	4.22	0.664	มาก
การรับรู้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก สามารถสืบค้นสารสนเทศดิจิทัลได้	4.20	0.678	มาก
การรับรู้สารสนเทศดิจิทัลบางอย่างมีลิขสิทธิ์ในการแก้ไข	4.19	0.716	มาก
โดยรวม	4.21	0.458	มาก

จากตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.= 0.458) ในรายด้าน พบว่า

ด้านความต้องการสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.= 0.468) ในรายด้านย่อย พบว่า การแสวงหาคำตอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.= 0.520) และการลดความไม่แน่นอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.= 0.549)

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.= 0.509) ในรายด้านย่อย พบว่า การเข้าถึงทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.= 0.562) รองลงมาคือ การเข้าถึงทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.= 0.573) และการเข้าถึงทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.= 0.583) ตามลำดับ

ด้านการค้นคืนสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.= 0.545) ในรายด้านย่อย พบว่า การรับรู้บริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.= 0.623) และการปรับใช้เนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.595)

ตารางที่ 3 การใช้สารสนเทศของนักศึกษา

การใช้สารสนเทศของนักศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้ตัวเล่มในห้องสมุด	60	46.50
ใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุด	50	38.80
ใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ต	104	80.60

จากตารางที่ 3 การใช้สารสนเทศของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ต จำนวน 104 คน (ร้อยละ 80.60) รองลงมาคือ ใช้ตัวเล่มในห้องสมุด จำนวน 60 คน (ร้อยละ 46.50) น้อยที่สุดคือ ใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุด จำนวน 50 คน (ร้อยละ 38.80) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษา

ตารางที่ 4 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ตัวเล่มในห้องสมุดของนักศึกษา

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)
สมาร์ทโฟน	2.075	1.083	3.673	0.055	7.967
แท็บเล็ต	0.232	0.409	0.323	0.570	1.262
โน้ตบุ๊ก	0.126	0.367	0.118	0.731	1.134
ค่าคงที่	-2.233	1.100	4.118	0.042	0.107

Nagelkerke R Square = 0.062, Observes = 55.80

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ตัวเล่มในห้องสมุดของนักศึกษา พบว่า ไม่พบตัวแปรการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่ส่งผลการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ตัวเล่มในห้องสมุดของนักศึกษา

ตารางที่ 5 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)
สมาร์ทโฟน	0.938	0.840	1.248	0.264	2.554
แท็บเล็ต	0.822	0.410	4.010	0.045*	2.275
โน้ตบุ๊ก	0.399	0.377	1.119	0.290	1.490
ค่าคงที่	-1.774	0.866	4.191	0.041	0.170

Nagelkerke R Square = 0.072, Observes = 55.80

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา พบว่า อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา คือ แท็บเล็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)
สมาร์ทโฟน	-0.446	1.107	0.162	0.687	0.640
แท็บเล็ต	0.703	0.594	1.400	0.237	2.020
โน้ตบุ๊ก	0.812	0.482	2.837	0.092	2.253
ค่าคงที่	1.342	1.122	1.430	0.232	3.825

Nagelkerke R Square = 0.07, Observes = 80.6

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา พบว่า ไม่พบตัวแปรการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่ส่งผลการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1) การศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของธีราพร เดชเหลา (2565) ที่พบว่า พฤติกรรมสารสนเทศบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก และความต้องการสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ และการค้นคืนสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของแอมกาญจน์ สมประเสริฐศรี (2561) ที่พบว่า พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการนำอุปกรณ์เคลื่อนที่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือใช้สื่อการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษามีโจทย์คำถามที่เกิดจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในห้องเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ Narayan and Naidu (2020) ที่พบว่า นักศึกษามีการใช้แท็บเล็ตในการเรียน เนื่องจากช่วยให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางวิชาการ และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น อีกทั้งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนหรือประกอบการทำรายงาน การวิจัย จะเกิดความต้องการสารสนเทศเพื่อมาตอบโจทย์ กระบวนการต่อมาคือ การเข้าถึงและ

ค้นคืนสารสนเทศ ซึ่งการเข้าถึงและค้นคืนสารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่มีความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างกว้างขวาง และมีปริมาณสารสนเทศที่เพียงพอ ทั้งที่มีฐานข้อมูลออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่ในสังคมออนไลน์ก็สามารถที่จะค้นคืนสารสนเทศได้ ซึ่งจะได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย และช่วยให้การเรียนรู้มีความเป็นปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถดึงสารสนเทศออกมาบันทึกในอุปกรณ์เครื่องที่เพื่อไว้ใช้งานได้ แต่การใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีข้อจำกัดที่จำเป็นต้องผ่านการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และการประเมินสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับ Liu et al. (2024) ที่เสนอแนะให้ประเมินแหล่งข้อมูลออนไลน์โดยการตรวจสอบข้อมูลที่มีความถูกต้อง มีการอ้างอิงแหล่งที่มาที่ชัดเจน และเป็นบทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญหรือบรรณาธิการ รวมถึงการใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกแหล่งข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการเรียนรู้ของนักศึกษาต่อไป

2) การศึกษาการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

การใช้แท็บเล็ตมีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททางการศึกษามากขึ้น สถาบันบริการสารสนเทศหรือห้องสมุดได้ปรับปรุงแบบการให้บริการเป็นดิจิทัลมากขึ้น การใช้แท็บเล็ตในการค้นคืนสารสนเทศจึงทำให้ง่าย และนักศึกษาสามารถเข้าถึงสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียนได้อย่างสะดวก สอดคล้องกับการศึกษาของ Narayan and Naidu (2020) ที่พบว่า นักศึกษามีการใช้แท็บเล็ตในการเรียนมากกว่าอุปกรณ์อื่น ๆ และการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงและค้นคืนสารสนเทศนั้นมีความสะดวกรวดเร็วกว่าการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีให้บริการอยู่ในห้องสมุด สอดคล้องกับ Odu and Preez (2023) ที่พบว่า การใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีความสะดวกรวดเร็วกว่าการใช้คอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุดหรือคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่บ้าน ซึ่งการใช้แท็บเล็ตนั้นจะแสดงผลได้ดี และอ่านข้อมูลที่ได้ง่ายกว่าการใช้สมาร์ทโฟน เนื่องจากขนาดหน้าจอที่ใหญ่กว่า ทั้งยังสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วและรองรับผู้ใช้ได้มากกว่าการใช้ตัวเล่มแบบตีพิมพ์ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากลายเป็นแบบ Virtual มากขึ้น และการใช้แท็บเล็ตสามารถรองรับการศึกษาแบบ Virtual ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่า ด้านความต้องการสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งนักศึกษาต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการทำรายงาน การวิจัยมากที่สุด และใช้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊ก ช่วยให้เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก นักศึกษาคิดเห็นว่าเป็นสามารถใช้เอกสารบนฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างเต็มที่ และลดการใช้ทรัพยากรประเภทตีพิมพ์ที่ใช้งานได้จำกัด รวมถึงมีการใช้งานผ่านสังคมออนไลน์ โดยเข้าถึงเอกสารออนไลน์และใช้คำค้นในการสืบค้นข้อมูลได้ และด้านการค้นคืนสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาคิดเห็นว่าเนื้อหาจากเอกสารออนไลน์เป็นประโยชน์กับการเรียน อีกทั้งนักศึกษามีความสามารถสืบค้นสารสนเทศบนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต หรือโน้ตบุ๊กได้ เนื่องจากการใช้ออนไลน์ที่มีในอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ส่วนการใช้แท็บเล็ตมีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศรูปแบบใช้ออนไลน์ที่มีในห้องสมุดของนักศึกษา แสดงให้เห็นว่าประโยชน์ของแท็บเล็ตสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถดาวน์โหลดเอกสารเพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนได้อีกด้วย จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้กับห้องสมุดในการจัดหาสารสนเทศที่เหมาะสมและฐานข้อมูลออนไลน์ที่เพียงพอ เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ต่อยอดในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาคำตอบ การเข้าถึงทางสังคมออนไลน์และบริบทการใช้สารสนเทศตามจริยธรรมสารสนเทศ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะการแสวงหาสารสนเทศ ส่งผลทำให้การเรียนรู้ดีและมีประสิทธิภาพ และสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการสารสนเทศ ควรปรับสภาพแวดล้อมให้สามารถใช้บริการในรูปแบบออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม โดยการเตรียมฐานข้อมูลวิจัยที่ทันสมัยและหลากหลาย รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารสนเทศของนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้น เพื่อทราบข้อมูลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

2. ควรศึกษาแนวทางการจัดการสารสนเทศที่ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ของนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและจัดสิ่งสนับสนุนสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม และช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

รายการอ้างอิง

- แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *อินฟอร์เมชั่น*, 25(1), 8-16.
- จิณห์นิภา แสงสุข. (2562). การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 12(2), 556-572. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/159852/146155>
- ชินวัจน์ งามวรรณกร. (2562). การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เรื่อง ภาษาอังกฤษ สำหรับนักสารสนเทศ (รายงานการวิจัย). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา.
- ธีราพร เดชเหลา. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. MSUIR. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1676/1/61011254001.pdf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- มันทะณี คำโพธิ์. (2564). การเข้าถึงแบบเปิด: แหล่งสารสนเทศสำคัญต่อวงการวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ. *พยาบาลสาร*, 48(4), 336-346. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/cmunsuring/article/view/244712/173845>
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). อักษรศิลป์การพิมพ์.
- Arif, Z., Abdul Rahman, A. L., Ghazali, A. M., & Ghazali, M. F. I. (2015). Dimension of librarians' mobile information behavior in an openness paradigm era. In *5th International Conference on Libraries*. Universiti Teknologi MARA (UiTM), Malaysia.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). Harper Collins.
- Liu, G., Pajewski, A., & McMullin, R. M. (2024). Evaluating online sources: Introducing a 4-step strategy. *College & Research Libraries News*, 85(3), 71-74. <https://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/26242/34181>
- Narayan, S., & Naidu, S. (2020). What do you do with your tablet computer? Undergraduate student's perceptions of tablet computers and its use in their learning at the University of the South Pacific. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 219-243.

- Odu, A. O., & Preez, M. (2023). Exploring the Information-seeking Behaviour of Students at the Federal University of Lafia, Nigeria, who Use Mobile Technologies to Access Information. *South African Journal of Information Studies*, 41(4), 1-19. <https://doi.org/10.25159/2663-659X/12697>
- Wilson, T. D. (2000). Human information behaviour. *Informing Science*, 3(2), 45–49.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper & Row.

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน จังหวัดนราธิวาส
The Development of Reading Aloud Skill Development through Phonics-
Based Exercises for Grade 3 Students at Darul Furqan School,
Narathiwat Province

ฟิรดาวส์ เจ๊ะอาแว¹ ซาฮิดิน นิติภาค^{1*}
Firdaus Cheawae¹, Sahidin Nitiphak^{1*}

(Received: October 3, 2024; Revised: November 9, 2024; Accepted: November 15, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับผ่านการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง และ 2) ประเมินหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง 2) แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ และ 3) แบบประเมินการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ที่ 63.44 ซึ่งอยู่ในระดับพัฒนาการสูง 2) แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 90.20/86.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาษาอาหรับ การอ่านออกเสียง ทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการอ่าน

¹หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Graduate Diploma Program Teaching Profession, Princess of Naradhiwas University

²คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

²Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: 66581004028@pnu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop Arabic reading aloud skills through targeted reading exercises, and 2) to evaluate the effectiveness of these exercises. The study focused on 38 Grade 3/4 students enrolled in the first semester of the 2023 academic year at Darul Furqan School, selected via purposive sampling. Research instruments included: 1) lesson plans integrating reading aloud exercises, 2) Arabic reading aloud skill exercises, and 3) assessment forms for evaluating Arabic reading aloud skills. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and development scores calculated using the relative gain score formula.

The study results indicated the following: 1) The development of Arabic reading aloud skills among Grade 3 students at Darul Furqan School showed a significant improvement, with an average post-test score exceeding the pre-test score. The relative gain score calculation revealed an average development score of 63.44, reflecting a high level of improvement. 2) The effectiveness of the Arabic reading aloud exercises was measured at 90.20/86.58, surpassing the established efficiency criteria of 80/80. This demonstrates that the exercises designed and developed by the researcher were highly effective in enhancing students' Arabic reading aloud skills.

Keywords: Arabic Language, Reading Aloud, Reading Skills, Reading Exercises

บทนำ

ภาษาเป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต ด้วยลักษณะที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน ภาษาจึงเป็นระบบที่มีความลึกซึ้งและน่าศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอาหรับ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในหลายมิติของชีวิตมนุษย์ ทั้งในด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ การปฏิบัติ ศาสนกิจ และการแสวงหาความรู้ทั่วไป ความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างภาษาอาหรับและศาสนาอิสลาม ทำให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลกจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษานี้ เพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาและการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดีษ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลักของศาสนา แม้ว่าผู้ศึกษาจะไม่ใช่วาฮาบีและอาจไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอาหรับได้อย่างคล่องแคล่ว แต่การสามารถอ่านภาษาอาหรับได้ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ

ภาษาอาหรับมีอิทธิพลต่อมุสลิมไทยไม่เพียงแต่ด้านการประกอบพิธีกรรมเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในวิถีชีวิตทั่วไป เช่น นำมาตั้งชื่อลูก ดังกรณีชาวไทยเชื้อสายมลายูในอำเภอเมืองนราธิวาส ตั้งชื่อลูกเป็นภาษา

อาหรับ โดยมีสัดส่วนมากที่สุดถึง ร้อย ละ 49.35 มากกว่าภาษาแม่ของตัวเองคือภาษามลายู หรือแม้แต่ภาษาราชการอย่างภาษาไทย เพราะได้รับอิทธิพลของการตั้ง ชื่อตามหลักการของศาสนาอิสลาม (ฮัสนีดา สมาอูน, 2561) ในการสอนไวยากรณ์ภาษาอาหรับเป็นเรื่องที่ทำหาย ถ้าหากผู้เรียนสามารถเข้าใจและใช้หลักไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง จะช่วยให้การศึกษาและทำความเข้าใจคัมภีร์อัลกุรอานและแนวปฏิบัติอัลอะดิบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การอ่านจึงเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด และสามารถพัฒนาได้ตลอดช่วงชีวิต โดยมีความลึกซึ้งและซับซ้อนเพิ่มขึ้นตามวัยและประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านทำหน้าที่เป็นประตูโลกแห่งความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาข้อมูล กระตุ้นกระบวนการคิด และสร้างความบันเทิงใจ นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต ขยายขอบเขตความรู้ และเสริมสร้างมุมมองความคิดใหม่ ๆ ด้วยคุณประโยชน์อันหลากหลาย การอ่านจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา เสริมสร้างทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อ่านในทุกมิติ ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน และการดำเนินชีวิตในสังคม

ในบริบทของโรงเรียนดarulฟารูกอน การจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับได้บูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2551 สำหรับวิชาศาสนา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับวิชาสามัญ โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถสื่อสารได้ 4 ภาษาและท่องจำอัลกุรอานได้ทุกคน อย่างไรก็ตาม จากการประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีนักเรียนบางส่วนที่มีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50 และบางคนยังไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากความซับซ้อนของการเปลี่ยนรูปพยัญชนะและการออกเสียงสระที่มีได้หลายเสียง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ด้วยเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แบบฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ โดยการออกแบบแบบฝึกทักษะนั้นควรเน้นการเสริมสร้างทักษะพื้นฐาน มีการจัดลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีปริมาณเนื้อหาเพียงพอสำหรับพัฒนาทักษะให้ตรงตามรูปแบบการเรียนรู้ จิรกร จันทรศรีเมือง (2564) ให้ความหมายแบบฝึกทักษะว่าเป็นชุดกระบวนการที่ผู้สอนประดิษฐ์ขึ้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ เพิ่มทักษะความชำนาญในการคิด ทำให้ผู้สอนทราบความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน นอกจากนี้ แบบฝึกทักษะสามารถประเมินสมรรถนะความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงช่วยเสริมความสะดวกแก่ผู้สอนอย่างเดียวยังทำให้เห็นการพัฒนาอย่างชัดเจนที่สร้างให้เกิดความแตกต่างและให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยของธราดล นาคนาวา และวารินทพร พันเพ็ญฟู (2562) เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอาหรับโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการใช้แบบฝึกทักษะส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และได้รับความพึงพอใจจากนักเรียน

ในระดับสูงมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้แบบฝึกทักษะในการพัฒนาความสามารถทางภาษาอาหรับ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน จังหวัดนราธิวาส โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงเป็นสื่อการสอนหลัก ซึ่งแบบฝึกทักษะนี้จะถูกออกแบบให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และเน้นการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาความชำนาญและความคล่องแคล่วในการอ่าน อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับผ่านการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน
2. เพื่อประเมินหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอกอน

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ

รูสดี แวนาแซ (2563) ได้อธิบายการอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาอาหรับอย่างถูกต้องในหนังสือตำราที่ง่ายว่า การอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาอาหรับให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน นอกจากต้องรู้ถึงขั้นตอนวิธีการอ่านออกเสียงในแต่ละพยัญชนะภาษาอาหรับ เช่น ตำแหน่งที่เกิดเสียงและลักษณะการอ่านออกเสียงของแต่ละพยัญชนะ การออกเสียงจะถูกต้องไม่เพี้ยน ถ้าหากเราอ่านออกเสียงในตำแหน่งที่เกิดเสียงถูกต้องแต่ไม่ได้เน้นในลักษณะการออกเสียงของพยัญชนะจะทำให้อักษรที่มีตำแหน่งเสียงเดียวกัน ฟังดูไม่แตกต่างกัน สังเกตได้จากฐานกรณ์ในการออกเสียงภาษาอาหรับมี 10 จุดดังนี้

- 1.1 ริมฝีปากทั้ง 2 ข้าง (Bilabial) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / บ-บ่า/ , / ม-มีม/ , / ว-วาว/
- 1.2 ริมฝีปากล่างกับฟันบน (Labio - dental) มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่ / ฟ-ฟา/
- 1.3 ระหว่างฟัน (Inter dental) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / ซ-ซาล/ , / ซอ-ซอ/ , / ซา-ซา/
- 1.4 ปุ่มเหงือก (Alveolar) มี 9 หน่วยเสียง ได้แก่ / ด-ดาล/ , / ฎ-ฎูด/ , / ต-ต่า/ , / ط-ฏอ/ , / ฎ-ซัย / س-ซีน/ , / ن-นูน/ , / ل-ลาม/ , / ร-ร่อ/
- 1.5 เพดานแข็งหลังปุ่มเหงือก (Postalveolar) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / จ-ญีม/ , / ช-ซีน/ , / -ص-ศอด/
- 1.6 เพดานแข็ง (Palatal) มีหน่วยเสียง ได้แก่ / ย-ยา/

- 1.7 เพดานอ่อน (Velar) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ / ٱ-กัฟ/, / ٱ-ฆอยน์/
- 1.8 ลิ้นไก่ (Uvular) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ / ٱ-กัฟ/, / ٱ-ค็อ/
- 1.9 ช่องคอ (Pharyngeal) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ / ٱ-ฮัยน์ /, / ٱ-ฮาร์/
- 1.10 ช่องเส้นเสียง (Glottal) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ / ٱ-อสิฟ/, / ٱ-ฮาร์/

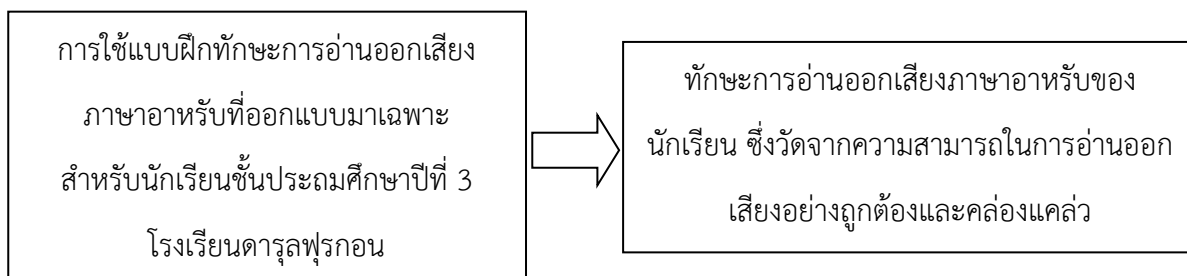
อวัยวะในการออกเสียงในภาษาอาหรับ (The organs of speech in arabic) อวัยวะในการออกเสียงเริ่มตั้งแต่ลมจากปอด (Lungs) หลอดลม (Trachea) กล่องเสียง (Larynx) ช่องคอ (Pharyngeal cavity) ช่องจมูก (Nasal cavity) และช่องปาก (Oral cavities) ซึ่งเรียกรวมอวัยวะตั้งแต่กล่องเสียง (Vocal rack) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งอยู่เหนือกล่องเสียงอีกส่วนหนึ่งอยู่ใต้ภายในกล่องเสียงมีช่องเปิดปิดระหว่างเส้นเสียงเรียกว่าช่องเส้นเสียง (Glottis) และช่องที่อยู่เหนือช่อง เส้นเสียงขึ้นไปเรียกว่า (Supraglottic) ช่องที่อยู่ใต้ช่องเส้นเสียงเรียกว่า (Sub glottis) ระบบหายใจใต้ช่องเส้นเสียงเป็นแหล่งใหญ่สำหรับการสร้างเสียงพูด ขณะที่ส่วนเหนือช่องเส้นเสียงเป็นตัวกำหนดคุณภาพของเสียงพูดรายละเอียดของเสียงพูดส่วนใหญ่จะขึ้นกับช่องที่อยู่เหนือช่องเส้นเสียง (สายสุณี เอี่ยมอิทธิพล, 2550)

2. การใช้แบบฝึกทักษะในการพัฒนาการอ่าน

การฝึกเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอน ดังนั้นการฝึกโดยใช้แบบฝึกเป็นการจัดสภาพการณ์เพื่อให้ผู้ฝึกเปลี่ยนพฤติกรรมจนสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึงหลักการสร้างจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกลักษณะของแบบฝึกที่ดี ประโยชน์ของแบบฝึก หลักการนำไปใช้ เป็นต้น จากการศึกษาคำนิยามของสลาย ปลั่งกลาง (2557) สื่อหรือนวัตกรรมถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ อีกทั้งสามารถส่งเสริมการฝึกทักษะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการพัฒนาทักษะการอ่าน พบว่าการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน มีความสำคัญอย่างมากในการกระตุ้นแรงจูงใจในการอ่านของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาทักษะการอ่าน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านมากยิ่งขึ้นและไม่รู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องยากเกินไป เมื่อผู้เรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อหาที่อ่านได้ จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการอ่าน นอกจากนี้ การใช้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาในลักษณะนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนอย่างยั่งยืน ชนพัฒน์ อินทวิ (2563) ได้ยกองค์ประกอบ 3 หลักที่เกิดขึ้นกับการเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านทัศนคติที่มีต่อการเรียน 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วย และ 3) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย การเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในเนื้อหาแต่ละ

บทเรียน การมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น มีการคิดและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม สิ่งเหล่านี้เป็น
ตัวช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนนั้นเกิดกระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นวิธีค้นหาความรู้
และความจริงโดยเน้นข้อมูลเชิงตัวเลข ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขอบเขตวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดรุณপুরกอน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 8 ห้อง รวมทั้งหมด 288 คน และกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดรุณ
পুরกอน จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 38 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ จำนวน 4 แผน ได้แก่
1) พยัญชนะในภาษาอาหรับ 2) พยัญชนะภาษาอาหรับที่เขียนตัวติดกัน 3) สระในภาษาอาหรับ 1 4) สระใน
ภาษาอาหรับ 2 (ต้นวิน) ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย
แต่ละแผนจะมีเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมตามระดับความสามารถของผู้เรียน

2. แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ จำนวน 4 ชุด ได้แก่

เรื่องที่ 1 พยัญชนะภาษาอาหรับ ประกอบด้วย การแนะนำพยัญชนะภาษาอาหรับทั้ง 28 ตัว
การแสดงวิธีการออกเสียงพยัญชนะแต่ละตัวพร้อมคำอ่านภาษาไทย การแบ่งกลุ่มการออกเสียงตามฐานกรณ์
4 กลุ่ม แบ่งออกเป็น ริมฝีปาก ปุ่มเหงือกและระหว่างฟัน เพดานแข็งและอ่อน และลิ้นไก่และช่องคอ

เรื่องที่ 2 พยัญชนะภาษาอาหรับเขียนตัวติดกัน ประกอบด้วยการเขียนพยัญชนะแบบติดกัน สามารถแบ่งลักษณะของอักษรเป็น 3 ส่วน คือ พยัญชนะตัวหน้า พยัญชนะตัวกลาง และพยัญชนะตัวหลัง แต่ละเรื่องมีตัวอย่างคำที่เขียนติดกันให้ฝึกอ่าน

เรื่องที่ 3 สระภาษาอาหรับ 1 มีการแนะนำสระพื้นฐาน 3 เสียง คือ สระฟัตหะฮ์ (สระอา) – ซิดเญิงบนอักษร สระกัสเราะฮ์ (สระอี) – ซิดเญิงใต้อักษร และสระฎอมมะฮ์ (สระอุ) – หัวขมวดบนอักษร

เรื่องที่ 4 สระภาษาอาหรับ 2 การอ่านสระตัยน์มีด้วยกัน 3 แบบ คือ สระฟัตหะตัยน์ (สระอัน) – สองซิดเญิงบนอักษร สระกัสเราะตัยน์ (สระอิน) – สองซิดเญิงใต้อักษร และสระฎอมมะตัยน์ (สระอุน) – สองหัวขมวดบนอักษร

3. แบบประเมินการอ่านการออกเสียงก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 20 คำ เป็นคำที่มีการผสมสระและพยัญชนะ เริ่มจากคำที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อนไปหาคำที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การผสมระหว่างคำที่ใช้พยัญชนะและสระฟัตหะฮ์ (สระอา) กัสเราะฮ์ (สระอี) ฎอมมะฮ์ (สระอุ) เกณฑ์ในการเลือกเพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับในรูปแบบที่หลากหลาย และเพื่อวัดความคล่องแคล่วในการอ่านโดยประเมินจากความถูกต้องของเสียง 5 ระดับ ประเมินความคล่องแคล่วในการอ่าน 5 ระดับ คะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยต้องผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป ในการนี้เพื่อประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาการของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน

วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาปัญหาการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียน วิเคราะห์หลักสูตร รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับพยัญชนะและสระภาษาอาหรับ จัดทำแผนการสอน และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบฝึกทักษะ ศึกษาหลักสูตร รวบรวมเนื้อหา สร้างแบบฝึกทักษะ 4 ชุด และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบประเมินการอ่านออกเสียง สร้างแบบประเมิน 20 ข้อ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตรวจสอบความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ มีความเชื่อมั่น 0.72

ทุกเครื่องมือผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความตรงระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการประเมินทักษะการอ่านออกเสียงก่อนเรียนกับนักเรียนโดยใช้แบบประเมินการอ่านออกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจคุณภาพแล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ตามลำดับ

3. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงหลังเรียน โดยใช้แบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงชุดเดิมแล้ว ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. นำคะแนนจากการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประมวลวิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูล

5. นำผลที่ได้มาสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงโดยการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการจัดการสอนมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (E1/E2) ซึ่งวัดจากร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับระหว่างเรียนและหลังเรียน

2. ข้อมูลที่ได้จากการตั้งค่าสมมติฐานนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน โดยกำหนดค่าทางสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และคำนวณหาคะแนนพัฒนาการ โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Development score)

ผลการวิจัย

1. คะแนนการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนนี้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดรุณารูปรงอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.
คะแนนก่อนเรียน	38	20	12.66	4.40
คะแนนหลังเรียน	38	20	17.32	2.71

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการทดสอบทั้ง 38 คน โดยมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งนักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนแตกต่างจากหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน ($\bar{X} = 17.32$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.66$) ซึ่งแสดงว่าจากการใช้แบบฝึกดังกล่าว นักเรียนมีแนวโน้มในการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับดีขึ้น

2. การวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ภาษาอาหรับ

ห้อง	คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน	คะแนนความ แตกต่าง	คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการ สัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการ
ห้องทดลอง	12.66	17.32	4.7	63.44	ระดับสูง

จากตารางที่ 2 พบว่าห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ภาษาอาหรับ ผลการทดสอบก่อนเรียนแสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.66 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.40 ขณะที่ผลการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 17.32 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.71 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนถึง 4.66 คะแนน นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์อยู่ที่ 63.44 ซึ่งแสดงถึงพัฒนาการในระดับสูง โดยสามารถจำแนกพัฒนาการตามจำนวนของนักเรียนและระดับพัฒนาการได้อย่างชัดเจนดังตารางที่ 3

3. คำร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ ตามระดับพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2557) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คำร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ ตามระดับพัฒนาการ

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ	จำนวนนักเรียนห้องทดลอง	ร้อยละ
76-100	ระดับพัฒนาการระดับสูงมาก	11	28.94
51-75	ระดับพัฒนาการระดับสูง	14	36.84
26-50	ระดับพัฒนาการระดับกลาง	8	21.05
0-25	ระดับพัฒนาการระดับต่ำ	5	13.15
ผลรวม		38	100

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีพัฒนาการระดับสูงจากการใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง สังเกตจากพัฒนาการระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 28.94 และพัฒนาการระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 13.15

4. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ ตามเกณฑ์ 80/80

แบบฝึกทักษะ	ค่าประสิทธิภาพ			การแปลผล
	E1	E2	E1/E2	
พยัญชนะและสระ ภาษาอาหรับ	90.20	86.58	90.20/86.58	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 4 พบว่าการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดรุณารักษ์ พบว่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E1) อยู่ที่ 90.20 และประสิทธิภาพหลังเรียน (E2) อยู่ที่ 86.58 ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 คิดเป็นร้อยละ 90.20/86.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 แสดงให้เห็นว่าการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะของนักเรียนอย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วนที่ครอบคลุมทักษะพื้นฐานสำคัญในการอ่านภาษาอาหรับ ได้แก่ พยัญชนะ พยัญชนะที่เขียนติดกัน สระ และต้นวิน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างเป็นระบบและครบถ้วน มีการออกแบบเฉพาะเจาะจงสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายโดยตรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดรุณารักษ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นำมาคำนวณคะแนนพัฒนาการ โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ได้คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการ สัมพัทธ์เท่ากับ 63.44 ซึ่งมีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง สอดคล้องตามสมมติฐานคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดรุณารักษ์ มีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับดีขึ้นกว่าเดิมหลังจากใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านออกเสียง ทั้งนี้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนช่วยให้พวกเขาสามารถเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีมุมมองที่กว้างขวางขึ้น ส่งผลให้กระบวนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนันต์ ลาภกุล และเนตรลดา คาน (2566) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านและการอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านนั้น คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดรุณารักษ์ มีการบูรณาการเข้ากับแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบเหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทำให้มีระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งพบว่ามีความเท่ากับ 90.20/86.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกมีคุณภาพดีและสามารถพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จนี้เกิดจากการสร้างและออกแบบแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มีการปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาและเวลาในการทำกิจกรรมให้ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างโดยคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้โดยการฝึกฝน กฎแห่งผล และแรงจูงใจมาบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอน มีการทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 และวัดพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้มั่นใจได้ว่าแบบฝึกมีคุณภาพและสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนได้จริง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสุขในการเรียนการสอน อยากรู้อยากทดลอง เพิ่มมากขึ้น และให้ความร่วมมือในกิจกรรมกับครูเป็นอย่างดี เป็นผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก และมีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิสูตร ดาราภัย (2565) จากการวิจัย การใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานของมุสลิมในตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่าผลการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/83.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.77 ทั้งนี้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนของมุสลิมที่ใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 25.05) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 9.80) มีความพึงพอใจการอ่านโดยภาพรวมในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X}$ = 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มุสลิมได้เรียนรู้อย่างอิสระตามศักยภาพของตนเองมีความพึงพอใจสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.61) รองลงมา คือ การอ่านด้วยความสะดวกในการเรียนรู้ของครูเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.52) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ มุสลิมมีโอกาสได้เรียนร่วมกันและปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.82)

3. แบบฝึกช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน เน้นการฝึกทักษะการอ่านออกเสียงโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนภาษาอาหรับ ต่างจากแบบฝึกทั่วไปที่อาจครอบคลุมหลายทักษะแต่ไม่ได้เจาะลึกในด้านการอ่านออกเสียง พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (17.32) สูงกว่าก่อนเรียน (12.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับที่ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับการออกเสียงภาษาอาหรับมากขึ้น ถ้าสังเกตจากงานวิจัยนี้ Khuluq and Imamah (2024) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงต้นเหตุ

ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านทักษะการอ่านภาษาอาหรับ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนรวมถึงผู้บริหารโรงเรียน ต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน SD IT Al-Faizin Barisan Indah Sampang, Madura ประเทศอินโดนีเซีย จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ทำให้นักเรียนมีปัญหาการเรียนรู้ทักษะการอ่านเนื่องจากทางโรงเรียนยังคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิมโดยใช้อ่านหนังสือโดยตรงไม่มีลูกเล่นทำให้การนำเสนอเนื้อหาไม่น่าสนใจ

4. ระดับพัฒนาการของนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง (36.84%) และระดับสูงมาก (28.94%) รวมกันคิดเป็น 65.78% ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ยังมีนักเรียนบางส่วนที่มีพัฒนาการในระดับกลาง (21.05%) และระดับต่ำ (13.15%) ซึ่งอาจต้องได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือปรับวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alzahrani (2020) ที่ศึกษาผลของการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอาหรับของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าการวางแผนและการดำเนินการมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทางทักษะการประเมินผลในด้านวิชาชีพของครูสอนภาษาอาหรับ โดยความแปรปรวนนี้คิดเป็นร้อยละ 46.80 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการวางแผนและการดำเนินการควบคู่ไปกับทักษะการประเมินผล สำหรับครูภาษาอาหรับ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีนักเรียนบางส่วนที่มีพัฒนาการในระดับกลางและต่ำ ซึ่งอาจต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุฟรอน พบว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ที่ 63.44 ซึ่งอยู่ในระดับพัฒนาการสูง แบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 90.20/86.58 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการในระดับสูงและสูงมากรวมกันถึงร้อยละ 65.78 แบ่งเป็นระดับสูงมากร้อยละ 28.94 ระดับสูงร้อยละ 36.84 ระดับกลางร้อยละ 21.05 และระดับต่ำร้อยละ 13.15 ตามลำดับซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับวิธีการสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อค้นหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงของผู้เรียนมาเป็นแนวทางในการฝึกต่อไป

2. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลในการวิจัยครั้งต่อไป ต้องมีการศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านเวลาในการทดสอบ การเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับของนักเรียนในระยะยาว เช่น ทำการทดสอบซ้ำหลังจากจบการทดลอง 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อประเมินความคงทนของทักษะที่ได้รับ การพัฒนา วิเคราะห์ความสามารถในการรักษาระดับทักษะการอ่านออกเสียงของผู้เรียน นำข้อมูลมาพัฒนา และปรับปรุงประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะให้ดียิ่งขึ้น ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับวิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดีย การใช้เกมการศึกษา หรือการสอนแบบโพนิกส์ เป็นต้น โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการสอนแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของแต่ละวิธี ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและอาจนำไปสู่การพัฒนาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอาหรับของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- จิกร จันทรศรีเมือง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเรื่องสังคมมนุษย์โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่2แผนกช่างกลโรงงานวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี. *Journal of Organizational Management Excellence*, 2(1), 1-18. <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JOME/article/view/460/415>.
- ธนพัฒน์ อินทวิ. (2563). ปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนแบบ Active Learning ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 383-394.

- ธราดล นาคนาวา และวารินทพร พันเพ็ญฟู. (2562). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอาหรับโดยใช้แบบฝึกทักษะการพูดภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. *วารสารนิสิตวัง*, 21(1), 13-20. <https://so06.tcithaijo.org/index.php/jonw/article/view/253505/171265>.
- รุสดี แวนาแซ. (2563). ผลการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. <https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/17286>.
- วิสูตร ดาราภัย. (2565). ผลการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานของมุสลิม ในตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(44), 471-483. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NUR_YIU/article/view/246548.
- สายสุณี เอี่ยมอิทธิพล. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการและเจตคติต่อการเรียนภาษาอาหรับเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เริ่มเรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าใหม่ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Mea/Saisunee_A.pdf.
- สลาย ปลั่งกลาง. (2557). การสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บุญผะเหวดร้อยเอ็ด แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2557). การคำนวณคะแนนพัฒนาการ (Gain Scores). *วารสารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 1(1), 1-20.
- อนันต์ ลากุล และเนตรลดา คาน. (2566). การพัฒนาทักษะการอ่านและการอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการธรรมทรรณ*, 23(1), 141-150. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/260190>.
- ฮัสนีดา สมานูน. (2561). ค่านิยมและความหมายในการตั้งชื่อ ของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในอำเภอเมืองนราธิวาส. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 14(2), 105-144. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/eJHUSO/article/view/164033>.
- Alzahrani, F. (2020). Factors that Influence Evaluation Skills of Arabic Language Teachers in Saudi Arabia: A Regression Analysis Study. *Journal of Education and Practice*, 11(23), 73-80. <https://www.iiste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/53853/55646>.

Khuluq, M., & Imamah, N. (2024). Enhancing Arabic Reading Skills: A Prezi Program-Based Learning Material Development for Integrated Islamic Elementary Schools in Indonesia. *Journal of Arabic Language Learning and Teaching (JALLT)*, 2(1), 33-58. <https://doi:10.23971/jallt.v2i1.157>.

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา
Guidelines for Preventing Recidivism of Drug Offenders in Yala Central Prison
Proposed Guidelines for Reducing Recidivism Among Drug Offenders in Yala
Central Prison

ซุลกิฟลี มะยาแล¹ ปณณธร หอมบุญมา^{1*}

Sulgiflee Mayalae¹, Pannathorn Hombunma^{1*}

(Received: November 7, 2024; Revised: December 6, 2024; Accepted: December 16, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป และ 3) ศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำกลางยะลา ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกายภาพ 2) ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีรายได้ก่อนต้องโทษ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา คือ ด้านกายภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ผู้ต้องขังคดียาเสพติด เรือนจำกลางยะลา

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail: pannathorn1970@gmail.com

Abstract

This research aimed to: 1) examine the factors influencing recidivism among drug offenders; 2) compare these factors across groups classified by demographic characteristics; and 3) explore effective guidelines for preventing recidivism of drug offenders. A quantitative research approach was employed, utilizing a sample of 261 repeat drug offenders incarcerated in Yala Central Prison. Data were collected using a questionnaire designed to assess prevention guidelines for recidivism with an overall reliability coefficient of 0.96. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA to identify significant trends and differences in the data.

The research findings revealed are as follows: 1) The factors influencing the recidivism of drug offenders were found to be moderate overall. Among these, the environment exhibited the highest average influence, followed by economic factors, while physical aspects showed the lowest average influence. 2) Significant differences were observed in the factors affecting recidivism among drug offenders with varying pre-incarceration income levels. These differences were evident across family, economic, environmental, and physical aspects at a 0.05 significance level. 3) The guidelines for preventing recidivism among drug offenders were rated as highly effective overall. Economic factors were identified as the most impactful, followed by physical aspects, with environmental factors receiving the lowest average rating.

Keywords: Recidivism prevention, Drug offenders, Yala Central Prison

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยมาทุกยุคทุกสมัย ทั้งจากการแพร่ระบาดอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการครอบครอง เพื่อจำหน่ายและการใช้ยาเสพติดเพื่อเสพ เกิดปัญหาและผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของกระบวนการยุติธรรม โดยส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยผู้กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเป็นจำนวนมากของประชากรในเรือนจำ ทัณฑสถาน และศูนย์ฝึกทั่วประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้กระทำผิดหรือนักโทษล้นเรือนจำ และพบปัญหาการก่ออาชญากรรมตามมาอย่างชัดเจนจากผลของยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวอาชญากรรมจากสื่อต่าง ๆ อาชญากรรมถือเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม (เกรียงศักดิ์ พิมสุข, 2565) ทำให้รัฐบาลและทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพยายามอย่างมากในการที่จะป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกระทำทุกวิถีทางในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่ปัญหาดังกล่าวยังคงอยู่และกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2564 มีจำนวนคดียาเสพติดเฉลี่ย 300,386 คดีต่อปี และมีจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมคดียาเสพติด จำนวนเฉลี่ย 323.032 คนต่อปี จะเห็นได้ว่าคดียาเสพติด มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2562 โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างหนัก คือ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้ที่พ้นโทษคดียาเสพติด จากสถิติในปีงบประมาณ 2564 ที่มีจำนวนผู้ต้องขังที่กลับมาทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี เพิ่มขึ้นในปีงบประมาณ 2565 จาก 11.95 เป็น 17.10 และจากแนวโน้มในปีที่ผ่านมาความเป็นไปได้ว่า จะมีผู้ต้องขังที่กลับมาทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี และ 3 ปี เพิ่มขึ้นเช่นกัน และจากสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังดังกล่าว พบว่า คดีที่มีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 65.33 (กรมราชทัณฑ์, 2567)

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดให้โทษแม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะพยายามหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาชญากรรมให้ลดจำนวนลงก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่าปริมาณการก่ออาชญากรรมกลับเพิ่มจำนวนสูงขึ้น และน่าสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการที่บุคคลที่กระทำความผิดได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการจำคุกมาระยะหนึ่ง ซึ่งผ่านการอบรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทางด้านจิตใจ ตลอดจนได้รับการฝึกวิชาชีพตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยาสมัยใหม่มาแล้ว ก็น่าจะดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีผู้ต้องขังอีกจำนวนไม่น้อยต้องหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งผลสำเร็จของงานราชทัณฑ์ คือ การทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องทราบถึงสาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังอย่างแน่ชัดเสียก่อน (ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร, 2564) โดยสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ หรือปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่สำคัญมักเกิดจากสาเหตุด้านครอบครัว หมายถึง การพักอาศัยอยู่กับบุคคลในครอบครัว ลักษณะของครอบครัวจำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของครอบครัว สาเหตุด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ภาระค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินของครอบครัว รายได้เพียงพอหรือไม่ และภาระในการดูแลสมาชิกของครอบครัว สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็นเขตชุมชนแออัด เขตอุตสาหกรรม เขตแหล่งค้าขาย หรือเป็นแหล่งสถานบันเทิงที่เอื้อต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สมาชิกในครอบครัวทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การคบเพื่อนในเรือนจำเพื่อสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ และการปรับตัวในขณะที่อยู่ในเรือนจำ

ทฤษฎีสนับสนุนการเกิดพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ทฤษฎีพันธะทางสังคม ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำมักเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือครอบครัวที่ไม่สนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมาย (Hirschi, 1990) ทฤษฎี

การคบหาสมาคมที่แตกต่าง ที่กล่าวว่า การคบค้าสมาคมในกลุ่มผู้ต้องขังในคดียาเสพติดขณะอยู่ในเรือนจำด้วยกัน มีการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เช่น การที่จะประกอบอาชีพอาชญากรรมคดียาเสพติดนั้น จะต้องหลีกเลี่ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม และกลับได้เครือข่ายของกลุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติดด้วยกัน เพื่อที่จะนำทักษะการเรียนรู้ของซึ่งกันและกันไปใช้ในการประกอบอาชีพอาชญากรรมคดียาเสพติดซ้ำอีก (Sutherland, 2015) ทฤษฎีการตีตรา ที่กล่าวว่า ผู้กระทำผิดได้ถูกประทับตราจากสังคมจากการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในครั้งแรก ดังนั้นการที่สังคมไม่ยอมรับก็เป็นเหตุผลที่ให้ผู้กระทำผิดเหล่านั้นหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นได้รับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรือนจำที่กรมราชทัณฑ์กำหนดมาแล้วก็ตาม (Tannenbaum, 1938) และทฤษฎีการป้องกัน ที่กล่าวว่า มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมที่ดีต้องลดโอกาสการกระทำความผิดซ้ำให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสในการจับกุมคนร้ายให้มากที่สุด (Jeffery, 1971)

เรือนจำกลางยะลา เป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังเพศชายและหญิง ในเขตภาคใต้ มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี ปัจจุบันมีผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลา จำนวน 1,839 คน ชาย จำนวน 1,692 คน หญิง จำนวน 147 คน สถิติจำนวนผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไป ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเรือนจำกลางยะลา พบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังสถิติในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 109 คน สถิติในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 147 คน สถิติในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 186 คน สถิติในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 164 คน สถิติในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 123 คน จากสถิติอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางยะลาทำให้ทราบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลาเพิ่มมากขึ้นทุกปี และรวมผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดปัจจุบันจำนวน 323 คน และมีแนวโน้มสูงขึ้น (เรือนจำกลางยะลา, 2566) ดังนั้นการศึกษาข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจากเรือนจำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ด้วยอาณาเขตลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขา ที่ราบสูง มีอาณาเขตที่ติดต่อกันระหว่างจังหวัดในหลายพื้นที่ ติดต่อกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน และพบคดีการจับกุมสูงสุดในพื้นที่ ป.ป.ส.ภาค 9 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อหาเสพติดและครอบครองเพื่อจำหน่ายยาบ้า น่าจะทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหวาดกลัวหรือความวิตกกังวลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่เป็นคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุดในประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 หลังจากได้รับการปล่อยตัวภายใน 3 ปีสูงถึงร้อยละ 38.04 (เรือนจำกลางยะลา, 2566) อีกทั้งศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ อาจก่อให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวลต่อชีวิตในอนาคตอีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็นความรู้สึกพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้เลือกเรื่องจำยะลา อันเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตภาคใต้มีความหลากหลายในการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ประกอบกับสภาพแวดล้อมบางส่วนยังคงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและกลุ่มเปราะบางซึ่งมีโอกาสนในการกระทำผิดซ้ำด้วย

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา เพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคนมากขึ้น อีกทั้งเพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดมีความพร้อมและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ และลดอัตราการเกิดอาชญากรรมภายในสังคมไทยได้ไม่มากนัก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด หมายถึง เหตุที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภานุวัฒน์ มีเพียร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) ด้านครอบครัว 2) ด้านการคบเพื่อน 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านชุมชนและสังคม 5) ด้านการประกอบอาชีพ และ 6) ด้านการต้องโทษในครั้งก่อน

เกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย หมายถึง อยู่ในเขตชุมชนเมือง ชุมชนแออัด ชุมชนที่มีผู้เกี่ยวข้องกับและใช้ยาเสพติด 2) การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทที่มีการคบหากันในลักษณะเป็นกลุ่มในระดับที่ผูกพันมากน้อยก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และ 3) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับสมาชิกใน

ครอบครัว เช่น บิดามารดาสั่งสอนบุตร บิดามารดาให้คำปรึกษาเมื่อบุตรมีปัญหา ทำกิจกรรมร่วมกันระดับมาก น้อยก่อนถูกคุมขังภายในเรือนจำ

การสังเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชา/นักวิจัย จำนวน 7 คน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกรายการที่มีนักวิชาการ/นักวิจัยศึกษาไว้ตรงกันครั้งหนึ่งขึ้นไป คือ 4 คนขึ้นไป ดังนั้นในการเลือกปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกรายการที่มีนักวิชา/นักวิจัยศึกษาไว้ตรงกัน 5 คน และ 7 คน จึงสรุปปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสภาพแวดล้อม และจากงานวิจัยของเดชา จินตกลการ (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพ มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ ปัจจัยด้านกายภาพ เป็นอีกตัวแปรหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ซึ่งผู้วิจัยนำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และให้ความหมายของแต่ละด้านไว้ดังนี้

ด้านครอบครัว หมายถึง เหตุที่เกิดจากสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยทำกิจกรรม และรับประทานอาหารร่วมกัน มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ รู้สึขาดความอบอุ่นจากครอบครัว บิดามารดาให้ความสำคัญกับพี่น้องคนอื่นมากกว่า ไม่ค่อยมีความรู้สึกผูกพันกับบุคคลในครอบครัว ไม่สามารถขอคำปรึกษากับคนในครอบครัวได้เมื่อมีปัญหา และสมาชิกในครอบครัวยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง เหตุที่เกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี รายได้ในแต่ละเดือนไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ประสบปัญหาหนี้สิน มีอาชีพที่ไม่มั่นคง ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพียงลำพัง และไม่มีวุฒิการศึกษาที่จะไปประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง เหตุที่เกิดจากชุมชน ได้แก่ คนในชุมชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นชุมชนแออัด และมีเป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุขหรือยาเสพติด ผู้นำในชุมชนไม่สนใจการแก้ไขปัญหายาเสพติด คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน และเหตุที่เกิดจากการคบเพื่อน ได้แก่ เพื่อนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ชอบชวนไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ชอบปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปเที่ยวในสถานบันเทิง และถูกเพื่อนชักชวนให้กลักระทำในสิ่งผิดกฎหมาย

ด้านกายภาพ หมายถึง เหตุที่เกิดจากสภาพร่างกายไม่ค่อยสมบูรณ์แข็งแรงเหมือนคนปกติทั่วไป มีโรคประจำตัวที่ต้องใช้ยาเป็นประจำ มีร่างกายที่บอบบาง ผอมแห้ง ไม่สามารถทำงานหนักได้ มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายจึงต้องอาศัยยาเสพติดเพื่อรักษาหรือบรรเทาอาการปวดเมื่อยทางร่างกาย และคิดว่าการเสพยาเสพติดทำให้ร่างกายแข็งแรง มีพลังขึ้น ทำงานได้มากขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของผู้กระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลทั่วไปของผู้กระทำผิดซ้ำได้จากทฤษฎีประชากรศาสตร์ (Demography) โดยแนวคิดด้านประชากรนี้เป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกล่าวได้ว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย (ศศิพร บุญชู, 2560) ซึ่งแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ได้มีนักวิจัยนำไปศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ ดังนี้ ปิณณภัทร์ ต้นใจ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ก่อนการกระทำความผิด ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพก่อนต้องโทษ สถานภาพของบิดามารดา ครั้งที่กระทำความผิด และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพก่อนต้องโทษ 5) รายได้ก่อนต้องโทษ 6) สถานภาพสมรส และ 7) จำนวนครั้งในการต้องโทษ

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ที่ได้จากการสอบถามผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ด้วยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านครอบครัว หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยเรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี ได้พบปะครอบครัวसानไยรักในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวในชุมชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว จัดโครงการหรือศูนย์ช่วยเหลือให้ความรู้กับครอบครัวที่มีสมาชิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จัดตั้งศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัวในชุมชนต่าง ๆ และคนในครอบครัวดูแลสมาชิกและลูกหลานอย่างใกล้ชิดให้ห่างไกลยาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยเรือนจำกลางยะลาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ต้องขัง จัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่ตลาดต้องการในปัจจุบันเพื่อนำความรู้นั้นไปประกอบอาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนเพื่อมีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีเพื่อนำความรู้นั้นไปต่อยอดในอนาคตประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงาน ผู้ประกอบการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เข้าทำงาน

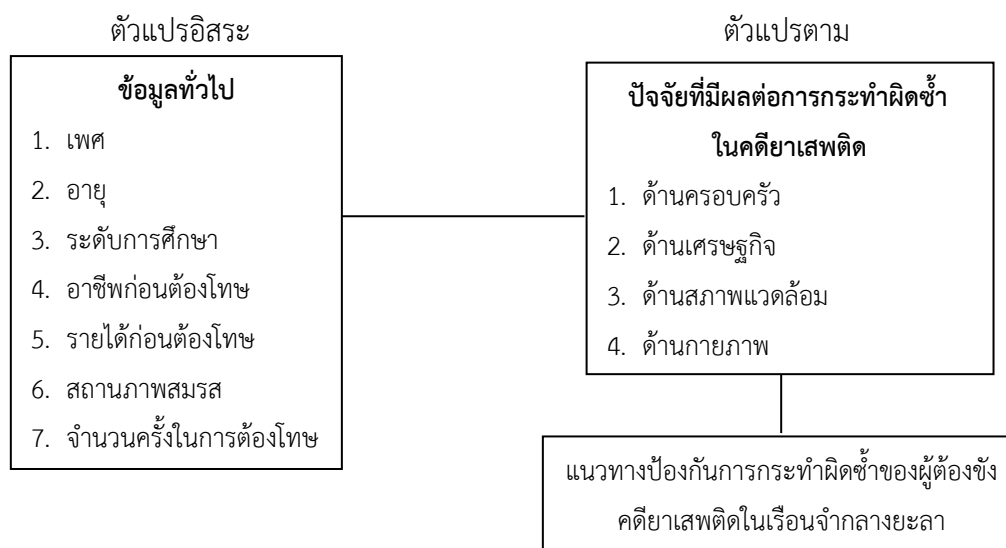
ได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป และธนาคารของรัฐเป็นแหล่งเงินกู้เพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เกี่ยวกับชุมชนโดยชุมชนมีมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด ผู้นำชุมชนร่วมกับคนในชุมชนจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ผู้นำชุมชนต้องคอยสอดส่องดูแลอย่างจริงจัง มีการประชาสัมพันธ์ให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดอย่างจริงจัง เจ้าหน้าที่ตำรวจกวาดล้างแหล่งมั่วสุมอบายมุขในชุมชน จัดสายตรวจอาสาคอยตรวจตราพื้นที่เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ป้องกันไม่ให้มีการขายยาเสพติด และไม่มีการมั่วสุมเสพยาเสพติด และเกี่ยวกับการคบเพื่อนโดยชักชวนให้เพื่อนทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บอกเรื่องราวที่ต้องโทษให้เพื่อนฟัง เพื่อนจะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย และเป็นแกนนำพาเพื่อนออกจากวงการยาเสพติด

ด้านกายภาพ หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำโดยเรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ จัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอ จัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน คัดกรองผู้ที่มีโรคประจำตัวและจัดหายาประจำตัวอย่างเพียงพอ และจัดอบรมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพก่อนต้องโทษ 5) รายได้ก่อนต้องโทษ 6) สถานภาพสมรส และ 7) จำนวนครั้งในการต้องโทษ จากการสังเคราะห์งานวิจัยของปณณภัทร์ ต้นใจ (2560) ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร (2564) และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) และกรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จากการสังเคราะห์งานวิจัยของภานุวัฒน์ มีเพียร (2564) และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) จึงสรุปเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ลักษณะการสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 754 คน (เรือนจำกลางยะลา, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 261 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ Yamane (1973) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 แล้วจึงใช้วิธีใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยและความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ สถานภาพสมรส และจำนวนครั้งในการต้องโทษ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านครอบครัว จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ และ 4) ด้านกายภาพ จำนวน 5 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านครอบครัว จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 9 ข้อ และ 4) ด้านกายภาพ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967)

การหาคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่า IOC พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางยะลาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลา โดยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อง่ายต่อการอธิบายการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้อง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 3 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 261 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ สถานภาพสมรส และจำนวนครั้งในการต้องโทษ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	215	82.38
หญิง	46	17.62
รวม	261	100.00
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	52	19.92
31 – 45 ปี	170	65.13
46 – 60 ปี	35	13.41
มากกว่า 60 ปี	4	1.53
รวม	261	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	36	13.79
ประถมศึกษา	92	35.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	76	29.12
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	41	15.71
ปวส./อนุปริญญา	12	4.60
ปริญญาตรี	4	1.53
รวม	261	100.00
4. อาชีพก่อนต้องโทษ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	50	19.16
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	1.15
พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	62	23.75
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	76	29.12
เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	41	15.71

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	4	1.53
อื่น ๆ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป แม่บ้าน ก่อสร้าง	25	9.58
รวม	261	100.00
5. รายได้ก่อนต้องโทษ		
ไม่มีรายได้	36	13.79
ต่ำกว่า 10,000 บาท	100	38.31
10,001 – 20,000 บาท	87	33.33
20,001 – 30,000 บาท	23	8.81
30,001 – 40,000 บาท	10	3.83
40,001 บาท ขึ้นไป	5	1.92
รวม	261	100.00
6. สถานภาพสมรส		
โสด	134	51.34
สมรส	66	25.29
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	39	14.94
หม้าย	22	8.43
รวม	261	100.00
7. จำนวนครั้งในการต้องโทษ		
2 ครั้ง	123	47.13
3 ครั้ง	75	28.74
4 ครั้ง	40	15.33
5 ครั้งขึ้นไป	23	8.81
รวม	261	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 82.38 มีอายุ 31 – 45 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 65.13 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 อาชีพก่อนต้องโทษ ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 29.12 มีรายได้ก่อนต้องโทษ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.31 มีสถานภาพโสด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 51.34 และมีจำนวนครั้งในการต้องโทษ 2 ครั้ง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 47.13

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านครอบครัว	2.48	1.05	น้อย	3
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.07	1.09	ปานกลาง	2
3. ด้านสภาพแวดล้อม	3.22	0.96	ปานกลาง	1
4. ด้านกายภาพ	2.34	1.06	น้อย	4
ภาพรวม	2.78	0.78	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.78) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.96) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 1.09) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.06)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางสรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ	ค่าสถิติ	Sig.	แปลผล
1. เพศ	t = 7.39	0.00*	แตกต่างกัน
2. อายุ	F = 2.83	0.04*	แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษา	F = 2.94	0.01*	แตกต่างกัน
4. อาชีพก่อนต้องโทษ	F = 5.85	0.00*	แตกต่างกัน
5. รายได้ก่อนต้องโทษ	F = 4.45	0.00*	แตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรส	F = 0.32	0.81	ไม่แตกต่างกัน
7. จำนวนครั้งในการต้องโทษ	F = 5.86	0.00*	แตกต่างกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านครอบครัว	4.62	0.70	มากที่สุด	3
2. ด้านเศรษฐกิจ	4.72	0.61	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกัน การกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.46	0.76	มาก	4
4. ด้านกายภาพ	4.71	0.63	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.63	0.59	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4 พบว่า แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.70) รองลงมา ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม อาจเนื่องจาก หลังจากที่ผู้ต้องขังพ้นโทษจากการติดคุกครั้งแรก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีการฟื้นฟูไม่เพียงพอ หรือขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ต้องโทษบางส่วนกลับไปสู่สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้อีก โดยสภาพแวดล้อมหมายถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับชุมชนที่คนในชุมชนยังมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุขหรือยาเสพติด ผู้นำในชุมชนไม่สนใจการแก้ไขปัญหายาเสพติด คนส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการคบเพื่อน กลุ่มเดิมที่ยังเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบกับ เรือนจำยะลาเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตภาคใต้มีความหลากหลายในการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ประกอบกับสภาพแวดล้อมบางส่วนยังคงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและกลุ่มเปราะบางซึ่งมีโอกาในการกระทำผิดซ้ำด้วย เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติดกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ พิมสุข (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ที่พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากความคิดเห็นของคนแต่ละคนต่อเรื่องเดียวกันอาจแตกต่างกันอย่างมาก ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และข้อมูลที่ได้รับในการประเมินเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นผู้ต้องขังคดียาเสพติดแต่ละคนที่มีประสบการณ์ และบริบทของชีวิตที่แตกต่างกันย่อมมีมุมมองต่อปัจจัยที่ส่งผลการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกันไปด้วย เมื่อพิจารณาเพศชายกับเพศหญิงที่มีบทบาทและหน้าที่ในครอบครัว รวมถึงการเข้าสังคม ลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้ความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ ต่างกันออกไปด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามเพศ ที่พบว่า เพศชายมีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ มากกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกับอายุ คนอายุไม่เท่ากันย่อมมีประสบการณ์ในชีวิตต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของโรจน์ศักดิ์ การุณ (2563) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนคพัฒน์ สิ้นเย็น (2564) เรื่อง การกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่กระทำความผิด ต่างกัน มีการกระทำความผิดซ้ำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ อาจเนื่องมาจาก แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการกระทำผิดซ้ำไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตัวผู้ต้องขังเอง แต่ยังมีผลกระทบต่อครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจของประเทศด้วย การป้องกันการกระทำผิดซ้ำจึงเป็นกุญแจสำคัญในการลดจำนวนผู้กระทำผิดและส่งเสริมการฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ แสดงว่าผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และเป็นต้องการของตลาด นอกจากผู้ต้องขังยังต้องการมีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีเพื่อนำความรู้นั้นไปต่อยอดในอนาคต อีกทั้งยังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้บรรดิดผู้ต้องขังเข้าทำงาน ซึ่งผู้ขังอยากเข้าทำงานได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป และยังต้องการแหล่งเงินกู้จากธนาคารของรัฐเพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบ

อาชีพเมื่อพ้นโทษ ซึ่งแนวทางป้องกันที่เน้นการฟื้นฟูทางด้านเศรษฐกิจจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถพึ่งพาตนเองได้หลังพ้นโทษ ถ้ามีรายได้และอาชีพนั้นคงจะช่วยลดโอกาสในการกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nadezhda (2021) เรื่อง การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ : ประสิทธิภาพและนวัตกรรม ที่เสนอแนะว่า ควรมีการนำมาตรการป้องกันที่จำเป็นมาใช้อย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ การแก้ไขและควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและครบวงจร

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกายภาพ เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา พบว่า แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา ได้แก่ ด้านกายภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี ได้พบปะครอบครัวसानไยรักในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันสงกรานต์ ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรจัดโครงการให้ผู้ต้องขังได้พบปะครอบครัวอย่างใกล้ชิดในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันสงกรานต์ โดยการจัดโครงการเช่นนี้จะช่วยให้ครอบครัวได้เข้าใจสภาพจิตใจ และสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขังมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและสนับสนุนผู้ต้องขังได้ดีขึ้นหลังจากพ้นโทษ ซึ่งการมีเครือข่ายครอบครัวที่เข้มแข็งสามารถช่วยลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำได้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้ผู้ประกอบการเปิดโอกาสให้อดีตผู้ต้องขังได้เข้าทำงานได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการรับอดีตผู้ต้องขังที่มีความรู้ ความสามารถได้เข้าทำงานเหมือนกับบุคคลทั่วไป โดยเรือนจำกลางยะลาออกหนังสือรับรองความประพฤติเพื่อการันตี ความประพฤติ และความรู้ ความสามารถของอดีตผู้ต้องขัง และผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้ชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีมาตรการป้องกันปัญหาเสพติด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานกับชุมชนเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอ และท่านต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอและจัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา โดยการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

2. ควรมีการศึกษารูปแบบป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

รายการอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2567, 2 มีนาคม). สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง. <http://www.correct.go.th/>.
- เกรียงศักดิ์ พิมพ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เดชา จินตกลการ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นคพัฒน์ สีนเย็น. (2564). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *Journal of Academic for Public and Private Management*, 3(1), 46 – 56. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/appm/article/view/253919>.
- ปณณัฏฐ์ ต้นใจ. (2560). การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาณุวัฒน์ มีเพียร. (2564). ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุดรธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(3), 17–32. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKS/A/article/view/252662>.
- เรือนจำกลางยะลา. (2566). ข้อมูลทั่วไปของเรือนจำกลางยะลา. เรือนจำ.
- เรือนจำกลางยะลา. (2567). จำนวนผู้ต้องขังเรือนจำกลางยะลา. เรือนจำ.
- โรจน์ศักดิ์ การุณ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ศศิพร บุญชู. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร. (2564). ความผูกพันทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่กระทำความผิดซ้ำในทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี [สารนิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. http://www.amazon.com/General-Theory-Crime-Michael-Gottfredson/dp/0804717745reader_0804717745.
- Jeffery, C. R. (1971). *Crime prevention through environmental design*. Sage.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. in *Attitude Theory and Measurement*. Wiley & Son.
- Nadezhda, A.K. (2021). *Prevention of recidivism: experience and innovations*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110803016>.
- Sutherland, E. H. (2015). *Life and career as a sociologist and criminologist*. <https://doi.org/10.4324/9781315406862>.
- Tannenbaum, F. (1938). *Crime and the community*. <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015003659664&view=1up&seq=12>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ
สินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

Online Marketing Mix Factors (6Ps) and Their Influence on Attitudes and
Repeat Purchase Decisions Among Generation X Consumers Using the Shopee
Application in Mueang District, Songkhla Province

हररषडन डेंगडन^{1*} ธิติวรณ แยมย้ง¹

Hasamon Pengman^{1*}, Thitiwan Yaemying¹

(Received: November 9, 2024; Revised: December 7, 2024; Accepted: December 24, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และปัจจัยทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ประชากรในการวิจัยคือ ผู้บริโภค Gen X ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภค Gen X ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 65.8 และปัจจัยทัศนคติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภค Gen X ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 61.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 งานวิจัยเสนอแนะว่าธุรกิจออนไลน์ควรสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค และออกแบบโปรไฟล์ร้านค้าให้น่าสนใจเพื่อดึงดูดการกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ทัศนคติของผู้บริโภค การตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภค

Abstract

This research aimed to study the influence of online marketing mix factors and consumer attitudes on repeat purchase decisions for products and services through the Shopee application. The research focused on Generation X consumers in Mueang District,

¹คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

¹Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla Campus

*Corresponding author. E-mail: hasamon@tsu.ac.th

Songkhla Province. A sample of 400 individuals was selected using purposive sampling. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, while hypothesis testing was conducted using multiple linear regression analysis (MRA). The findings revealed that online marketing mix factors account for 65.8% of the variance in repeat purchase decisions via the Shopee application among Generation X consumers. Moreover, attitudinal factors explain 61.9% of the variance, both with statistical significance at the 0.05 and 0.01 levels. The findings underscore the importance for online businesses to foster consumer confidence and develop compelling store profiles to enhance customer retention and encourage repeat patronage.

Keywords: Online Marketing Mix, Consumer attitude, Repeat Purchase Decision, Consumer

บทนำ

ธุรกิจการค้าในอดีตมีความแตกต่างกับธุรกิจการค้าในปัจจุบัน จากที่มีการขายสินค้าและบริการผ่านทางหน้าร้านเพียงช่องทางเดียว เปลี่ยนแปลงเป็นการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจในทุกด้าน เพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายที่ครอบคลุมลูกค้ามากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2566 พบว่า คนไทยเกินครึ่งมีการซื้อ-ขายสินค้าผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีสถิติผู้ใช้งานตลาดอิเล็กทรอนิกส์เติบโตขึ้นถึง 41.5 ล้านคน จากปี พ.ศ.2562 ที่มีผู้เข้าใช้งานเพียง 30.7 ล้านคน มีจำนวนการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัว คิดเป็น 8,840 บาท ต่อคน อีกทั้งยังมีแนวโน้มการเติบโตของตลาดอย่างต่อเนื่องจาก 6.2 แสนล้านบาทในปี 2565 คาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดจะเพิ่มขึ้นอีกราว 6% คิดเป็นมูลค่า 6.34-6.94 แสนล้านบาท ในปี พ.ศ. 2566-2567 (ไทยแลนด์พลัสออนไลน์, 2566)

ด้วยอิทธิพลของเทคโนโลยีที่เป็นตัวเร่งให้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโอกาสทางการตลาดให้ธุรกิจการค้าต่างพัฒนาช่องทางใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองการใช้งานของผู้บริโภคมากขึ้น เช่นเดียวกับแอปพลิเคชัน Shopee ที่จัดตั้งในนามของบริษัท Shopee (Thailand) Company Limited ถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เป็นแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จัดทำและพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของแอปพลิเคชันออนไลน์ ดาวน์โหลดได้ทาง Play Store และ App Store Shopee มุ่งพัฒนาหน้าพัฒนาระบบโลจิสติกส์ นอกจากนี้ยังมีแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ อาทิ Lazada ซึ่งถือเป็นแพลตฟอร์มคู่แข่งสำคัญของ Shopee หรือ Temu แอปพลิเคชันใหม่ที่เพิ่งเปิดตัวเมื่อเดือนกรกฎาคม 2567 และถูกพูดถึงในโลกออนไลน์อย่างมาก ในขณะนี้ และ Tiktok Shop ที่เน้นการสื่อสารเรื่องราวจนได้รับความนิยมจากผู้ซื้ออย่างล้นหลาม อย่างไรก็ตาม แอปพลิเคชันยังคงเป็นแอปครองใจผู้บริโภคอันดับหนึ่งเพราะมีจุดเด่นในเรื่องการออกแบบหน้าจของผู้ใช้ (UI) ซึ่งทำให้ใช้งานง่ายทั้งการค้นหาสินค้าและการเก็บโค้ดโปรโมชั่นที่สะดวก (Klaiyungthong, 2024) โดยแอปพลิเคชัน

เหล่านี้จะมีการจับคู่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยการใช้งานสามารถเป็นได้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย และอาศัยเครื่องมือการส่งเสริมการขายเพื่อดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาด (ฟ้า ชวันทวัฒน์, 2565) ผสมกับการเจาะกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้งานมือถือเป็นอันดับแรก (Mobile frist) และเจาะกลุ่มตลาดท้องถิ่นด้วยการส่งมอบประสบการณ์ที่ดีและสร้างความแตกต่างให้กับลูกค้า ทำให้ Shopee กลายเป็นแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมอย่างมากในบรรดานักช้อปปิ้งออนไลน์ (ทีมงานเทศซัส, 2562) จึงมีการใช้งานอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในกลุ่มเจนเอเรชัน X (เกิดในช่วงปีพ.ศ. 2508-2523) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตในหน้าที่การงาน มีกำลังซื้อสูง ยอมจ่ายแพงเพื่อผลตอบแทนที่ดีกว่า สำหรับพฤติกรรมการช้อปปิ้งออนไลน์ของกลุ่มผู้บริโภคเจน X พบว่า มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน 5 ชั่วโมง 52 นาที ซื้อสินค้าและบริการออนไลน์เฉลี่ย 84.55% สินค้าที่นิยมซื้อผ่านทางออนไลน์คือ รองเท้า เครื่องประดับ สินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม เสื้อผ้าและอุปกรณ์กีฬา อีกทั้งยังมีพฤติกรรมติดโซเชียลมีเดียและสามารถใช้โซเชียลมีเดียได้อย่างคล่องแคล่ว (ศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565) ที่สำคัญคือมีการกลับมาซื้อซ้ำสูง (ณัฐพล ม่วนตัม, 2565) แอปพลิเคชัน Shopee จึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนี้ให้กลับมาซื้อซ้ำได้เป็นอย่างดี

การซื้อซ้ำ (Retention) หรือการซื้อของลูกค้าที่มากกว่าหนึ่งครั้ง เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2564) ธุรกิจจะต้องทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและอยากกลับมาซื้อสินค้าและบริการซ้ำอีกครั้งจนกลายเป็นลูกค้าประจำ สาเหตุหลักที่ Shopee มีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มาจากการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าทั้งก่อนและหลังการขาย ไม่ว่าจะเป็นลูกค้ารายเก่าหรือรายใหม่ โดยใช้กลยุทธ์ User centered design (เน้นผู้ใช้เป็นหลัก) เนื่องจากต้องการรักษาลูกค้าไว้ในระยะยาว รวมไปถึงการกำหนดส่วนประสมทางการตลาดหรือกิจกรรมทางการตลาดที่มีความน่าสนใจ โดยเน้นการทำการทำการตลาดโดยใช้กลยุทธ์ 6Ps เช่น การตั้งราคาสินค้าให้มีความเหมาะสมและมีการจัดทำโปรโมชั่น มีการแนะนำสินค้าที่ผู้บริโภคนิยมเข้าไปดูหรือซื้อ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้เกิดการกลับมาซื้ออีกครั้งในครั้งถัดไป ดึงดูดลูกค้ารายใหม่ และรักษาลูกค้ารายเก่า

จากการเติบโตอย่างรวดเร็วของ Shopee ผสมกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่น่าสนใจส่งผลต่อทัศนคติของลูกค้าและทำให้เกิดการซ้ำ โดยทัศนคติ (Attitudes) จะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมและความรู้สึก เป็นสิ่งที่อยู่ภายในบุคคล อาจมาจากสัญญาณหรือความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2548) หากผู้ประกอบการเข้าใจทัศนคติของลูกค้าก็จะทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่ตรงใจ นำมาซึ่งความพึงพอใจจนเกิดทัศนคติในเชิงบวกและกลับมาซื้อซ้ำ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจศึกษาวิจัยในหัวข้อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง

จังหวัดสงขลา เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการค้าและการศึกษาที่สำคัญของภาคใต้ อีกทั้งมีประชากรเจน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 37,327 คน (กรมอนามัย และกระทรวงสาธารณสุข, 2566) ผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee สามารถจัดหาสินค้าและบริการที่ตอบสนองกับความต้องการของลูกค้ากลุ่มนี้ได้ ตลอดจนสามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้บริโภคเพื่อก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกและนำมาสู่การซื้อสินค้าและบริการซ้ำในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (6Ps) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อซ้ำของผู้บริโภค

Gounaris et al. (2010) กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อซ้ำ หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลในการกลับมาซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคอีกครั้งกับองค์กรเดิมในระยะยาว จากสภาวะความเป็นจริงของแต่ละบุคคล การซื้อซ้ำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อลูกค้าเกิดความพึงพอใจกับธุรกิจ ซึ่งความพึงพอใจของลูกค้าจะเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้ธุรกิจดำเนินการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อรักษาลูกค้าเก่า ทำให้ธุรกิจได้รับผลตอบแทนหรือกำไรที่สูงขึ้นและส่งผลต่อการซื้อซ้ำของผู้บริโภคโดยตรง (Chen & Chen, 2017) โดยการซื้อซ้ำเป็นผลมาจากกระบวนการตัดสินใจกระบวนการสุดท้ายของผู้บริโภคที่เกิดจากการยอมรับความต้องการที่เกิดจากสิ่งกระตุ้น (Kotler & Armstrong, 2004) ทั้งนี้มีการนิยามองค์ประกอบของการซื้อซ้ำไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเต็มใจซื้อซ้ำ (Willingness to buy : WTB) เมื่อมีโอกาสผู้บริโภคจะเกิดความเต็มใจที่จะกลับมาซื้อสินค้าและบริการอีกครั้ง ความเป็นไปได้ในการซื้อซ้ำ (Trend to repurchase : TREN) เป็นการเจาะจงค้นหาสินค้าเดิมโดยเฉพาะของผู้บริโภคเพื่อทำให้เกิดแนวโน้มในการซื้อครั้งถัดไป การซื้อซ้ำปริมาณมากขึ้น (Repurchase more quantity) เป็นการแสดงออกเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้นกว่าเดิม และการซื้อซ้ำสินค้าประเภทเดิม (Repurchase the same type of product : TYPE) เป็นการแสดงออกเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคในการกลับมาซื้อสินค้าและบริการประเภทเดิม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps)

ธิดา ศรีบุญนาท และอุมาพร พงษ์สัตยา (2562) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) หรือการตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดแบบใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการประกอบธุรกิจ E-Commerce มาประยุกต์ใช้ร่วมกันกับการตลาดแบบพื้นฐาน (4Ps) ทำให้เกิดรูปแบบส่วนประสมทางการตลาดแบบใหม่ (6Ps) ซึ่งหลักการทำการตลาดออนไลน์ (Online marketing) มีความแตกต่างกับการทำการตลาดแบบออฟไลน์ (Offline marketing) เป็นอย่างมาก อย่างเห็นได้ชัด อีกทั้ง Kotler and Armstrong (2018) ยังกล่าวถึงส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ไว้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาดแบบใหม่จะนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้เป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ ทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วและอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมซื้อ-ขายสินค้าและบริการ เป็นการทำการตลาดที่ใช้ต้นทุนในการดำเนินการไม่สูง ธุรกิจควรมีการจัดกิจกรรมทางการตลาดให้มีความเหมาะสม เพื่อทำให้กลยุทธ์ทางการตลาดออนไลน์มีคุณภาพและสามารถดึงดูดความสนใจของลูกค้าได้เป็นอย่างดี (อรุณทัย ปัญญา, 2562)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) Armstrong and Kotler (2009) ให้คำนิยามของผลิตภัณฑ์ไว้ว่า ผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ธุรกิจนำมาเสนอขายในตลาด เพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพจะทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดและทำให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ในครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไป ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านรูปและคำบรรยาย ดังนั้นธุรกิจจึงจำเป็นต้องใช้ภาพและเขียนคำบรรยายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน มีความน่าสนใจ (Wertime and Fenwick, 2008)

2. ด้านราคา (Price) ราคาสินค้าเป็นมูลค่าสินค้าที่ธุรกิจกำหนดขึ้นจากต้นทุนและกำไรที่ธุรกิจจำเป็นต้องได้จากลูกค้า การตั้งราคาต้องมีความเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าและบริการ Zeithaml et al. (2006) โดยธุรกิจจำเป็นต้องแจ้งราคาสินค้าให้ชัดเจน (สำนักงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์, 2560)

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นการนำเสนอและส่งสินค้าและบริการให้กับลูกค้า สำหรับช่องทางออนไลน์ของธุรกิจจะต้องมีข้อมูลที่ปลอดภัย ชัดเจน น่าสนใจ เข้าใจง่าย ดำเนินการได้รวดเร็ว และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อให้ผู้บริโภคอยากกลับมาซื้อซ้ำ ช่องทางในการจัดจำหน่ายมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้า หากลูกค้าจะตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการหรือไม่ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อช่องทางการจัดจำหน่าย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552)

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) Kotler and Armstrong (2018) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ มีความสำคัญในการสื่อสารกับผู้บริโภค เช่น

การใช้สื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย ฯลฯ เพื่อให้ลูกค้ามีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและบริการ และอาจจะมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านจิตวิทยาหรือปัจจัยภายใน (Kotler & Armstrong, 2014)

5. ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (Personalization) เป็นการให้บริการแบบหนึ่งต่อหนึ่ง นำเสนอสินค้าที่ผู้บริโภคมีความสนใจจากเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเว็บไซต์จะมีการตอบกลับลูกค้าทันที เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าของธุรกิจ (สำนักงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2560) ซึ่งการบริการส่วนบุคคลจะไม่เฉพาะเจาะจงหรือให้บริการสำหรับลูกค้ารายเก่าแต่เพียงเท่านั้น แต่จะมีการให้บริการอย่างทั่วถึง และครอบคลุมทั้งลูกค้ารายเก่าและลูกค้ารายใหม่ (สำนักงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์, 2561)

6. ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) Wertheim and Fenwick (2008) กล่าวว่า การรักษาความเป็นส่วนตัวเป็นสิ่งที่ธุรกิจให้ความสำคัญ เนื่องจากการรักษาความเป็นส่วนตัวของลูกค้า จะทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นต่อธุรกิจ สร้างความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ที่ดีต่อเว็บไซต์ ซึ่งการรักษาความเป็นส่วนตัวจะต้องมีการประกาศให้ลูกค้าทราบอย่างชัดเจน โดยนโยบายความเป็นส่วนตัวควรมีการให้ลูกค้าแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้แต่เพียงผู้เดียว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติ

Allport (1935) และ Thurstone (1946) ได้ให้นิยาม ความหมายของทัศนคติไว้ในช่วงแรก ๆ กล่าวถึงทัศนคติในแง่เดียวกันว่า ทัศนคติเป็นความพร้อมทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล มาจากประสบการณ์และความรู้สึก เป็นสิ่งเร้าที่จะทำให้บุคคลตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

Assael (2004) ได้นิยามความหมายของทัศนคติ หรือ Attitudes ไว้ว่า ทัศนคติมาจากประสบการณ์ ความเชื่อและความคิด เป็นการแสดงออกของบุคคลผ่านพฤติกรรมหรือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล และมีความโน้มเอียงทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก ความเข้าใจต่อสถานการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แสดงให้เห็นโดยการประเมินว่าชอบหรือไม่ชอบในสิ่งนั้น ๆ อาจเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้หรือไม่ได้ เช่น สิ่งของ แนวคิด เป็นต้น ซึ่งการแสดงออกทางพฤติกรรมว่าชอบหรือไม่ชอบของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2551) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติไว้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึก แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ โดยผลการวิจัยของพัชธิมา จารุศิริ และจักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ (2565) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์และราคาส่งผลต่อความภักดีในการใช้

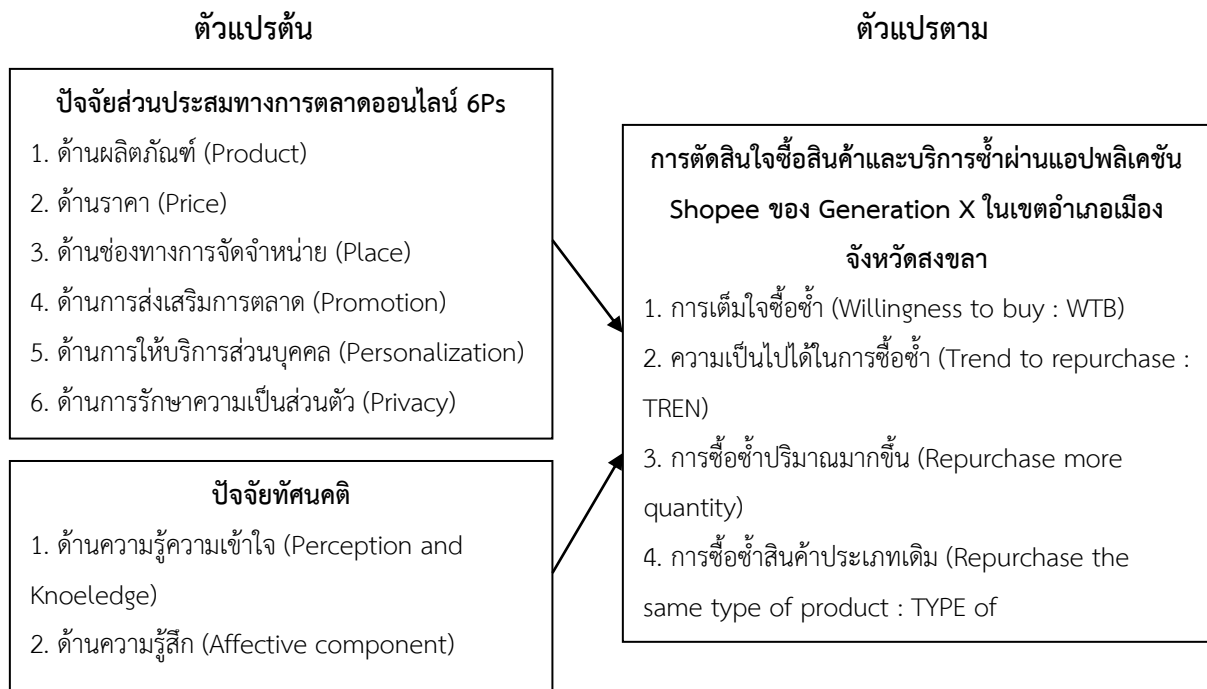

แอปพลิเคชันมิวสิกสตรีมมิ่งของกลุ่มเจนเอเรชันวาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสอดคล้องกับการศึกษาของรัตน มณีชาติ (2562) ที่ระบุว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยเฉพาะด้านการสื่อสารทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำอาหารเดลิเวอรี่ของผู้บริโภคภายใต้วิถีชีวิตปกติใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อค้นพบในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของเจียอี หลิว และนภาพรรณ เนตรประดิษฐ์ (2565) กล่าวคือปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมทางการตลาดมีผลต่อการซื้อซ้ำการเล่นเกมออนไลน์ของกลุ่มผู้บริโภคชาวจีน Gen Z ในเมืองเซี่ยงไฮ้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านผลิตภัณฑ์มีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ 0.05 อีกทั้งบุญญาพร ศรีประเสริฐ และคณะ (2566) ยังแสดงผลการวิจัยไว้ว่าปัจจัยส่วนทางการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ส่งผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านการแพร่ภาพสดบนแอปพลิเคชัน Facebook ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ผลการวิจัยของกาญจนา ศิริแดง (2562) พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวมีผลต่อความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการขนส่งพัสดุผ่านแอปพลิเคชัน

ปัจจัยทัศนคติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ

ทัศนคติเชิงบวกของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ ซึ่งงานวิจัยของอิสริยาภรณ์ อัสเวศน์ และระบิล พันภัย (2565) พบว่าปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ส่งผลต่อความภักดีต่อวิดีโอสตรีมมิ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ 0.01 ในส่วนของปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้สึก พบว่า ปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้สึก ส่งผลต่อความภักดีต่อวิดีโอสตรีมมิ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ 0.05

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้มีการนำแนวคิดทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และตั้งสมมติฐานของงานวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. ปัจจัยทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วิธีการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยจะทำการศึกษาว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และปัจจัยทัศนคติด้านใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลาที่มีการซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee 4 ครั้งขึ้นไป ภายในระยะเวลา 4 เดือน ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ เนื่องจาก

ไม่ทราบจำนวนประชากร จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของคอคแรน ที่มีการกำหนดระดับนัยสำคัญ ดังนี้ (Cochran, 1997)

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{P(1-P)}{e^2} \\
 n &= \frac{0.05(1-0.05)}{(0.05^2)} \\
 n &= \frac{0.5(0.5)(3.84)}{0.0025} \\
 n &= \frac{0.96}{0.0025} \\
 n &= 384.16 \sim n = 385
 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ 385 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ที่อาจจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบสอบถามที่จะทำการสำรวจสำหรับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 15 ตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ทั้งหมด 400 ตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้มีการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Judgmental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้งยังมีการกำหนดสมมติฐาน และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรต้น (Independent variable) เป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และปัจจัยทัศนคติ ตัวแปรตาม (Dependent variable) เป็นการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชัน X ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา โดยก่อนการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงผู้วิจัยได้มีการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย และนำไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ (Pilot test) จำนวน 30 ชุด โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งผู้วิจัยได้มีการนำสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) มาใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, 1984) จากผลการทดสอบความเชื่อมั่น พบว่า

ข้อคำถามทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมอยู่ที่ 0.960

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลาที่มีการซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee 4 ครั้งขึ้นไป ภายในระยะเวลา 4 เดือน ในครั้งแรกมีการนำแบบสอบถามออนไลน์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาทดสอบคุณภาพเครื่องมือจากการหาค่าความเชื่อมั่น ครั้งที่สองนำแบบสอบถามออนไลน์ไปเก็บข้อมูลจำนวน 400 ชุด ซึ่งในขณะที่ยังพื้นที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมีความเต็มใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือ โดยข้อคำถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด ดังนี้

ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย คำถามคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee

ข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (6Ps) และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติ

ข้อคำถามด้านปัจจัยทัศนคติ ประกอบด้วย **ด้านความรู้ ความเข้าใจ** ข้อมูลต่าง ๆ ของแอปพลิเคชันสามารถศึกษาได้ผ่านเครื่องมือการค้นหาคำถามออนไลน์ได้อย่างสะดวก การนำเสนอขายสินค้าแบบไลฟ์สดผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ที่ครบจบภายในแอปฯ ทำให้การขายสินค้ามีความน่าเชื่อถือและมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การตลาดของแอปพลิเคชัน Shopee โดยใช้ฟรีเซนต์เตอร์เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ ผู้ให้บริการมีความเข้าใจความต้องการของลูกค้าเป็นอย่างดี แอปพลิเคชันมีการประกาศนโยบายความเป็นส่วนตัวไว้อย่างชัดเจน ราคาของสินค้าทำให้ตัดสินใจกลับมาซื้อสินค้าและบริการซ้ำอีกครั้ง สามารถเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Shopee ได้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลของวิธีการนั้น ๆ มีความเข้าใจง่าย โดยมีภาพประกอบและมีผู้ให้บริการคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น วิธีการชำระเงิน วิธีการสั่งซื้อสินค้า เป็นต้น **ความรู้สึก** การบริการของผู้ให้บริการที่สะดวกและรวดเร็วทำให้เกิดความประทับใจ คุณภาพและฟังก์ชันของแอปพลิเคชันทำให้รู้สึกดีและดึงดูดให้อยากกลับมาซื้อสินค้าอีกครั้ง ทุกครั้งที่เข้ามาใช้งานแอปพลิเคชัน Shopee ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพสินค้าและมีราคาต่ำกว่าราคาสินค้าในตลาดทำให้รู้สึกว่ามีความคุ้มค่า คุ้มค่า ค่าใช้จ่ายโดยรวมภายในแอปพลิเคชันเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

แอปพลิเคชัน Shopee เป็นแอปพลิเคชันซื้อ-ขายสินค้าออนไลน์ที่ดีที่สุด มีการใช้เกณฑ์แปลผลความหมายของคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statics) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple linear regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าตัวแปรต้นตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัย

เมื่อมีการเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบ 400 ชุดแล้ว ก่อนที่จะนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูล (Normality testing) จากการใช้ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) โดยข้อมูลที่น่ามาตรวจสอบ มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) และปัจจัยทัศนคติ ซึ่งได้มีการกำหนดค่าความเบ้ และความโด่ง ไว้ว่าจะต้องมีค่าน้อยกว่าบวกลบ 1 เป็นค่าที่สมบูรณ์ และมีค่าน้อยกว่าบวกลบ 2 เป็นค่าที่ยอมรับได้ จากผลการตรวจสอบ พบว่า ทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าเข้าใกล้ 0 และมีค่าน้อยกว่าบวกลบ 1 ซึ่งถือว่าข้อมูลนั้นมีค่าที่สมบูรณ์ และแจกแจงตามเส้นโค้งปกติ (Normal distribution) สามารถนำมาทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติพารามेटริก (Parametric statistics) ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคเจนเนอเรชัน X

ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 สำหรับอายุมีการแบ่งช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามเจนเนอเรชัน X ออกทั้งหมดเป็น 4 ช่วงอายุ โดยลักษณะคำถามจะให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามแบบระบุอายุด้วยตนเอง และมีการกำหนดช่วงอายุของผู้บริโภคเจนเนอเรชัน X ไว้ตั้งแต่ 44-59 ปี เกิดในช่วงปีพ.ศ. 2508-2523 (ณัฐพล ม่วนตัม, 2565) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเจนเนอเรชัน X ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 44-47 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ใน

ระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 โดยประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายสูงที่สุดเป็นจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และพนักงานบริษัท/ห้างร้าน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 เป็นลำดับถัดไป สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ทั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกันจำนวนสูงสุด คือ 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อซ้ำ

สินค้าที่นิยมซื้อผ่านแอปพลิเคชัน Shopee พบว่า เป็นประเภทสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมา เป็นประเภทสินค้าภายในบ้านหรือเครื่องครัว จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 เหตุผลที่ตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee 4 เพราะการนำเสนอสินค้ามีความชัดเจน จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 รองลงมา ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะราคาสินค้าต่ำกว่าตลาด จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้ามาใช้งานแอปพลิเคชัน Shopee ต่อเดือน 6-10 ครั้ง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee โดยส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพื่อนร่วมงาน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 จำนวนค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ต่อครั้ง พบว่าส่วนใหญ่ใช้จ่ายตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไป จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 โดยทำการซื้อในระหว่างช่วงเที่ยง-บ่าย (12.00-14.00 น.) จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และภาพรวมของข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ

การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การเต็มใจซื้อซ้ำ	4.31	.468	มากที่สุด	(1)
2. ความเป็นไปได้ในการซื้อซ้ำ	4.19	.578	มาก	(4)
3. การซื้อซ้ำปริมาณที่มากขึ้น	4.21	.611	มากที่สุด	(3)
4. การซื้อซ้ำสินค้าประเภทเดิม	4.24	.591	มากที่สุด	(2)
ภาพรวม	4.24	.363	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ข้อมูลการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24

เมื่อพิจารณาตามตารางแล้ว พบว่า การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน จาก 4 ด้าน ได้แก่ การเต็มใจซื้อซ้ำ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31 การซื้อซ้ำสินค้าประเภทเดิม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24 และการซื้อซ้ำปริมาณที่มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.21 ตามลำดับ แต่การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำ ในส่วนของความเป็นไปเป็นได้ในการซื้อซ้ำนั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทั้ง 4 ด้านแล้วนั้น ความเป็นไปเป็นได้ในการซื้อซ้ำอยู่ในลำดับสุดท้ายหรืออยู่ในลำดับที่ 4

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และภาพรวมของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ 6Ps	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.12	.637	มาก	(3)
2. ด้านราคา	4.14	.597	มาก	(2)
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.17	.536	มาก	(1)
4. ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	4.04	.657	มาก	(5)
5. ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	4.00	.689	มาก	(6)
6. ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	4.05	.611	มาก	(4)
ภาพรวม	4.09	.393	มาก	

จากตารางที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณาตามตารางแล้ว พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ 6Ps มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.17 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.14 ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12 ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.04 และด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทัศนคติ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปรผล และภาพรวมของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติ

ปัจจัยทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ความรู้ ความเข้าใจ	4.07	.646	มาก	(1)
2. ความรู้สึก	3.97	.651	มาก	(2)
ภาพรวม	4.02	.519	มาก	

จากตารางที่ 3 ปัจจัยทัศนคติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณาตามตารางแล้ว พบว่า ทัศนคติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07 และความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 ตามลำดับ

6. ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์

Variable	B	β	t	sig.	ToL	VIF
Constant	1.773		10.675	.000		
ด้านผลิตภัณฑ์	.320	.412	10.677	.000**	.848	1.130
ด้านราคา	.068	.111	2.774	.003*	.814	1.222
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.103	.152	3.621	.000**	.773	1.339
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.056	.102	2.516	.012*	.834	1.209
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	.161	.306	6.409	.000**	.803	1.226
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	.074	.125	2.893	.004*	.705	1.411

Multiple R = 0.785, $R^2 = 0.658$, F = 81.104, sig. F = 0.000, SEest = 0.263,

Durbin Watson = 2.204

* significance at level 0.05 ** significance at level 0.01

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า มี 6 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ($t = 10.677$, $\text{sig.} = 0.000 > 0.01$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($t = 3.621$, $\text{sig.} = 0.000 > 0.01$) และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ($t = 6.409$, $\text{sig.} = 0.000 > 0.01$) มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในส่วนของปัจจัยด้านราคา ($t = 2.774$, $\text{sig.} = 0.003 > 0.05$) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ($t = 2.516$, $\text{sig.} = 0.012 > 0.05$) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ($t = 2.893$, $\text{sig.} = 0.004 > 0.05$) นั้น มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X (R^2) ได้ร้อยละ 65.8 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SE) เท่ากับ 0.263 และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้ง 6 มีค่าเป็นบวก เมื่อพิจารณาทั้ง 6 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.412$) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X มากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล ($\beta = 0.306$) ต่อมาลำดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\beta = 0.152$) ลำดับที่สี่ คือ ปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ($\beta = 0.125$) ลำดับที่ห้า คือ ปัจจัยด้านราคา ($\beta = 0.111$) และปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาด ($\beta = 0.102$)

7. ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยทัศนคติ

Variable	B	β	t	sig.	Tol.	VIF
Constant	2.041		12.777	.000		
ด้านความรู้ ความเข้าใจ	.077	.137	3.421	.001*	.920	1.214
ด้านความรู้สึก	.030	.133	2.772	.006*	.976	1.087

Multiple R = 0.704, $R^2 = 0.619$, F = 77.294, sig. F = 0.000, SEest = 0.268,

Durbin Watson = 2.137

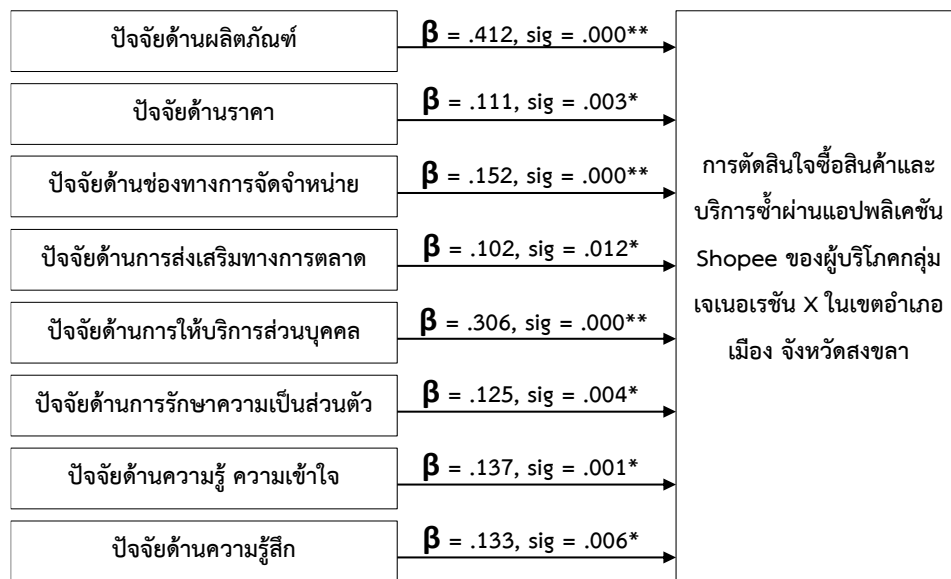
* significance at level 0.05 ** significance at level 0.01

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า มี 2 ปัจจัยทัศนคติที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ($t = 3.421$, $\text{sig.} = 0.01 > 0.05$) และด้านความรู้สึก ($t = 2.772$, $\text{sig.} = 0.006 > 0.05$) นั้น มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่าน

แอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X (R^2) ได้ร้อยละ 61.9 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SE) เท่ากับ 0.268 และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้ง 2 มีค่าเป็นบวก เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ($\beta = 0.137$) และด้านความรู้สึก ($\beta = 0.133$)

จากตารางที่ 4 และ 5 พบว่าค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในระดับต่ำ และมีค่า VIF ไม่เกิน 10 สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน ดังปรากฏในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 65.8 โดยมีด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัวที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 เนื่องจากผลิตภัณฑ์แอปพลิเคชัน Shopee มีสินค้าให้เลือกอย่างหลากหลาย มีราคาสินค้าต่ำกว่าราคาในตลาด และราคามีความเหมาะสม คุ่มค่า คุ่มราคา ทั้งนี้การเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน Shopee มีความสะดวก มีช่องทางในการชำระเงินหลากหลายช่องทาง มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่น่าเชื่อถือ เพราะมีการไลฟ์สดขายสินค้า ทำให้ลูกค้าสามารถเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงภายในเวลานั้นได้ รวมไปถึงจนถึงมีการจัดทำโปรโมชั่นอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมส่วนลดต่าง ๆ การสะสมแต้ม คุปองแลกซื้อสินค้า เป็นต้น อีกทั้งยังมีการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์แอปฯ ผ่านสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังมีการให้บริการส่วนบุคคลที่รวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นภายในแอปพลิเคชัน ผู้ดูแลระบบจะมีการตอบกลับและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้อย่างรวดเร็ว และแอปพลิเคชันมีการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานไว้เป็นอย่างดี ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้งานสู่สาธารณะ ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของพัชทิมา จารุศิริ และจักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และราคาส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการแอปพลิเคชันมิวสิกสตรีมมิ่ง เพราะมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกอย่างหลากหลาย ในส่วนของราคาสืบเนื่องมาจากจำนวนเงินที่ผู้ใช้งานจ่ายให้กับแอปฯ มีความคุ้มค่า คุ้มค่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของเจียอี้ หลิว และนภาพรรณ เนตรประดิษฐ์ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการซื้อซ้ำการเล่นเกมออนไลน์ของกลุ่มผู้บริโภคชาวจีน Gen Z ในเมืองเซี่ยงไฮ้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์อยู่ตลอด ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของบุญญาพร ศรีประเสริฐ และคณะ (2566) พบว่า ปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคลมีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นของผู้บริโภค เพราะการที่ผู้ขายสามารถอ่านความเห็นลูกค้าและตอบสนองความต้องการลูกค้าแต่ละรายได้อย่างรวดเร็วทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย นำมาซึ่งการซื้อซ้ำ ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของพรนภา ศรีเศษ และคณะ (2564) พบว่า การที่แอปพลิเคชัน Shopee มีบุคลากรหรือผู้ดูแลระบบ คอยให้ความช่วยเหลือลูกค้าอยู่ตลอด 24 ชั่วโมงและคอยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าซ้ำ ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของกาญจนา ศิริแดง (2562) พบว่า ปัจจัยด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวของแอปพลิเคชันมีผลต่อความภักดีของลูกค้า เกิดจากระบบมีความปลอดภัย ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลการขนส่งสินค้าของผู้ใช้บริการไม่ถูกเผยแพร่สู่สาธารณะ อีกทั้งระบบจะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ร่วมกับข้อมูลของบุคคลอื่น โดยปัจจัยเหล่านี้ของระบบทำให้ผู้บริการมีความเชื่อมั่นและกลับมาซื้อซ้ำ

ปัจจัยทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 61.9 โดยมีด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านความรู้สึกที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากแอปพลิเคชัน Shopee มีการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันทุกขั้นตอนไว้ให้ผู้ใช้งานอย่างละเอียด การใช้งานที่มีความสะดวก รวดเร็ว และการที่แอปฯ ฟังก์ชันต่าง ๆ มีความทันสมัยทำให้ผู้ใช้งานมีความประทับใจ และรู้สึกดีทุกครั้งเมื่อใช้งานแอปพลิเคชัน Shopee ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของอิสริยาภรณ์ อัสเวศน์ และระบิล พันภัย (2565) พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ส่งผลต่อความภักดีต่อวิดีโอสตรีมมิ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้บริโภคเกิดความสนใจต่อวิดีโอสตรีมมิ่ง

ก็จะศึกษาข้อมูลผ่านการค้นหาจากบุคคลรอบตัวหรือสื่อต่าง ๆ เพื่อเข้าใจถึงความง่ายในการใช้งาน อีกทั้งผู้ให้บริการยังมีการแสดงรายละเอียดของการใช้งาน ทำให้สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อเลือกใช้บริการต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลของสินค้าได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านความรู้สึก ส่งผลต่อความภักดีต่อวิดีโอสตรีมมิ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก วิดีโอสตรีมมิ่งสามารถสร้างความสะดวกให้กับผู้บริโภคได้ ทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อสินค้าที่ตนใช้อยู่ เหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความภักดีและกลับมาซื้อซ้ำ

สรุปผลการวิจัย

ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่มีการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 44-47 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพส่วนตัว มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-25,000 บาทต่อเดือน สถานภาพสมรส นิยมซื้อสินค้าเพื่อสุขภาพและความ มีเหตุผลในการเลือกซื้อ คือ การนำเสนอสินค้ามีความชัดเจน จึงทำให้เข้ามาใช้งานหรือซื้อสินค้า 6-10 ครั้งต่อเดือน ตัดสินใจซื้อด้วยอิทธิพลของเพื่อนร่วมงาน ซื้อสินค้า 300 บาทขึ้นไป โดยนิยมเข้ามาซื้อสินค้าช่วงเที่ยง-บ่าย มีระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการปัจจัยทัศนคติที่มีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ทั้ง 6 ด้านมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 65.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 อีกทั้งผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นอีกว่าปัจจัยทัศนคติ ทั้ง 2 ด้านมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ร้อยละ 61.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลสรุปเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชัน X ธุรกิจควรมีการสร้างแรงกระตุ้นทั้งทางอ้อม และทางตรงให้กับผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคเข้ามาซื้อสินค้าอยู่เป็นประจำ
2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6Ps) ธุรกิจควรมีการสร้างเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมซื้อ-ขายสินค้าในแต่ละครั้ง โดยการนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจน ปลอดภัย เข้าใจง่าย และสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งในส่วนของการตั้งราคาสินค้านั้น ควรตั้งราคาให้มีความเหมาะสมกับสินค้า รวมไปถึงจนถึงการรักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค โดยไม่เผยแพร่สู่สาธารณะ หรือหากมีปัญหา เกิดขึ้น ผู้ให้บริการควรมีการ

ตอบกลับผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว โดยให้มีพนักงานที่คอยให้บริการกับผู้บริโภคตลอด 24 ชั่วโมง และให้บริการผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น X ยังมีความนิยมซื้อสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม ดังนั้นสินค้าที่ควรนำมาเสนอขายสำหรับผู้บริโภคเจนเอเรชั่น X อันดับแรกควรเป็นสินค้าที่อยู่ในประเภทสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม

3. ปัจจัยทัศนคติ ธุรกิจควรมีการใช้รูปภาพแทนการใช้ตัวอักษรเพื่อนำเสนอข้อมูล เพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามสุขภาพสายตาของกลุ่มเจนเอเรชั่น X อีกทั้งธุรกิจควรมีการออกแบบหน้าโปรไฟล์ร้านค้าให้มีความน่าสนใจ ทำให้เกิดความรู้สึกในเชิงบวกสำหรับการเข้ามาซื้อสินค้าและบริการ เช่น การมีแชทบอทที่คอยตอบแชทผู้บริโภคอัตโนมัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้วยวิธีเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้บริโภคที่แท้จริง และมีความหลากหลาย

2. เลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างที่นอกเหนือจากเจนเอเรชั่น X เพราะ แอปพลิเคชัน Shopee ไม่ได้มีการเจาะจงช่วงวัยของผู้บริโภคที่จะเข้ามาซื้อสินค้าและบริการ การศึกษาด้วยวิธีอื่น ๆ อาจทำให้ได้ข้อมูลที่มีครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความน่าสนใจในการศึกษา คือ กลุ่มผู้บริโภคเจนเอเรชั่น Y และ Z เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภค 2 กลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ และสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่ว อีกทั้ง 2 กลุ่มนี้ยังมีความชื่นชอบการซื้อของ หรือการช้อปปิ้งออนไลน์ เพราะช่วยประหยัดเวลา และมีความสุขสบาย แต่การศึกษาผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น Y และ Z ไม่ควรศึกษาการตัดสินใจซื้อซ้ำ เพราะคนทั้ง 2 เจนนี้ไม่ค่อยมีการกลับมาซื้อสินค้าซ้ำกับธุรกิจมากเท่าไร โดยเฉพาะเจน Z

3. เลือกศึกษาพื้นที่ ที่นอกเหนือจากเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เนื่องจากคนในแต่ละพื้นที่มีความต้องการ ความชอบ รสนิยม วัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากมีการศึกษาว่าคนในพื้นที่อื่น ๆ นิยมซื้อสินค้าชนิดใดซ้ำผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ก็จะทำให้งานวิจัยมีความหลากหลาย และผู้วิจัย/ผู้อ่านงานวิจัยจะมีความเข้าใจในความแตกต่างและความต้องการของคนในแต่ละพื้นที่มากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กาญจนา ศิริแดง. (2562). *คุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการขนส่งพัสดุผ่านแอปพลิเคชัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2566). *ประชากรทะเบียนราษฎร จำแนกรายเพศ ปีงบประมาณ 2565 สงขลา*. ระบบสารสนเทศสนับสนุนด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. <https://dashboard.anamai.moph.go.th/population/popall/changwat?year=2022&cw=90>

- เจียอี้ หลิว และนภาพรรณ เนตรประดิษฐ์. (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการซื้อซ้ำ การเล่นเกมออนไลน์ของกลุ่มผู้บริโภคชาวจีน Gen Z ในเมืองเชียงใหม่ ประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 32(1), 78-93. <https://doi.org/10.14456/pyuj.2022.6>
- ณัฐพล ม่วนตัม. (2565, 2 ตุลาคม). สรุป *Consumer Insight 2023* ทุก Generation Baby boomer, Gen X, Gen Y, Gen Z และ Alpha. การตลาดวันละตอน Everyday Marketing. <https://everydaymarketing.co/trend-insight/consumer-insight-all-generation-baby-boomer-gen-x-gen-y-millennial-gen-z-alpha-from-tcdc/>
- ทีมงานเทคซัส. (2562, 20 กุมภาพันธ์). ถอดบทเรียนจาก Shopee ‘ปลาไว’ แห่งโลก E-Commerce. ถอดบทเรียนจาก Shopee ‘ปลาไว’ แห่งโลก E-Commerce. TECHSAUCE. <https://golink.icu/DKKUF2g>
- ไทยแลนด์พลัสออนไลน์. (2566, 22 มิถุนายน). อัปเดตดิจิทัลไลฟ์สไตล์ของคนไทย ผ่าน 3 คำถาม ด้าน Internet, Social Media และ E-Commerce. สำนักข่าวไทยแลนด์พลัสออนไลน์. <https://www.thailandplus.tv/archives/712538>
- ธิดา ศรีบุญนาท และอุมาพร พงษ์สัตยา. (2562). ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2(3), 88-100. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ibas/article/view/218740>
- บุญญาพร ศรีประเสริฐ, พรพิมล สัมพัทธ์พงศ์ และฉัตยาพร เสมอใจ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านการแพร่ภาพสด บนแอปพลิเคชัน Facebook ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(1), 63-73. <https://doi.org/10.14456/sb-journal.2023.5>
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 10). จามจุรีโปรดักท์.
- ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2564, 7 ตุลาคม). กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Consumer Buying Process). Popticles.com. <https://www.popticles.com/marketing/consumer-buying-process/>
- พัชทิมา จารุศิริ และจักรพันธ์ กิตตินรรัตน์. (2565). อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดและคุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อความภักดีในการใช้บริการแอปพลิเคชันมัลติสตรีมมิ่งของกลุ่มเจนเนอเรชันวายในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2(2), 91-103 <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/InnovationStou/article/view/259893/177293>

- พรนภา ศรีเศษ, นุสรรา บุญมี และพวงเพชร สุขประเสริฐ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำของผู้บริโภคในวัยทำงานผ่านทางแอปพลิเคชัน Shopee ในจังหวัดปทุมธานี. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ 8-9 กรกฎาคม 2564* (1419). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ฟ้า ชวันทวัฒน์. (11 กุมภาพันธ์ 2565). ทำไม Shopee ถึงเป็น e-Marketplace ที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน. TALKA TALKA DIGITAL AGENCY. <https://talkatalka.com/blog/shopee-e-marketplace/?fbclid=IwAR1xcQGcncD4niTJDIOrhH3YySiratf6wyuVgztNYaRQj5X6PhYHKFINZtw>
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์การ*. ธรรมสาร.
- รัตนา มณีชาติ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำอาหารเดลิเวอรี่ของผู้บริโภคภายใต้วิถีชีวิตปกติใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์ และองอาจ ปทะวานิช. (2552). *การบริหารการตลาดยุคใหม่ฉบับปรับปรุง 2552* (พิมพ์ครั้งที่ 1). Diamond In Business World.
- ศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *Thailand Internet User Behavior 2022 รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565*. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.
- สำนักงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2560). *หนังสือ e-commerce คู่มือประกอบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.
- อรุณทัย ปัญญา. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อิสริยาภรณ์ อัสเวศน์ และระบิล พันภัย. (2565). ทักษะและคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าวิดีโอสตรีมมิ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 24(1), 1-10. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/257593/173217>
- Allport, G. W. (1935). *Attitudes: In A Handbook of Social Psychology*. Clark University Press.
- Armstrong, G. & Kotler, P. (2009). *Marketing: An introduction* (9th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Assael, H. (2004). *Consumer behavior: A strategic approach* (8th ed.). Houghton Mifflin.
- Best, J.W. (1981). *Research in Education* (4th ed.). Prentice-Hall.
- Chen, C.-C.V. & Chen, C.-J. (2017). The role of customer participation for enhancing repurchase intention. *Management Decision*, 55(3), 547-562. <https://doi.org/10.1108/MD-06-2016-0380>

- Cochran, W.G. (1997). *Sampling techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of Psychology and Education*. Mc-Graw Hill.
- Gounaris, S., Dimitriadis, S. & Stathakopoulos, V. (2010). An examination of the effects of service quality and satisfaction on customers' behavioral intentions in e-shopping. *Journal of Services Marketing*, 24(2), 142-156. <https://doi.org/10.1108/08876041011031118>
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2004). *Principles of Marketing* (10th ed.). Pearson Prentice Hall
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2014). *Principles of marketing* (15th ed.). Prentice Hall.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2018). *Principles of Marketing* (17th ed.). Pearson Education.
- Klaiuangthong, N. (2024, 19 September). *Insight e-commerce platforms for Thai shoppers*. <https://www.dataxet.co/insights/ecommerce-platform-thai-shoppers>
- Thurstone. L.L. (1946). *Comment American Journal of Sociology*. Prentice Hall.
- Wertime, K., & Fenwick, I. (2008). *DigiMarketing: The essential guide to new media and digital marketing*. John Wiley & Sons (Asia).
- Zeithaml, V.A., Bitner, M.J. & Gremler, D.D. (2006). *Services Marketing: Integrating Customer Focus across the Firm* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.

การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขัน
เชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่า
อย่างยั่งยืน

Branding and Packaging Design for Thai Fish Puff Products from Local
Fisheries: Promoting Commercial Competitiveness Through Conservation and
Sustainable Management of Pattani Bay Resources

อานีสาร์ บือฮะ^{1*} รอปีย๊ะ กือจี¹ ฮัสนะห์ บุญทวี¹ ซากี นิเซ็ง¹ อีฟพะห์ มะเกะ¹ อนุวัตร วอลี²
Aneesa Bueha^{1*}, Ropiah Kueji¹ Hasnah Boonthave¹, Zakee Niseng¹, Iffah Makea¹, Anuwat Worlee¹

(Received: October 17, 2024; Revised: December 9, 2024; Accepted: December 24, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน วิธีการดำเนินงานยึดหลักแนวคิดการร่วมสร้างสรรค์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการและสะท้อนอัตลักษณ์ของแบรนด์อย่างแท้จริง โดยการดำเนินงานใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างหน่วยธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตผลิตภัณฑ์ป่นสับ อาจารย์และนักออกแบบเพื่อกำหนดแนวทางและประเมินความคิดเห็นที่มีต่องานออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

ผลการวิจัยตราสินค้าที่ได้รับการออกแบบคือ “ป่นตัยตานี” ซึ่งเป็นภาษามลายู หมายความว่า “ทะเลปัตตานี” ในส่วนของการกำหนดจุดขายของแบรนด์ คือผลิตภัณฑ์จากกลุ่มคนที่ทำประมงบนพื้นฐานการขอบคุณในความเมตตาของพระเจ้า ไม่ทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติที่พระเจ้ามอบให้ การทำประมงจะอยู่ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานี อีกทั้งแบรนด์ “ป่นตัยตานี” เป็นแบรนด์ที่มีคุณค่าทั้งในแง่ตัวผลิตภัณฑ์และในแง่ของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตและเป็นแบรนด์ที่สามารถสร้างคุณค่าแก่หน่วยธุรกิจประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานีได้ ในด้านบรรจุภัณฑ์ใช้ถุงพลาสติกแบบซิปล็อกเพิ่มฟังก์ชันในการสื่อสารกับผู้บริโภคยุคใหม่ผ่าน QR Code เพื่อระบุแหล่งที่มาของวัตถุดิบและกลไกการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อยืนยันการ

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

¹Faculty of Science and Technology, Fatoni University

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

²Faculty of Education, Fatoni University

*Corresponding author. E-mail: aneesa.bueha@ftu.ac.th

สนับสนุนประมงพื้นบ้านและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลจากการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น สร้างรายได้กับหน่วยธุรกิจในพื้นที่ อีกทั้งเป็นอีกหนึ่งกลไกที่จะผลักดันแนวทางการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ประมงพื้นบ้าน อ่าวปัตตานี

Abstract

This research aims to develop branding and packaging for Thai Fish Puff products derived from local fisheries to enhance their commercial competitiveness while adhering to the principles of conservation and sustainable management of Pattani Bay's natural resources. The research employs a co-creation approach to ensure that the outcomes meet the stakeholders' needs and effectively convey the brand identity. Semi-structured interviews and questionnaires were conducted with key stakeholders, including business units in the Thai Fish Puff product production chain, educators, and designers, to establish design guidelines and evaluate the branding and packaging concepts.

The resulting brand, "Pantai Tani", derived from the Malay phrase meaning "Pattani Sea," symbolizes the region's fishing heritage and its gratitude for divine mercy. The brand emphasizes sustainability, with fishing practices grounded in the conservation and protection of Pattani Bay. "Pantai Tani" positions itself as a premium brand, in terms of both the product and the raw materials while creating economic opportunities for local fisheries. The packaging design integrates functional and modern elements, featuring a zip-lock plastic bag paired with a QR Code for raw materials traceability, promoting transparency and environmentally friendly practices. This design allows the product to be sold at a higher price, generating income for local business units. Moreover, the branding and packaging serve as a mechanism to promote sustainable fishing practices and the preservation of Pattani Bay's ecological balance.

Keywords: Branding, Packaging Design, Thai Fish Puff, Local Fisheries, Pattani Bay

บทนำ

การออกแบบตราสินค้า (Branding) และบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวทางการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืนเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัยเชิงพื้นที่ภายใต้ชื่อ “การเพิ่มสมรรถนะและศักยภาพของเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน

ประมงพื้นบ้านโดยรอบอ่าวปัตตานี (ตือโลปะตานี) เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน” คุณค่าของงานวิจัยนี้คือการส่งมอบผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบสัตว์น้ำที่ทำประมงแบบไม่ทำลายระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตในอ่าวปัตตานีที่สะอาดปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยเป้าหมายสูงสุดของโครงการวิจัยนี้มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน

ผลิตภัณฑ์จากประมงพื้นบ้านถือเป็นทรัพยากรที่สะท้อนถึงภูมิปัญญา วิถีชีวิตและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรในชุมชนชายฝั่ง (จุฑารัตน์ นกแก้ว, 2564) แต่ความท้าทายสำคัญในปัจจุบันคือการยกระดับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ให้สามารถแข่งขันในเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทีมวิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและศึกษาบริบทเชิงพื้นที่เป้าหมายโดยรอบอ่าวปัตตานี (ตือโลปะตานี) ปัญหาที่พบคือการขาดการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดสมัยใหม่ ทั้งในด้านความสวยงาม ความน่าเชื่อถือและความสามารถในการเล่าเรื่องราว (Storytelling) ของผลิตภัณฑ์ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จากประมงพื้นบ้านไม่สามารถขยายตลาดออกไปได้ในวงกว้าง (วุฒิชัย ยังปรารค์ และธัญนันท์ บุญอยู่, 2566) ในบริบทของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทางการตลาดแต่ยังเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มมูลค่าและสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ (สุวิพัชร ไสวภาค และภัทรศักดิ์ สิมโฮง, 2565) โดยเฉพาะในยุคที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องความยั่งยืนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวคิดดังกล่าวจึงเป็นโอกาสสำคัญในการผสมผสานเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเข้ากับคุณค่าของการอนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติของอ่าวซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญที่ต้องรักษาความอุดมสมบูรณ์ไว้ให้คนรุ่นหลัง การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากประมงพื้นบ้านภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน โดยกระบวนการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ที่มีการมีส่วนร่วมของชาวบ้านและผู้ประกอบการในพื้นที่จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นและเข้าถึงตลาดได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนถึงจุดเด่นของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแนวคิดความยั่งยืนจะสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในระยะยาวและช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง

จากสภาพปัญหาและความท้าทายที่กล่าวมาข้างต้น ทีมวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาและออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์จากประมงพื้นบ้าน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการอนุรักษ์และการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสร้างแบรนด์ที่แข็งแกร่ง (ชื่อยี่ห้อ) ออกแบบโลโก้ (ตราสัญลักษณ์) และคำขวัญหรือสโลแกน (Slogan) ที่สามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของแบรนด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกระจายผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าถึงผู้บริโภคเป้าหมาย ในยุคที่การตลาดดิจิทัลมีบทบาทสำคัญ เทคนิคและกลยุทธ์ที่สามารถครองพื้นที่ในใจของผู้บริโภค (Mind share) กลายเป็นหัวใจของการดำเนินธุรกิจ (ขจรศักดิ์

วงศ์วิราช และคณะ, 2565) ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น (อัชฌาพร กว้างสวาสดี และอังคณา จัดตามาศ, 2565) ผลลัพธ์จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจ ตลอดจนพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการสร้างแบรนด์ที่ช่วยแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของธุรกิจ อีกทั้งยังเพิ่มมูลค่าและขยายโอกาสทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์จากประมงพื้นบ้านกลายเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับในวงกว้าง พร้อมทั้งสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวทางการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสร้างแบรนด์และส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์และการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในหลายบริบท เช่น การศึกษาของอัจฉรา เมฆสุวรรณ และคณะ (2567) พบว่าการกระตุ้นการตลาดและการสร้างแบรนด์มีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดลำปาง โดยเฉพาะในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากตลาดของผู้ประกอบการงานวิจัยของกฤษฎา เขียววัฒนสุข และคณะ (2567) พบว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดและลักษณะทางกายภาพมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าแบรนด์ EVE'S ผ่านช่องทางออนไลน์ในด้านการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การศึกษาของสุตาภัทร คงเกิด และคณะ (2567) ใช้การวิเคราะห์ STP และ SWOT เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลำพูนพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากขึ้นหลังการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้การออกแบบตราสินค้าและฉลากบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงสมุนไพรบ้านเกาะหมี่ของนนทรี ภาคมาน และณัฐนา นวลยัง (2567) เน้นการใช้สัญลักษณ์และโทนสีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์อาหารและแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยนี้สะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างแบรนด์และการส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มมูลค่าและการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนช่วยส่งเสริมการตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจของผู้บริโภค

กรอบแนวคิดการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีกรอบการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่โดยรอบอ่าวปัตตานี (ตือโลปะปัตตานี) คือ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ป่นสับ ในการทบทวนวรรณกรรมครอบคลุมทฤษฎีและแนวคิดหลักดังต่อไปนี้

การสร้างตราสินค้า

การสร้างตราสินค้าของ Kotler and Keller (2016) เป็นกระบวนการเพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกและความเชื่อมโยงระหว่างตราสินค้ากับผู้บริโภคทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำและเลือกสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดองค์ประกอบของตราสินค้าตามความคาดหวังของผู้บริโภค

การกำหนดองค์ประกอบของตราสินค้าตามความคาดหวังของผู้บริโภคของ Kotler and Keller (2016) ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะที่ผู้บริโภคมองหา เช่น ความน่าเชื่อถือ ความคุ้มค่าและเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงความต้องการและรสนิยมของลูกค้า

การสร้างระบบเอกลักษณ์ของแบรนด์

การสร้างระบบเอกลักษณ์ของแบรนด์ของ Wheeler (2017) ผ่านการออกแบบโลโก้ สี ฟอนต์และการใช้ภาษาที่มีความหมายสามารถช่วยสร้างความจดจำและความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคของ Solomon (2020) เพื่อให้เข้าใจความต้องการที่แท้จริงและพฤติกรรมที่ซื้อเป็นสิ่งสำคัญเพื่อต้องการปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการให้สามารถตอบโจทย์กลุ่มลูกค้า

ส่วนประสมการตลาด

การใช้ส่วนประสมการตลาดของ Kotler and Armstrong (2021) 4P ได้แก่ Product, Price, Place และ Promotion เพื่อสร้างความน่าสนใจและสร้างการรับรู้ที่ดีต่อตราสินค้า

การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT ของ Kotler and Keller (2016) เป็นกระบวนการประเมินสถานการณ์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนรวมถึงโอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เพื่อการแข่งขัน

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เพื่อการแข่งขัน Kotler and Keller (2016) ทำได้ผ่านการปรับปรุงคุณสมบัติของสินค้า เช่น การพัฒนาคุณภาพที่ตอบโจทย์และการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง

กลยุทธ์การสร้างตราสินค้า

การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างตราสินค้าของ Kapferer (2012) ให้ความสำคัญของการสื่อสารคุณค่าและเอกลักษณ์ของตราสินค้ากับผู้บริโภคและพัฒนากระบวนการที่ทำให้ตราสินค้ามีความแตกต่างจากคู่แข่ง

บริหารจัดการตราสินค้าเพื่อส่งมอบคุณค่าที่ดี

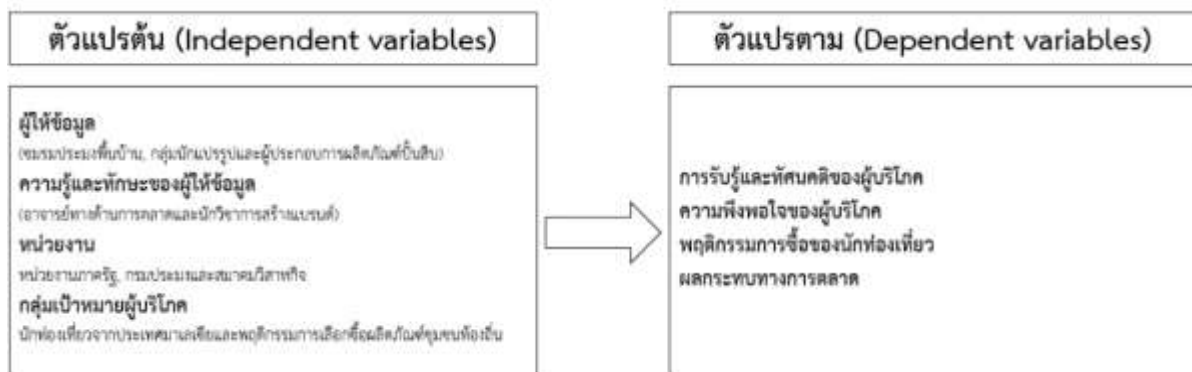
บริหารจัดการตราสินค้าเพื่อส่งมอบคุณค่าที่ดีของ Kapferer (2012) ควรให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้า รวมถึงการสื่อสารความคุ้มค่าและการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อให้ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานี

กรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ Daly (1996) กล่าวไว้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่มีขีดจำกัดโดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติ การเติบโตที่ไม่มีที่สิ้นสุดจะสร้างผลกระทบที่ไม่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ดังนั้นการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของอ่าวปัตตานีต้องมีการดำเนินงานที่เน้นความยั่งยืนโดยการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและมีประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น

จากทฤษฎีและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นที่มิวิจัยได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวและกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ป็นลิบจากประมงพื้นบ้าน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ซึ่งอิงปรัชญาปฏิบัตินิยม ผสานการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อผลลัพธ์ที่ครอบคลุม นอกจากนี้ยังประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) ขั้นตอนดำเนินงานประกอบด้วยการศึกษาทฤษฎี การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การออกแบบและการประเมินผลก่อนสรุปผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interviews) ได้แก่ 1) หน่วยธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตผลิตภัณฑ์ป็นลิบได้ปลา ได้แก่ ชมรมประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี กลุ่มนักแปรรูปขั้นต้นแปรรูปวัตถุดิบปลาจนเป็นได้ปลา ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ป็นลิบ ตัวแทนกลุ่มละ 2 คน 2) การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยอาจารย์ทางด้านการตลาด นักวิชาการสร้างแบรนด์ หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนจาก

กรมประมง นายกสมาคมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และ 3) ผู้บริโภค นักท่องเที่ยวประเทศมาเลเซียในพื้นที่แหล่งชุมชน ร้านสะดวกซื้อ นักท่องเที่ยวที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางตามระดับนัยสำคัญ 0.05 จำนวน 400 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บจากการสำรวจภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตปัสปปลา โดยศึกษาเรื่องตราสัญลักษณ์ กราฟิก บรรจุภัณฑ์ปัจจุบัน ความต้องการพัฒนาในอนาคต ลักษณะกลุ่มเป้าหมายและการเรียนรู้ด้านการออกแบบของผู้ประกอบการ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น แนวคิดและทฤษฎีด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค หลักการสร้างตราสินค้าและข้อมูลพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้าน

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุดคือ ชุดที่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยแสดงผลเป็น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในชุดแรกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ปัสป ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณค่าและรูปแบบคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ปัสป ในส่วนที่ 3 แบ่งการทดสอบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการตลาดและด้านการส่งเสริมการตลาด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็นคำถามมาตราส่วนแบบลิเคิร์ตสเกล แบ่งออกเป็น 5 ระดับ กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมิน 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert scale) ชุดที่ 2) แบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ ประกอบไปด้วย ชมรมประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ปัสปและลูกค้ากลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางก่อนทำการออกแบบต้นแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและตราสินค้า ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงชุมชนรอบอ่าวปัตตานี ทางด้านสัญลักษณ์ สี คำสำคัญ และ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นการสอบถามถึงสัญลักษณ์ สี โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ และชุดที่ 3) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ประกอบด้วย อาจารย์ นักออกแบบที่มีประสบการณ์ ผู้ประกอบการปัสป ชมรมประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานีและลูกค้ากลุ่มเป้าหมายภายในและภายนอกพื้นที่

ในการตอบแบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นการทำให้หลังจากออกแบบต้นแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปของต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อตราสินค้าและส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่องานออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

การวิเคราะห์และสรุปหลักการเพื่อการออกแบบ

การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานออกแบบที่สอดคล้องกับการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและกิจกรรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับชาวบ้านและผู้ประกอบการ ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกแบบได้ดังนี้ คือ 1) งานออกแบบต้องสื่อสารอัตลักษณ์ของตราสินค้าของชุมชนได้ชัดเจนผ่านตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ 2) งานออกแบบบรรจุภัณฑ์มีความเรียบง่ายเหมาะสมกับการผลิตและบรรจุได้เองภายในชุมชน สามารถป้องกันรักษาตัวผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสื่อสารอัตลักษณ์ของตราสินค้าและตัวสินค้าได้ 3) งานออกแบบต้องสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์และสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับชาวบ้าน ผู้ประกอบการในชุมชน และ 4) งานออกแบบต้องสามารถประยุกต์ใช้งานต่อเนื่องกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของตราสินค้าได้ในอนาคต

การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของตราสินค้าและผลิตภัณฑ์

เนื่องจากปลีปลาลาจากประมงพื้นบ้านเป็นขนมไทยที่มีลักษณะเป็นแป้งห่อไส้ขนาดพอดีคำ จิบชอบอย่างประณีตเพื่อเพิ่มความสวยงาม ปลีปลา มีรสหวาน มัน เค็มเล็กน้อย นิยมรับประทานเป็นของว่างหรือของฝาก ส่วนแป้งทำจากแป้งสาลีผสมกับน้ำมันพืช เกลือและน้ำเพื่อให้แป้งเหนียวนุ่มปั้นได้ง่าย ปลีปลาทำจากปลาตาโตหนึ่งผสมกับหัวหอมแดง กระเทียม รากผักชี ปูรสด้วยน้ำตาล เกลือและพริกไทยผัดจนแห้ง จุดเด่นของปลีปลาคือแป้งบางกรอบปลีปลาหอมหวานเค็มเล็กน้อย ขนาดพอดีคำ รูปลักษณ์ประณีต เก็บได้นาน หลังทอดเหมาะสำหรับพกพาเป็นของฝากที่สะท้อนเอกลักษณ์ไทยและนำจุดเด่นนี้มาพัฒนาในการออกแบบผลิตภัณฑ์และกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของลูกค้าสำหรับปลีปลาจากประมงพื้นบ้าน

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก คนรักอาหารพื้นเมืองและอาหารไทยดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์และรสชาติของอาหารไทยดั้งเดิม เป็นผู้ใหญ่หรือคนวัยทำงานที่ชื่นชอบวิถีชีวิตดั้งเดิม ผู้บริโภคที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและเศรษฐกิจชุมชนเป็นคนรุ่นใหม่หรือผู้ใส่ใจความยั่งยืนและการใช้วัตถุดิบธรรมชาติ รวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยเฉพาะมาเลเซียที่ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมอาหารพื้นบ้านเหมาะสำหรับการขายในจุดท่องเที่ยวหรือร้านของฝาก

2. กลุ่มเป้าหมายรอง ปั่นสิบไล่ปลาจากประมงพื้นบ้านเหมาะสำหรับคนที่มองหาอาหารว่างเพื่อสุขภาพ โดยใช้วัตถุดิบสดใหม่จากธรรมชาติไร้สารกันบูดเหมาะสำหรับกลุ่มคนรักสุขภาพ เช่น วัยรุ่น วัยกลางคน ลูกค้ายที่ต้องการขนมไทยเอกลักษณ์ที่ใช้ในงานแต่งงานและงานสัมมนาและพร้อมเป็นของฝากพรีเมียม

ลักษณะและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

ลักษณะทางประชากร (Demographic) เพศ: ชายและหญิง อายุ: 25-55 ปี รายได้: กลุ่มรายได้ปานกลางถึงสูง ที่มีความพร้อมจ่ายสำหรับสินค้าคุณภาพดี

ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychographic) ให้ความสำคัญกับความสดใหม่และคุณค่าทางวัฒนธรรมของสินค้า ชอบสนับสนุนชุมชนและสินค้าออร์แกนิก

พฤติกรรมผู้บริโภค (Behavioral) ชอบทดลองอาหารใหม่ ๆ และซื้อของฝากในโอกาสต่าง ๆ มักซื้อผ่านตลาดออนไลน์ แหล่งท่องเที่ยว หรือร้านขายของฝาก

กลยุทธ์การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

การตลาดออนไลน์ใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Instagram, และ TikTok โปรโมตขนมปั่นสิบเน้นเรื่องราวประมงพื้นบ้านและความประณีตในการทำขนม ทำคอนเทนต์เกี่ยวกับวัตถุดิบสดใหม่จากธรรมชาติ ขายในแหล่งท่องเที่ยว ร้านพรีเมียม ตลาดนัดชุมชนและร้านของฝากที่เน้นวัฒนธรรมไทยพร้อมออกแบบบรรจุภัณฑ์พรีเมียมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้บริโภคที่ต้องการของฝากคุณภาพดี

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความต้องการผ่านการประชุมระดมความคิดเห็นโดยยึดหลักการร่วมสร้างสรรค์ (Co-creation) ให้ทุกฝ่าย เช่น ลูกค้า ผู้เชี่ยวชาญ นักออกแบบและผู้มีบทบาทสำคัญมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบตราสินค้า กระบวนการนี้ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความเข้าใจลึกซึ้งในแบรนด์ โดยใช้หลักการสำคัญ ได้แก่ การทำงานร่วมกัน (Collaboration) การฟังเสียงลูกค้า (Customer-centric approach) การเน้นคุณค่าและเอกลักษณ์ของแบรนด์ (Brand identity and value) กระบวนการที่เปิดกว้าง (Open innovation) และความยืดหยุ่นในการปรับปรุงตามความคิดเห็น (Flexibility) ผลการศึกษาและการประเมินออกแบบในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจ

จากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาทีมวิจัยได้ร่วมกับหน่วยธุรกิจจัดกิจกรรมวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจเป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบจุดแข็งที่จะสามารถนำมาใช้สร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันหรือโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจรวมถึงจุดอ่อนที่จะต้องพัฒนาหรืออุปสรรคที่อาจจะต้องแสวงหาแนวทางในการหลีกเลี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2003) ได้กล่าวถึงแบรนด์ไม่ได้เป็นเพียงแค่ตราสัญลักษณ์หรือยี่ห้อสินค้าและแบรนด์คือองค์รวมของบุคลิกภาพ ลักษณะ ความเป็นตัวตน

ของสินค้า โดยภาพลักษณ์ของสินค้านั้น ๆ จะถูกสื่อสารผ่านแบรนด์ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ให้ผู้บริโภคได้รู้จัก จดจำ ยอมรับเกิดการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ภายใต้แบรนด์โดยหนึ่งในกระบวนการสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) จากภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT จุดแข็งผลิตภัณฑ์มีความสดใหม่ รสชาติอร่อย แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความประทับใจให้กับลูกค้า จุดอ่อนขาดทักษะในการบริหารจัดการต้นทุนทำให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้นและลดกำไรของธุรกิจ กำลังการผลิตมีข้อจำกัดส่งผลกระทบต่อความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าในปริมาณที่มาก ไม่มีช่องทางที่แน่นอนทำให้ธุรกิจขยายตัวได้ช้าและขาดความเชื่อมโยงในตลาด บรรจุภัณฑ์ไม่มีความดึงดูดใจลดความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ในสายตาลูกค้า โอกาสมีฐานลูกค้าประจำ ฐานลูกค้าที่เชื่อมั่นในสินค้าเป็นโอกาสในการเพิ่มยอดขายอย่างต่อเนื่อง โอกาสในการขยายตัวในตลาดต่างประเทศ อุปสรรคพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอาจทำให้สินค้าบางประเภทไม่เป็นที่นิยมในอนาคต การแข่งขันจากคู่แข่งที่มีศักยภาพสูงทั้งในเรื่องคุณภาพ ราคาและช่องทางการตลาด สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการใช้จ่ายของลูกค้าอาจลดกำลังซื้อของลูกค้าในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจไม่มั่นคง

ภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ป่นสับ

การกำหนดองค์ประกอบของตราสินค้าตามความคาดหวังของผู้บริโภค

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ป่นสับได้ปลาและแบบสอบถามจากผู้บริโภคนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (มาเลเซีย) พบว่าความพึงพอใจของผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานที่ผลิตภัณฑ์ต้องมี (Must-be requirements) ความต้องการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค (One-dimensional requirements) และส่วนที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจและดึงดูดใจ (Attractive requirements) ผลจากการสำรวจ

ทำให้สามารถเลือกคุณลักษณะที่สำคัญในการนำมาสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์ได้ และผลจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค คือปัจจัยคุณภาพสำคัญของสินค้าที่สามารถสร้างความประทับใจและดึงดูดใจต่อผู้บริโภคในภาพรวมคือขนาดของสินค้าที่มีขนาดพอดีต่อการรับประทาน ปริมาณโปรตีนสูงสามารถสัมผัสถึงรสชาติเนื้อปลาได้ทุกคำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์กับคู่แข่งในตลาดได้ ปัจจัยคุณภาพที่ผู้บริโภคต้องการให้มีและมีผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ ความเข้าถึงต่อสินค้าได้ง่าย หาซื้อง่าย บรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการเก็บรักษาหากับประทานในครั้งเดียวไม่หมด ส่วนปัจจัยที่ต้องมีในผลิตภัณฑ์และผู้ผลิตต้องให้ความสนใจอันดับแรกในการพัฒนา ได้แก่ การแสดงข้อมูลด้านโภชนาการ การแสดงฉลากและการแสดงคำเตือนซึ่งผู้บริโภคเห็นว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของผลิตภัณฑ์

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อองค์ประกอบขององค์ประกอบของตราสินค้าตามความคาดหวังของผู้บริโภค พบว่ามีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้โดยมีปัจจัยสำคัญมากที่สุด คือ รสชาติของผลิตภัณฑ์ (4.95 ± 0.32) คุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์ (4.70 ± 0.85) ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์ (4.64 ± 0.83) ความสะอาดของผลิตภัณฑ์ (4.62 ± 0.18) ความปลอดภัยในการบริโภคของผลิตภัณฑ์ (4.48 ± 0.49) อายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ (4.34 ± 0.75) รองลงมาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อองค์ประกอบของคุณค่าตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ พบว่ามีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ เนื้อสัมผัสของผลิตภัณฑ์ป็นลิบ (3.20 ± 0.09) ลักษณะปรากฏของผลิตภัณฑ์ (3.11 ± 0.92) ราคาของผลิตภัณฑ์ (3.06 ± 0.63) ความหลากหลายของขนาดบรรจุของผลิตภัณฑ์ (3.04 ± 0.35) และการมี Promotion ของผลิตภัณฑ์ (3.00 ± 0.28)

การอธิบายอารมณ์และคำสำคัญของตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

ผลจากการสรุปข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดแรก ในเรื่องอัตลักษณ์ของตราสินค้า สามารถสรุปลักษณะรูปแบบที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นตราสินค้าที่มีชื่อว่า “ปันตัยตานี” ซึ่งเป็นภาษามลายูหมายความว่า “ทะเลปัตตานี” ที่บ่งบอกถึงสถานที่ประกอบอาชีพสถานที่ที่รวบรวมความเมตตาจากพระเจ้าให้แก่ชาวประมงในแถบอ่าวปัตตานี โดยนายดิรมิชัย ซึ่งเป็นประธานชมรมประมงพื้นบ้าน ปาตานิโมได้กล่าวว่า “กลุ่มคนที่ทำประมง คือกลุ่มคนที่ทำงานบนพื้นฐานในความขอบคุณ (ซูโกร) ในความเมตตาของพระเจ้า กล่าวคือการทำประมงล้วนมีความเสี่ยงที่ไม่สามารถคาดเดาได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพอากาศ โอกาสในการจับปลาจำนวนหรือชนิดปลาที่จับได้ การงานทั้งหมดจะตั้งอยู่บนการตักเตือน (ความมอบหมาย) ของพระเจ้าทั้งนั้น และสัตว์น้ำที่จับได้นั้นนับว่าเป็นความเมตตาของอัลลอฮ์ที่ได้ประทานลงมาให้มนุษย์ ดังนั้นทุก ๆ การกระทำของชาวประมงจะต้องเป็นไปด้วยความขอบคุณในความเมตตาที่ได้รับมา” ซึ่งจากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับบทอาัยอัล-กุรอ่านที่ว่า

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَّحِيمٌ (Al-Baqarah 2: 143)

ความว่า: แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาแก่มนุษย์เสมอ (ซูเราะห์อัล-บากอเราะฮ์ 2:143)

ชื่อตราสินค้าเป็นการบอกเล่าที่มาและสื่อถึงความเมตตาของพระเจ้า ดังนั้นชาวประมงจะต้องเก็บเกี่ยวสัตว์น้ำที่ได้รับมาจากความเมตตา ด้วยวิธีการที่แสดงถึงการขอบคุณไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หันมาทำประมงด้วยวิธีพื้นบ้านกันมากขึ้นเพื่อบูรณาการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยใช้เครื่องมือกลยุทธ์ POP (Point of Parity) และ POD (Point of Different) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่วัดด้วยการเหมือนคู่แข่งในจุดที่จำเป็น และแตกต่างในจุดที่ลูกค้าชื่นชอบเพื่อสร้างจุดแข็งและจุดยืนต่อไปของแบรนด์โดยแสดงในตารางที่ 1 และภาพที่ 3

ตารางที่ 1 ตารางแสดงเครื่องมือกลยุทธ์ระหว่าง POP และ POD

POP (Point of Parity)	POD (Point of Different)
1. สินค้ามีคุณภาพตามมาตรฐาน (อร่อย สะอาด) 2. ราคาเข้าถึงได้และราคาเป็นธรรม 3. การให้ความสำคัญกับความยั่งยืน 4. เข้าถึงและหาซื้อง่าย 5. Eco-Friendly	1. การทำประมงพื้นบ้านมีหลากหลายเครื่องมือ เช่น แห อวน เบ็ด มือ เป็นต้น 2. วัตถุดิบจากอ่าวปัตตานี 3. ผลิตจากกลุ่มคนที่ทำประมงบนพื้นฐานการขอบคุณ (ซูโกร) ในความเมตตาของพระเจ้า 4. ชาวประมงกำหนดราคาปลาเอง 5. ภาพลักษณ์สินค้าสามารถสะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลอ่าวปัตตานี

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์กลยุทธ์ POP (Point of Parity) และ POD (Point of Different)

ในส่วนของการกำหนดจุดยืนและจุดขายของแบรนด์ (Brand positioning) เป็นการแสวงหาตัวตนของแบรนด์นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชื่อเสียง ซึ่งจุดขายของแบรนด์ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจุดขายของแบรนด์

จุดขายของแบรนด์	
1.	สินค้ามีคุณภาพตามมาตรฐาน (อร่อย สะอาด)
2.	การให้ความสำคัญกับความยั่งยืน
3.	การทำประมงพื้นบ้านมีหลากหลายเครื่องมือ เช่น แห อวน เบ็ด มือ เป็นต้น
4.	วัตถุดิบจากอ่าวปัตตานี
5.	ผลิตจากกลุ่มคนที่ทำประมงบนพื้นฐานการขอบคุณ (ซูโกร) ในความเมตตาของพระเจ้า

จากจุดขายทั้งหมดสามารถกำหนดจุดยืนของผลิตภัณฑ์คือผลิตภัณฑ์จากกลุ่มคนที่ทำประมงบนพื้นฐานการขอบคุณ (ซูโกร) ในความเมตตาของพระเจ้า ซึ่งการสร้างคุณค่าเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้ธุรกิจสร้างคุณค่าที่ลูกค้าสามารถสัมผัสได้ตลอดจนเพิ่มมูลค่าให้กับแบรนด์ผลิตภัณฑ์ของธุรกิจได้อย่างสร้างสรรค์เพื่อการวางแผนการสื่อสารทางการตลาดที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มคุณค่าของแบรนด์ “ปันดัยตานี” เป็นขั้นพีระมิด ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 The elements of value pyramid

จากภาพที่ 4 สามารถวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ The elements of value pyramid แบ่งออกเป็นหัวข้อหลัก ๆ ได้แก่ คุณค่าด้านการทำงาน คุณค่าด้านการตอบสนองด้านอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงชีวิตและผลกระทบทางสังคมดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการวิเคราะห์ The elements of value pyramid

การวิเคราะห์ The elements of value pyramid	
The elements of value pyramid	คำอธิบาย
1. คุณค่าด้านการทำงาน (Functional value)	เป็นคุณค่าขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีโปรตีนสูงอุดมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการ สดใหม่ สะอาด ปลอดภัย เข้าถึงง่ายไม่มีสารฟอร์มาลีน
2. คุณค่าด้านการตอบสนองด้านอารมณ์ (Emotional)	เป็นคุณค่าสามารถแก้ไขปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ บริโภคผลิตภัณฑ์ของแบรนด์ปั่นดัยตานีแล้วรู้สึกดีกับตัวเองที่เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการมีอยู่ของประมงพื้นบ้าน
3. การเปลี่ยนแปลงชีวิต (Life changing)	สร้างความยั่งยืนมั่นคงในชีวิตของกลุ่มธุรกิจประมงพื้นบ้าน
4. ผลกระทบทางสังคม (Social impact)	สร้างการตระหนักรู้ในเรื่องคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับความเมตตาจากพระเจ้า

จากตารางที่ 3 สามารถวิเคราะห์ The elements of value pyramid คุณค่าของแบรนด์ธุรกิจ ในเครือของปั่นดัยตานีคือความสดใหม่ของวัตถุดิบที่ปลอดภัยจากสารเคมี (สารฟอร์มาลีน) และเป็นวัตถุดิบที่ได้มาจากการทำประมงเชิงอนุรักษ์ที่ใช้วิธีการจับสัตว์น้ำที่ไม่ทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของศาสนาที่ว่าด้วยเรื่องของหลักจริยธรรมในการประกอบอาชีพของมุสลิมที่สอนให้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพโดยสุจริตไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีเมตตา รู้จักปกป้องสิทธิของตนเองและผู้อื่น และต้องไม่ทำลายสิ่งถูกสร้างอื่น ๆ เพราะฉะนั้นผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่จะถูกบรรจุลงในเครือของปั่นดัยตานี จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าตั้งแต่วัตถุดิบซึ่งปราศจากการปนเปื้อนด้วยสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องตามหลัก “ฮาลาลัน ตอยยิบัน” ซึ่งเป็นหลักการของศาสนาที่ไม่เพียงแต่กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องบริโภคแต่สิ่งที่ฮาลาลเท่านั้น (ได้รับอนุญาตให้บริโภคตามหลักการของศาสนา) แต่ยังสนับสนุนให้บริโภคในสิ่งที่ตอยยิบัน (เป็นประโยชน์และดีต่อสุขภาพ) อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นแบรนด์ “ปั่นดัยตานี” อีกทั้งยังเป็นแบรนด์ที่สามารถรณตีได้ว่ามีกระบวนการและขั้นตอนทุกอย่าง (ทั้งกระบวนการในการผลิตและการบริการ) ที่ฮาลาลและถูกต้องตามหลักศาสนาทุกประการนับตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการดำเนินการนั้นคือการริเริ่มด้วยเจตนาของผู้ประกอบการที่ฮาลาลตั้งแต่เริ่มแรกกล่าวคือเป็นการตั้งเจตนาในการประกอบธุรกิจ

บนพื้นฐานของหลักการที่ได้รับอนุญาตและถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนา (ฮาลาล) ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจในรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเมตตาต่อกันและไม่มีการเอาเปรียบกัน ดังแสดงในภาพที่ 5 นอกจากนั้นจะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสะอาดถูกสุขลักษณะปราศจากส่วนผสมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคด้วย (ตอยียัน) จึงทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ได้มาจากกระบวนการผลิตภายใต้แบรนด์นี้เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ถือได้ว่า “ฮาลาลัน ตอยียัน” อย่างแท้จริง ดังนั้นแบรนด์ “ปันตัยตานี” จึงเป็นแบรนด์ที่กล่าวได้ว่ามีคุณค่าทั้งในแง่ของตัวผลิตภัณฑ์และในแง่ของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์และเป็นแบรนด์ที่สามารถสร้างคุณค่าแก่หน่วยธุรกิจประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี (ตือโลปะตานี)

ภาพที่ 5 กิจกรรมแนวคิดการร่วมสร้างสรรค์ในการออกแบบตราสินค้า (Co creation in brand design)

สีอัตลักษณ์

การเลือกใช้สีกับงานออกแบบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือสีอัตลักษณ์หลัก (Primary colors) เป็นสีที่ปรากฏอยู่ในสัญลักษณ์ของตราสินค้า สีประกอบไปด้วย สีน้ำเงิน สีฟ้าและสีขาว โดยการใช้งานตราสัญลักษณ์จะปรากฏเป็นตามสีดังกล่าว และกลุ่มสีอัตลักษณ์รอง (Secondary colors) เป็นสีที่ใช้ในองค์ประกอบกราฟิกอื่น ๆ เช่น การนำไปใช้ในองค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ สีน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้ม สีดำ โดยสีเหล่านี้สามารถปรากฏเป็นพื้นหลังของตราสัญลักษณ์ โดยแนวคิดที่มาของสีได้มาจากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและกิจกรรมร่วมสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการกับชุมชนการสร้างกระดานรวบรวมความคิด (Mood board) เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน กลุ่มสีอัตลักษณ์หลักใช้โทนเย็น โดยทางหลักจิตวิทยาของสี (Color psychology) สีน้ำเงิน (Blue) ความรู้สึกที่สื่อถึงความสงบ ผ่อนคลายและมั่นคง ความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์

และความน่าเชื่อถือ ความเป็นมืออาชีพ ความมั่นคงทางอารมณ์และความจริงจัง สัญลักษณ์และการใช้งานสื่อถึงธรรมชาติ เช่น ท้องฟ้าและมหาสมุทรทำให้รู้สึกถึงความกว้างใหญ่และความสงบ สีขาว ความรู้สึกที่สื่อถึงความบริสุทธิ์ ความสะอาดและความเรียบง่าย ความเป็นระเบียบ ความโปร่งใส และความสงบสุขสื่อถึงการเริ่มต้นใหม่หรือความเป็นกลาง สัญลักษณ์และการใช้งานมักใช้ในงานออกแบบที่ต้องการความเรียบง่ายหรือทันสมัย การผสมผสานกันของสามสีเมื่อใช้สีน้ำเงิน และสีขาวร่วมกันจะให้ความรู้สึกถึงความสงบ สดใสและโปร่งสบาย ความเป็นมืออาชีพที่ดูเข้าถึงง่าย ความเชื่อมโยงกับธรรมชาติและความเป็นธรรมชาติ (Bear, 2023)

องค์ประกอบทางกราฟิกแสดงอัตลักษณ์

ตราสัญลักษณ์ถูกคัดเลือกมาจากงานออกแบบทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้เป็นชิ้นงานออกแบบที่สมบูรณ์ตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด องค์ประกอบทางกราฟิกที่แสดงอัตลักษณ์ “ปันตัยตานี” ประกอบไปด้วยรูปทรงเรือกอลและ เรือกอลและเป็นสัญลักษณ์ของประมงพื้นบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเรือสะท้อนถึงวิถีชีวิตชุมชนที่ผูกพันกับทะเล ลวดลายบนเรือกอลและมีลักษณะศิลปะที่วิจิตรบรรจงสื่อถึงความงดงามและความสร้างสรรค์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวเรือในตราสินค้าช่วยเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมการทำประมงพื้นบ้านของชาวมุสลิมในพื้นที่ภาคใต้ ลวดลายและเส้นโค้งลวดลายบนเรือมีลักษณะศิลปะที่เชื่อมโยงกับอิสลามและวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น เส้นโค้งที่เป็นลวดลายธรรมชาติสื่อถึงความสมดุลและการเคารพธรรมชาติ ลวดลายดังกล่าวยังสะท้อนถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติช่วยสื่อถึงเอกลักษณ์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมอิสลามเข้ากับศิลปะดั้งเดิม ตราสินค้ามีการออกแบบที่สื่อถึงความหลากหลายและความกลมกลืนของวัฒนธรรมประมงพื้นบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลวดลายและโทนสีสะท้อนถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการดำรงชีวิตที่เชื่อมโยงกับศาสนาอิสลามและทะเล ทำให้ตราสินค้ามีเอกลักษณ์ที่แข็งแกร่งและสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงตราสัญลักษณ์แบรนด์ปันตัยตานี

การออกแบบตราสัญลักษณ์นี้แสดงถึงการใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะอย่างครบถ้วนโดยใช้สมดุลแบบสมมาตร (Symmetrical balance) เพื่อจัดวางรูปทรงเรือและตัวอักษรให้สมดุลทั้งซ้ายและขวา

สร้างความกลมกลืนขององค์ประกอบโดยไม่หนักด้านใดด้านหนึ่ง การใช้สีโทนน้ำเงินเข้มเพียงสีเดียวช่วยสร้างเอกภาพ (Unity) ที่เชื่อมโยงระหว่างลวดลายและฟอนต์แบบพื้นถิ่นสื่อถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ตัวอักษรชื่อ "ปันต์ยตานี" ถูกออกแบบให้โดดเด่นที่สุดเพื่อสร้างความชัดเจน (Emphasis) โดยใช้ฟอนต์ตัวหนาและลักษณะเฉพาะลวดลายไทยดั้งเดิมที่ปรากฏบนเรือช่วยสร้างความกลมกลืน (Harmony) รูปทรงและสัดส่วนถูกออกแบบอย่างเหมาะสมทำให้องค์ประกอบทั้งหมดดูสมดุล การเคลื่อนไหว (Movement) ถูกถ่ายทอดผ่านลายเส้นโค้งบนเรือที่สื่อถึงทะเลและลม ความคมชัด (Contrast) เกิดจากการใช้สีเดียวแต่เน้นรายละเอียดลวดลายและตัวอักษร แม้ลวดลายจะมีความซับซ้อนแต่ยังคงความเรียบง่าย (Simplicity) และไม่รบกวนตา องค์ประกอบทั้งหมดสะท้อนถึงความสมบูรณ์ (Completeness) ในการสื่อถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเชื่อมโยงกับธรรมชาติและศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์

งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ถูกคัดเลือกมาจากการออกแบบทั้ง 3 รูปแบบ ได้เป็นชิ้นงานตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด ลักษณะบรรจุภัณฑ์ใช้ถุงพลาสติกแบบซิปล็อกสะดวกต่อการใช้งานและช่วยรักษาความสดใหม่ของผลิตภัณฑ์ สีสันใช้โทนสีขาว น้ำตาลและน้ำเงินสื่อถึงความสะอาด ความน่าเชื่อถือและความเชื่อมโยงกับธรรมชาติและทะเล ลวดลายมีกราฟิกรูปปั้นสับและลายคลื่นที่สื่อถึงทะเลและการประมงพื้นบ้าน สอดคล้องกับแบรนด์วัสดุหลักพลาสติกชนิด PE (Polyethylene) มีคุณสมบัติโปร่งแสงช่วยป้องกันแสงแดดและอากาศจากการซึมผ่านทำให้ผลิตภัณฑ์คงความสดใหม่ทนทานต่อแรงดันและการฉีกขาดเหมาะสำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารแห้ง ชั้นป้องกันภายในมีการเคลือบชั้นอลูมิเนียมฟอยล์ (Aluminum foil) เพื่อช่วยป้องกันความชื้นอากาศและรักษาความกรอบของปั้นสับ การพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ใช้หมึกพิมพ์ชนิด Food Grade ซึ่งปลอดภัยต่อการใช้งานกับผลิตภัณฑ์อาหาร การพิมพ์แบบ Gravure Printing เพื่อให้ได้ลวดลายที่คมชัดและทนทาน บรรจุภัณฑ์มีความหนาแน่นช่วยป้องกันความชื้นและอากาศจากภายนอก ความสะดวกซิปล็อกช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ที่เหลือได้ง่าย น้ำหนักเบาและพกพาสะดวก การแสดงข้อมูลมีการพิมพ์ข้อมูลที่ชัดเจน เช่น ชื่อสินค้า ส่วนประกอบและน้ำหนักสุทธิ (120 กรัม) ใช้ตัวอักษรชัดเจนและอ่านง่าย การสื่อสารแบรนด์ แบรนด์ "ปันต์ยตานี" และข้อความ "จากประมงพื้นบ้าน" สื่อถึงต้นกำเนิดของผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับชุมชนและวิถีชีวิตพื้นถิ่นกราฟิกคลื่นและโทนสีน้ำเงินแสดงถึงความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและการอนุรักษ์ องค์ประกอบที่แสดงด้านหลังของข้อมูลโภชนาการ (Nutrition information) ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสารอาหารเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ ส่วนประกอบสำคัญ (Ingredients) แสดงรายการส่วนผสมที่ใช้ในการผลิตเพื่อความโปร่งใสและให้ข้อมูลสำหรับผู้ที่มีแพ้อาหารส่วนประกอบบางชนิด เพิ่มฟังก์ชันในการสื่อสารกับผู้บริโภคยุคใหม่ผ่าน QR Code บนบรรจุภัณฑ์เพื่อระบุแหล่งที่มาของวัตถุดิบและกลไกการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ผู้บริโภคสามารถสแกนเพื่อเข้าถึง

ข้อมูลแหล่งที่มาได้ การตรวจสอบย้อนกลับช่วยสร้างความโปร่งใสในกระบวนการผลิตโดยแสดงข้อมูลช่วยให้ผู้บริโภครู้สึกมั่นใจในความปลอดภัยและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการตลาดและภาพลักษณ์ของสินค้า การออกแบบด้านหลังซองจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือและความประทับใจให้กับผู้บริโภค ภาพรวมบรรจุภัณฑ์นี้ออกแบบมาเพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่มาจากประมงพื้นบ้านและเน้นความเป็นธรรมชาติทั้งในด้านความสวยงาม การใช้งานและการสื่อสารถึงความตั้งใจในการอนุรักษ์วิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงบรรจุภัณฑ์ด้านหน้าและด้านหลัง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืนผู้วิจัยได้ขอเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์สำหรับการทำตลาดและการสร้างตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ป่นสับจากประมงพื้นบ้านซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจ

เป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบจุดแข็งที่สามารถนำมาใช้สร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันหรือโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจรวมถึงจุดอ่อนที่จะต้องพัฒนาหรืออุปสรรคที่อาจจะต้องแสวงหาแนวทางในการหลีกเลี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2003) ได้กล่าวถึงแบรนด์ไม่ได้เป็นเพียงแค่ตราสัญลักษณ์หรือยี่ห้อสินค้าและแบรนด์คือองค์รวมของบุคลิกภาพ ลักษณะ ความเป็นตัวตนของสินค้าโดยภาพลักษณ์ของสินค้านั้น ๆ จะถูกสื่อสารผ่านแบรนด์ผ่านทางช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ให้ผู้บริโภคได้รู้จัก จดจำ ยอมรับเกิดการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ภายใต้แบรนด์โดยหนึ่งในกระบวนการสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) คือการ

วิเคราะห์เพื่อกำหนดและระบุกลุ่มเป้าหมายในการขายสินค้าโดยการวิเคราะห์ SWOT 4 ด้าน คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยประเด็นในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดผู้บริโภคเป้าหมาย วัตถุประสงค์ทางการสื่อสารการตลาดและการวางกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดเพื่อสื่อสารแบรนด์

การกำหนดองค์ประกอบของตราสินค้าตามความคาดหวังของผู้บริโภค

เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้มีองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกานดา พฤษติกุล (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากออมสินพิเศษดิจิทัลของพนักงานธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่าส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากออมสินพิเศษดิจิทัลของพนักงานธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ปัจจัยด้านคุณภาพให้ความสำคัญในลำดับแรกสอดคล้องกับแนวคิดของอภินันท์ ปานเพชร (2567) การออกแบบโลโก้สร้างความดึงดูดใจต่อผู้บริโภคและเป็นที่จดจำได้ง่ายและกระบวนการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่มีความเข้าใจง่ายมีความสบายตาชวนมองใช้โทนสีที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ใช้งานสะดวกและราคาต้นทุนเหมาะสม

การอธิบายอารมณ์และคำสำคัญของตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

การเลือกซื้อสินค้าของคนทั่วไปมักเลือกซื้อที่คุณค่ารวมทั้งสินค้าหรือบริการได้เสนอให้โดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายรวมทั้งสินค้า Kotler (2003) ภาพลักษณ์ของตราสินค้าหรือตราสินค้าคือ ชื่อ ถ้อยคำ สัญลักษณ์ รูปแบบเพื่อตั้งใจที่จะแสดงถึงสินค้าของผู้ขายรายหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง Kotler (2003) ความสำคัญของตราสินค้าคือความสามารถที่ทำให้สินค้ามีความแตกต่างภายในจิตใจของลูกค้า ตราสินค้าที่แข็งแกร่งสามารถขายสินค้าได้ในราคาที่สูงกว่าคู่แข่งอีกทั้งยังเป็นสิ่งที่บอกให้ลูกค้ามั่นใจได้ว่าเขาจะได้รับสินค้าที่มีรูปลักษณ์ ผลประโยชน์ คุณภาพและประสบการณ์ที่เหมือนเดิมทุกครั้งในการซื้อหรือใช้บริการนั้น ๆ จนทำให้ตราสินค้ากลายเป็นพื้นฐานในการสร้างเรื่องราวเกี่ยวกับคุณภาพพิเศษเฉพาะของสินค้านั้นขึ้นมา Kotler and Armstrong (2001) ในขั้นตอนการสร้างตราสินค้าเป็นศิลปะของการตลาดเป็นการสื่อสารความหมายไปยังลูกค้าเป้าหมายมีการสร้างตราสินค้าให้เกิดความเกี่ยวพันกับการทำงานและความคาดหวังเกี่ยวข้องกับการสร้างความพึงพอใจต่อตราสินค้า (Kotler, 1999) การสร้างเอกลักษณ์ของตราสินค้านั้นต้องการการตัดสินใจในเรื่องของชื่อ รูปแบบ สี ถ้อยคำเฉพาะและสัญลักษณ์ Kotler (2003) ขั้นตอนแรกของการสร้างตราสินค้าคือการเลือกซื้อตราสินค้าซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับการวางตำแหน่งคุณค่าของตราสินค้า ควรคำนึงองค์ประกอบดังนี้ 1) ควรบ่งบอกถึงประโยชน์ของสินค้า 2) ควรบ่งบอกถึงประเภทของสินค้า 3) ควรบ่งบอกถึงคุณภาพของสินค้า 4) ควรออกเสียงได้ง่าย 5) ต้องมีความโดดเด่น และ 6) ต้องระมัดระวังไม่ให้มี

ความหมายที่ไม่ดี Kotler (2003) อีกทั้งปัจจุบันผลิตภัณฑ์ชุมชนนิยมตั้งชื่อแบรนด์ด้วยภาษาพื้นถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างแบรนด์ท้องถิ่น (Cultural branding) ที่มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ร่วมของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ การสร้างกลุ่มที่หลงใหลในผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นและเทรนด์การบริโภคต้องการสินค้าบริการที่มีความเป็นต้นตำรับดั้งเดิมทำให้เกิดคุณค่าสูงในจิตใจของผู้ซื้อ Kotler and Keller (2009) ลูกค้าจะเลือกสินค้านั้นเมื่อเกิดความพึงพอใจต่อคุณค่าและรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายรวมที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในรูปของเงิน เวลา พลังงานหรือทางด้านจิตใจ

สื่ออัตลักษณ์

สื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างการจดจำและภาพลักษณ์ของตราสินค้า โดยแบ่งเป็นสื่ออัตลักษณ์หลัก เช่น สีน้ำเงินและสีขาวที่สื่อถึงความสงบ มั่นคงและความน่าเชื่อถือ ตามหลักจิตวิทยาของสี (Kaya & Epps, 2021) และสื่ออัตลักษณ์รอง เช่น สีน้ำตาลและสีดำที่ช่วยสร้างมิติและเสริมองค์ประกอบกราฟิก กระบวนการเลือกสีใช้การเก็บข้อมูลจากชุมชนและการสร้าง Moodboard เพื่อให้สะท้อนตัวตนของแบรนด์และตรงกับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งงานวิจัยของ Bytyçi (2020) ชี้ว่าสื่อมีผลต่อการจดจำและสร้างความภักดีต่อแบรนด์สีช่วยสื่อสารบุคลิกแบรนด์เพิ่มความจดจำและสร้างความผูกพันกับผู้บริโภคเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสำเร็จของแบรนด์ในระยะยาว

องค์ประกอบทางกราฟิกแสดงอัตลักษณ์

ตราที่แสดงบนบรรจุภัณฑ์พบว่าควรมีลักษณะเฉพาะของตัวผลิตภัณฑ์ซึ่งลักษณะตราผลิตภัณฑ์ชุมชนควรสื่อถึงอัตลักษณ์ตามลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างกันเป็นไปตามลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สะท้อนความเป็นภูมิปัญญาตามแนวคิดของประเภทผลิตภัณฑ์โดยสอดคล้องกับตราผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างสรรค์อัตลักษณ์ของตราสินค้า ธนนฤเบศร ทองแดง และคณะ (2567) อัตลักษณ์เป็นเสมือนลักษณะเฉพาะของตราสินค้าอัตลักษณ์ของตราสินค้าเกิดจากองค์ประกอบของตราสินค้าหลาย ๆ องค์ประกอบที่บ่งบอกให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้านี้คืออะไร อัตลักษณ์ของตราสินค้าที่ดีจะต้องช่วยสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับตราสินค้า ผู้บริโภคและองค์กรเจ้าของสินค้า นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกที่จะใช้ในการจดจำแบรนด์พบมากที่สุดคือชื่อผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือมีรูปภาพประกอบ สโลแกน สีตัวอักษร สีข้อความฉลากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพพัชร โสวภาค และภัทรศักดิ์ สิมโฮง (2565) ผู้บริโภคมักจะดูชื่อสินค้าเป็นอันดับแรกเพื่อให้ทราบว่าสินค้านั้นคืออะไรแล้วจึงอ่านรายละเอียดอย่างอื่นบนฉลากพบว่ามีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านฉลากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีชื่อผลิตภัณฑ์มากที่สุด

งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์มีบทบาทสำคัญในเสริมความแข็งแกร่งให้กับตราสินค้า โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผลิตภัณฑ์และผู้บริโภค การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดีสามารถดึงดูดความสนใจ สื่อสารคุณค่าของแบรนด์และสร้างความประทับใจแรกที่ดี บรรจุภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติในการป้องกันความชื้นและอากาศ เช่น การใช้ถุงซิปล็อก และวัสดุที่เหมาะสมช่วยรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเพิ่มความสะดวกในการใช้งานการแสดงข้อมูลที่ชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ การนำ QR Code มาใช้บนบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งที่มาของวัตถุดิบและกระบวนการผลิตช่วยสร้างความโปร่งใสและความมั่นใจให้กับผู้บริโภค นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเรื่องราวของแบรนด์และการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา โชติกลาง (2562) ระบุว่าบรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้าสามารถสื่อสารข้อมูลที่ตรงกับลักษณะของสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ อุทุมพร ศรีโยม และคณะ (2567) ชี้ให้เห็นว่าการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของแบรนด์สามารถเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้ บรรจุภัณฑ์ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ปกป้องผลิตภัณฑ์แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค

สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ปั่นสับจากประมงพื้นบ้านสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน จากการวิจัยผ่านรูปแบบเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการออกแบบ โดยรูปแบบของกิจกรรม แนวคิดการร่วมสร้างสรรค์ในการออกแบบตราสินค้า การที่ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้รับความรู้ความเข้าใจด้านการออกแบบสามารถนำไปสู่การต่อยอดผลิตภัณฑ์ เพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันเชิงพาณิชย์และสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนโดยรอบอ่าวปัตตานีภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และปกป้องอ่าวปัตตานีให้มีความอุดมสมบูรณ์คงคุณค่าอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตปั่นสับ สามารถนำกลยุทธ์การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์ให้สามารถจดจำได้ง่าย และบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบมีความโดดเด่น ทำให้ผู้บริโภคจดจำและสามารถแยกความแตกต่างจากคู่แข่งได้ชัดเจน

2. หน่วยธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตสินค้า ควรสร้างตราสินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่สามารถจดจำได้ง่ายพร้อมกับพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในตลาด การสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งด้วยการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นและการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ตราสินค้าโดดเด่นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำตราสินค้า “ปันตัยธานี” ที่ได้ออกแบบในวิจัยครั้งนี้ มาประยุกต์ใช้ในผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกิดจากการแปรรูปสัตว์น้ำจากประมงพื้นบ้านรอบอ่าวปัตตานี โดยใช้ตราสินค้าและองค์ประกอบทางกราฟิกที่ได้จัดทำในวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความจดจำ ขยายฐานลูกค้าและนำไปสู่การเกิดความภักดีในตราสินค้า

2. กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมภายใต้แนวคิดการร่วมสร้างสรรค์ในการออกแบบตราสินค้าทำให้ผลงานที่เกิดขึ้น เกิดจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมนำไปสู่การใช้งานได้จริง แม้ในกลุ่มตัวอย่างจะมีทั้งผู้ที่มีพื้นฐานและผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานภาษาไทย แต่ทุกความคิดเห็นได้ถูกรับฟัง และมาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบตราสินค้า ดังนั้นกระบวนการวิจัยเช่นนี้สามารถนำไปต่อยอดในงานวิจัยอื่นได้ในอนาคต

รายการอ้างอิง

- กฤษดา เขียววัฒนสุข, ปิยาภรณ์ เทียบแก้ว, เก็จมณี ชลประเวช และสันติ เดิมผล. (2567). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าแบรนด์ EVE'S ผ่านช่องทางออนไลน์. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 10(1), 62-76. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/265563/184113>
- ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, วรรัตน์ สิทธิวงษ์, พัชรพรรณ ใจเป็ง และอนันตยา เสียงใส. (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโอท็อปบนแพลตฟอร์มออนไลน์. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16(3), 64-78. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hsjournalnmc/article/view/262710/175817>
- จุฑารัตน์ นกแก้ว. (2564). ภูมิปัญญาท้องถิ่นตาลโตนดของไทย: การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย. *วารสารท้องถิ่น*, 65(1), 35-56. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_bulletin/article/view/
- ธนนุเบศร ทองแดง, ธนิต ยันต์ทอง และกฤษดา นิยมทอง. (2567). อัตลักษณ์ท้องถิ่น: การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแบบองค์รวมเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดชลบุรี. *วารสารสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม*, 5(2), 1-13. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/src/article/view/1104>

- นนทรส ภัคมาน และณัฐชนา นวลยัง. (2567). การออกแบบตราสินค้าและฉลากบรรจุภัณฑ์ต้นแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงสมุนไพรบ้านเกาะหมี่ ตำบลคลองแห อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(8), 22-31. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/view/272290/184534>
- วุฒิชัย ยังปรารักษ์ และธัญนันท์ บุญอยู่. (2566). ปัจจัยภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 25(3), <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/272022/181547>
- สุกานดา พฤกษติกุล. (2565, 1 กุมภาพันธ์). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากออมสินพิเศษดิจิทัลของพนักงานธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่. <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin92/6214154576.pdf>
- สุตาภัทร คงเกิด, เช้าหทัย พิง และสุจิตรา รอดสมบุญ. (2567). การพัฒนาขีดความสามารถของผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(49), 71-88. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/258558/176292>
- สุวพัชร โสวภาค และภัทรศักดิ์ สิมโฮง. (2565). การศึกษาอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมเพื่อการออกแบบตราสินค้า : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านบ้านธารปราสาทใต้. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*, 25(1), 189-210. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/buraphaJ/article/view/271789/176084>
- อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, พอใจ สิงหนตร และปัทมา อภิชัย. (2567). การสร้างแบรนด์และส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(1), 99-110. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMDUBRU/article/view/275441/184001>
- อัจฉริยา โชติกลาง. (2562). อัตลักษณ์ตราสินค้าและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์เครื่องเงินของจังหวัดราชบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(2), 373-392. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/article/view/125931
- อัมมพร กว้างสวาสดี และอังคณา จัดตามาศ. (2565). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโอท็อป. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 17(1), 20-28. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yrh/article/view/244168/173032>

- อุทุมพร ศรีโยม, พรศิลป์ บัวงาม และมัลลิกา คงแก้ว. (2567). การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์สำหรับข้าวพันธุ์พื้นเมืองสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านโคกสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(45), 66-82. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RPJ/article/view/255013/173820>
- อภินันท์ ปานเพชร. (2567). การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์และสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ชุมชนราชพฤกษ์ ตำบลไร่ฮ้อย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี. *วารสารดีไซน์เอกโค*, 5(1), 2-11. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jdecho/article/view/266763/180742>
- Bear, J. (2023). *Color Theory in Design: A Complete Guide to Color Psychology*. Design Press.
- Bytyçi, S. (2020). Influence of Colors as a Key Element in Consumer Marketing. *Expert Journal of Marketing*, 8(1), 41-47. <https://marketing.expertjournals.com/23446773-803/>
- Daly, H. E. (1996). *Beyond growth: The economics of sustainable development*. Beacon Press.
- Kapferer, J. N. (2012). *The new strategic brand management: Advanced insights and strategic thinking* (5th ed.). Kogan Page.
- Kaya, N., & Epps, H. H. (2021). Color-Emotion Associations: Past Experience and Personal Preference. *Color Research & Application*, 46(1), 66–75. https://www.researchgate.net/publication/242357071_Coloremotion_Associations_Past_Experience_and_Personal_Preference
- Kotler, P. (1999). *Kotler on marketing: How to create, win, and dominate markets*. Free Press.
- Kotler, P. (2003). *Marketing management* (11th ed.). Prentice Hall.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2001). *Principles of marketing* (9th ed.). Prentice Hall.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2021). *Principles of marketing* (18th ed.). Pearson Higher.
- Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management* (12th ed.). Prentice Hall.
- Kotler, P., & Keller, K. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education.
- Solomon, M. R. (2020). *Consumer behavior: Buying, having, and being* (13th ed.). Pearson.
- Wheeler, A. (2017). *Designing brand identity: An essential guide for the whole branding team* (5th ed.). Wiley.

ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้า
แฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

The Impact of Online Marketing Mix and Consumer Trust on the Purchasing
Decision Process for Fashion Clothing via Online Applications in Muang
Songkhla District, Songkhla Province

รัชนก จิรนิล^{1*}, พิชษฐ์ พรหมใหม่¹, จุฑามาศ บุญรัมย์¹

Ratchanok Jiranil^{1*}, Pichet Prommai¹, Jutamas Boonradsamee¹

(Received: October 28, 2024; Revised: December 13, 2024; Accepted: December 26, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ และการเปรียบเทียบกระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ทางแอปพลิเคชัน จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เคยซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ และมีอายุตั้งแต่ 15 - 50 ปี อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วยการทดสอบความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และมีรายได้ระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย การรักษาความเป็นส่วนตัว ด้านราคา และปัจจัยความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ ความไว้วางใจในการทำธุรกรรมและความไว้วางใจในผู้ขายส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์โดยรวม ร้อยละ 67.8 และปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด ความไว้วางใจ เสื้อผ้าแฟชั่น แอปพลิเคชันออนไลน์

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Srivijaya

*Corresponding author. E-mail: ratchanok.j@rmuts.ac.th

Abstract

This research aims to examine the influence of online marketing mix factors and consumer trust on the purchasing decision-making process for fashion clothing via online applications. The study compares the product usage process via application, categorized by demographic factors. The sample comprises 400 individuals aged between 15 to 50 who have previously purchased fashion clothing through online applications and reside in Mueang District, Songkhla Province. Research instrument used is a questionnaire, and analyses were performed using descriptive and inferential statistics, including analysis of variance (ANOVA) and stepwise multiple regression analysis.

The findings indicate that the majority of respondents were female, aged between 20-30 years, most of whom had a bachelor's degree, were self-employed or business owners, and reported an average monthly income of 15,000-30,000 baht. Hypothesis testing revealed that online marketing mix factors specifically promotion, distribution channels, privacy, price, and transaction trust along with intermediary reliability, significantly influenced the purchasing decision-making process, accounting for 67.8% of the variance. Additionally, demographic variables, including gender, age, marital status, education level, occupation, and income, were significantly associated with purchasing behavior at the 0.05 level of significance.

Keywords: Online marketing mix, Consumer trust, Fashion clothing, Online applications

บทนำ

ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) โดยเฉพาะ Marketplace อย่าง Shopee และ Lazada กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ตลาด E-Commerce ของไทยมีมูลค่า 6.2 แสนล้านบาทในปี 2565 และมีแนวโน้มจะเติบโตต่อเนื่องร้อยละ 6 ต่อปี อยู่ที่ 6.34 - 6.94 แสนล้านบาท ในระหว่างปี 2566-2567 สำหรับประเทศไทยพบว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาคนไทยมีจำนวนผู้ใช้ Social Media เพิ่มขึ้นจำนวน 51 ล้านคนในปี 2562 มาอยู่ที่ 52.3 ล้านคนในปี 2566 หรือคิดเป็นเกือบ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด โดยมีข้อสังเกตว่าผู้ใช้ Social Media ในปัจจุบันจะมีสัดส่วนของผู้หญิงร้อยละ 52.3 และผู้ชายร้อยละ 47.7 (ธนาคารกรุงไทย, 2566)

ธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางออนไลน์เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นสินค้าที่นิยมซื้อขายผ่านการตลาดออนไลน์มากที่สุดในกลุ่มสินค้าแฟชั่น เพราะเสื้อผ้าเป็นสินค้าที่มีการซื้อขาย

ขายคล่อง ราคาไม่แพง ทั้งเป็นสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลและกระแสแฟชั่นอยู่ตลอดเวลา และยังแสดงถึงภาพลักษณ์ของผู้สวมใส่เสื้อผ้า อย่างไรก็ตามเมื่อธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่น มีผู้ประกอบการเพิ่มจำนวนมากขึ้นย่อมนำไปสู่การแข่งขันระหว่างกัน การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันย่อมขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ทางการตลาดที่เจ้าของธุรกิจนำมาใช้ ที่ผ่านมามีประเด็นดังกล่าวอยู่บ้าง คือวรวิศรา ผู้สกุลสิงห์ และวรารุณ ฤกษ์วรารักษ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจซื้อสินค้าส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการตลาด ผลศึกษาชี้ถึงอายุที่ต่างกัน ขณะที่ศุภวิชญ์ เหลืองจารุ และนิติพล ภูตะโชติ (2566) ศึกษาพฤติกรรมตัดสินใจซื้อ ปัจจัยเลือกซื้อสินค้า ผลวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาด ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับศึกษาของเบญจมาภรณ์ รุ่งประพันธ์ และศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์ (2566) ศึกษาปัจจัยการตั้งใจซื้อสินค้าบนแพลตฟอร์ม ผลสะท้อนให้เห็นว่าใช้งาน ร้อยละ 77.70

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ยังมีงานวิจัยค่อนข้างน้อยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ที่มีตัวแปรความไว้วางใจ (Trust) เข้ามาเป็นตัวแปรทำนาย ดังนั้นวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยเพิ่มตัวแปรความไว้วางใจเข้ามาเป็นตัวแปรทำนาย เนื่องจากมีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้าออนไลน์ ผลการศึกษาจะช่วยให้ผู้ประกอบการเสื้อผ้าแฟชั่นในสงขลาและพื้นที่อื่น ๆ สามารถออกแบบกลยุทธ์การตลาดออนไลน์และสร้างความไว้วางใจแก่ลูกค้า เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย และกำหนดสมมติฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำ การตัดสินใจของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการค้นหา ซื้อ ใช้ และประเมินผลสินค้าหรือบริการ โดยมีผลต่อสิ่งเร้าและความต้องการต่อตนเอง โดยประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรม ในการตัดสินใจซื้อสินค้า โดย Schiffman and Kanuk (1994) อธิบายการตัดสินใจซื้อ เป็นการเลือกซื้อสินค้า ทางเลือกที่มีมาก โดยผู้บริโภคสามารถพิจารณาในการเลือกตัดสินใจได้มากขึ้น สอดคล้อง เชื่อมโยงกับศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2552) ที่ระบุว่า กระบวนการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

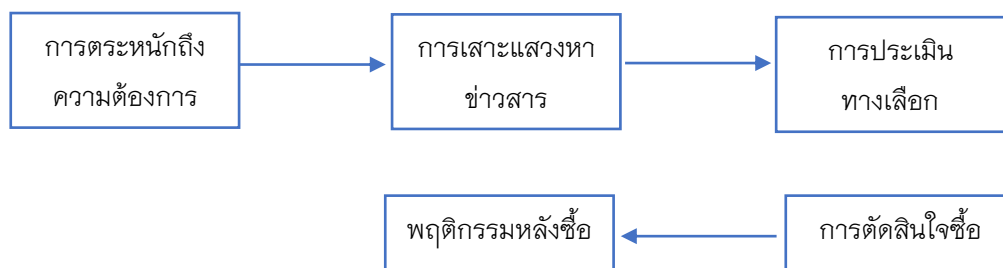
1.1 การตระหนักถึงความต้องการ (Need recognition) กระบวนการซื้อผู้ซื้อ เป็นการตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ซื้อ โดยมีความรู้สึกถึงความแตกต่าง เช่น ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ สินค้า มีการลดราคา เป็นต้น

1.2 การเสาะแสวงหาข่าวสาร (Information search) สามารถค้นหาข่าวสารได้จากหลายแหล่ง เสาะแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้จำหน่าย ตรายี่ห้อ แหล่งขาย ราคา และองค์ประกอบอื่นที่ผู้ซื้อมีความสนใจ

1.3 การประเมินทางเลือก (Evaluation of alternative) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีค้นหาใช้ข่าวสาร และได้นำวิธีการและตราสินค้ามาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าขั้นสุดท้ายของผู้บริโภค โดยนักการตลาดต้องมีข้อมูลการประเมินค่าทางเลือกด้วยการใช้กลยุทธ์การตลาดที่ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

1.4 การตัดสินใจซื้อ (Purchase decision) หลังจากนั้นจะเข้าสู่ในขั้นของการตัดสินใจซื้อซึ่งต้องมีการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น ตรายี่ห้อซื้อ ร้านค้าที่ซื้อ ปริมาณที่ซื้อ เวลาซื้อ และวิธีการในการชำระเงิน

1.5 พฤติกรรมหลังซื้อ (Post purchase behavior) ลูกค้าได้ทำการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้วนั้น ความพึงพอใจนั้นเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวังของลูกค้า ถ้าคุณค่าของสินค้าหรือบริการที่ได้รับจริงตรงกับที่คาดหวังหรือสูงกว่าที่ได้คาดหวังเอาไว้ ลูกค้าก็จะเกิดความพึงพอใจในสินค้าหรือบริการนั้น จะมีพฤติกรรมการซื้อซ้ำหรือบอกต่อไปยังบุคคลอื่น

ภาพที่ 1 กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ที่มา: ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2552)

2. แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์

ส่วนประสมทางการตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการตลาดที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า โดยนักการตลาดใช้ส่วนประสมนี้เพื่อพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดเป้าหมายตามที่ Kotler and Keller (2009) ได้อธิบายว่าส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place/Distribution) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) อย่างไรก็ตามเมื่อการแข่งขันทางการตลาดมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในวงการการตลาด จิตาภา ธัญญรัตน์วานิช (2563) จึงกล่าวว่าส่วนประสมทางการตลาดรูปแบบเดิม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด อาจจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างสมบูรณ์ จึงได้มีแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ซึ่งมีการเพิ่มส่วนประสมทางการตลาดอีก 2 ด้าน ได้แก่ การตอบสนองต่อบุคคล (Personalization) และการรักษาความเป็นส่วนตัวของลูกค้า (Privacy) ดังนั้นแนวคิดทางการตลาดในปัจจุบันจึงเป็นการใช้ประยุกต์ใช้แนวคิดทางการตลาดแบบดั้งเดิมร่วมกับความสามารถพิเศษของเทคโนโลยี ทำให้เกิดองค์ประกอบการตลาดแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการทำตลาดในยุคดิจิทัล โดยเราเรียกสิ่งนี้ว่าส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์อันประกอบไปด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การตอบสนองต่อบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความไว้วางใจ

มินา อ่องบางน้อย และพนิดา กุลศิริ (2553) ได้กล่าวว่า ความไว้วางใจ หมายถึง ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดซึ่งเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างลูกค้ากับผู้ให้บริการ ลูกค้าซึ่งมีความไว้วางใจจะเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นหรือมั่นใจต่อองค์ประกอบของสินค้าหรือบริการและผู้ให้บริการ ในขณะที่ Mohammad et al. (2014) ได้กล่าวว่าความไว้วางใจเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการซื้อสินค้าออนไลน์ที่ไม่เป็นไปตามคำมั่นสัญญา อาจหมายรวมถึงการเสียความรู้สึก และเสียเวลา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความไว้วางใจ คือ ความเชื่อมั่นที่ผู้บริโภคมีให้กับผู้บริการว่าผู้บริการนั้นจะซื่อสัตย์จริงใจและไม่เอาเปรียบ

Kim and Ahn (2007) ได้อธิบายว่า ความไว้วางใจเป็นความเชื่อของผู้ซื้อ โดยเชื่อว่าผู้ขายผ่านตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความน่าเชื่อถือและจะทำธุรกรรมอย่างซื่อสัตย์ รวมทั้งยังไว้วางใจในระบบตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยความเชื่อเหล่านี้ก่อให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในที่สุด ความไว้วางใจในการซื้อสินค้าผ่านตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

3.1 ความไว้วางใจในผู้ขาย (Trust in seller) จะเกิดเมื่อผู้ซื้อเชื่อว่าผู้ขายในตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความสามารถในการจัดการการซื้อขายสินค้าได้ อย่างมืออาชีพ โดยผู้ขายในตลาดกลาง

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะทำหน้าที่รับผิดชอบในคุณภาพและการส่งมอบสินค้าตามเงื่อนไขที่กำหนดในตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3.2 ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ (Trust in intermediary) เนื่องจากตัวกลางที่ดูแลระบบในตลาดกลางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดจากผู้ขาย โดยการจัดเตรียมข้อมูลของผู้ขายเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ซื้อ ตลอดจนดูแลกฎระเบียบและเงื่อนไขต่าง ๆ ในตลาดกลางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามที่ได้ประกาศไว้ ดังนั้น ความไว้วางใจในตัวกลางจึงเกิดความเชื่อใจว่าตัวกลางผู้ดูแลระบบจะปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้ซื้อ

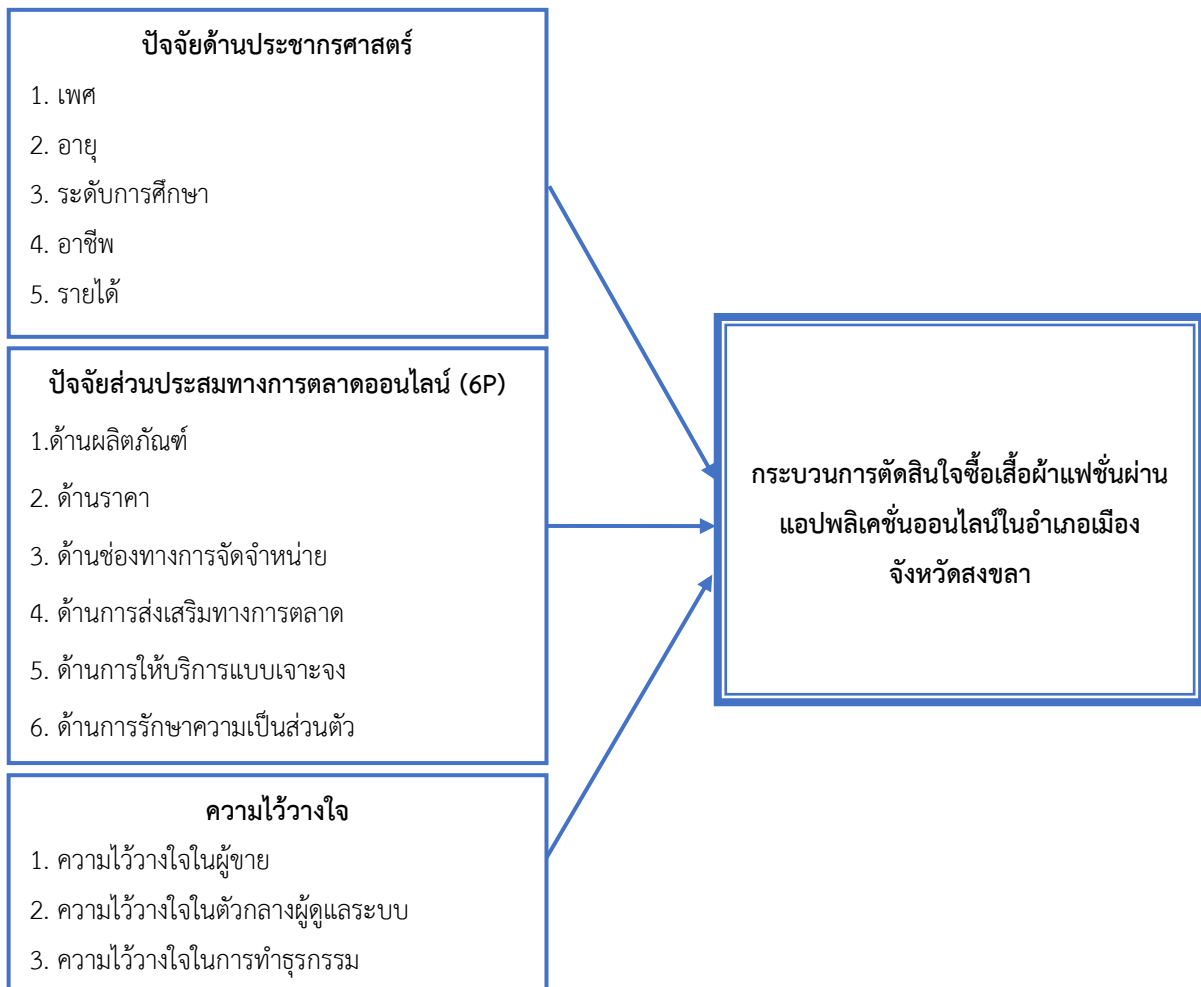
3.3 ความไว้วางใจในการทำธุรกรรม (Trust in transaction) โดยความไว้วางใจนี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ซื้อเชื่อว่าข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลทางการเงินของผู้ซื้อจะได้รับการปกป้องจากตัวกลางผู้ดูแลระบบ และผู้ซื้อเตรียมพร้อมที่จะทำให้ตนเองเสี่ยงต่อการทำธุรกรรมโดยการพึ่งพาตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ยังมีธุรกรรมเกิดขึ้นมากเท่าไรยิ่งแสดงถึงความคุ้นเคยในการทำธุรกรรมจนก่อให้เกิดเป็นความไว้วางใจในการทำธุรกรรม

4. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างส่วนบุคคล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เคยซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ และมีอายุตั้งแต่ 15 - 50 ปี อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง กรณีไม่ทราบข้อมูลประชากรโดยใช้สูตรของ Cochran (1963) ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความ

คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จากผลการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384.16 คน กล่าวคือ ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงสามารถทำการวิจัยโดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 แต่เนื่องจากป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ทำการเก็บรวบรวม จึงทำการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นรวม 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี เอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ความไว้วางใจ และกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 สร้างกรอบแนวคิดแล้วพัฒนาเป็นแบบสอบถามและทำการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้หรือไม่

2. องค์ประกอบของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีดังนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert's Scale)

ส่วนที่ 3 ระดับความไว้วางใจ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท

ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าแพชั่นแอปพลิเคชันออนไลน์ คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามมาตรวัดลิเคิร์ท โดยมีการแปลผลดังนี้

ช่วงชั้น	คำอธิบายสำหรับแปล
ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	มีความสำคัญมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	มีความสำคัญมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	มีความสำคัญปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	มีความสำคัญน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	มีความสำคัญน้อยที่สุด

3. การตรวจสอบความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิเคราะห์ความตรงของแบบสอบถาม พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 สำหรับการตรวจสอบความเชื่อมั่น ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อคำถามในแต่ละตัวแปร มีค่าอัลฟาของครอนบาค มากกว่า 0.7 ทุกตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) ผ่านช่องทางออนไลน์ เนื่องจากเหมาะสมกับหัวข้อในการวิจัยที่เป็นการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ และสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมากในระยะเวลาจำกัด โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน
2. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากทั้งวารสารวิชาการและข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สำหรับวิเคราะห์ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ประกอบด้วย ทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้เป็น 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 332 คน (ร้อยละ 83.0) มีอายุระหว่าง 20 – 30 จำนวน 165 คน (ร้อยละ 41.3) การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.7) อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 114 คน (ร้อยละ 28.5) มีรายได้ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 219 คน (ร้อยละ 54.8)

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายออนไลน์ ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์

ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.12	0.56	มาก
2. ด้านราคา (Price)	4.10	0.59	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ (Place)	4.08	0.56	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.03	0.57	มาก
5. ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (Personalization)	3.99	0.64	มาก
6. ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy)	3.99	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับคะแนนโดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย จะเห็นได้ว่าด้านผลิตภัณฑ์มีคะแนนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านราคา ($\bar{x} = 4.10$) และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านความไว้วางใจ

ปัจจัยด้านความไว้วางใจ ประกอบด้วย ความไว้วางใจในผู้ขาย ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ และความไว้วางใจในการทำธุรกรรม วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านความไว้วางใจ

ด้านความไว้วางใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ความไว้วางใจในผู้ขาย	4.05	0.60	มาก
2. ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ	4.06	0.64	มาก
3. ความไว้วางใจในการทำธุรกรรม	4.09	0.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความไว้วางใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับคะแนนโดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย จะเห็นได้ว่าด้านความไว้วางใจในการทำธุรกรรมมีคะแนน

มากที่สุด ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมา คือ ด้านความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ ($\bar{x} = 4.06$) และด้านความไว้วางใจในผู้ขาย ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

4. กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ เป็นคำถามขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจซื้อตั้งแต่การตระหนักถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมหลังการซื้อ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. เสื้อผ้าแฟชั่นที่จำหน่ายผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน	4.00	0.804	มาก
2. ผู้บริโภคตัดสินใจที่จะซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้	4.08	0.756	มาก
3. การตัดสินใจที่จะซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เพราะคาดหวังว่าจะได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตรงปก	4.04	0.674	มาก
4. ก่อนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ผู้บริโภคมักจะหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ก่อนเสมอ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือสื่อสังคมออนไลน์	4.02	0.713	มาก
5. การตัดสินใจที่จะซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ทำการประเมินทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบคอบแล้ว	4.06	0.7	มาก
6. การตัดสินใจที่จะซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เพราะสามารถช่วยผู้บริโภคประหยัดเวลาในการเข้าไปเลือกซื้อจากร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า	4.04	0.711	มาก
7. การตัดสินใจที่จะซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เพราะราคารวมค่าจัดส่งถูกกว่าการไปซื้อจากร้านค้าแบบดั้งเดิม offline	4.04	0.745	มาก
8. การกลับมาซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่อไป เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในการใช้บริการครั้งที่ผ่านมา	4.10	0.709	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.56	มาก

ผู้บริโภคมีความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และมีความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อชิ้นพฤติกรรมหลังการซื้อมากที่สุด ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมา คือขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ ($\bar{x} = 4.08$) และขั้นตอนการประเมินทางเลือก ($\bar{x} = 4.06$) ตามลำดับ

5. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยด้านความไว้วางใจที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และด้านความไว้วางใจที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ โดยมีตัวแปรต้นประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ คือ ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว และด้านความไว้วางใจ ได้แก่ ความไว้วางใจในผู้ขาย ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบและความไว้วางใจในการทำธุรกรรมส่วนตัวแปรตาม คือ กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ โดยมีการวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ของส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และปัจจัยด้านความไว้วางใจต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

ตัวแปร	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
ผลิตภัณฑ์	1									
ราคา	.739***	1								
ช่องทางการจัดจำหน่าย	.658***	.752***	1							
ส่งเสริม	.700***	.775***	.763***	1						
การตลาด										
การบริการส่วนบุคคล	.586***	.676***	.645***	.715***	1					
การรักษาความเป็นส่วนตัว	.644***	.739***	.690***	.798***	.706***	1				
ความไว้วางใจในผู้ขาย	.605***	.668***	.683***	.774***	.670***	.797***	1			
ความไว้วางใจในตัวกลาง	.623***	.724***	.696***	.799***	.672***	.800***	.800***	1		
ผู้ดูแลระบบ										
ความไว้วางใจในการทำธุรกรรม	.584***	.687***	.674***	.764***	.677***	.778***	.781***	.800***	1	
กระบวนการตัดสินใจซื้อ	.604***	.694***	.703***	.755***	.649***	.735***	.738***	.754***	.776***	1

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ พบว่าทั้ง 2 ปัจจัย คือ ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และด้านความไว้วางใจทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.8 ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรดังกล่าว มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความไว้วางใจ ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

ปัจจัย	สัมประสิทธิ์การถดถอย		S.E.	t-test	p-value
	b	B			
ค่าคงที่	1.145		0.11	10.422	0.001***
ด้านราคา	0.071	0.094	0.033	2.179	0.030*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.092	0.117	0.032	2.863	0.004**
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.118	0.152	0.038	3.128	0.002**
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	0.073	0.116	0.032	2.307	0.022*
ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ	0.078	0.115	0.035	2.196	0.029*
ความไว้วางใจในการทำธุรกรรม	0.185	0.277	0.035	5.338	0.001***
ความไว้วางใจในผู้ขาย	0.067	0.094	0.033	2.041	0.042*
Adjusted R Square = 0.678, SEE = 0.321, F-test = 120.868					

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยต่าง ๆ เพื่อพยากรณ์ กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์โดยรวม พบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถทำนาย กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์โดยรวม ได้ร้อยละ 67.8 โดยตัวแปรปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชัน ออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว และปัจจัยด้านความไว้วางใจประกอบด้วยความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ ความไว้วางใจในการทำธุรกรรม และความไว้วางใจในผู้ขาย

6. กระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

การเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผลการวิจัยปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	t/F	sig.
เพศ	4.179	.001***
อายุ	5.822	.001***
ระดับการศึกษา	11.454	.001***
อาชีพ	5.861	.001***
รายได้	12.433	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ลูกค้าย่อยที่ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ต่างกัน มีกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์สูงสุด เนื่องจากการส่งเสริมการตลาดเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่มีเป้าหมายเพื่อการสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักสินค้า สร้างความเชื่อมั่นต่อตราสินค้า รวมถึงการส่งเสริมการตลาดประเภทการส่งเสริมการขายที่สามารถกระตุ้นให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าได้โดยพลัน มีความสอดคล้องกับซิซงพงศ์ สุกก่า (2560) พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ นอกจากนั้นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในระดับรองลงมา มีความเป็นไปได้ว่าช่องทางการจัดจำหน่ายในรูปแบบออนไลน์เป็นช่องทางที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงได้ง่าย ตลอดเวลา ประกอบกับสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นที่จำหน่ายผ่านช่องทาง

ดังกล่าวมีราคาถูกกว่าการจำหน่ายผ่านหน้าร้าน และในปัจจุบันร้านค้าออนไลน์ได้พัฒนาระบบรักษาความเป็นส่วนตัวของลูกค้าได้สูงขึ้น มีการรักษาความลับของลูกค้า สอดคล้องกับผลการศึกษาของเมธธีรารัตน์ พัวคุณมี (2564) พบว่าช่องทางการจัดจำหน่ายส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นช่องทางที่เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย สะดวกในการเลือกซื้อ และการชำระเงิน และการรักษาความเป็นส่วนตัวส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเช่นเดียวกัน โดยผู้บริโภคมุ่งเน้นไปถึงความปลอดภัยของข้อมูลเป็นลำดับสำคัญ อาจเนื่องมาจากข้อมูลที่ให้ไว้กับผู้ขายหรือผู้ให้บริการ เป็นข้อมูลที่สำคัญ ผู้บริโภคจึงมีความกังวลถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้นการกำหนดให้มีการรักษาความเป็นส่วนตัวจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริโภค นอกจากนี้ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ด้านราคาส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันเนื่องจากราคาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ลูกค้ามักเปรียบเทียบก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า โดยเฉพาะการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ราคาจะถูกกว่าการซื้อผ่านหน้าร้าน ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของชิษณุพงศ์ สุกก่า (2560) พบว่าปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ โดยร้านค้าที่มีการระบุราคาสินค้าอย่างชัดเจน เหมาะสมกับคุณภาพ ค่าจัดส่งที่เหมาะสม จะทำให้ผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อได้มากขึ้น

ปัจจัยด้านความไว้วางใจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไว้วางใจในการทำธุรกรรม ความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ รวมถึงความไว้วางใจต่อผู้ขาย ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์จะต้องอาศัยความไว้วางใจที่ลูกค้ามีต่อผู้ขายและระบบการจัดจำหน่ายจะต้องสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้าได้ ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Malak et al., (2021) ศึกษาเรื่องชื่อเสียงของผู้ขายในตลาดการค้าอิเล็กทรอนิกส์แบบ B2C และผลกระทบต่อการซื้อสินค้า พบว่าความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบมีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้า โดยความไว้วางใจในตัวผู้ขายเชื่อมโยงกับความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบ กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคเคยซื้อสินค้าผ่านตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และประสบความสำเร็จ ผู้บริโภคก็จะเกิดความประทับใจ ทำให้มีโอกาสซื้อในครั้งต่อไป แม้ว่าจะเป็นผู้ขายรายใหม่ เพราะผู้ซื้อมีความมั่นใจและเชื่อใจในคนกลางผู้ดูแลระบบ และผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับจิตภา ออยู่พูน (2565) พบว่าความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภค Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร และยังสอดคล้องกับพรชวุฒิ สาครินทร์ และคณะ (2566) พบว่า ปัจจัยความไว้วางใจด้านการให้ความสะดวกสบาย ปัจจัยความไว้วางใจด้านความใส่ใจและการให้ส่งผลต่อความต้องการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ผลการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีกระบวนการตัดสินใจ

ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค (Kotler, 2000) และมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของชิษณุพงศ์ สุกก่า (2560) พบว่าเพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ผลศึกษาของศรัณยนันท์ ศรีจริงใจ (2561) พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์แตกต่างกัน และผลการศึกษาเดียวกัน พบว่าอาชีพที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของภัทรานิษฐ์ ฉายสุวรรณศิริ (2559) เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว ไม่ได้ส่งผลต่อระดับการตัดสินใจซื้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ด้านการส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย การรักษาความเป็นส่วนตัวและราคาส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ปัจจัยความไว้วางใจทั้งความไว้วางใจในการทำธุรกรรม ความไว้วางใจต่อผู้ดูแลระบบ รวมทั้งความไว้วางใจต่อผู้ขายล้วนส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางออนไลน์ และปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้จำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ควรให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ด้านการส่งเสริมการตลาดมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวและด้านราคา ตามลำดับ
2. ผู้จำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ควรสร้างความไว้วางใจต่อลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเน้นความไว้วางใจในการทำธุรกรรมหรือการติดต่อซื้อสินค้าจนกระทั่งการชำระเงินการส่งของให้ถูกต้องตามคำสั่งซื้อของลูกค้า รองลงมาคือการสร้างความไว้วางใจในตัวกลางผู้ดูแลระบบว่าเป็นมืออาชีพ มีระบบการจัดจำหน่ายที่ไว้วางใจได้ มีการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อสินค้าได้ตลอดเวลาจากนั้นควรมีการสร้าง ความไว้วางใจในผู้ขายด้วย เพราะปัจจุบันมีผู้จำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์จำนวนมาก หากลูกค้าไว้วางใจผู้ขายรายใดยอมทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขัน
3. ผู้จำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เนื่องจากตัวแปรเหล่านั้นที่ส่งผลต่อกระบวนการ

ตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ในทางการตลาดผู้จำหน่ายสามารถใช้ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาดได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลาเท่านั้น ดังนั้น สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการขยายขอบเขตของการศึกษาให้กว้างและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น ขยายผลไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่อาจมีความหลากหลายมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ เช่น ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หรือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าต่อไป
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลเชิงลึก เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ควบคู่กับการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ พฤติกรรมและความต้องการของผู้ลูกค้ามากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- จิตาภา ธัญญรัตน์วานิช. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 7(1), 311-323.
- จิตาภา อยู่พูน และวสันต์ สกฤตกิจกาญจน์. (2566). การรับรู้ความเสี่ยงและความไว้วางใจที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการบริการ การสื่อสารแบบปากต่อปากอิเล็กทรอนิกส์และการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Shopee ของผู้บริโภค Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 13(2), 14-24.
- ชิษณุพงศ์ สุกก่า. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1693/1/59602308.pdf>
- ธนาคารกรุงไทย. (2566). *การใช้ Social Media ของคนไทยเปลี่ยนแปลงหรือไม่ในรอบ 5 ปี*. https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_1955Research_Note_22_06_66.pdf
- เบญจมาภรณ์ รุ่งประพันธ์ และศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ*, 9(1), 128-141.

- พรชชุติ สาครินทร์, พิเชษฐ์ พรหมใหม่ และวีรารวรรณ มารังกูร. (2566). ความไว้วางใจ กลยุทธ์ราคา และการส่งเสริมการขายที่มีอิทธิพลต่อความต้องการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. *วารสารปาริชาติ*, 36(4), 195-212.
- ภัทรานิษฐ์ ฉายสุวรรณศิริ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าจากร้านค้าในเครือข่ายเฟซบุ๊กและอินสตาแกรม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. https://ethesis.archive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5802030915_5184_3934.pdf
- มีนา อ่อนบางน้อย และพนิดา กุลศิริ. (2553). คุณค่าตราสินค้า ความไว้วางใจ และความพึงพอใจ ที่มีผลต่อความภักดีต่อตราสินค้า CAT CDMA (แคท ซิดีเอ็มเอ). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Mark/Meena_O.pdf
- เมธจีรารัตน์ พัวคุณมี. (2564). การซื้อสินค้าผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Marketplace) ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin-9/6214154030.pdf>
- วิศรา สู้สกุลสิงห์ และวราวุธ ฤกษ์วารักษ์. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12, 99-118.
- ศรัณยพันธ์ ศรีจิงใจ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Mark/Saranyanan_S.pdf
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2552). พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับสมบูรณ์. พัฒนาศึกษา.
- ศุภวิชญ์ เหลืองจาร์ และนิติพล ภูตะโชติ. (2566). พฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคออนไลน์. *Journal of Learning Development*. 8(2), 1-18.
- Cochran, W. G. (1963). *Sampling Techniques* (2nd ed.) John Wiley and Sons, Inc.
- Kim, M.S. & Ahn, J.H. (2007). Management of trust in the e-marketplace: the role of the buyer's experience in building trust. *Journal of Information Technology*, 22(2), 119-132.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management*. Prentice-Hall, Inc.
- Kotler, P. & Keller K. (2009). *Marketing Management*. Pearson Education Inc., Upper Saddle River.

- Malak M., Shuhaiber A., Al-Amer R., Adas M. & Aburoomi R. (2021). Correlation between Psychological Factors, Academic Performance and Social Media Addiction: Model-based Testing. *Behaviors & Information Technology*, 41(8), 1583-1595.
- Mohammad, R. H., Michel, L., & Marie, O. R. (2014). The roles of brand community and community engagement in building brand trust on social media. *Computers in Human Behavior*, 37(1), 52-161.
- Schiffman, L. G. & Leslie L. K. (1994). Marketing research theory and methodology and the tourism industry: a nontechnical discussion. *Journal of Travel Research*, 32(3), 3-7.

การพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

Development of an Online Repair Notification System: A Case Study in Building and Facility Management at Pattani Vocational College

โนรลี มะ^{1*} ธีรรัตน์ บุญหา¹ กวิสรา อับดุลลาตีฟ¹ วิษณุ ธรรมเจริญ¹ วิทยา บรรดาศักดิ์¹

Norlee Ma^{1*}, Thirarat Boonha¹ Kawissara Abdullatif¹ Visanu Thomcharoen¹ Witthaya Bandasak¹

(Received: November 8, 2024; Revised: December 16, 2024; Accepted: January 6, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี 2) ประเมินประสิทธิภาพของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี และ 3) ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิดเชิงระบบของวงจรการพัฒนาระบบแบบ SDLC (Software development life cycle) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 เจ้าหน้าที่และบุคลากรงานอาคารสถานที่ จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง มีการประเมินประสิทธิภาพของระบบและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พบว่า ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี มีประสิทธิภาพสูง ทั้งทางด้านความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความง่ายในการใช้งาน ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบจากผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ งานอาคารสถานที่ วงจรการพัฒนาระบบ

Abstract

This study research and development study aimed to: 1) develop an Online Repair Notification System for Building and Facility Management at Pattani Vocational College, 2) evaluate the effectiveness of the developed system, and 3) assess the system's

¹ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

¹Department of Information Technology, Pattani Vocational College

*Corresponding author. E-mail: nn5nnlee@gmail.com

performance. The study employed the Software Development Life Cycle (SDLC) framework for system development. The sample group consisted of 50 individuals, including second-year higher vocational certificate students majoring in Information Technology and staff members from the building and facility management department, selected through purposive sampling. Data collection was conducted using questionnaires, and statistical analysis included frequency, percentages, mean values, and standard deviations.

The results indicated that the Online Repair Notification System exhibited high efficiency in terms of accuracy, speed, and user-friendliness. The system's overall performance, as evaluated by experts, was rated at the highest level. Similarly, user satisfaction with the system was rated at the highest level.

Keywords: Online Repair Notification System, Building and Facility Management, System Performance Evaluation

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันมนุษย์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารการจัดการของแต่ละองค์กรซึ่งได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและพัฒนางานในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การวางแผน งานซ่อมบำรุง งานอาคารสถานที่ งานด้านบัญชีและการเงิน งานธุรการและการให้บริการ งานระบบคลังสินค้า การติดต่อประสานงาน และด้านอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีไม่ได้มีแค่คอมพิวเตอร์ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน แต่ยังมีเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต แล็บท็อป เป็นต้น ปัจจุบันนี้การบริหารจัดการที่สะดวกสบาย คือ การบริหารจัดการผ่านระบบออนไลน์ โดยสามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลา แม้จะไม่ได้อยู่ในองค์กรก็สามารถปฏิบัติงานผ่านระบบได้

วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานีเป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ซึ่งหนึ่งในความรับผิดชอบที่สำคัญคือการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพ โดยกระบวนการแจ้งซ่อมและติดตามสถานะงานซ่อมในปัจจุบันมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน โดยผู้ให้บริการจะต้องกรอกข้อมูลลงแบบฟอร์มที่เป็นกระดาษ (ประทีป เทพยศ และอภิมรย์ อังสุรัตน์, 2564) เจ้าหน้าที่จะทำการจดบันทึกลงในเอกสารการแจ้งซ่อม และแจ้งข้อมูลกับฝ่ายงานช่างต่อไป ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ผู้เข้ามาใช้บริการไม่กรอกข้อมูล หรือกรอกข้อมูลลงแบบฟอร์มไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะใช้วิธีแจ้งกับงานช่างโดยตรง ไม่มีข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร เกิดปัญหาการหลงลืม หรือเกิดการสูญหายได้ ทำให้การซ่อมบำรุง

มีความล่าช้าซ้ำซ้อน ยากต่อการค้นหาใบแจ้งซ่อม เกิดความผิดพลาด และไม่สามารถตรวจสอบสถานะการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัตยากร ไทยพันธ์ และคณะ, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถแจ้งซ่อมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบสถานะการซ่อมได้ตลอดเวลา ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่สามารถจัดการสถานะการซ่อมบำรุงผ่านการแจ้งเตือน ทำให้สะดวก รวดเร็วในการติดตามงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูล ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานซ่อมบำรุงได้อย่างเป็นระบบ สามารถจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ลดระยะเวลาการดำเนินงาน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และสนับสนุนการเรียนการสอนของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ประทีป เทพยศ และอภิมย์ อังสุรัตน์ (2564) ศึกษาวิจัยการพัฒนาและประเมินระบบแจ้งซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ออนไลน์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านประสิทธิภาพของระบบที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ประสิทธิ์ภูชัย ชัยยันต์ และไหมคำ ดันติประทุม (2567) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบแจ้งเตือนการใช้บริการการซ่อมบำรุงซอฟต์แวร์อุปกรณ์ออนไลน์คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในด้านความสามารถรับการแจ้งเตือนจากผู้รับบริการผ่าน Application line ที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว และตรวจสอบสถานะการซ่อมได้ตลอดเวลา

รัตยากร ไทยพันธ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับการแจ้งซ่อมภายในหอพักนักศึกษา ในด้านการควบคุมดูแลระบบ ลดเวลาในการบันทึกข้อมูล ลดการสูญหาย ลดความผิดพลาด ทำให้ง่ายต่อการใช้งาน

Oluwatofunmi et al. (2023) ได้ศึกษาวิจัยระบบการแจ้งเตือนสถานการณ์ฉุกเฉินแบบเปิดใช้งานสองทาง ในด้านความสะดวกในการแจ้งเตือนกรณีฉุกเฉิน การรองรับหลากหลายแพลตฟอร์ม ทำให้สะดวกรวดเร็ว

อภิสิทธิ์ พรหมศิริ และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งระบบมีความสอดคล้องในด้านบริบทการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วงจรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC)

กาญจนา ภัทรวิวัฒน์ และคณะ (2563) ได้กล่าวถึง วงจรการพัฒนาแบบไว้ว่า ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายขั้นตอน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาที่กำหนด จึงมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นลำดับที่ชัดเจน ตั้งแต่เริ่มโครงการจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ เรียกว่า วงจรการพัฒนาแบบ เป็นวงจรที่แสดงถึงกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดความต้องการของระบบ (Requirement definition) 2) การวิเคราะห์ระบบ (System analysis) 3) การออกแบบ (Design) 4) การพัฒนา (Development) 5) การทดสอบ (System testing) 6) การติดตั้งระบบ (System implement) และ 7) การบำรุงรักษา (Maintenance)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยค้นคว้ามีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี และได้ดำเนินการตามหลักการออกแบบและพัฒนาระบบ ดังขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาระบบ

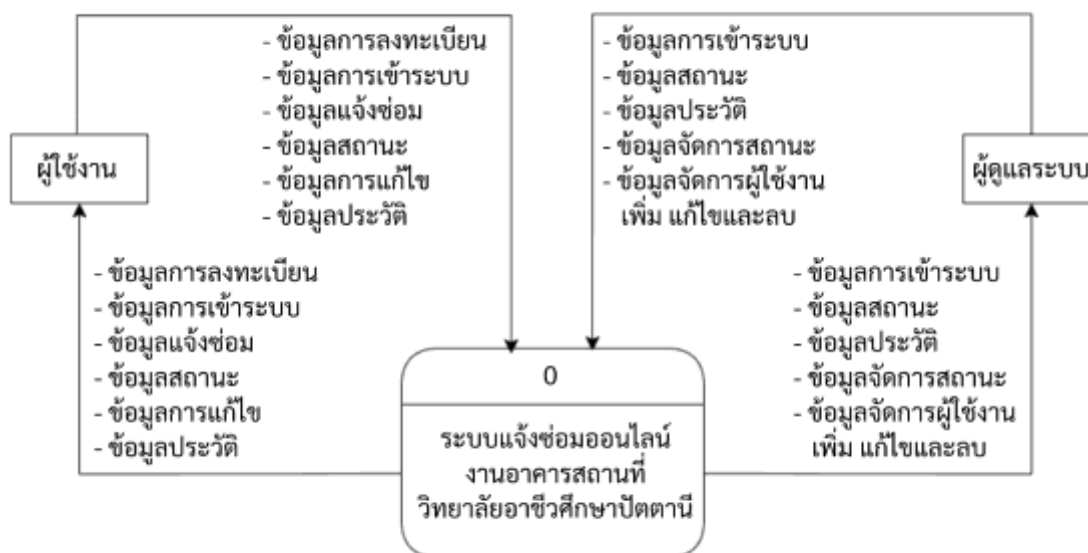
การพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ได้ดำเนินการตามหลักการออกแบบและพัฒนาระบบ โดยใช้วงจรพัฒนา SDLC ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหา

การกำหนดปัญหาเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และออกแบบระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี เนื่องจากงานเดิมเจ้าหน้าที่หรือนักศึกษา จะต้องกรอกข้อมูลลงแบบฟอร์มที่เป็นกระดาษ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะบันทึกลงสมุดทะเบียนแจ้งซ่อมบำรุง และแจ้งข้อมูลกับฝ่ายช่างซ่อมบำรุง ซึ่งมักพบปัญหา เช่น ผู้ใช้บริการไม่เขียนคำร้องตามแบบฟอร์ม แต่แจ้งกับช่างซ่อมบำรุงโดยตรง ไม่มีการลงทะเบียนเป็นหลักฐาน ทำให้ใบแจ้งซ่อมเกิดการสูญหาย ทำให้การซ่อมบำรุง มีความล่าช้าในการสื่อสารข้อมูล และไม่สามารถตรวจสอบสถานการณ์ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การวิเคราะห์

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานระบบ และสร้างแผนภาพบริบท (Context diagram) ดังภาพที่ 2

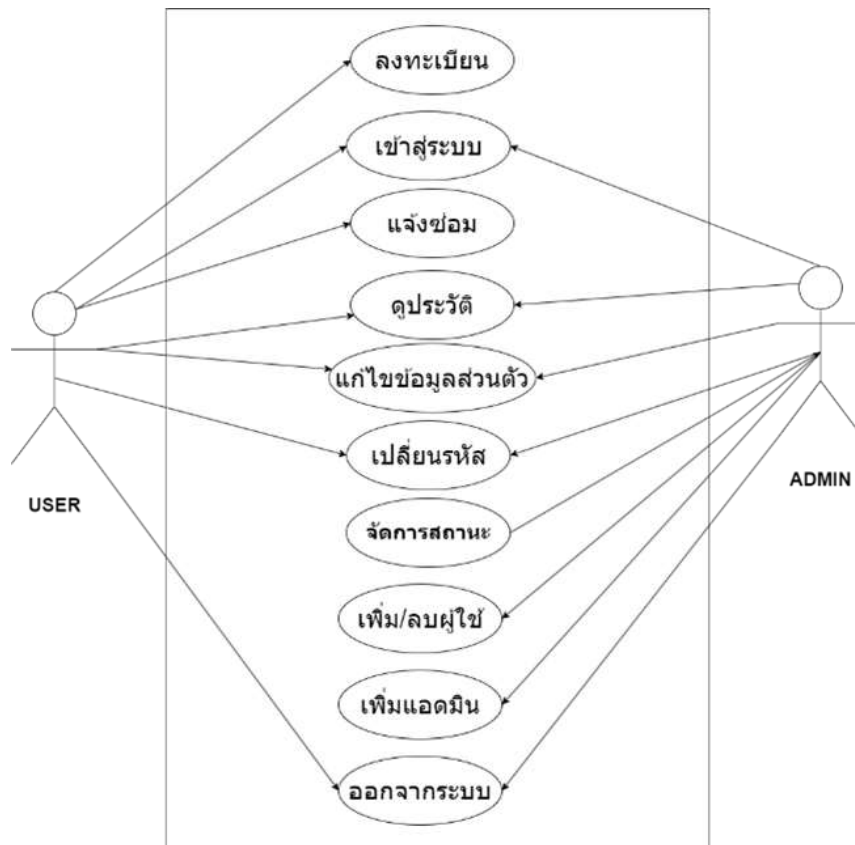

ภาพที่ 2 Context Diagram ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

1.3 การออกแบบ

ขั้นตอนการออกแบบระบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบตามที่ได้วิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานระบบ ซึ่งแบ่งผู้ใช้งานระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผู้ใช้งานทั่วไป และ 2) เจ้าหน้าที่หรือผู้ดูแลระบบ ได้ออกแบบ Use case diagram ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 Use case diagram ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่
วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

1.4 การพัฒนา

ผู้วิจัยได้พัฒนาตามเอกสารที่ได้ออกแบบ โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์และออกแบบมาเป็นแนวทาง ใช้ภาษา PHP สร้าง Dynamic web pages และจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบฐานข้อมูล SQL และใช้ Bootstrap ชุดคำสั่งที่ประกอบด้วยภาษา CSS, HTML ประกอบด้วย หน้าแรกเข้าสู่ระบบ หน้าลงทะเบียน หน้าหลักและฟอร์มแจ้งซ่อม หน้าสถานะการซ่อม และหน้าการจัดการข้อมูล

1.5 การทดสอบระบบ

ขั้นตอนการทดสอบระบบ เป็นขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพใช้งานของระบบก่อนนำไปใช้จริง เพื่อหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยประเมินแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินประสิทธิภาพของระบบ และการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้งานระบบ

1.6 การติดตั้ง

หลังจากที่มีการทดสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดของตัวระบบ ด้วยวิธีการประเมินประสิทธิภาพของระบบและการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้งานแล้วจึงทำการติดตั้งระบบ เพื่อนำไปสู่กระบวนการใช้งานจริง

1.7 การบำรุงรักษา

เมื่อใช้งานระบบอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการขยายตัวของผู้ใช้งาน หรือในอนาคตความต้องการของผู้ใช้งานที่เปลี่ยนไปต่อการใช้งานระบบ ดังนั้นขั้นตอนนี้จะช่วยให้ระบบสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพตามความต้องการของผู้ใช้งาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) นักเรียน นักศึกษา เจ้าหน้าที่และบุคลากรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี จำนวน 1,416 คน (วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี, 2567) และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ

กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินประสิทธิภาพระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นอย่างดี

2.2 ผู้ใช้งานระบบในการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ประกอบด้วย นักเรียน นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 จำนวน 37 คน และเจ้าหน้าที่และบุคลากร งานอาคารสถานที่ จำนวน 13 คน รวมจำนวน 50 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (วินัย แสนยามูล และกฤติกา สังขวดี, 2566) เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลทดลองการใช้งานระบบ ซึ่งการเลือกผู้ใช้งานระบบให้ตรงกลุ่มเป้าหมายการใช้งานจริง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ผู้วิจัยใช้วงจรการพัฒนาระบบแบบ SDLC โดยใช้โมเดล Waterfall (อนูวัฒน์ พัฒนเชียร และอรุณฯ สุวรรณโณ, 2566; Christanto & Singgalen, 2023) เนื่องจากมีกรอบการทำงานที่มีโครงสร้างชัดเจนมีการลำดับกิจกรรมในแต่ละระยะที่แน่นอน ซึ่งจะส่งผลให้ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด ประกอบด้วย การทำงาน 7 ขั้นตอนตามแนวทางของอนูวัฒน์ พัฒนเชียร และอรุณฯ สุวรรณโณ (2566) คือ 1) กำหนดปัญหา (Problem definition) 2) วิเคราะห์ระบบ (Analysis) 3) ออกแบบระบบ (Design) 4) พัฒนาระบบ (Development) 5) ทดสอบระบบ (Testing) 6) ติดตั้งระบบ (Deployment) และ 7) บำรุงรักษาระบบ (Maintenance)

3.2 การเก็บข้อมูลปัญหาจากกระบวนการแจ้งซ่อม กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่รูปแบบเดิม ผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

3.2.1) รวบรวมจากเอกสารแจ้งซ่อมรูปแบบต่าง ๆ

3.2.3) การสนทนากลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งซ่อมสำหรับงานอาคารสถานที่

3.2.3) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยใช้ภาษา PHP ในการพัฒนาระบบ ร่วมกับภาษา HTML, CSS และ JavaScript ในส่วนของการจัดการฐานข้อมูลใช้โปรแกรม และใช้ภาษา SQL ในการติดต่อกับฐานข้อมูล (อนูวัฒน์ พัฒนเชียร และอรุณฯ สุวรรณโณ, 2566)

3.2.4) แบบสอบถามการประเมินประสิทธิภาพระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การพัฒนาระบบในการประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของระบบ (IOC)

3.2.5) แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งาน โดยให้ผู้ใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ ประเมินผลหลังจากการใช้งานระบบ

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามการประเมินประสิทธิภาพ และแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจการใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและได้ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (Index of item-objective congruence: IOC) ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient : α) ของครอนบาค (Ismail & Zubairi, 2022) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 คน

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 เก็บรวบรวมแบบประเมินคุณภาพ โดยขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ ตามข้อคำถาม

5.2 การเก็บรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจ โดยขอความร่วมมือจากผู้ใช้ในการเข้าใช้ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

5.3 อบรมวิธีการใช้งานเบื้องต้นพร้อมทั้งให้คำแนะนำและแจ้งวัตถุประสงค์ในการประเมินตามเครื่องมือ

5.4 นำแบบประเมินตามเครื่องมือมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยที่กำหนด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพและประเมินความความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบจะใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบ Likert (วินัย แสสนยามูล และกฤติกา สังขวดี, 2566) นำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลซึ่งมีการแปลผลตามระดับค่าเฉลี่ยจากอันตรภาคชั้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

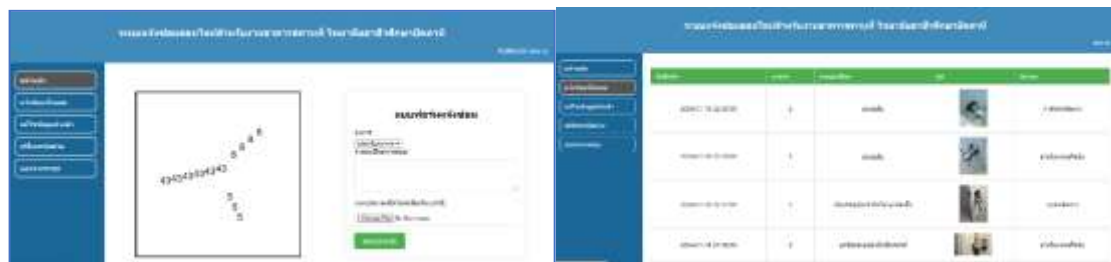
ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

1.1 ผู้ใช้งานระบบ (User)

เข้าสู่ระบบ

หน้าหลักและฟอร์มแจ้งซ่อม

สถานะการซ่อม

ลงทะเบียน

ชื่อ

นามสกุล

ชื่อผู้ใช้งาน

เบอร์โทรศัพท์

อีเมล

รหัสผ่าน

ยืนยันรหัสผ่าน

ลงทะเบียน

ยกเลิก

แก้ไขข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ

นามสกุล

ชื่อผู้ใช้งาน

เบอร์โทรศัพท์

อีเมล

บันทึก

เปลี่ยนรหัสผ่าน

รหัสผ่านใหม่

บันทึกการเปลี่ยนรหัสผ่านใหม่

ภาพที่ 4 ส่วนของผู้ใช้งานระบบ (User)

1.2 ผู้ดูแลระบบ (Admin)

เข้าสู่ระบบ

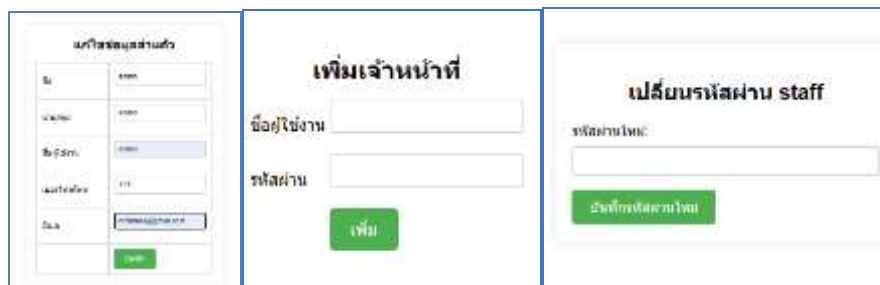

เข้าสู่ระบบ

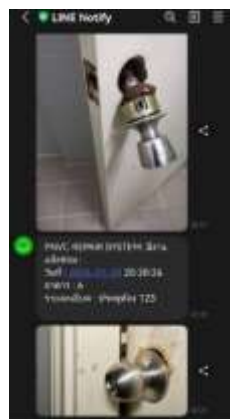

หน้าหลักและแจ้งซ่อมทั้งหมด

สถานะการซ่อม

การจัดการข้อมูล เพิ่ม แก้ไขและลบ

แจ้งเตือนทางไลน์อาคารสถานที่

ภาพที่ 5 ส่วนของผู้ดูแลระบบ (Admin)

2. ผลประเมินประสิทธิภาพของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลประเมินประสิทธิภาพของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D
1	ด้านความง่ายต่อการใช้งาน (Usability)	4.45	0.81
2	ด้านความสามารถในการทำงานของโปรแกรม (Function)	4.64	0.67
3	ด้านประสิทธิภาพ (Performance)	4.50	0.71
4	ด้านความปลอดภัย (Security)	4.70	0.73
เฉลี่ย		4.57	0.73

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพที่มีต่อของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ระดับคุณภาพโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.73

3. ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการประเมิน
ด้านความสามารถของระบบ		4.63	0.48	มากที่สุด
1	ความสามารถเข้าระบบ	4.78	0.42	ดีมาก
2	สามารถแจ้งซ่อม	4.62	0.49	ดีมาก
3	สามารถแสดงสถานะการซ่อม	4.58	0.50	ดีมาก
4	มีการควบคุมให้ใช้งานตามสิทธิ์ผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง	4.52	0.50	ดีมาก
ด้านความง่ายต่อการใช้งานระบบ		4.48	0.48	มาก
5	โดยภาพรวม ขั้นตอนการใช้งานระบบ	4.28	0.45	ดี
	ไม่ยุ่งยากซับซ้อน			
6	ระบบช่วยอำนวยความสะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูล	4.58	0.50	ดีมาก
7	ระบบอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล	4.40	0.49	ดี

ตารางที่ 2 แสดงผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการประเมิน
ด้านความง่ายต่อการใช้งานระบบ		4.48	0.48	มาก
8	ระบบช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงาน	4.36	0.48	ดี
9	ความเหมาะสมของส่วนปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้	4.68	0.47	ดีมาก
10	ความเหมาะสมในการใช้ข้อความเพื่อสื่อความหมาย	4.56	0.50	ดีมาก
ด้านความถูกต้องและน่าเชื่อถือของระบบ		4.53	0.49	มากที่สุด
11	ความถูกต้องในการจัดเก็บข้อมูลนำเข้า	4.52	0.50	ดีมาก
12	ความถูกต้องในการค้นหาข้อมูล	4.74	0.44	ดีมาก
13	ความถูกต้องในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล	4.44	0.50	ดี
14	ความถูกต้องในการลบข้อมูล	4.62	0.49	ดีมาก
15	ความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผล	4.52	0.50	ดีมาก
16	ความถูกต้องของการผลลัพธ์ในรูปแบบรายงาน	4.42	0.50	ดี
17	ความรวดเร็วในการประมวลผลของระบบ	4.56	0.50	ดีมาก
18	ความน่าเชื่อถือได้ของระบบ	4.50	0.51	ดีมาก
19	การป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น	4.44	0.50	ดี
เฉลี่ย		4.55	0.48	มากที่สุด

ภาพที่ 6 แสดงผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี

จากตารางที่ 2 และภาพที่ 6 สรุปได้ว่า แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี โดยประเมินภาพรวมทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ $\bar{X}=4.55$ และ $S.D.=0.48$ เมื่อพิจารณาเป็นรายการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความสามารถของระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ $\bar{X}=4.63$ และ $S.D.=0.48$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ระบบเป็นรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน มีผู้ใช้งานระบบ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้งานระบบ (User) สามารถลงทะเบียน เข้าสู่ระบบ แจ้งซ่อม ดูประวัติการซ่อม แก้ไขข้อมูลส่วนตัว เปลี่ยนรหัสผ่าน และออกจากระบบ และ 2) ผู้ดูแลระบบ (Admin) สามารถเข้าสู่ระบบ ดูประวัติการซ่อม แก้ไขข้อมูลส่วนตัว เปลี่ยนรหัสผ่าน จัดการสถานการณ์ซ่อม จัดการผู้ใช้งาน และออกจากระบบ โดยผู้ใช้จะเข้าถึงข้อมูลตามบทบาทที่กำหนด ซึ่งมีการตอบสนองต่อคำสั่งที่ป้อน เช่น การแจ้งซ่อมมีความถูกต้องรวดเร็ว สะดวก และตรงตามวัตถุประสงค์ของการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของประทีป เทพยศ และอภิรมย์ อังสุรัตน์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินระบบแจ้งซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ออนไลน์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี พบว่า สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานซ่อมบำรุงของอาคารสถานที่ออนไลน์ เจ้าหน้าที่สามารถประเมินงาน นำเครื่องมือและอุปกรณ์ซ่อมแซมได้อย่างรวดเร็ว และมีผลลัพธ์ความถูกต้องด้านจัดเก็บข้อมูลการประมวลผล และเป็นไปตามความต้องการของระบบงานที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ภัทรวิวัฒน์ และคณะ (2563) ที่ได้นำหลักการของวงจรการพัฒนาแบบ (SDLC) มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบ Online matching ตลาดแรงงานผู้สูงอายุที่ยังคุณประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ระบบสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้งาน เนื่องจากระบบมีความปลอดภัยและใช้งานได้ง่าย การประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ปัจจัยที่ได้มากที่สุด มาจากการใช้งานระบบสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ พรหมศิริ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่าสามารถนำแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ มาใช้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี พบว่า ซ่อมแซมได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตยากร ไทยพันธ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับการแจ้งซ่อมภายในหอพักนักศึกษา พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานสามารถแจ้งซ่อมภายในหอพักนักศึกษาผ่านโมบายแอปพลิเคชัน ลดขั้นตอนในการประสานงาน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Oluwatofunmi et al. (2023) ได้ศึกษาวิจัยระบบการแจ้งเตือนสถานการณ์ฉุกเฉินแบบเปิดใช้งานสองทาง การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยคุณสมบัติ พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้น ทำให้กระบวนการแจ้งเตือนฉุกเฉินง่ายขึ้นด้วยการแจ้งเตือนที่รวดเร็วและช่วยให้ระบบสามารถเข้าถึงผู้ใช้งานที่หลากหลายได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์วิชัย ชัยยันต์ และไหมคำตันติประทุม (2567) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบแจ้งเตือนการใช้บริการการซ่อมบำรุงโสตทัศนูปกรณ์ออนไลน์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานสามารถแจ้งซ่อมได้สะดวก รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบสถานะการซ่อมได้ตลอดเวลา ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64

สรุปผลการวิจัย

ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี พบว่า ผู้ใช้งานสามารถแจ้งซ่อมได้สะดวก รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบสถานะการซ่อมได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดการและติดตามงานซ่อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูล และส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานซ่อมบำรุงได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และลดระยะเวลาการดำเนินงาน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และสนับสนุนการเรียนการสอนของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น โดยระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจที่มีต่อระบบอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ กรณีศึกษา งานอาคารสถานที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ทำให้การแจ้งซ่อมของนักเรียนและบุคลากรเป็นระบบระเบียบ ลดการใช้เอกสาร และสามารถติดตามสถานะการซ่อมได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานซ่อมบำรุงภายในวิทยาลัย และช่วยให้ผู้ใช้งานได้รับการบริการที่รวดเร็วมากขึ้น

2. ควรออกแบบฟอร์มการแจ้งซ่อมที่ยืดหยุ่น ที่สามารถปรับเปลี่ยนฟิลด์ข้อมูลได้ เช่น ประเภทงานซ่อม ความเร่งด่วน และคำอธิบายปัญหา เพื่อรองรับความหลากหลายของการซ่อมบำรุงในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนาระบบเพิ่มเติมให้ครอบคลุมความต้องการเฉพาะของแต่ละฝ่าย เช่น การเพิ่มฟีเจอร์การวิเคราะห์สถิติการซ่อมบำรุงในแต่ละเดือนหรือปี เพื่อวางแผนการซ่อมบำรุงเชิงป้องกัน เพื่อวางแผนการซ่อมบำรุง และสามารถตอบสนองการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแนวคิดของวงจรการพัฒนาระบบมาใช้ในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบและสามารถตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละขั้นตอนได้อย่างชัดเจน

2. ควรนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลจากเซ็นเซอร์หรือฐานข้อมูลที่เกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ นำมาวิเคราะห์คาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเสนอแนะแนวทางแก้ไขเบื้องต้น

รายการอ้างอิง

- กาญจนา ภัทราวิวัฒน์, สุตitech ศิริพิพัฒน์กุล และณรงค์ฤทธิ์ อัสวเรืองพิภพ. (2563). การพัฒนาระบบ Online Matching ตลาดแรงงานผู้สูงอายุที่ยังคุณประโยชน์. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 14(2), 400-417. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journaldtc/article/view/243446/165054>
- ประทีป เทพยศ และอภิมัย อังสุรัตน์ (2564). การพัฒนาและประเมินระบบแจ้งซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ ออนไลน์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. *Journal of Professional Routine to Research*, 8(2), 1-12.
- ประสิทธิ์วิชัย ชัยยันต์ และไหมคำ ดันติประทุม (2567). การพัฒนาระบบแจ้งเตือนการใช้บริการการซ่อมบำรุง โสตทัศนูปกรณ์ออนไลน์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 19(68), 82-93.
- รัตยากร ไทยพันธ์, วลัยภรณ์ ศรีเกลี้ยง, ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน, วีระยุทธ สุดสมบูรณ์, ฉัตรชัย แก้วดี, และธิดารัตน์ ทองเทียบ. (2564). การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับการแจ้งซ่อมภายในหอพัก นักศึกษา. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 16(1), 71-85. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdistjournal/article/view/245291/168319>
- วินัย แสนยามูล และกฤติกา สังขวดี. (2566). การพัฒนาเว็บเซอร์วิสระบบแจ้งซ่อมปรับปรุงหอพักวินัย. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 5(3), 82-99. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmspsru/article/view/265909/181149>
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี. (2567). *ข้อมูลนักเรียนนักศึกษาเจ้าหน้าที่และบุคลากร*. ผู้แต่ง.

- อนุวัฒน์ พัฒนเชียร และอรุณา สุวรรณโณ. (2566). การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการโครงการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *Journal of Information and Learning [JIL]*, 34(3), 104-117. <https://doi.org/10.14456/jil.2023.37>
- อภิสิทธิ์ พรหมศิริ, อานนท์ เมธีวรฉัตร และวินัย ทองมัน. (2565). แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล ประโยชน์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 93-106. <https://doi.org/10.14456/jra.2022.61>
- Christanto, H. J., & Singgalen, Y. A. (2023). Analysis and design of student guidance information system through software development life cycle (SDLC) and waterfall model. *Journal of Information Systems and Informatics*, 5(1), 259-270. <https://doi.org/10.51519/journalisi.v5i1.443>
- Ismail, F. K. M., & Zubairi, A. M. B. (2022). Item objective congruence analysis for multidimensional items content validation of a reading test in Sri Lankan University. *Canadian Center of Science and Education*, 15(1), 106-117. <https://doi.org/10.5539/elt.v15n1p106>
- Oluwatofunmi, O. A, Blossom, C. C, Toniloba, P. O, & Michael, O. (2023). Dual-Activation Emergency Situation Notification System: A Feature Driven Development Approach. *International Journal of Safety and Security Engineering*, 13(4), 647-656. <https://www.iieta.org/journals/ijssse/paper/10.18280/ijssse.130406>

ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
ของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
ในจังหวัดสงขลา

The Impact of Smoking on University Students and Perceptions of Personal
Rights Violations Related to Smoking in Public Spaces: A Case Study of a
University in Songkhla Province

วาริพร หอยมณี^{1*} จุตามาศ พรหมมนตรี¹ บุตรี บุญโรจน์พงศ์¹ วีณา หาญณรงค์¹ สุพรรณิ หมายดุษะ²
Wareeporn Hoymanee^{1*}, Jutamas Prommintree¹ Boottree Boonrotepong¹, Weena Hannarong¹,
Suphannee Mardyusoh²

(Received: November 1, 2024; Revised: December 8, 2024; Accepted: January 6, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจอัตราการสูบบุหรี่ของนักศึกษาและโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่ 2) สำรวจผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา และ 3) สำรวจการมีความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง และได้เพิ่มเติมจัดให้มีกิจกรรมเสริมในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่กลุ่มตัวอย่างในด้านข้อกฎหมายการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ตัวอย่างของการกระทำผิดที่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในพื้นที่สาธารณะ ผลการวิจัยผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่มีผลกระทบด้านสุขภาพร่างกายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมาการสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และมีผลกระทบต่อด้านจิตใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ด้านความรู้เกี่ยวกับละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในกรณีการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ พบว่ากลุ่มตัวอย่างขาดความรู้ความเข้าใจในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ เช่น ไม่ทราบว่ากฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่ทางศาสนา ศาสนสถาน เช่น โบสถ์ วัด มัสยิด เป็นต้น และยังคงพบว่า

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹Faculty of Business Administration, Hat Yai University

²คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

²Faculty of Education and Liberal Arts, Hat Yai University

*Corresponding author. E-mail: wareeporn@hu.ac.th

นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับละเมิดสิทธิส่วนบุคคลกรณีการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมที่ให้ความรู้เพื่อแสดงถึงผลกระทบจากการสูบบุหรี่ และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะแบบออนไลน์จากนั้นสำรวจความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาอีกครั้งพบว่านักศึกษามีความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 80

คำสำคัญ: ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ พื้นที่สาธารณะ จังหวัดสงขลา การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the prevalence and accessibility of smoking among undergraduates, 2) explore the impacts of smoking on undergraduate students, and 3) assess students' knowledge of personal rights violations related to smoking in public spaces. Research instruments included questionnaire and in-depth Interviews with a sample of 400 undergraduate students. Educational activities were also conducted to enhance participants' understanding of smoking regulations in public areas, highlighting examples of violations of personal rights and the broader impacts of smoking. The findings revealed that smoking had a substantial overall impact on the sample group, with a mean score of 3.70. When analyzed by specific aspects, the greatest impact was on physical health ($M = 3.82$), followed by economic effects ($M = 3.74$) and psychological impact ($M = 3.65$). Furthermore, participants demonstrated a lack of awareness regarding personal rights violations, such as laws prohibiting smoking in religious establishments, including temples, churches, and mosques. Educational activities were conducted in an online format to demonstrate the impacts of smoking and raise awareness about respecting personal rights in public spaces. Post-activity surveys showed that participants' knowledge and understanding of smoking regulations and personal rights increased by 80% compared to pre-activity levels.

Keywords: Smoking Impacts, Public Spaces, Songkhla Province, Personal Rights Violation

บทนำ

บุหรี่ จัดเป็นสิ่งเสพติดที่สามารถซื้อขายและเสพกันได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผู้คนในสังคมจำนวนมากยังคงนิยมสูบบุหรี่แม้จะทราบดีว่าบุหรี่ยังมีโทษและส่งผลเสียต่อสุขภาพ และยังคงเป็นสาเหตุของการเกิดโรคร้ายแรงไม่ต่ำกว่า 25 โรค ทั้งนี้การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบและคนใกล้ชิด จากสถิติของสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค รายงานว่า ผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ เฉลี่ยวันละ 142 คน ชั่วโมงละ

6 คน องค์การอนามัยโลกได้จัดให้บุหรี่เป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่มีสารประกอบต่าง ๆ อยู่ประมาณ 4,000 ชนิด มีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่เฉลี่ยปีละประมาณ 5 ล้านคน และคาดว่าจะสูงเพิ่มขึ้น 10 ล้านคนต่อปีภายในปี ค.ศ. 2030 (World Health Organization [WHO], 2013) ทั้งนี้ผู้สูบบุหรี่จะมีอายุสั้นลงเฉลี่ย 12 ปี มีโอกาสในการเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งมากกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ถึง 20 เท่า และมีโอกาสเจ็บป่วยรุนแรงก่อนเสียชีวิต 2 ปี จำนวนผู้ที่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ของประชากรทั่วโลกในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2444-2543 พบว่า มีผู้คนเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่จำนวน 100 ล้านคน (Eriksen, 2015) นอกจากนี้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ในประเทศไทยพบว่า บุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้ประชาชนเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2560 มีผู้สูบบุหรี่ จำนวน 10.7 ล้านคน เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากสารพิษที่อยู่ในบุหรี่ 72,656 ราย และพบว่าประมาณการเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควรถึง 18 ปี อย่างไรก็ตามสถานการณ์การสูบบุหรี่ของเยาวชนในประเทศไทยก็อยู่ในภาวะที่น่าวิตกกังวลเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีผู้สูบบุหรี่ในช่วงอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป สูบบุหรี่เฉลี่ยจำนวน 500-999 มวนต่อคนต่อปี (Eriksen, 2015) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูบบุหรี่ที่มีอายุน้อย มีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและเริ่มสูบบุหรี่ในอายุน้อยลงเรื่อย ๆ การสูบบุหรี่ได้ลุกลามไปถึงกลุ่มวัยประถมศึกษา สาเหตุเกิดจากเด็กมีการเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมเลียนแบบซึ่งได้มาจากการดูแบบอย่างและเชื่อตามในสิ่งที่ผู้ใหญ่กระทำ จึงเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชนสูงขึ้น

แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีนโยบายของภาครัฐที่มีการควบคุมการบริโภคยาสูบที่ชัดเจน เช่น การห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้กับเยาวชนที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี หรือมีกฎหมายที่ห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะแต่จากข้อมูลการสูบบุหรี่ของเยาวชนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าในปี 2561 เยาวชนที่มีอายุ 15 ปี จำนวน 10.7 ล้าน มีพฤติกรรมเข้าสู่วงจรของการสูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังพบว่า เยาวชนเริ่มมีการสูบบุหรี่ครั้งแรกมีอายุเฉลี่ย 18.1 ปี อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากฐานข้อมูลตัวเลขด้านอายุของเยาวชนในแต่ละปีที่เริ่มสูบบุหรี่พบว่าเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 18-19 ปี โดยสถานการณ์การสูบบุหรี่ของเยาวชนในประเทศไทยจะมีนักสูบซึ่งมีอายุน้อยลง โดยเริ่มมีการเสพติดบุหรี่ในขณะที่มีอายุเพียง 10 ขวบ อย่างไรก็ตามจากการทบทวนงานในอดีตที่ผ่านมาพบว่ามีข้อมูลอธิบายว่า การสูบบุหรี่ ส่งผลกระทบต่อตัวผู้สูบ จะเห็นได้จาก วัณโรค พลาสมา และปอดอักเสบ (2562) ได้อธิบายไว้ว่า ผลของการสูบบุหรี่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพตลอดชีวิตโดยการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการติดบุหรี่แบบถาวรไปจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่และมีผลกระทบด้านสุขภาพอย่างมากมาย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยผลกระทบในระยะสั้นที่พบได้บ่อย เช่น สุขอนามัยในช่องปากที่ไม่ดี เช่น มีกลิ่นปาก ฟันมีคราบเหลือง ไอ มีเสมหะ เป็นหวัดบ่อย ใจสั่น โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ และหากวัยรุ่นยังคงสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว ได้แก่ มะเร็งกล่องเสียง เป็นต้น

สำหรับกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งกำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวุฒิภาวะทางร่างกายจิตใจ และอารมณ์ นับได้ว่าเป็นช่วงวิกฤติช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นรอยต่อของช่วงวัยระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ หากในช่วงของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและเหมาะสม จะทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นได้ แต่หากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้โอกาสที่จะเดินทางผิดก็ย่อมเกิดขึ้น เช่น โอกาสที่จะเข้าสู่วงจรของการเสพติด การเข้าสู่วงจรการสูบบุหรี่ แม้ว่าการสูบบุหรี่อาจไม่ใช่เป็นการเสพติดที่ผิดกฎหมาย เว้นแต่ว่าจะสูบบุหรี่ในพื้นที่ซึ่งกฎหมายห้ามสูบ อย่างไรก็ตามการสูบบุหรี่ก็ยิ่งถือว่าส่งผลเสียต่อตัวของผู้นสูบเองโดยเฉพาะการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นส่งผลให้ระบบทางเดินหายใจทำงานผิดปกติ ทั้งนี้ผลกระทบอันเกิดจากการสูบบุหรี่ ประกอบไปด้วยหลายด้านเช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและสังคม ซึ่งผลกระทบในด้านร่างกายจะส่งผลต่อปากและฟัน ทำให้มีกลิ่นปาก การรับรู้รสทำงานน้อยลง ริมฝีปากดำ และทำให้เกิดโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ เป็นหวัดได้ง่าย หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น อีกทั้งจากงานวิจัยของวาริพร ชูศรี และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงยาสูบ การรับรู้ และการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน และผู้จำหน่ายบุหรี่รอบเขตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักเรียนในระดับอาชีวศึกษา และนักเรียนในระดับมัธยมปลาย เริ่มต้นสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 16-18 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะบุหรี่สามารถซื้อหาได้ไม่ยาก การเข้าถึงง่ายเนื่องจากร้านจำหน่ายอยู่ใกล้ที่พักใช้เวลาเดินทางไปซื้อประมาณ 10 นาที ซึ่งร้านที่ซื้อบุหรี่เป็นประจำมักเป็นร้านขายของชำและร้านสะดวกซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าร้านขายบุหรี่มีความชุกค่อนข้างหนาแน่น เฉลี่ยได้ว่าในระยะทาง 83 เมตรมีร้านจำหน่าย 1 ร้าน ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่าการสูบบุหรี่ในครั้งแรกของกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาเป็นการสูบรวมกับเพื่อน

แม้ว่าที่ผ่านมารัฐบาลจะมีกฎหมายและมีนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติโดยมุ่งสู่การเป็นสังคมไทยปลอดบุหรี่ และมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราการบริโภคยาสูบและทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ ซึ่งมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยมีหลายรูปแบบ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่ามีเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษา กลุ่มนักเรียน จำนวนมากที่อยู่ในวงจรของการสูบบุหรี่ และกลุ่มนักศึกษายังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลเสียหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวไม่เพียงพอ อีกทั้งขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นอันเกิดจากการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาในประเด็นผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา และทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเคารพสิทธิส่วนบุคคลต่อการสูบบุหรี่ในพื้นที่

สาธารณะของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง จากนั้นจึงจำเป็นต้องจัดให้มีเวทีการให้ความรู้แก่นักศึกษาในประเด็นดังกล่าวที่ถูกต้องต่อไป ทั้งนี้ผลจากการวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลองค์ความรู้ และสามารถใช้อ้างอิงในการวางแผนบริหารจัดการหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยุติให้นักศึกษาในวงกว้างต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สํารวจอัตราการสูบบุหรี่ของนักศึกษาและโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาการรับรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ในพื้นที่

สาธารณะของนักศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ความหมายของบุหรี่ยุติ

บุหรี่ยุติมีต้นกำเนิดมาจากภาษาเปอร์เซีย โดยต้นยาสูบเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปอเมริกาใต้ เม็กซิโก และเวสต์อินดีส ออกดอกเป็นช่อ ดอกมีเกสรทั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในดอกเดียวกันจึงสามารถผสมพันธุ์ได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งแมลง ต้นยาสูบเจริญเติบโตเร็วและดีในแทบทุกสภาพดินฟ้าอากาศ ในปัจจุบันอเมริกา ตุรกี อินเดีย บราซิล และรัสเซีย เป็นประเทศที่มีการปลูกยาสูบมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก โรงพยาบาลประชาชนุเคราะห์ (2562) ได้นิยามว่า บุหรี่ยุติ หมายถึง ยาสูบที่นำมาบริโภคทุกประเภททั้งในรูป สูตดม อม เคี้ยว และรวมถึงบุหรี่ยุติที่ผลิตจากโรงงาน (บุหรี่ยุติขาว) ยาสูบที่มวนเอง หรือทำฝอยทุกชนิด เช่น ใบจาก ชิการ์ ไปป์ บุหรี่ยุติสูตผ่านน้ำ (บารากุ ฮักกา) บุหรี่ยุติผสมสมุนไพร บุหรี่ยุติอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าบุหรี่ยุติไฟฟ้า นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2560 ได้อธิบายไว้ว่า บุหรี่ยุติ หมายความว่า บุหรี่ยุติซิการ์ บุหรี่ยุติซิการ์ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ บางครั้งบุคคลทั่วไปของสังคมก็อาจจะเรียกขานบุหรี่ยุติว่าเป็น “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ซึ่ง หมายความว่า เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีนาทาบากกาคู ตลอดรวมไปจนถึงผลิตภัณฑ์อื่นที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ บริโภคด้วยเคี้ยว เป่า กิน หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก หรือด้วยวิธีการสูบ ดูด ดม (พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่, 2560) จากการทบทวนความหมายของบุหรี่ยุติ ในข้างต้นจึงสรุปได้ว่า บุหรี่ยุติ หมายถึง ยาสูบที่มีการมวน สามารถบริโภคได้โดยวิธีการสูบ สูตดม อม เคี้ยว รวมไปถึงยาสูบมวนเอง (ใบจาก ยาเส้น) นอกจากนี้รวมไปถึง ชิการ์ ไปป์ และบุหรี่ยุติอิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าบุหรี่ยุติไฟฟ้า

ผลกระทบของการสูบบุหรี่ในเยาวชน

จากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาพบว่า ผู้ที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 20 ปี และพบว่า ยาเสพติดทุกประเภทไม่ว่า กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ฯลฯ ล้วนมีจุดเริ่มต้นที่บุหรี่ทั้งสิ้น (วรค์ ลาภานันต์, 2564) สำหรับสถานการณ์การสูบบุหรี่ในวัยรุ่นที่ค้นพบว่ามียัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเริ่มสูบบุหรี่ในอายุน้อยลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เกิดจากวัยรุ่นมีความเชื่อที่ผิด ๆ ขาดความตระหนักในพิษภัยของบุหรี่ทั้งนี้ ผนวกด้วย ความสำเร็จ และปรารถนาอย่างแรงกล้า (2562) อธิบายไว้ว่า ผลของการสูบบุหรี่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพตลอดชีวิตโดยการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการติดบุหรี่แบบถาวรไปจนกระทั่งจนถึงวัยผู้ใหญ่และมีผลกระทบด้านสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยผลกระทบในระยะสั้นที่พบได้บ่อย เช่น สุขอนามัยในช่องปากที่ไม่ดี เช่น มีกลิ่นปาก ฟันมีคราบเหลือง ไอ มีเสมหะ เป็นหวัดบ่อย ใจสั่น โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ และหากวัยรุ่นยังคงสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว ได้แก่ มะเร็งกล่องเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นทำให้เกิดความผิดปกติทางระบบทางเดินหายใจ

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่

ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีความอยากรู้อยากเห็นและอยากทดลองสูบบุหรี่นั้น จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีหลายปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เยาวชนสูบบุหรี่ เช่น เกิดจากความอยากรู้อยากลองด้วยภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ เนื่องจากเยาวชนเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงอยากรู้อยากทดลอง ต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ และต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น (John & John, 2010) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 - 15 ปี มักเป็นวัยที่มีการพัฒนาการด้านอารมณ์ค่อนข้างสูง มีอารมณ์แปรปรวน ซึ่งได้มีการกล่าวกันว่าวัยนี้เป็น “วัยพายุบูแคม” กล่าวคือ เป็นวัยที่ตัดสินใจทุกสิ่งอย่างด้วยอารมณ์ ดังนั้นเยาวชนในวัยนี้จึงต้องได้รับความสนใจใส่ใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นวัยที่สามารถชักจูงได้ง่าย

การควบคุมการบริโภคยาสูบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ

ตามประกาศสาธารณสุขในเรื่องกำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงานและยานพาหนะให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 โดยประกาศได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยได้ระบุให้สถานที่บางแห่งเป็นสถานที่สาธารณะที่มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของสถานที่นั้น ทั้งในส่วนของอาคารโรงเรือน บริเวณภายนอกและบริเวณภายในที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะมียุ้งล้อมหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งระยะ 5 เมตรจากทางเข้า ออก ของสถานที่ที่เป็นเขต

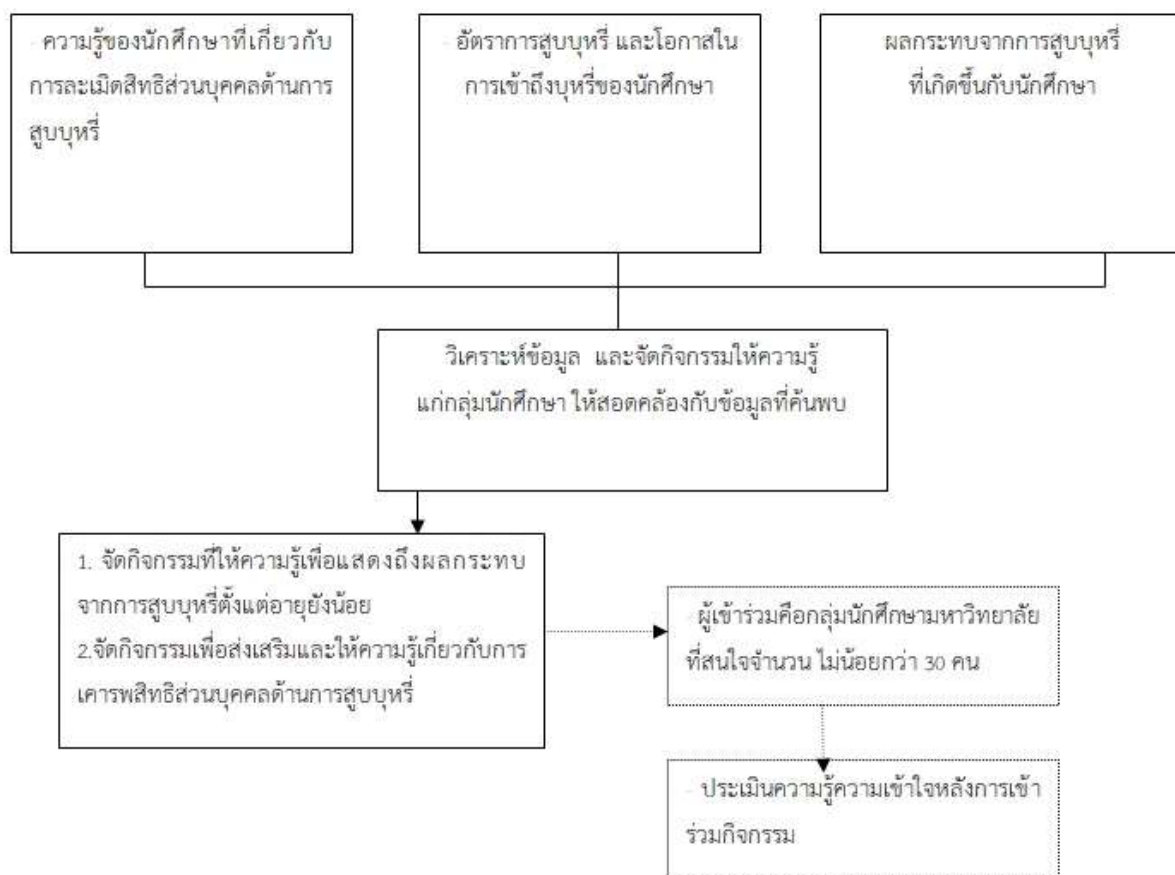
ปลอดบุหรี่ ทั้งนี้ในสถานที่บริการสาธารณสุขและส่งเสริมสุขภาพ เช่น คลินิก สหคลินิก โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานศึกษา สถานที่สาธารณะอื่น ๆ เช่น สนามเด็กเล่น ให้สถานที่ดังกล่าวในเบื้องต้นเป็นสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ทั้งภายในและภายนอกอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง นอกจากนี้ ในส่วนของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เช่น สถานประกอบการนวด อบความร้อน กิจกรรมสปา สถานฝึกอบรมวิชาชีพ หอศิลป์ ห้องสมุดสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกายทั้งในร่มและกลางแจ้ง สถานบริการร้านค้า สถานบันเทิง สถานบริการน้ำมัน ธนาคาร ที่จำหน่ายอาหาร อาคารจอดรถ อุโมงค์รถ สถานเสริมความงาม ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ศาสนสถาน สวนสาธารณะ สถานที่จัดเลี้ยง ตลาดนัด รถโดยสารประจำทาง ลิฟต์ รถโรงเรียน เรือโดยสาร รถไฟ ยานพาหนะอื่น ๆ จุดคอยยานพาหนะ นอกจากนี้ได้จัดให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดทั้งในส่วนของภายนอกอาคารและภายในอาคารจัดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยสามารถจัดให้มีพื้นที่สำหรับสูบบุหรี่เป็นการเฉพาะได้ ซึ่งอาจเป็นพื้นที่โรงเรือนหรือพื้นที่นอกอาคาร ในส่วนของสถานอุดมศึกษา ท่าอากาศยาน สถานที่ราชการอื่น ๆ จัดเป็นสถานที่สาธารณะที่ได้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

ในส่วนของพื้นที่ของอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานที่ทำงานเอกชน โรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการที่มีการผลิตสินค้า สนามกอล์ฟ อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยาน หรือ วนอุทยานแห่งชาติ โบราณสถาน สวนพฤกษศาสตร์ พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง อนุสรณ์สถาน พื้นที่บริเวณขนาบข้างของสถานที่ขนส่งผู้โดยสาร สถานีรถไฟ สถานีรถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน รถราง ท่าเรือโดยสาร บริเวณโรงพักคอย ห้องหรือสถานที่สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน และทางเดินภายในอาคารโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างของอาคารชุด คอนโดมิเนียม ห้องเช่า หอพัก โรงแรม รีสอร์ท รวมถึงบริเวณที่จำหน่ายหรือให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม หรืออาหารและเครื่องดื่มของสถานที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มหรืออาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีระบบปรับอากาศ สถานที่ดังกล่าวนี้เป็นสถานที่สาธารณะที่มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยกำหนดให้พื้นที่เฉพาะส่วนที่ระบุ รวมถึงบริเวณทั้งหมดซึ่งวัดจากพื้นที่ที่ระบุ หรือจากประตู หน้าต่างทางเข้า ทางออก ท่อหรือช่องระบายอากาศเป็นระยะทาง 5 เมตร เป็นเขตปลอดบุหรี่

อย่างไรก็ตามตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ในหมวดที่ 5 ได้มีการกล่าวถึงการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยระบุว่า มาตรา 52 ห้ามผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่เว้นแต่เป็นเขตปลอดบุหรี่ที่กำหนดตามมาตรา 41 วรรคสอง ทั้งนี้มาตรา 43 ได้มีการประกาศให้สถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน หรือยานพาหนะใด เป็นเขตปลอดบุหรี่ ให้ผู้ดำเนินการจัดให้สถานที่หรือยานพาหนะดังกล่าวมีสภาพและลักษณะดังต่อไปนี้ คือ แสดงเครื่องหมายไว้ให้เห็นชัดเจนว่าเป็นเขตปลอดบุหรี่ ปราศจากอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่ มีสภาพและลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา 1) กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใน จังหวัดสงขลา ที่กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรีในปัจจุบัน ชั้นปี 1 – 4 จำนวนโดยประมาณ 2,800 คน หน่วยในการสุ่ม (Sampling unit) คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลาและกรอบการสุ่ม (Sampling frame) คือ นักศึกษาที่มีชื่อ และรหัสสถิติจากสำนักทะเบียนและประมวลผลการเลือกกลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณ ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครซีเมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) กำหนดให้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 338 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยจึงเก็บแบบสอบถามเพิ่มเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เลือกเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลาโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่เจาะจง จากนักศึกษาทุกชั้นปี จำนวน 7 คณะ โดยกำหนด

สัดส่วนในการเก็บข้อมูลจากทุกคณะ ในสัดส่วนเท่ากัน ได้ข้อมูลจากคณะฯ ละ 57-58 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง 2) กลุ่มนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและแบบเปิด ในการเสนอข้อเสนอนี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบความครอบคลุมของแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นลักษณะเลือกตอบ ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม ได้แก่ 1) ปกติสูบบุหรี่ประเภทใด 2) ความถี่ในการสูบบุหรี่ 3) ปริมาณการสูบต่อวัน 4) ลักษณะการสูบแต่ละครั้ง 5) บุหรี่ที่ซื้อเป็นบุหรี่ของไทยหรือต่างประเทศ 6) ประเภทร้านบุหรี่ที่ซื้อเป็นประจำ 7) การเดินทางไปซื้อบุหรี่ด้วยวิธีใด และ 8) ระยะห่างจากที่พักกับร้านที่ซื้อบุหรี่ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจอัตราการสูบบุหรี่ของนักศึกษา และโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่เป็นลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบประกอบด้วยข้อคำถามด้าน ประเภทของบุหรี่ที่สูบ ความถี่ในการสูบบุหรี่ ปริมาณการสูบในแต่ละวัน ลักษณะการสูบบุหรี่ บุหรี่ที่ซื้อเป็นของไทยหรือต่างประเทศ ประเภทร้านที่ซื้อบุหรี่เป็นประจำ ระยะห่างจากที่พักถึงร้านที่ซื้อบุหรี่ วิธีการเดินทางไปร้านจำหน่ายบุหรี่ ตอนที่ 3 แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ผลกระทบทางด้านสุขภาพร่างกาย ผลกระทบทางด้านจิตใจ ผลกระทบทางด้านสังคม และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เป็นข้อคำถามแบบวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ประกอบด้วยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ตอนที่ 4 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความรู้ในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในกรณีการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ เป็นข้อคำถามแบบวัดความรู้ (รู้-ไม่รู้)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ออกแบบสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ข้อคำถามของเนื้อหาครอบคลุมตามกรอบแนวคิด พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและได้นำเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ตรวจสอบ จำนวน 3 คน พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.66 ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามกลับมาแก้ไขในส่วนของภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อคำถามเพื่อให้มีความกระชับและได้ใจความและนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

3. การวัดความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถามเพื่อวัดความชัดเจนของเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มอื่นซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรตามที่กำหนด จำนวน 30 คน วัดความสม่ำเสมอสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค Cronbach's Alpha มีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.79

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ จากนั้น คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2561 โดยก่อนการเก็บข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ทำการสอบถามได้อธิบายวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยสังเขป เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบและพิจารณายินยอมว่าจะให้ข้อมูลหรือไม่ ด้วยวาจา จากนั้น คณะผู้วิจัยจึงจะทำการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนดไว้ว่าจะเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน และตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1) อัตราการสูบบุหรี่ของนักศึกษาและโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูบบุหรี่ มวนขาวมากที่สุด จำนวน 248 คน ร้อยละ 62.00 และรองลงมาสูบบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 152 คน ร้อยละ 38.00 ด้านความถี่ในการสูบบุหรี่ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ทุกวัน จำนวน 257 คน ร้อยละ 64.25 รองลงมาสูบบุหรี่ 1-3 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 112 คน ร้อยละ 28.00 และมีผู้ที่สูบบุหรี่ไม่แน่นอน (ตามอารมณ์) จำนวน 31 คน ร้อยละ 7.75 ในส่วน ของปริมาณการสูบบุหรี่ต่อวันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่สูบบุหรี่ประมาณ 11-20 มวนต่อวัน จำนวน 147 คน ร้อยละ 36.25 รองลงมา สูบบุหรี่ 5-10 มวนต่อวัน จำนวน 132 คน ร้อยละ 33.00 และสูบบุหรี่ มากกว่า 20 มวนต่อวัน จำนวน 121 คน ร้อยละ 30.25 ลักษณะของการสูบบุหรี่ในแต่ละครั้งผู้ตอบ แบบสอบถามนิยมสูบบุหรี่จนหมดมวน จำนวน 352 คน ร้อยละ 88.00 และนิยมสูบบุหรี่ครึ่งมวนแล้วทิ้ง จำนวน 48 คน ร้อยละ 12.00 บุหรี่ที่ซื้อโดยส่วนใหญ่เป็นบุหรี่ต่างประเทศ จำนวน 376 คน ร้อยละ 94.00 และเป็นบุหรี่ไทย จำนวน 24 คน ร้อยละ 6.00 ร้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมไปซื้อโดยส่วนใหญ่เป็นร้านที่จำหน่ายบุหรี่ โดยเฉพาะ จำนวน 350 คน ร้อยละ 87.50 รองลงมาเป็นร้านขายของชำ จำนวน 27 คน ร้อยละ 6.75 และ ร้านสะดวกซื้อจำนวน 23 คน ร้อยละ 5.75 การเดินทางไปซื้อบุหรี่โดยส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ จำนวน 348 คน ร้อยละ 87.00 และเดินทางโดยรถยนต์ จำนวน 52 คน ร้อยละ 13.00 ระยะทางจากร้าน ที่ซื้อบุหรี่ยกกับที่พักโดยส่วนใหญ่มีระยะทางระหว่าง 1-3 กิโลเมตร จำนวน 230 คน ร้อยละ 57.50 รองลงมา ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร จำนวน 167 คน ร้อยละ 41.75 และระยะทางระหว่าง 3-6 กิโลเมตร จำนวน 3 คน ร้อยละ 0.75 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลการสูบบุหรี่และอัตราการเข้าถึงบุหรี่ (n= 400)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โดยปกติสูบบุหรี่ประเภทใด		
บุหรี่ปริมาณเอง	-	0.00
บุหรี่ปริมาณขาว (กระตาศมวน)	248	62.00
บุหรี่ปริมาณไฟฟ้า	152	38.00
ความถี่ในการสูบบุหรี่		
สูบบุหรี่ทุกวัน	257	64.25
1-3 วันต่อสัปดาห์	112	28.00
4-6 วันต่อสัปดาห์	-	0.00
ไม่แน่นอน (ตามอารมณ์)	31	7.75
ปริมาณการสูบต่อวัน		
น้อยกว่า 5 มวนต่อวัน	-	0.00
5-10 มวนต่อวัน	132	33.00
11-20 มวนต่อวัน	147	36.75
มากกว่า 20 มวนต่อวัน	121	30.25
ลักษณะการสูบแต่ละครั้งโดยส่วนใหญ่เป็นแบบใด		
สูบบุหรี่หมดมวน	352	88.00
สูบบุหรี่ครึ่งมวนแล้วทิ้ง	48	12.00
สูบบุหรี่ครึ่งมวนแล้วเก็บไว้สูบบุหรี่ต่อ	-	0.00
บุหรี่ยี่ห้อที่ซื้อเป็นประจำเป็นบุหรี่ยี่ห้อของไทยหรือต่างประเทศ		
บุหรี่ยี่ห้อไทย	24	6.00
บุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ	376	94.00
ประเภทร้านบุหรี่ยี่ห้อที่ซื้อเป็นประจำ		
ร้านขายของชำ	27	6.75
ร้านขายบุหรี่ยี่ห้อโดยเฉพาะ	350	87.50
ร้านสะดวกซื้อ	23	5.75
เดินทางไปซื้อบุหรี่ยี่ห้อด้วยวิธีใด		
เดินเท้า	-	0.00
จักรยานยนต์	348	87.00

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลการสูบบุหรี่และอัตราการเข้าถึงบุหรี่ (n= 400) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางไปซื้อบุหรี่ด้วยวิธีใด		
รถยนต์	52	13.00
ระยะทางห่างจากที่พักถึงร้านที่ซื้อบุหรี่		
ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร	167	41.75
ระหว่าง 1-3 กิโลเมตร	230	57.50
ระหว่าง 3-6 กิโลเมตร	3	0.75

2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่มีผลกระทบในด้านสุขภาพร่างกายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมาคือมีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และมีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ในภาพรวม (n=400)

ผลกระทบ	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. ผลกระทบทางด้านสุขภาพร่างกาย	3.82	0.795	มาก
2. ผลกระทบทางด้านสังคม	3.56	0.789	มาก
3. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ	3.74	0.675	มาก
4. ผลกระทบทางด้านจิตใจ	3.65	0.669	มาก
รวม	3.70	0.729	มาก

3) เพื่อศึกษาการรับรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในกรณีการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดประกอบด้วย 11 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ที่ถูกต้อง 100% จำนวน 6 ข้อ ในส่วนของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่รู้มากที่สุด ได้แก่ ไม่ทราบว่าข้อมูลตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้เพิ่มโทษผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่เป็นปรับไม่เกิน 5,000 บาท โดยมีผู้ตอบไม่รู้

จำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 84.25 รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบว่ากฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่ทางศาสนา ศาสนสถาน เช่น โบสถ์ วัด มัสยิด โดยมีผู้ตอบไม่รู้จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 และในลำดับที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่รู้ว่ากฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่ตลาด ตลาดนัด ตลาดน้ำ ตลาดถนนคนเดินจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 เพื่อเป็นการเพิ่มเติมให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นด้านผลกระทบที่สามารถจะเกิดขึ้นกับตัวผู้สูบบุหรี่ได้ คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดจัดรูปแบบการให้ความรู้แก่นักศึกษาโดยจัดเป็นกิจกรรมอบรมแบบออนไลน์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากเป็นช่วงของการเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 วิทยาการโดยคุณศรัณย์พัชชีระจินต์ ข้าราชการบำนาญ สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบจังหวัดปัตตานี ในหัวข้อ “ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและการเคารพสิทธิส่วนบุคคลต่อการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ” โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมทั้งสิ้น 96 คน มากกว่าที่กำหนดไว้จากเดิมเพียง 30 คน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับคณะเพื่อจัดกิจกรรมการบรรยายดังกล่าวให้เป็นภาพรวมของคณะ เป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้แก่นักศึกษาคนอื่น ๆ ที่สนใจซึ่งในระหว่างการบรรยายวิทยาการได้มีการซักถามความรู้ความเข้าใจในประเด็นผลกระทบของการสูบบุหรี่ที่ส่งผลต่อตัวผู้สูบเอง ทั้งนี้ นักศึกษาได้ตอบข้อคำถามได้ถูกต้องและชัดเจนพร้อมกับยกตัวอย่างคนใกล้ชิดและบุคคลในครอบครัวให้เห็นเป็นตัวอย่าง อีกทั้งวิทยาการได้อธิบายเพิ่มเติมในระบบกลไกของผู้สูบบุหรี่ เมื่อถูกคนรอบข้างตักเตือนให้หยุดสูบบุหรี่ อาจใช้ข้ออ้างหลากหลายเหตุผลเพื่อปกป้องตนเองให้เกิดความรู้สึกผิดน้อยลง เช่น “หากหยุดกะทันหันจะส่งผลให้เกิดอาการช็อกได้ หรือเกิดภาวะโรคแทรกซ้อนมาได้” ซึ่งวิทยาการได้แนะนำว่าผู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้สูบบุหรี่ต้องรู้จักพิทักษ์สิทธิของตนเองโดยการแจ้งให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้สูบกระทำการไม่เหมาะสม เช่น สูบบุหรี่ภายในบริเวณบ้านทำให้เกิดควันพิษ บุหรี่มือสอง หรือเมื่อพบเห็นผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ต้องห้ามหรือพื้นที่สาธารณะก็ควรแสดงสิทธิว่าตนเองได้รับผลกระทบและแจ้งให้ผู้สูบไปสูบบุหรี่ในพื้นที่ซึ่งได้รับการจัดสรรไว้ให้ เป็นต้น สำหรับประเด็นหลักในการบรรยายในครั้งนี้ วิทยาการได้ให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในด้านข้อกฎหมายการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ตัวอย่างของการกระทำผิดที่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้เมื่อวิทยาการได้ทำการบรรยายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยได้จัดให้มีการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในกรณีการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะกับผู้เข้าร่วมอีกครั้ง ผลการทดสอบพบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่เพิ่มมาจากเดิมร้อยละ 80

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเคารพสิทธิส่วนบุคคลต่อการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ข้อมูลอัตราการสูบบุหรี่และโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการสูบบุหรี่เป็นกิจวัตรประจำวันและการเข้าถึงบุหรี่เป็นเรื่องที่ไม่ยาก

1.1 ความถี่ในการสูบ นักศึกษาส่วนใหญ่สูบบุหรี่ทุกวันประมาณ 11-20 มวน หรือเทียบเท่า 1 ซอง ต่อวัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการสูบบุหรี่กลายเป็นกิจวัตรประจำวันสอดคล้องกับขวัญเรือน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2563) ซึ่งได้กล่าวถึงพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ของบุคคลไว้ 4 รูปแบบ หนึ่งในรูปแบบนั้นกล่าวถึงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ที่เป็นนิสัยจนเกิดความเคยชิน (Habitual smoking) ลักษณะของการสูบเป็นการสูบบุหรี่ที่ติดปาก ตลอดเวลาแม้ไม่ได้จุดก็ตาม และมักมีบุหรี่ยางไว้ใกล้ตัว บุคคลเหล่านี้เชื่อว่าการสูบบุหรี่จะทำให้มีความรู้สึก สบายใจ หรือบางคนอาจมีความรู้สึกว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดความภูมิใจ ทั้งนี้การสูบบุหรี่ของคนกลุ่มนี้ มีลักษณะเป็นไปอย่างอัตโนมัติ กระทำเป็นกิจวัตร

1.2 การเข้าถึงบุหรี่ นักศึกษาส่วนใหญ่สูบบุหรี่มีมวนขาว (บุหรี่ยี่ห้อขาว) และเป็นบุหรี่ต่างประเทศ ซึ่งซื้อจากร้านที่จำหน่ายบุหรี่โดยเฉพาะ และมีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อบุหรี่ด้วยรถจักรยานยนต์ ระยะห่างจากที่พักถึงร้านบุหรี่ยังมีระยะทางระหว่าง 1-3 กิโลเมตร ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับวาริพร ชูศรี และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงยาสูบ การรับรู้ และการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ของ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และผู้จำหน่ายบุหรี่ยอบเขตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งพบว่า นักเรียน/นักศึกษา สามารถเข้าถึงบุหรี่ได้โดยง่าย เนื่องจากร้านจำหน่ายอยู่ใกล้ที่พัก ใช้เวลาเดินทางไปซื้อประมาณ 10 นาที และ ร้านค้าที่ซื้อโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นร้านขายของชำ และร้านสะดวกซื้อ

2. ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า การสูบบุหรี่มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม สังคม และ เศรษฐกิจในระดับมาก

2.1 ด้านสุขภาพร่างกาย การที่พบผลวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้รับผลกระทบด้าน สุขภาพร่างกายที่สังเกตได้ชัดเจนด้วยตนเอง เช่น สุขภาพของช่องปากที่มีกลิ่นบุหรี่ และมีหินปูน อีกทั้ง ริมฝีปากคล้ำ ทั้งนี้ นักศึกษาก็มีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุหนึ่งในการเป็นโรคมะเร็ง ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับณัฐชา พลาชีวะ และปราโมทย์ ถ่างกระโทก (2562) อธิบายไว้ว่า ผลของการสูบบุหรี่อาจส่งผล กระทบต่อสุขภาพตลอดชีวิตโดยการเริ่มต้นสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการติดบุหรี่แบบถาวร

ไปจนกระทั่งจนถึงวัยผู้ใหญ่และมีผลกระทบด้านสุขภาพอย่างมากมาย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยผลกระทบในระยะสั้นที่พบได้บ่อย เช่น สุขอนามัยในช่องปากที่ไม่ดี เช่น มีกลิ่นปาก ฟันมีคราบเหลือง ไอ มีเสมหะ เป็นหวัดบ่อย ใจสั่น โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ และหากวัยรุ่นยังคงสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว ได้แก่ มะเร็งกล่องเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นทำให้เกิดความผิดปกติทางระบบทางเดินหายใจ

2.2 ด้านจิตใจและพฤติกรรม การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์พลุ่งพล่าน และแปรปรวน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าวัยรุ่นหรือเยาวชนจะมีบุคลิกแปรปรวน หงุดหงิดง่าย มีความกระวนกระวาย ควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้ ก้าวร้าว และอาจมีภาวะซึมเศร้า และหากปล่อยไว้เป็นเวลานานอาจก่อให้เกิดความเจ็บป่วยทางจิตได้ (Elizabeth & Varcariolis, 2010)

2.3 ด้านสังคม การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความรู้สึกว่าเขาตนเองเป็นบุคคลที่ถูกต่อต้านจากสังคมจึงทำให้ไม่ยอมเข้ากลุ่มสมาคม สอดคล้องกับที่ Mohr (2009) ได้อธิบายไว้ว่า การที่เยาวชนมีการสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบในด้านสังคมได้ กล่าวคือ ทำให้มีความบกพร่องในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ มีการแยกตัวออกจากกลุ่มของสังคม ไม่มีเพื่อน เข้าสังคมไม่ได้ และอาจคิดว่าตนเองเป็นที่รังเกียจของคนในสังคม

2.4 ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของเยาวชนที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะราคาของยาสูบต่อซองมีราคาที่สูงโดยหากเป็นบุหรี่ไทยมีราคาโดยประมาณ 70 บาทต่อซอง และหากเป็นบุหรี่ต่างประเทศ ราคาโดยประมาณ 30 บาทต่อซอง การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของเยาวชนเป็นการสิ้นเปลืองเงิน สอดคล้องกับวาริพร ชูศรี และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงยาสูบ การรับรู้ และการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน และผู้จำหน่ายบุหรี่รอบเขตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ พบว่า การสูบบุหรี่ของเยาวชนส่งผลให้เยาวชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และมีผลให้เยาวชนมีปริมาณเงินไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตตามปกติเนื่องจากเยาวชนได้รับเงินจากครอบครัวเป็นรายสัปดาห์

3. ความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้น้อยกว่าร้อยละ 60 ซึ่งข้อคำถาม 11 ข้อ นักศึกษาที่มีความรู้ที่ถูกต้องร้อยละ 100 เพียง 6 ข้อ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้เห็นพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในสถานที่ดังกล่าวจนคุ้นชิน จึงมองเห็นเป็นเรื่องปกติและไม่ใช้สิ่งที่ผิดกฎหมายก็ยอมได้ และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของการเรียนรู้ทางสังคม (Bandura, 1986) ซึ่งได้กล่าวว่า พฤติกรรมใหม่ของบุคคลสามารถได้มาจากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น แม้กระนั้นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการความรู้ที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมและสามารถเกิดขึ้นได้อย่างหมดจดผ่านการสังเกต

อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลกระทบของการสูบบุหรี่ และการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะแบบออนไลน์ เนื่องจากเป็นช่วงของการเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 วิทยาการโดยข้าราชการบำนาญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบจังหวัดปัตตานี ในหัวข้อ “ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาและการเคารพสิทธิส่วนบุคคลต่อการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ” โดยมีนักศึกษาเข้าร่วม 96 คน มากกว่าที่กำหนดไว้เดิมเพียง 30 คน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับคณะเพื่อจัดกิจกรรมบรรยายดังกล่าวในภาพรวมของคณะ เพื่อเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้แก่นักศึกษาคนอื่น ๆ ที่สนใจ ผลการทดสอบหลังการให้ความรู้พบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นจากเดิมร้อยละ 80 การพบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการระหว่างการบรรยายวิทยาการได้มีการซักถามความรู้ความเข้าใจในประเด็นผลกระทบของการสูบบุหรี่ที่ส่งผลต่อตัวผู้สูบเองและผลกระทบต่อบุคคลอื่น ซึ่งนักศึกษาได้ตอบคำถามได้ถูกต้องชัดเจนพร้อมกับยกตัวอย่างคนใกล้ชิดและบุคคลในครอบครัวให้เห็นเป็นตัวอย่าง อีกทั้งวิทยาการได้อธิบายเพิ่มเติมในระบบกลไกของผู้สูบบุหรี่ เมื่อถูกคนรอบข้างตักเตือนให้หยุดสูบบุหรี่ อาจใช้ข้ออ้างหลากหลายเหตุผลเพื่อปกป้องตนเองให้เกิดความรู้สึกผิดน้อยลง เช่น “หากหยุดกะทันหันจะส่งผลให้เกิดอาการช็อกได้ หรือเกิดภาวะโรคแทรกซ้อนมาได้” ซึ่งวิทยาการได้แนะนำว่าผู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้สูบบุหรี่ต้องรู้จักพิทักษ์สิทธิของตนเองโดยการแจ้งให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้สูบกระทำการไม่เหมาะสม เช่น สูบบุหรี่ภายในบริเวณบ้านทำให้เกิดควันบุหรี่มือสอง หรือเมื่อพบเห็นผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ต้องห้ามหรือพื้นที่สาธารณะก็ควรแสดงสิทธิว่าตนเองได้รับผลกระทบและแจ้งให้ผู้สูบไปสูบบุหรี่ในพื้นที่ซึ่งได้รับการจัดสรรไว้ให้ เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า นักศึกษาที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ สูบเป็นประจำเกือบทุกวัน จำนวนมวนที่สูบมากกว่า 10 มวนต่อวัน และโอกาสในการเข้าถึงการสูบบุหรี่ง่าย เนื่องจากหาซื้อได้โดยสะดวก การสูบบุหรี่มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม สังคม และเศรษฐกิจในระดับมาก และหลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการสูบบุหรี่และการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ นักศึกษาร้อยละ 80 มีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลมาเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษายังคงมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุขจังหวัดควรมีการจัดเวทีให้ความรู้กับนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง เช่น จัดทำคู่มือความรู้แบบออนไลน์ เพื่อให้ นักศึกษามีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล
2. สถาบันการศึกษา และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีจัดประชุมเชิงวิชาการ จัดนิทรรศการ และจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องการสูบบุหรี่ ผลกระทบของการสูบบุหรี่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีความรู้เพิ่มมากขึ้น การวิจัยต่อไปสามารถพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการสูบบุหรี่ และการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของการสูบบุหรี่ในพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักแก่นักศึกษา และส่งเสริมพฤติกรรมลด ละ เลิกบุหรี่ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาแกนนำลด ละ เลิกบุหรี่ได้

รายการอ้างอิง

- ขวัญเรือน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, เกษศิริพันธ์ ภูเพชร, นัยนันต์ เตชะณินช และพนัสยา วรณวิไล. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้ป่วยจิตเวชหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 7(1), 126-140.
- ณัฐชา พลาชีวะ และปราโมทย์ ถ่างกระโทก. (2562). เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สำหรับเด็กและวัยรุ่นในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก*, 30(2), 15-25.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล . (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุดรราชธานี. สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2560. (2560, 23 ธันวาคม). *ความหมายบุหรี่*. <http://web.krisdika.go.th/data/law>
- โรงพยาบาลประชานุเคราะห์. (2562, 3 ตุลาคม). *บุหรี่และยาเสพติด*. <http://www.cigarette-and-drug.blogspot.com>.
- วงศ์ ลาภานันต์. (2564, 12 ตุลาคม). *บุหรี่กับสุขภาพ*. <https://www.vibhavadi.com/Health-expert/byDoctors/detail/570>
- วาริพร ชูศรี, จุฑามาศ พรหมมนตรี และบุตรี บุญโรจน์พงศ์. (2561). *การเข้าถึงยาสูบ การรับรู้ และการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน และผู้จำหน่ายบุหรี่รอบเขตมหาวิทยาลัย หาดใหญ่* (รายงานการวิจัย). ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.).
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, Prentice-Hall.

- Elizabeth, M. & Varcarolis, J. (2010). *Manual of Psychiatric Nursing Care Planning* (4th ed.). Missouri Saunders Elsevier.
- Eriksen, M. (2015, July 10). *The Tobacco Atlas*. Georgia: The American Cancer Society, Inc. World Health Organization. <https://www.who.int/tobacco>.
- Jonh, S.D. & Jonh, F.T. (2010). *Human Development: Across the lifespan* (5th ed.). NY The McGraw Hill.
- Mohr, K.W. (2009). *Psychiatric-Mental Health Nursing: Evidence-Based Concepts, Skills, and Practices* (7th ed.). China Lippincott Williams & Wilkins.
- World Health Organization. (2013, July 20). WHO Commends Thailand's Path Breaking Anti-Tobacco Efforts - Cautions Against any Let Up. <http://www.searo.who.int/en>.

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1
The Impact of an Integrated Learning Management System Using Electronic
Books on Academic Achievement in Al-Tarikh and Al-Akhlaq Subjects for
Year 1 Intermediate Islamic Studies Students

นิสวัน หะยีสาลาห์^{1*} อับดุลรอแม สุหลง¹ มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา¹
Niswan Hayeesalaeh^{1*}, Abdulramae Sulong¹, Muhammadsuhaimi Haengyama¹

(Received: October 5, 2024; Revised: November 5, 2024; Accepted: November 15, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน โดยการใช้แบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพนวัตกรรม และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลาก สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.43/82.82 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริควักับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ การบูรณาการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail: 736596008@yru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop and assess the effectiveness of electronic books integrated with learning achievement plans for al-Tarikh and al-Akhlaq subjects based on the 80/80 standard criterion; 2) compare students' learning achievements before and after using these integrated electronic books; and 3) evaluate student satisfaction with this integrated learning approach. The study involved 13 Year 1/3 intermediate Islamic studies stage students in the second semester of the 2023 academic year, selected via purposive sampling based on their low scores. The research tools included electronic books, a learning achievement test, and a satisfaction questionnaire. Data analysis employed mean, percentages, standard deviation, and dependent t-Test. The findings revealed that: 1) the electronic books and integrated learning plans were effective, achieving 80.43/82.82 for the target students; 2) Students' learning achievements significantly improved after the integrated learning approach, with a significance level of .01; and 3) student satisfaction with the integrated learning management for al-Tarikh and al-Akhlaq subjects was high.

Keywords: Learning Management, Integrated Learning, Electronic Books, Academic Achievement

บทนำ

โลกยุคศตวรรษที่ 21 เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้บทบาทของผู้สอนมีความสำคัญต่อผู้เรียนมากขึ้น ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญของผู้สอนในยุคนี้ คือการสร้างความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้จริง ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 และออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ผู้สอนต้องปรับกระบวนการทัศน์จากครูเป็นศูนย์กลางสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เน้นการบูรณาการเนื้อหาและทักษะเข้าด้วยกัน การเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ นำความรู้และทักษะจากหลายรายวิชามาใช้ร่วมกัน สร้างความรู้ที่มีความหลากหลายและมีคุณค่าในรูปแบบองค์รวม (เลิศชาย ปานมูข, 2551) นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบบูรณาการยังเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมคุณค่าทางจริยธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม (วิเศษ ชินวงศ์, 2544)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นที่สะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวการจัดการหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาระอิสลามศึกษา ซึ่งประกอบด้วย อัลกุรอาน หลักศรัทธา ศาสนบัญญัติ

จริยธรรมและศาสนประวัติ พร้อมตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิสลามศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธาและปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

โรงเรียนบูรณาการศึกษาวិทยาเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่มุ่งมั่นพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการรายวิชา ผสมผสานสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างลงตัว ตัวอย่างเช่น หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ที่บูรณาการระหว่างวิชาอัตตาริค ที่ศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลสำคัญในศาสนาอิสลามเข้ากับวิชาอัลอคลาก ที่ศึกษาหลักศีลธรรม จริยธรรม และมารยาทตามหลักคำสอนอิสลาม เป็นต้น การบูรณาการนี้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างวิชามองเห็นภาพรวมของศาสนาอิสลามอย่างลึกซึ้ง เกิดความรู้ที่มีความหมายและหลากหลาย ขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา เพราะบางหัวข้ออาจมีความเกี่ยวข้องกัน แต่การเรียนแยกส่วนอาจทำให้เกิดการเรียนรู้ซ้ำซ้อนหรือขาดการเชื่อมโยงที่ลึกซึ้ง นักเรียนอาจขาดความเข้าใจในภาพรวมของหลักการอิสลามที่ครอบคลุมทั้งอัตตาริคและอัลอคลาก ทำให้ขาดความเข้าใจที่สมบูรณ์ ด้วยหลักสูตรบูรณาการ โรงเรียนมุ่งหวังให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีสติปัญญาหลากหลาย เรียนรู้ได้อย่างมีรูปแบบที่ตรงกับศักยภาพของตน พร้อมทั้งยึดมั่นในศรัทธา และคุณธรรมอันเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต

จากรายงานแบบสรุปผลการเรียนรายวิชาอิสลามศึกษา 3 (ซีเราะห์) โรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยา ที่มีการบูรณาการระหว่างรายวิชาอัตตาริคกับอัลอคลากของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยาพบว่า ความหลากหลายของปัจจัยทั้งความสนใจ ความกระตือรือร้น ความพึงพอใจ และความแตกต่างในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบางส่วนไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง อีกเหตุผลหนึ่งคือโรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยาจะใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา (โรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยา, 2566) และเมื่อเทียบผลสอบ I-NET สาระอัตตาริค ระดับอิสลามศึกษาตอนกลางของโรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยา พบว่าในปี 2565 ได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เป็น 44.01 คะแนน จากเดิม 41.65 คะแนนและสาระการเรียนรู้อัลอคลาก ในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนน 39.78 และปีการศึกษา 2565 ได้คะแนน 42.05 (โรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยา, 2566) แสดงให้เห็นว่า ผลการสอบ I-NET ระดับกลาง สาระอัตตาริคและอัลอคลาก มีคะแนนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยตามลำดับ คือ 2.36 และ 2.27 คะแนน ซึ่งถือว่ามีการพัฒนาบ้าง แต่ยังไม่ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งสื่อการเรียนที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ซึ่งหากปล่อยให้สภาพดังกล่าวเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับการป้องกันหรือแก้ไขก็จะทำให้ผู้เรียนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในรายวิชา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้เปลี่ยนแปลงมาใช้กระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่ การใช้สื่อและวิธีการที่เหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีเจตคติที่ดี

ต่อการเรียน ผู้สอนจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อจูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น มีหลากหลายวิธีที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้โครงงาน และการเรียนรู้แบบค้นคว้า เป็นต้น แต่ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นเปรียบเสมือนกุญแจสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ ล้ำสมัย น่าสนใจ และสะดวกกว่าเดิม เข้าถึงง่ายผ่าน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หลากหลาย จุดเด่นของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นคือพกพาสะดวก สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวอักษรให้เหมาะสมกับสายตาประหยัดเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ นอกจากนี้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังนำเสนอภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหว เชื่อมโยงข้อมูลสู่แหล่งอื่น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้ง กระตุ้นความสนใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (กลุ่มพัฒนาสื่อเทคโนโลยี กรมวิชาการ, 2557 อ้างถึงในอัจฉรา เสาว์เฉลิม และจุฑามาศ บัตรเจริญ, 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิสลามศึกษา 3 (ซีเราะห์) พัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ควบคู่ไปกับความพึงพอใจต่อการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัยนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจทางการเรียน

1. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ (Learning management) เป็นกระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ไม่เพียงแต่พัฒนาด้านความรู้ แต่ยังส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ อย่างรอบด้าน โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม 2) ช่วยให้ผู้มุ่งหมายการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย 3) ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รู้จักแยกแยะระหว่างดีชั่วถูกผิดอย่างมีเหตุผล ยึดมั่นในหลักความถูกต้องดีงาม และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ 5) ทำให้ผู้เรียนรู้จักเอาตัวรอด 6) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน 7) ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงาน 8) การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้า

2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงวิชาหรือศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการเชิงเนื้อหา การบูรณาการเชิงวิธีการ การบูรณาการความรู้กับกระบวนการ การเรียนรู้ การบูรณาการความรู้ ความคิด กับคุณธรรม การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ และการบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ตามการศึกษาของกัลญู เพชรภรณ์ (2565) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท โดยพิจารณาจากวิธีการดำเนินการ และขอบเขตของการบูรณาการ เช่น การบูรณาการภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือการบูรณาการแบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการ ซึ่งแต่ละประเภทก็มีลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

3. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารักษ์กับอัลอัลลาค

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในทัศนะอิสลามไม่ใช่รูปแบบใหม่ เพราะการศึกษาในทัศนะอิสลามเป็นการศึกษาแบบบูรณาการความรู้ทั้งทางศาสนาและทางโลกเข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ทักษะและคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยท่านนบีมุฮัมมัด

อิบราฮิม ณรงค์รัชชาเขต (2558) ได้ให้ความเห็นว่า การศึกษาในมุมมองของอิสลามนั้น เน้นการบูรณาการความรู้ทางศาสนาและวิชาการเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน การแยกวิชาศาสนาออกจากวิชาสามัญ

จึงไม่สอดคล้องกับหลักการทางอิสลามที่แท้จริง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์และหลักการของอิสลามมากที่สุด

อิบนุ คอลดูน มีทัศนะว่า หลักสูตรควรมีความหลากหลายและควรมีการผสมผสานวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในหลาย ๆ สาขาวิชา หรือที่เรียกว่า ผู้รอบรู้และผู้เชี่ยวชาญ (Ibnu Khaldun, 1980 อ้างถึงในอิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2558)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุว่า รายวิชาอัตตารีก (ศาสนประวัติ) นักเรียนต้องเรียนรู้ในชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด บรรดาเศาะหาบะฮ์ และผู้เสียสละที่ทรงคุณูปการอย่างเอกอนันต์ในโลกอิสลาม อาณาจักรและอารยธรรมของโลกอิสลามที่เป็นมรดกโลก เพื่อเป็นคติเตือนใจและนำคุณลักษณะต่าง ๆ มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

สำหรับรายวิชาอัลอัคราก (จริยธรรม) กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนรู้หลักปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัลหะดีษ เรียนรู้มารยาทต่าง ๆ ตามแบบอย่างท่านนบีมุฮัมมัด เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันนำไปสู่ความดีงามของตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติสืบไป

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอัคราก คือ การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของทั้งสองรายวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้ ครูผู้สอนจะต้องกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของทั้งสองรายวิชาเข้าด้วยกัน โดยอาจกำหนดจากเหตุการณ์สำคัญในศาสนประวัติ หรือจากคุณลักษณะที่ดีงามตามหลักจริยธรรมอิสลาม จากนั้นจึงออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของทั้งสองรายวิชาอย่างครบถ้วนและเข้าใจ

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอัคราก เช่น

- ศึกษาชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด เพื่อเรียนรู้คุณลักษณะที่ดีงามของท่าน เช่น ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม ความอดทน เป็นต้น
- ศึกษาเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น การอพยพของชาวมุสลิมจากเมืองมักกะฮ์ไปยังเมืองมะดีนะฮ์ เพื่อเรียนรู้คุณลักษณะที่ดีงาม เช่น ความอดทน ความเสียสละ ความสามัคคี เป็นต้น

4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลทางวรรณกรรมที่แตกต่างจากหนังสือแบบดั้งเดิม โดยมีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถอ่านได้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีจุดเด่นคือ พกพาสะดวก เข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็ว สามารถปรับขนาดตัวอักษรได้ตามต้องการ และสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย (กลุ่มพัฒนาสื่อ

เทคโนโลยี กรรมวิชาการ, 2557 อ้างถึงในอัจฉรา เสาวเฉลิม และจุฑามาศ บัตรเจริญ, 2562) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์มากมายต่อผู้ใช้ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ หรือบุคคลทั่วไปและมีประโยชน์หลากหลายด้าน เช่น 1) ด้านการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น จดจำได้นาน และสามารถฝึกปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ E-book ยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2551 อ้างถึงในอัจฉรา เสาวเฉลิม และจุฑามาศ บัตรเจริญ, 2562) 2) ด้านเนื้อหา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นำเสนอเนื้อหาได้หลากหลายและครอบคลุม สามารถปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทันสมัยและถูกต้อง ผู้เรียนสามารถขีดเส้นใต้ข้อความสำคัญ หรือเพิ่มโน้ตส่วนตัวเพื่อทบทวนได้ง่าย (Jackson, 1996) 3) ด้านการใช้งาน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความสะดวกในการใช้งาน พกพาง่าย และประหยัดค่าใช้จ่าย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้าน โรงเรียน หรือระหว่างเดินทาง นอกจากนี้ E-book ยังช่วยลดช่องว่างทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (พิรภาว ลบช้าง และน้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์, 2565)

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และด้านทักษะกระบวนการตลอดจนค่านิยมความเห็นต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ หรือผลงานที่ได้รับมอบหมาย (พระณัฐวุฒิ อคควาฒโน [หนูเกื้อ], 2564)

6. ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้โดยการใช้เครื่องมือวัดความพึงพอใจ ซึ่งนักวิชาการหลายคนได้พัฒนาเครื่องมือวัดความพึงพอใจไว้หลากหลายรูปแบบ โยจิน ศันสนยุทธ (2535) กล่าวว่า มาตราวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เป็นการถามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบ คำถามอาจถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น 2) การสัมภาษณ์ เป็นการพูดคุยกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อทราบความคิดเห็นหรือความรู้สึกโดยตรง ซึ่งต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง 3) การสังเกตเป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคล โดยพิจารณาจากการแสดงออกทางวาจาและกายภาพ วิธีนี้ต้องอาศัยความตั้งใจและระเบียบวินัยในการสังเกต

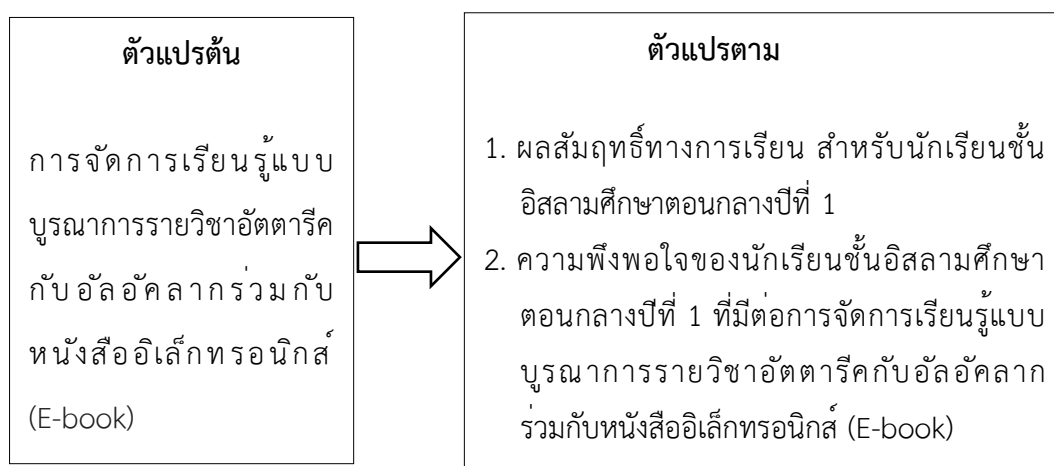

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นัจวา มามุ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รายวิชาอรรถธิบาย อัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า สื่อมัลติมีเดียที่มีการบูรณาการ ระหว่างรายวิชาอรรถธิบายอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูง สามารถช่วยให้นักเรียน เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยของอาติละห์ ลือแบบราเหิง (2564) พบว่าการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในการเรียนการสอนวิชาอัตตารีกเรื่องอุลูลอ์ฮิมียกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนบ้านกระโด สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนยังมีความพึงพอใจในการ เรียนรู้ด้วยวิธีการนี้เป็นอย่างมาก

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานของการ วิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอัครากร่วมกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอัครากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เป็นการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารและภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 79 คน จาก 3 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากผลการวัดความรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 3 ห้อง นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 มีคะแนนต่ำที่สุด

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของเคาะลีฟะฮ์)

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอิสลามศึกษา 3 (ซีเราะห์) ที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 30 ข้อ 4 ตัวเลือก

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ

4. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลลัคลาก่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของเคาะลีฟะฮ์) ที่เนื้อหา มีการบูรณาการระหว่างรายวิชาอัตตารีกกับอัลลัคลาก มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

4.1.1 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เคาะลีฟะฮ์ นี้ ดำเนินการโดยศึกษาหลักสูตร อิสลามศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และออกแบบโครงสร้างหนังสือร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจึงสร้าง หนังสือฉบับแรกขึ้นมาเพื่อนำเสนอและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์

4.1.2 เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์จำนวน 20 ข้อ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมิน ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบประเมิน มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 มีความเที่ยงตรงสูง สามารถนำไปใช้ได้

4.1.3 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 1/2 ที่ไม่ใช้กลุ่มเป้าหมาย โดยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์นักเรียน ผลการทดลองใช้พบว่า หนังสือมีความเหมาะสมในด้านภาษา เนื้อหา และเวลาในการเรียนรู้ นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจเนื้อหาและ สามารถทำกิจกรรมได้ดี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างของพื้นฐานความรู้ ทำให้นักเรียนบางส่วนเรียน ไม่ทันเพื่อน ดังนั้นผู้สอนจึงควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องเคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรมและจริยธรรมที่ดั่งาม ของเคาะลีฟะฮ์) ก่อนและหลังการเรียน โดยผ่านกระบวนการที่เข้มงวดดังนี้

4.2.1 ทำการศึกษาหลักสูตรแกนกลางฯ และวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้ แบบทดสอบครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นออกแบบและสร้างแบบทดสอบ โดยคำนึงถึงความ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4.2.2 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้อง ข้อมูล ที่รวบรวมจากความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าแล้ว พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่า แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบมีความ เที่ยงตรงสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับจุดประสงค์ที่ซ้ำกัน เขียนรูปแบบคำถามให้สวยงามและใช้ประโยคที่เข้าใจง่ายขึ้น ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำไปใช้ในกลุ่มทดลองต่อไป

4.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง แต่มีบริบทที่ใกล้เคียงกัน นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์ หาค่าความยากง่าย (p) ในช่วงระหว่าง 0.20-0.80 และหาค่า

อำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20-1.00 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.73 และอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.04 – 0.81 มี 10 ข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ ข้อที่ 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 32, 33 และ 36 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.94 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าดัชนีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ใช้ได้

4.2.4 นำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อที่ผ่านเกณฑ์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

4.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกและอัลอัครากโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจโดยดำเนินการดังนี้

4.3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ร่างแบบสอบถามเบื้องต้น

4.3.2 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุง โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง Index of item objective congruence (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

4.3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.3.4 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอัครากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการค้นคว้าวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 1/3

ขั้นตอนที่ 2 สอนตามหลักสูตร ดำเนินการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชาอัตตารีกและอัลอัคราก พร้อมนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นสื่อการสอน

ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังจากการสอน ผู้วิจัยจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจ ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 บันทึกการสอน บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในทุกครั้ง

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนจากแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดและนำเสนอในรายงานผลการวิจัย

6. วิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

6.1 ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

6.2 ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

6.3 ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น

6.4 ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลากตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลากตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ทำให้ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เนื้อหาเป็นการบูรณาการระหว่างรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลาก จำนวน เรื่อง 3 ได้แก่

1. เรื่อง ท่านอับูบักร์ อัศศิদ্ดิค
2. เรื่อง ท่านอุมัร อิบน์ ค็อฎฏ็อบ
3. เรื่อง ท่านอูษมาน บิน อัฟฟาน

โดยมีค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัคลากตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

กลุ่มตัวอย่าง	กระบวนการเรียน			ผลการเรียน/ผลลัพธ์			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	E_1	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	E_2	E_1/E_2
13	160	128.69	80.43	30	24.85	82.82	80.43/82.82

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 3 เรื่อง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.43/82.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและเมื่อจบการเรียนให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติค่า t (t-Test dependent) ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t-Test
ก่อนเรียน	13	30	15.92	2.87	7.86*
หลังเรียน	13	30	24.85	2.38	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัครคัลลาคร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.87 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.38 และผลการทดสอบค่า t พบว่าค่า t คำนวณมากกว่า ค่า t จากตาราง แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา อัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา
อัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

รายการประเมิน	n = 13		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านบทบาทของครู	4.34	0.39	มาก
ด้านบทบาทของนักเรียน	4.20	0.50	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.23	0.36	มาก
ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์)	4.25	0.46	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.35	0.34	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านบทบาทของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.39) ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.46) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.36) และด้านบทบาทของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.50) จะเห็นได้ว่าด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือบทบาทของครู ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.39)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศกับอัลอัลคลากสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หาค่าโดยค่า E1/E2 จากตารางที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.43/82.82 หมายความว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง "เคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรม

จริยธรรมที่ดีงามของเคาะลีฟะฮ์)" มีประสิทธิภาพสูง นักเรียนมีคะแนนระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.43 และคะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 82.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สาเหตุหลักมาจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ถูกออกแบบตามรูปแบบ ADDIE แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เนื้อหา มีความถูกต้อง ครบถ้วน นำเสนออย่างน่าสนใจ มีสื่อประกอบ เช่น รูปภาพ ตัวอักษรอ่านง่าย ดีไซน์สวยงาม ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจเนื้อหาเชื่อมโยงกัน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของสราญ ปริสุทธิกุล (2550) ได้กล่าวว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา จดจำแม่นยำและสามารถปฏิบัติจริง นอกจากนี้ เทคนิคการใช้กราฟิก ภาพ เสียง สี ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ดีขึ้นทบทวนบทเรียน ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รายวิชาอัตตาริศากับอ้อคคาลากที่สร้างสรรค์ขึ้นมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (เรื่อง เคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามของเคาะลีฟะฮ์) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 1/2 โรงเรียนบูรณาการศึกษาศาสนา จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง เมื่อนักเรียนได้เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น โดยมีการประเมินจากการทำแบบฝึกปฏิบัติระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.43 และประเมินคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.82 แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเข้าใจง่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ สูงกว่าเกณฑ์เพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของสุฮัยลา บินสะมะแอ และพาริดา หะยีเต๊ะ (2565) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิตานพื้นบ้านสองภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป้าหมายหลักของงานวิจัยนี้เพื่อสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิตานพื้นบ้านสองภาษาผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.02/83.26 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 หมายความว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิตานพื้นบ้านสองภาษา ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 89.02 และทำให้นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 83.26 สาเหตุหลักที่ทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในงานวิจัยนี้มีประสิทธิภาพต่ำกว่างานวิจัยอื่น ๆ คือ ภาษา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในงานวิจัยอื่น ๆ ใช้ภาษาไทย การที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ใช้ภาษานั้น ถือเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญ เพราะนักเรียนทุกคนมีพื้นฐานภาษาไทยอยู่แล้ว

ภาษาที่คุ้นเคยช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น จดจำข้อมูลได้ดีขึ้น และมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เคาะลีฟะฮ์ (คุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งมาของเคาะลีฟะฮ์) ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งนักเรียนบางคนอาจไม่มีทักษะภาษาอังกฤษที่เพียงพอ นักเรียนเหล่านี้อาจต้องใช้ เวลาและความพยายามมากขึ้นในการแปลเนื้อหา ส่งผลต่อความเข้าใจและประสิทธิภาพในการเรียนรู้

อีกสาเหตุหนึ่งคือ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ค่อนข้างสั้น เพียง 2 เดือน ระยะเวลาที่สั้นอาจส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รายวิชาอัตตารีกกับอัลอคลากมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีก กับอัลอคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่า t-Test พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา อัตตารีกกับอัลอคลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันโดยคะแนน เฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.92 คิดเป็นร้อยละ 53.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.87 และคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนเท่ากับ 24.85 คิดเป็นร้อยละ 82.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.38 และผลการทดสอบค่าที่ พบว่าค่า t เท่ากับ 7.86 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอคลาก โดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ กับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม และจาก การทดสอบค่า t-Test พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิสลามศึกษา 3 (ซีเราะห์) หลังการจัดการ เรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อนำระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมาพิจารณาเป็นรายบุคคลและแจกแจงความถี่ พบว่า นักเรียนที่มีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก และระดับดี มีจำนวน 13 คนที่อยู่ในช่วงคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอคลากร่วมกับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนสามารถเรียนรู้ รายวิชาอัตตารีกและอัลอคลากได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ได้จริง อีกทั้งการผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ ทศนะของอิบนุ คอลดูนที่ว่า การผสมผสานวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญ (Ibnu Khaldun, 1980 อ้างถึงในอิบรอฮีม ณรงค์รัชกษาเขต, 2558) เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของนัจวา มามู

(2564) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ โดยจากการศึกษาของนัจวา มามู ในปี 2564 พบว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชาการอธิบายอัลกุรอานและวิทยาศาสตร์ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม อำเภอแฉ่ง จังหวัดนราธิวาส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น จดจำได้แม่นยำ และฝึกปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา ปัญจพัฒนศิริ (2565) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง อาหารและการย่อยอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับการสอนแบบปกติ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการสอนแบบปกติในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสำคัญของการวิจัยพบว่า การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนและจดจำได้ง่าย ทำให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น เปรียบเทียบกับการสอนแบบปกติที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย

จากการอธิบายข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุหลักมาจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของเนื้อหาเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น จดจำได้แม่นยำ และฝึกปฏิบัติได้จริง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตารีกกับอัลอ์คลาก ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.34) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านบทบาทของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.34, S.D. = 0.39) ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.25, S.D. = 0.46) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.36) และด้านบทบาทของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = 0.50) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมาก สาเหตุหลักมาจากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผสมผสานเนื้อหาอัตตารีกและอัลอ์คลากเข้าด้วยกัน ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง และนำไปใช้ได้จริง การใช้สื่อการเรียนรู้แบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาน่าสนใจ รูปภาพประกอบ นำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลใช้งานง่าย สะดวก เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เกิดการมีส่วนร่วม

เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนุกสนาน เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาติละห์ ลือแบบราเหิง (2564) แสดงให้เห็นว่าการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนรู้วิชาอัตตาริศาเรื่องอุลุลอซมียได้รับความนิยมจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นอย่างมาก

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศาควบคู่กับอัลอัลลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จึงถือได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศาควบคู่กับอัลอัลลากร่วมมีประสิทธิภาพสูง ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาถูกออกแบบมาเพื่อบูรณาการเนื้อหาระหว่างวิชาช่วยให้นักเรียนเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้ผลการเรียนนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ทางโรงเรียนควรนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในชั้นเรียนอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ในรายวิชาอิสลามศึกษา 3 (ซีเราะห์) เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างสรรค์ขึ้น ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.43/82.82
2. ครูผู้สอนควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำความเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลลัพธ์ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอัตตาริศาควบคู่กับอัลอัลลากร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพราะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กัลญญ เพชรภรณ์. (2565). *การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ* (เอกสารประกอบการสอน). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลิสรา จิตรขณาวณิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์จิรา ปัญจพัฒนศิริ. (2565). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง อาหารและการย่อยอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เรื่อง อาหารและการย่อยอาหารกับการสอนแบบปกติ. *วารสารบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(3). 71-72.
- นัจวา มามุ. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอรรถธิบายอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1. *วารสารอัล-ฮิกมะฮ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 11(22). 48-50.
- พระณัฐภูมิ อคฺควทฺตโน [หนูเกื้อ]. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. *วารสารบรรณการศึกษาศาสตร์และมนุษยสังคมศาสตร์*, 2(2). 56-65.
- พีรภาว ลบช้าง และน้ำทิพย์ ่องอาจวณิชย์. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับเกมการแข่งขันสะกดคำวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 18(85). 61-68.
- โยธิน ศันสนยุทธ. (2535). *มนุษย์สัมพันธ์ : จิตวิทยาการงานในองค์กร*. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- โรงเรียนบูรณาการศึกษาวិทยา. (2566). *แบบสรุปผลการเรียนรายวิชา*. ผู้แต่ง.
- โรงเรียนบูรณาการศึกษาวิทยา. (2566). *รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR)*. ผู้แต่ง.
- เลิศชาย ปานมุข. (2551). *แนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรานู ปรีสุทธิกุล. (2550). *สร้างสื่อ CAI และ e-Learning ด้วย Authorware ฉบับสมบูรณ์*. ชัคเชสมิเดีย.
- สุชัยลา บินสะมะแอ และพาริดา หะยีเต๊ะ. (2565). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นันทานพื้นบ้านสองภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิชาการ*, 8(2). 187-196.
- อัจฉรา เสาวเฉลิม และจุฑามาศ บัตรเจริญ. (2562). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลักและวิธีสอนกระบี่กระบอง. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 533-534.

- อาดีละห์ ลือแบบราเหิง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตารีกเรื่องอุลูลอ์ซมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย*, 2(1). 48-50.
- อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2558). *ปรัชญาการศึกษาอิสลาม*. บรรณาธิการพิมพ์.
- Jackson, D. W. and Jackson, R. T. (1996). *Instructional goal structure: Cooperative, Competitive or individualistic*. noplac: n.p.

การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

Stress Reduction and the Enhancement of Emotional Intelligence

วันอะห์มัด แวดือเร¹ จิรวรรณ ราชแก้ว¹ ซูวัยบะห์ มะฮูเซ็ง¹ นัสรีน นิเงาะ¹ นัสรีนา ดือราโอ๊ะ¹ นุซรี เหลือบหนู^{1*}
 มุฮัมหมัดซาฮิด สาลามิง¹ มุฮัมหมัดฟาเดล ยาลาวะ¹ มุฮัยมิน ป็องกาฉา¹ ฮามิดะ มุสอ¹ ศุภกาญจน์ บัวทิพย์¹
 Wan-ahmad Waeduereh¹, Jirawan Rachkaew¹ Suwaibah Ma-useng¹, Nusreen Ningoh¹, Nasrina Duera-oh¹,
 Nucharee Lebnoo^{1*}, Muhammadsahid Salaming¹ Muhammadfadel Yalawae¹, Muhaimin Bughacha¹,
 Hamidah Musa¹, Supakan Buatip¹

(Received: October 13, 2024; Revised: November 20, 2024; Accepted: December 24, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการเสริมสร้างทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากเป็นวัยที่มักจะเผชิญกับความเครียดสูง จากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและสังคม ซึ่งอาจส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตใจและการเรียน ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญจึงนำทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดมาใช้อบรมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 64 คน โดยเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยกิจกรรม 4 กิจกรรม แบบทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังการเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 10.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.82 ซึ่งนักเรียนมีทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดก่อนการเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 7.95 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.77 แสดงว่าทักษะหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 ถึง 4.45 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สามารถพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียนได้ ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางจิตใจและทักษะการจัดการอารมณ์ของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ต่อไป

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

¹curriculum and Instruction, Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani

*Corresponding author. E-mail: Vanahmad.8846@gmail.com

คำสำคัญ: การจัดการอารมณ์ การจัดการความเครียด นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ความฉลาดทางอารมณ์ สุขภาวะทางจิตใจ

Abstract

This research aims to investigate the development of emotional regulation and stress management skills among high school students, a demographic often subjected to elevated levels of stress due to significant physical and social changes that can impact their mental well-being and academic outcomes. Recognizing the critical importance of addressing these challenges, the study implements a structured training program aimed at enhancing these essential skills. The objectives are: 1) to evaluate the differences in students' emotional regulation and stress management skills before and after participation in the program, and 2) to assess student satisfaction with the program. The sample comprised 64 high school students. Research instruments included a series of four structured activities, pre- and post-project assessments, and a satisfaction survey for the "Stress Relief and Emotional Intelligence Enhancement" initiative.

Research results show a significant improvement in students' emotional and stress management skills following participation in the program. Post-project scores averaged 10.00% with a standard deviation (SD) of 1.82, compared to a pre-project average of 7.95% with a standard deviation (SD) of 1.77. This improvement was statistically significant at the 0.01 level. Additionally, student satisfaction with all aspects of the program was consistently high, with mean scores ranging from 4.34 to 4.45. These results indicate the effectiveness of the "Stress Relief and Emotional Intelligence Enhancement" program in fostering emotional regulation and stress management skills among high school students. The program offers a replicable model that could be implemented in other educational institutions to support mental well-being and emotional intelligence development across various student demographics.

Keywords: Emotional regulation, Stress management, High School Students, Emotional intelligence, Mental well-being

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าวิตก จากผลการประเมินสุขภาพจิตตนเองของเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 20 ปี พบว่า มีเด็กและเยาวชนที่เผชิญกับความเครียดและปัญหาสุขภาพจิตเพิ่มมากขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา โดยผู้ตอบแบบประเมินร้อยละ 30.1 ระบุว่าเครียดสูง ร้อยละ 35.3 เสี่ยงตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 24.4 เสี่ยงที่จะฆ่าตัวตาย และร้อยละ 35 มีความเสี่ยงทางสุขภาพจิตอย่างน้อยหนึ่งด้าน (ฉัตร คำแสง และคณะ, 2566) นอกจากนี้ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2565) ยังระบุว่ามึ้นักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายถึงร้อยละ 8.2 ของนักเรียนทั้งหมด โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีภาวะเครียดในระดับสูงถึงร้อยละ 32.5 โดยแบ่งเป็น 1) ความเครียดจากการเรียนและการสอบ ร้อยละ 45.8 2) ความเครียดจากความสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัว ร้อยละ 28.3 3) ความเครียดจากการปรับตัวในสังคม ร้อยละ 15.6 และ 4) ความเครียดจากปัญหาการเงิน ร้อยละ 10.3)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่จะแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง จึงเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ถือเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากต้องเผชิญกับความกดดันในการเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัย การแข่งขันด้านการเรียน และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ (สมชาย ศรีวิไลลักษณ์, 2564) ทำให้วัยรุ่นมีความเครียดที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน อาจนำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีความรู้สึกไม่มั่นใจตนเอง มีแนวโน้มต่อการเกิดสุขภาวะทางจิตใจเชิงลบ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ความโกรธ การแสดงความโกรธเป็นการแสดงออกของสุขภาวะทางจิตใจที่วุ่นและไม่มั่นคง ที่ทำให้เกิดการกระทำที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่าปกติ ซึ่งอารมณ์เหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ในขณะเดียวกันหากนักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ก็สามารถจัดความโกรธและลดความรุนแรงได้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2023) ได้เน้นย้ำความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ในวัยรุ่น โดยระบุว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ (2563) ที่พบว่าการพัฒนาทักษะการจัดการความเครียดและอารมณ์ในวัยรุ่นช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และความสุขในชีวิตประจำวัน

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence) ที่ดีจะมีความสามารถในการปรับอารมณ์ สามารถจัดการตนเองรวมทั้งมีความเข้าใจและสามารถจัดการกับอารมณ์ของบุคคลอื่นได้ ซึ่งความสามารถดังกล่าวถือเป็นทักษะหลักที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต ความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้เพราะบุคคลที่มีอารมณ์มั่นคงอยู่เสมอ เป็นคนที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา มากกว่าบุคคลที่อารมณ์เสีย หงุดหงิด

หรือไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์ เช่น มีความโกรธจนไม่สามารถระงับอารมณ์ของตนเองได้ ดีใจมากเกินไป จนขาดสติในการตัดสินใจ จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ยาก บุคคลที่จะ ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น มักเป็นคนที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นโดยจัดการอารมณ์และความคิด ของตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อประสบปัญหาและอุปสรรค ก็มักจะแก้ไขและยอมรับผลที่เกิดขึ้น จากการกระทำ จะรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อตนเอง และบุคคลอื่น (พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา และอาภาพร เผ่าวัฒนา, 2562)

อารมณ์และความเครียดที่พบในส่วนใหญ่ มักเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่น หรือชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวสูงทั้งต่อโรงเรียน ครู กลุ่มเพื่อน ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ทำให้นักเรียนมีความเครียด บางครั้งไม่สามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้ง ยังพบว่าสุขภาพทางจิตใจของวัยรุ่นไทย กำลังเป็นปัญหาสาธารณสุขและสังคมที่ควรได้รับการสนใจ เนื่องจาก ภาวะเครียดในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น และนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับสูง (กรมสุขภาพจิต, 2565) อีกทั้งเป็นช่วงวัยที่ต้องจริงจังกับการเรียนมากขึ้น ทำให้เด็กในวัยเรียนมีการแข่งขัน ทางการศึกษาสูง ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดความกดดันและเกิดความเครียด หากไม่สามารถจัดการกับความเครียด ได้จะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้รู้สึกท้อแท้หมดหวัง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เบื่อหน่าย เสี่ยงต่อการเกิด พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลกระทบต่อ การเรียน (ภูมิวรพล กุณฑา, 2563)

โครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา จังหวัดปัตตานี โครงการดังกล่าวนี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้ฝึก ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด อันจะนำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และส่งเสริมสุขภาพ ทางจิตใจที่ดีในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ก่อน และหลังการจัดโครงการ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้า ร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ มีแผนการจัดกิจกรรม สยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 4 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 “รู้จักตนเอง” กิจกรรมที่ 2 “รู้จัก ความเครียดและอารมณ์” กิจกรรมที่ 3 “สยบอารมณ์และความเครียด” กิจกรรมที่ 4 “เผชิญหน้า” ส่งผลให้ เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้มีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด นักเรียนได้รับแนวทางการจัดการ อารมณ์และความเครียดของตนเอง นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจจัดโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา จังหวัดปัตตานี จำนวน 64 คน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีทักษะ ในการจัดการความเครียดและอารมณ์อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นการประเมินผลอย่างเป็นระบบผ่านการ

เปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการอารมณ์ หมายถึง การควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ ทั้งอารมณ์ในเชิงบวก และอารมณ์ในเชิงลบให้มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม ถูกกาลเทศะ
2. ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของนักเรียนในการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นของตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ หรือความรู้สึกที่เป็นไปในด้านบวก เช่น ความรู้สึกดีใจ ความรู้สึกพอใจ ความรู้สึกตื่นเต้น ความรู้สึกรัก และอารมณ์ ความรู้สึก ที่เป็นไปในด้านลบ เช่น ความรู้สึก หงุดหงิด ความรู้สึกเสียใจ ความรู้สึกกดดัน อารมณ์โกรธ อารมณ์โมโห
3. ความเครียด หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ในการใช้ชีวิต เช่น ปริมาณงานที่มากเกินไป ความสัมพันธ์ การเรียน
4. การจัดการความเครียด หมายถึง แนวทางหรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อเป็นหนทางที่จะไปสู่การแก้ไขปัญหา เพื่อลดหรือบรรเทาความเครียดที่เกิดขึ้น โดยการใช้ประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้เพื่อปรับให้ร่างกายและจิตใจเข้าสู่สภาวะปกติ
5. สุขภาวะทางจิตใจ หมายถึง สภาวะทางจิตใจของบุคคลอันเป็นภาวะทางจิตที่ดี มีความสุข มีความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถจัดการกับความเครียดทางบวกและทางลบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจรัลรัศมีวิทยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ก่อนและหลังการจัดโครงการ
 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการ
- สยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ความเครียด เป็นเรื่องของร่างกายและจิตใจ ที่เกิดการตื่นตัว เตรียมรับกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ทั้งเรื่องที่ไม่น่าพอใจ หนักหนาสาหัสเกินกำลังทรัพยากรที่เรามีอยู่ หรือเกินความสามารถของเรา ที่จะแก้ไขได้ ทำให้รู้สึกหนักใจ เป็นทุกข์ และพลอยทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายและพฤติกรรมตามไปด้วย (กรมสุขภาพจิต, 2558) นับเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เป็นลักษณะหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งฐิติพร ศุภสิทธิ์ธำรง (2566) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ EQ (Emotional

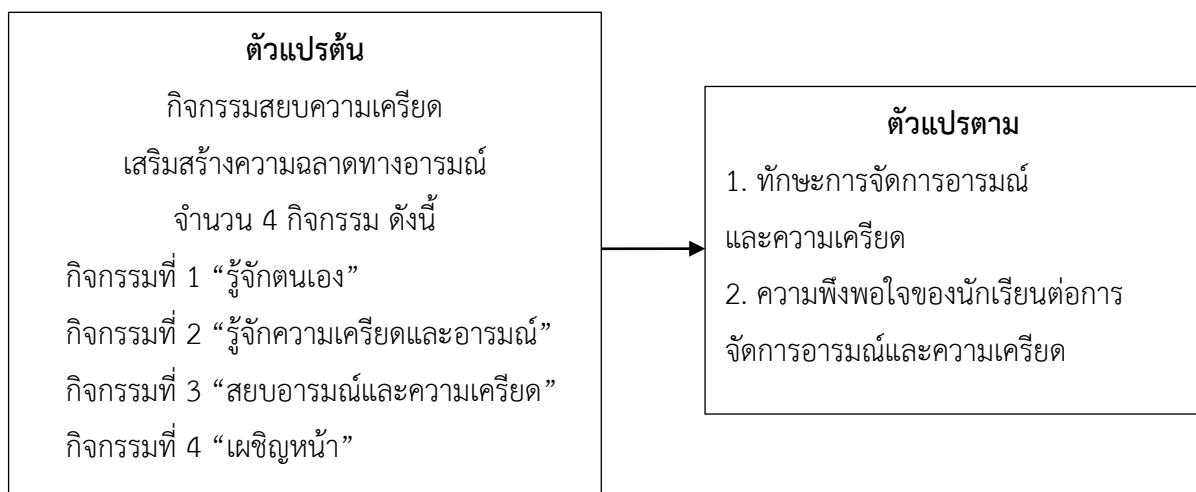
quotient) ว่า คือความสามารถในการรับรู้ ควบคุม และจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างชาญฉลาดและเหมาะสมกับสถานการณ์ มีจิตใจที่มั่นคง มองโลกในแง่ดี มีความประพฤติปฏิบัติดี มีมารยาททางสังคม ความฉลาดทางอารมณ์นำไปสู่การเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีองค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข ซึ่งสามารถพัฒนาบุคคลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อจัดการกับความเครียดในชีวิตประจำวันได้ จูตีพร ศุภสิทธิ์ธำรง (2566) กล่าวเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนา EQ หรือ ความฉลาดทางอารมณ์ มีวิธีการคือ 1) ฝึกการเจริญสติ ตระหนักรู้ในตนเอง 2) การตระหนักรู้ความรู้สึกของผู้อื่น 3) การฝึกฝนทักษะการฟัง 4) ฝึกการสื่อสารที่ชัดเจน และตรงประเด็น 5) ฝึกการเป็นผู้คิดบวก 6) การแสดงความรู้สึกเห็นใจต่อผู้อื่น 7) การเปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 8) การรับฟังคำติชม ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของผู้อื่น และ 9) ความสามารถในการอยู่ได้อย่างสงบภายใต้สถานการณ์กดดัน

ปัจจุบันเยาวชนในประเทศไทยมีสุขภาพจิตที่เสี่ยง ซึ่งข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นในปี 2566 จากกรมสุขภาพจิต ผ่านระบบ “Mental Health Check-in” พบว่า เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10-15 ปี มีผลการประเมินสุขภาพจิต เสี่ยงซึมเศร้า ร้อยละ 10.38 และเสี่ยงที่จะฆ่าตัวตาย ร้อยละ 20.29 (กรมสุขภาพจิต, 2567) อันมีผลมาจากความเครียดสะสม และปัญหาอื่น ๆ ในสังคม เห็นได้จากงานวิจัยของ พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา และอาภาพร เผ่าวัฒนา (2562) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น พบว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญ ต้องการการมีส่วนร่วมทั้งจากวัยรุ่น ครอบครัว และสังคม เพื่อช่วยให้วัยรุ่นเข้าใจอารมณ์ของตนเอง และสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและเป็นเกราะป้องกันจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบต่อจิตใจของวัยรุ่น และทำให้เกิดการทำพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ในวัยรุ่นตามมา สำหรับวิธีการพัฒนาในประเทศไทยมีการศึกษาพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และการจัดการความเครียดหรือการแก้ไขปัญหาหลายแนวทาง อาทิ ทิตาวิรี การรัมย์ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมฝึกคิดแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ชุดกิจกรรมฝึกคิดแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ที่ 81.54/87.67 และผลการประเมินวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังการทดลองแต่ละด้านสูงกว่าการทดลอง เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ในส่วนงานวิจัยต่างประเทศ เห็นได้จากงานวิจัยของ Zeng (2024) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในงาน ความฉลาดทางอารมณ์ และสุขภาพของผู้จัดการระดับกลางในอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ในมณฑลกว่างตุง พบว่าผู้จัดการเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ต่อเนื่องและการควบคุมอารมณ์ ซึ่งช่วยเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมในงาน แม้ว่าจะยังมีความจำเป็นในการปรับปรุงการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากร งานวิจัยนี้ยัง

เสนอกรอบแนวคิดในการพัฒนาความยืดหยุ่นของผู้จัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความสามารถในการแข่งขันของบริษัท ในงานวิจัยของ Amanvermez et al. (2023) เกี่ยวกับการจัดการความเครียดแบบออนไลน์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่าโปรแกรมการบำบัดออนไลน์ที่มีทั้งหมด 5 เซสชัน สามารถช่วยลดความเครียดและอาการซึมเศร้าของนักศึกษา รวมถึงปรับปรุงคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามพบว่าอัตราการเลิกโปรแกรมสูง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างและการออกแบบโปรแกรมเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มากขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสร้างความเข้มแข็งในด้านความฉลาดทางอารมณ์จะส่งเสริมให้วัยรุ่นได้เห็นความสำคัญและมีภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตประจำวัน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในทุกกลุ่มโดยเฉพาะในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ บ่มเพาะวิชาการและวิชาชีพแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา โดยการนำวิธีการพัฒนาข้างต้นออกแบบเป็นกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด หลังการจัดโครงการสูงกว่าก่อนการจัดโครงการ

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจรัลธาดาธรวิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 800 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจรัลธาดาธรวิทยา จำนวน 64 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม
2. สุ่มห้องเรียนโดยการจับฉลาก จากห้องเรียนทั้งหมดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 22 ห้อง
3. ได้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 และ 5/4 เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 64 คน

โดยกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเข้า

1.1 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 และ 5/4 ของโรงเรียนจรัลธาดาธรวิทยาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

1.2 สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

2. เกณฑ์การคัดออก

2.1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบถ้วนตามที่กำหนด อาจเนื่องจากมีเหตุจำเป็นให้ขาดเรียน ลาออกจากโรงเรียนระหว่างภาคเรียน หรือย้ายสถานศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่างขอยุติการร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้วยเหตุผลวิสัยใด ๆ ก็ตามที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเก็บข้อมูล

3. เกณฑ์การถอนตัวของอาสาสมัคร

3.1 เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ วิตกกังวล หรือไม่ปลอดภัยที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ อาสาสมัครมีสิทธิ์ขอถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล และจะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด

3.2 หากอาสาสมัครขอถอนความยินยอมระหว่างดำเนินการ ข้อมูลที่เก็บได้จากอาสาสมัครดังกล่าวจะถูกนำออกทั้งหมด ไม่นำมารวมในผลการวิเคราะห์

4. เกณฑ์การยุติการวิจัย การวิจัยอาจยุติก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ หากเกิดกรณีดังต่อไปนี้

4.1 มีอาสาสมัครจำนวนมากขอถอนตัวออกจากโครงการ จนอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการอ้างอิง หรืออาจทำให้อัตราส่วนระหว่างประโยชน์ที่จะได้รับกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นไม่คุ้มค่า ผู้วิจัยสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจยุติโครงการได้ก่อนกำหนด เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

4.2 มีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่อาจเกี่ยวข้องกับโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรม สยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 4 แผน ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยกิจกรรมที่ 1 และ 2 มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 กิจกรรมที่ 3 และ 4 มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 แสดงว่าทุกกิจกรรมมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 "รู้จักตนเอง"

กิจกรรมที่ 2 "รู้จักความเครียดและอารมณ์"

กิจกรรมที่ 3 "สยบอารมณ์และความเครียด"

กิจกรรมที่ 4 "เผชิญหน้า"

2. แบบทดสอบการจัดการอารมณ์และความเครียดก่อนและหลังการจัดโครงการ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ 15 คะแนน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเที่ยง KR-20 ของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ค่าความยากของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.32-0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25-0.68 โดยครอบคลุมเนื้อหาหัวข้อ

2.1 การรู้จักตนเอง

2.2 รู้จักความเครียดและอารมณ์

2.3 สยบอารมณ์และความเครียด

2.4 เผชิญหน้า

3. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเที่ยง KR-20 ของแบบวัดความพึงพอใจทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ครอบคลุมการวัดความพึงพอใจใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม ด้านวิทยากร และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งหมด มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551)

2. ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบนำมาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Measure of internal consistency) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient : α) ใช้หาความเที่ยงของเครื่องมือวัดที่ให้คะแนนแตกต่างกันไป สามารถใช้กับข้อสอบที่ให้คะแนนแบบ 0,1 (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551 อ้างใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

3. ความยาก (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ เกณฑ์การพิจารณาค่าความยากที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ค่าความอำนาจจำแนกที่เหมาะสมจะมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2552)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการออกแบบกิจกรรมและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ออกแบบกิจกรรม และเตรียมเอกสารที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกิจกรรมทั้งหมด 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 “รู้จักตนเอง” เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลา 2 ชั่วโมง เริ่มต้นด้วยการแนะนำตัวและกิจกรรมละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าร่วมและวิทยากร จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมทำแบบประเมินการรู้จักตนเองเพื่อสำรวจความเข้าใจในตนเอง ตามด้วยกิจกรรมกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม และปิดท้ายด้วยการสรุปและสะท้อนการเรียนรู้ที่ได้จากกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 “รู้จักความเครียดและอารมณ์” ดำเนินการเป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเครียดและการจัดการอารมณ์ จากนั้นผู้เข้าร่วมจะได้ฝึกการสังเกตและระบุอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับความเครียดในชีวิตประจำวันระหว่างผู้เข้าร่วม และทำแบบฝึกหัดประเมินระดับความเครียดของตนเอง เพื่อให้เข้าใจสภาวะทางอารมณ์ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 3 “สยบอารมณ์และความเครียด” ใช้เวลา 2 ชั่วโมง เน้นการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเทคนิคการผ่อนคลายความเครียดในรูปแบบต่าง ๆ วิทยากรจะสอนวิธีการจัดการความเครียดที่หลากหลาย จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และวิธีการจัดการความเครียดที่แต่ละคนพบว่าได้ผลดี และมีการประเมินผลการฝึกปฏิบัติเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เข้าร่วมสามารถนำเทคนิคไปใช้ได้จริง

กิจกรรมที่ 4 “เผชิญหน้า” เป็นกิจกรรมสุดท้ายที่ใช้เวลา 2 ชั่วโมง เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมด โดยเริ่มจากการจำลองสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียดในชีวิตประจำวันให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกการเผชิญและจัดการกับสถานการณ์เหล่านั้นโดยใช้เทคนิคที่ได้เรียนรู้มา มีการสรุปบทเรียนและแลกเปลี่ยนแนวทางการนำไปปรับใช้ในชีวิตจริง

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการ ให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบ พร้อมนัดหมายวันเข้าร่วมโครงการ

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่วางไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบทดสอบแบบทดสอบการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 15 ข้อ

5. ดำเนินการจัดโครงการตามกำหนดการที่วางไว้ โดยใช้กิจกรรม จำนวน 4 กิจกรรม ใช้เวลากิจกรรมละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 8 ชั่วโมง

6. ดำเนินการทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบทดสอบการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ

7. ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

8. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test แบบ Paired Samples t-test

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 4 กิจกรรม จำนวน 8 ชั่วโมง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ด้านทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักสตัยวิทยา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. เปรียบเทียบแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยใช้ t-test แบบ Paired Samples t-test

2. เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียด หลังเข้าร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) เทียบกับ เกณฑ์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ก่อนและหลังการจัดโครงการ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ด้านทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา

ทดสอบความรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	Mean	S.D.	t-test	p-values
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	15	3	11	7.95	1.77	9.64**	0.00
หลังเข้าร่วมโครงการ	15	5	13	10.00	1.82		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบความรู้ด้านทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดของ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา ก่อนการเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.95 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.77 และหลังเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.82 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ด้วยการ ทดสอบค่า t-test พบว่า ความรู้ด้านทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียน หลังการเข้าร่วม โครงการ สูงกว่าก่อนการร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการสยบ ความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วม โครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านวิทยากร	4.37	มาก
2. ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร	4.35	มาก

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (ต่อ)

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
3. ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.34	มาก
4. ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.45	มาก
5. ความพึงพอใจภาพรวม	4.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการนำความรู้ไปใช้ และความพึงพอใจภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34 ถึง 4.45

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดก่อนและหลังการจัดโครงการ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของโครงการ "การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์" ในการพัฒนาความสามารถในการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียน ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Bar-On (1997) ที่ระบุว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีองค์ประกอบสำคัญ เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมอารมณ์ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการออกแบบให้อยู่ในกิจกรรมทั้ง 4 ของโครงการ ได้แก่ 1) รู้จักตนเอง 2) รู้จักความเครียดและอารมณ์ 3) สยบอารมณ์และความเครียด และ 4) การเผชิญหน้า และสอดคล้องกับการศึกษาของนิพัทธา สังข์ยก และเนรัญชลา จารุจิตร (2564) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริม EQ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะช่วยพัฒนาการรับรู้ เข้าใจ และจัดการอารมณ์ของนักเรียนได้

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการอารมณ์และความเครียดหลังเข้าร่วมโครงการ

การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการในครั้งนี้อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีคะแนนสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับการศึกษาของกุหลาบ บุริสาร (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริม EQ มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปรับตัว การตัดสินใจ และการสร้างแรงจูงใจในตนเอง

นอกจากนี้ ความพึงพอใจของนักเรียนที่อยู่ในระดับสูงยังแสดงถึงการตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมและการมีส่วนร่วม ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษาของวันทนา เนาว์วัน และอารมณ เอี่ยมประเสริฐ (2563) ที่กล่าวว่าความพึงพอใจของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการเรียนรู้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อจำกัด เช่น ระยะเวลาของโครงการที่สั้นและกลุ่มตัวอย่างที่ยังมีจำนวนจำกัด ซึ่งอาจจำกัดการอ้างอิงผลการศึกษาในวงกว้าง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในระยะยาวและขยายขอบเขตการวิจัยไปยังบริบทอื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการพัฒนาในลักษณะเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

การจัดโครงการ "การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์" ด้วยกิจกรรมบูรณาการทั้ง 4 กิจกรรม สามารถพัฒนาความรู้และทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากนักเรียน ทั้งนี้ควรมีการวิจัยเพิ่มขึ้นในบริบทที่กว้างขึ้น เพื่อต่อยอดและพัฒนากิจกรรมการจัดการอารมณ์และความเครียด ลดการเกิดภาวะโรคซึมเศร้าในนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งในแง่ของระดับชั้น เพศ ภูมิภาค และพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในบริบทที่แตกต่างกัน และเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการศึกษาในวงกว้าง
2. พัฒนาและเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์รูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลายและเป็นทางเลือกในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทที่ต่างกัน
3. พัฒนาการเครื่องมือการวัดและประเมินผลความฉลาดทางอารมณ์ให้มีมิติที่หลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากแบบทดสอบความรู้ เช่น การวัดเชิงสถานการณ์ พฤติกรรมสังเกต การประเมินตนเอง การประเมินโดยผู้อื่น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานศึกษาสามารถนำแผนการจัดกิจกรรม "การสยบความเครียด เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์" ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่แก่นักเรียนในวงกว้าง

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำกิจกรรมและเทคนิคการจัดการอารมณ์และความเครียดไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมสุขภาพทางอารมณ์ของนักเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้

3. ผู้ปกครองสามารถนำความรู้และแนวทางการจัดการอารมณ์และความเครียดไปประยุกต์ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและดูแลบุตรหลาน เพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นอย่างต่อเนื่องจากสถานศึกษาสู่ครอบครัว

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เช่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพทางอารมณ์ของวัยรุ่น ผ่านการออกแบบกิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสม

5. นักจิตวิทยาและนักการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอด ในการคิดค้นและพัฒนารูปแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การบูรณาการร่วมกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2558). *เครียด คลายเครียด*. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2565, 30 กันยายน). รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2565. https://dmh.go.th/report/dmh/rpt_year/dl.asp?id=463
- กรมสุขภาพจิต. (2567, 23 มกราคม). ข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตคนไทย. <https://checkin.dmh.go.th/dashboards>.
- กุหลาบ ปุริสาร. (2561). แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สู่ผู้นำที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 8(1), 1-9.
- ฉัตร คำแสง, วรตริ เลิศรัตน์ และเจณิตตา จันทวงษา. (2566). *เด็กและครอบครัวไทย ในสามวิกฤต: รายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัว ประจำปี 2022*. ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว.
- จิตติพร ศุภสิทธิ์ธารง. (2566, 21 มิถุนายน). EQ (Emotional quotient) ความฉลาดทางอารมณ์. <https://www.medparkhospital.com/lifestyles/eq-emotional-quotient>
- ทิตาวิร์ การรัมย์, สังเวียน ปิ่นกาลัง และปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์ (2567). การใช้ชุดกิจกรรมฝึกคิดแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 12(1), 180-191.

- นิพัทธา สังข์ยก และเนรัชชลา จารุจิตร. (2564). การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนา EQ ของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับผู้ปกครอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(1), 399-412.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). แฮส ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา และอาภาพร เผ่าวัฒนา. (2562). ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 35(3), 212-223
- ภูมิวรพล กุณทา. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา เนาว์วัน และอารมณ เอี่ยมประเสริฐ. (2563). การจัดการความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพชีวิตในการทำงาน. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(1), 223-232.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2563). ผลการพัฒนาทักษะการจัดการความเครียดในวัยรุ่นที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2565). รายงานการศึกษาศถานการณ์ความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายในเด็กและวัยรุ่นไทย. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สมชาย ศรีวิไลลักษณ์. (2564). การพัฒนาทักษะการจัดการความเครียดในวัยรุ่น: แนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต. *วารสารจิตวิทยาคลินิก*, 52(1), 15-28.
- Amanvermez, Y., Karyotaki, E., Cuijpers, P., Ciharova, M., Donker, M., Hurks, P., Salemin, E., Spinhoven, P., Struijs, S., & de Wit, L. M. (2023). Online stress management interventions for university students: A systematic review. *JMIR Formative Research*, 7(11), e44216. <https://formative.jmir.org/10.2196/44216>
- Bar-On, R. (1997). *The emotional intelligence inventory (EQ-I): Technical manual*. Multi-Health Systems.
- Carmeli, A. (2003). The relationship between emotional intelligence and work attitudes, behavior and outcomes. *Journal of Managerial Psychology*, 18(8), 788-813. <https://doi.org/10.1108/02683940310511881>

- World Health Organization [WHO]. (2023). Adolescent mental health: A global perspective (Technical Report). WHO Press.
- Zeng, C. (2024). Human capital work engagement, emotional intelligence, and health and wellness: Basis for middle management resilience framework. *International Journal of Research Studies in Management*, 12(13), 177-184. <https://doi.org/10.5861/ijrsm.2024.1287>

วิธีการดำเนินงานและกระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

Processes and Community Empowerment Through Local Development Models: A Case Study of Nonthaburi

ภัทรรัตน์ รัตนเสถียร^{1*} ลดาวัลย์ ไชค์คำ¹

Pattarat Rattanasathien^{1*}, Ladawan Khaikham¹

(Received: July 18, 2024; Revised: December 4, 2024; Accepted: January 10, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงาน และกระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย ผู้มีตำแหน่งในการบริหารเทศบาล จำนวน 7 คน และประชาชน จำนวน 6 คน และการเข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่กำหนดกรอบไว้ล่วงหน้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเมืองของชุมชนต้นแบบ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อสรุปอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า วิธีการดำเนินงานสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี เสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรค เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเทศบาล การพัฒนาทักษะของคนในชุมชน และการส่งเสริมการสื่อสารอย่างทั่วถึง ในส่วนของกระบวนการที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรีนั้น ประกอบไปด้วย 1) ผู้นำชุมชนอุทิศตนเพื่อสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) คนในชุมชนยอมรับในคณะกรรมการชุมชน 3) ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองสูง 4) ชุมชนได้รับงบประมาณจากเทศบาล และ 5) ชุมชนกับเทศบาลร่วมมือกันแก้ปัญหา 6) ปัจจัยด้านพื้นที่ทางกายภาพ การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพในชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

¹ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University

*Corresponding author. E-mail: pattarat.r@ku.th

โดยการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและประชาชนในการออกแบบและจัดการพื้นที่ ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อสุขภาวะของคนในชุมชน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้ชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ไม่เกิดความเข้มแข็งพบว่า ผู้นำชุมชนไม่มีความเสียสละในการทำงาน ขาดการบริหารที่ดี และขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อหนุนเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งเพิ่มทักษะให้แก่คนในชุมชนเพื่อที่จะสามารถพึ่งพาตนเองและมีความสามัคคีกันภายในชุมชน

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น ความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดนนทบุรี การเสริมความสามัคคีของชุมชน ความร่วมมือ

Abstract

This study investigates the process supporting local development models aimed at strengthening community resilience in Nonthaburi Province. Employing qualitative research methods, the study draws on document analysis, in-depth structured interviews with 13 participants (comprising 7 municipal executives and 6 community members), and non-structured observational methods. Data were collected from model communities and analyzed through categorization and organization to compare factors contributing to community resilience, leading to a synthesis of findings and recommendations.

The findings indicate that operational methods supporting local development in Nonthaburi province enhance community strength, enabling self-reliance and improved quality of life. Key recommendations to address challenges and obstacles include fostering strong relationships with local municipalities, enhancing community skills, and ensuring effective communication. The processes supporting local development in Nonthaburi include:

- 1) Community leaders who are selfless and possess good interpersonal skills.
- 2) Community acceptance of the community committee.
- 3) High self-reliance potential within the community.
- 4) Funding local government to support community initiatives.
- 5) Collaboration between the community and local government to solve problems.
- 6) The development of public spaces, which improve residents' quality of life and strengthen community ties through participatory design and management.

Nevertheless, several challenges hinder community resilience in Nonthaburi, including insufficient dedication among some community leaders, ineffective management practices, and inadequate support from government agencies. To address these issues, the study recommends increased budgetary allocations for community development, targeted skill enhancement programs for residents, and initiatives to foster unity within communities.

Keywords: Community Resilience, Local Development Models, Nonthaburi, Community Empowerment

บทนำ

การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหา และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ผการัตน์ พินิจวัฒน์, 2565) แนวคิดที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีบทบาทตั้งแต่การร่วมวางแผน การตัดสินใจ ไปจนถึงการประเมินผล (กรกมล ศรีวัฒน์, 2566) การมีส่วนร่วมยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขให้ครอบคลุมรอบด้านจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม (กรุณา มธูลาภรังสรรค์, 2564) โดยการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและนำไปสู่เมืองที่น่าอยู่ ภาครัฐมีหน้าที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม (People participation) ในการแก้ไขปัญหาของเมืองและชุมชน (เมธินา อีสริยานนท์, 2564) ร่วมคิด ร่วมทำร่วมกันวางแผน และร่วมตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้นนโยบายจนถึงการประเมินผลนโยบายเพื่อประชาชนจะสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ตรงตามความต้องการ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (อภิชาติ ดวงธิดาร, 2565)

การมีส่วนร่วม (Participation) ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น เป็นองค์กรปกครองที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจ (Decentralization) จากรัฐบาลกลางให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง (Joomsoda & Tirasuwanvasee, 2022) ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเสมือนรัฐบาลของท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้มากที่สุด (Chardchawarn, 2010) ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะ หรือการเสนอความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปของการใช้สิทธิ์เลือกทางเลือกเพื่อให้เป็นฉันทามติ (Suphattanakul, 2018) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการ

มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายของทางเลือกที่ประชาชนตัดสินใจเลือกร่วมกันนั้น (Khaenamkhaew, 2024)

คำว่า “ชุมชนเข้มแข็ง” นั้น เป็นคำจำกัดความที่หมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ ต้องการที่จะพัฒนาชุมชนตนเองไปสู่สิ่งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชนว่ามีความสามารถบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (Nordberg et al., 2020) หรือกล่าวได้ว่า เป็นชุมชนที่ประชาชนมีความสามัคคีมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน สมาชิกในชุมชนใช้ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการทำงานระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกในชุมชนมีจิตอาสาและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบร่วมกัน (เมทินา อิศรียานนท์, 2564)

“ชุมชน” เป็นศูนย์กลางของการศึกษานั้นก็เพราะ ชุมชน คือ ฐานรากของระบอบประชาธิปไตย และเป็นฐานรากของระบอบการปกครองของไทยที่จะเชื่อมโยงกันระหว่างรัฐ-ชุมชน-ประชาชน (ศราวุธ ชันธวิชัย และคณะ, 2565) ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นจุดเชื่อมระหว่างรัฐกับชุมชนเนื่องจากชุมชนเป็นยุทธศาสตร์การทำงานที่สำคัญในการบริหารองค์กรปกครอง โดยเมื่อชุมชนสามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน จะส่งผลให้ชุมชนอื่น ๆ ได้รับรู้แนวคิด กระบวนการ และวิธีการที่สมาชิกในชุมชนนั้นใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชานนท์ ทองสุกมาก, 2563) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทางด้านความเจริญ จำนวนประชากร ทัศนคติ กระบวนการรวมกลุ่ม หรือแนวทางการปฏิบัติระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยผลของการศึกษานี้ จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีขนาดใหญ่มากขึ้น และมีความซับซ้อนเพราะความเป็นเมืองมากขึ้น สามารถนำไปใช้งานในการแก้ไขปัญหา และวางแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกันภายในชุมชน หรือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2562)

แม้ว่าชุมชนในจังหวัดนนทบุรีจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรีบ่งชี้ว่าชุมชนในจังหวัดนนทบุรีเผชิญกับปัญหาความยากจน โดยมีประชากรอยู่ใต้เส้นความยากจนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2564 มีจำนวนร้อยละ 0.54 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบกับปี 2563 จากผลการศึกษาของสำนักงบประมาณ พบว่า ชุมชนในจังหวัดนนทบุรีมีปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา โดยเด็กนักเรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยร้อยละ 0.42 ไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ ระบุว่าชุมชนในจังหวัดนนทบุรีประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีมลพิษทางอากาศ ร้อยละ 42 ของพื้นที่ทั้งหมด และมีปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยในปี 2560 มีมากขึ้น 610,000 ตัน จากผลการศึกษาพบว่า ชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

มีปัญหาด้านความปลอดภัย โดยมีอัตราการเกิดอาชญากรรมมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยมีอัตรา 93 คดี ต่อหนึ่งแสนคน ของประชากรทั้งหมด

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในจังหวัดนนทบุรี ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การศึกษาเรื่อง "กระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี" จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสม รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน นำไปสู่การออกแบบแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพยั่งยืน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง แก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ โดยประชาชนควรมีบทบาทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ ไปจนถึงการติดตามผล ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและมีส่วนร่วมที่แท้จริงในชุมชน คำว่า "ชุมชน" สะท้อนถึงกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกัน การสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นต้องเน้นปัจจัยสำคัญ เช่น การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน การสร้างพื้นที่ทางกายภาพที่เหมาะสม เช่น พื้นที่สาธารณะและศูนย์กิจกรรม การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน (Haldane et al., 2019)

สำหรับบริบทชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งด้านกายภาพและสังคม การเติบโตเชื่อมโยงกับการพัฒนาเมืองกรุงเทพฯ แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ มลพิษสิ่งแวดล้อม และอัตราอาชญากรรมที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการศึกษากระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน รวมถึงการออกแบบแนวทางพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ข้อมูลที่ได้จะช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนและความเข้มแข็งให้กับชุมชนในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษากระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี โดยจะทำการศึกษาลักษณะของชุมชน ผู้นำชุมชนที่อุทิศตนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกในชุมชนยอมรับบทบาทคณะกรรมการชุมชน ชุมชนมีกระบวนการบริหารงานชุมชนที่ชัดเจน ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองสูง ชุมชนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเทศบาล ชุมชนมีลักษณะพื้นที่ทางกายภาพของชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการรวมกลุ่ม และชุมชนกับเทศบาลมีความร่วมมือกัน เพื่อหาปัจจัยสำคัญที่กระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี

และการศึกษารั้วนี้ยังสามารถนำไปใช้การศึกษาวิจัยได้ในอนาคตเพื่อศึกษาสภาพความเป็นเมืองที่ส่งผลกระทบต่อแนวคิดกระบวนการ หรือวิธีการปกครองที่มีผลต่อชุมชนในเขตเมืองอื่น ๆ ที่จะสามารถพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานและกระบวนการศึกษาที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่จะส่งผลต่อความอ่อนแอของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเมือง

นัยนา ชาประสิทธิ์ และพวงทอง อินใจ (2566) กล่าวว่าไว้ว่าการเติบโตอย่างรวดเร็วของชุมชนเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา และการเพิ่มขึ้นในการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ความเจริญของเมืองขนาดเล็กไปสู่ความเป็นเมืองขนาดใหญ่ ก่อให้เกิดปัญหาการอาศัยอยู่ในเมือง ความยากจนกระจุกตัวอยู่ในเมือง รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นต้องพยายามจัดการเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่เหล่านั้น การทำให้เมืองปลอดภัยและยั่งยืน หมายถึงการทำให้เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและเหมาะสม และพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชุมชนแออัด นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการลงทุนเรื่องการขนส่งสาธารณะ การสร้างพื้นที่สาธารณะสีเขียว และการปรับปรุงการวางผังเมือง และการจัดการในลักษณะแบบมีส่วนร่วม ตรงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals) เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดการเมือง เป็นวิธีการพัฒนารูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนามนุษย์ ชุมชนและสังคม ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคนให้มีความสุขเป็นคนที่มีความดี มีคุณธรรมและมีความดีงาม ซึ่งการพัฒนาคนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้โดยมีคนที่มีความรู้ มีจิตวิญญาณ สำนึกรักชุมชน มีความรักชุมชนเป็นชุมชนเรียนรู้ มีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งมีการจัดการชุมชนเมืองที่ดี มีเครือข่ายกิจกรรม มีภาวะผู้นำในชุมชนพึ่งพาตนเองได้และเป็นชุมชนที่สงบสุขพัฒนาต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ชุมชนเมืองในประเทศกำลังพัฒนาที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ความยากจน และการจัดการทรัพยากรอย่างไม่สมดุล แนวทางแก้ไขต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างพื้นที่สาธารณะสีเขียวเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน โดยยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

สุชาติ พันธก้อม และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ มีความสำคัญต่อกระบวนการเชิงบริหาร ทุกระบบ ทุกงาน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำให้เต็มความสามารถ ให้เกิดพลัง อิทธิพลในการครองใจ ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานให้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำเกิดบารมี ได้ความเชื่อมั่น ความนับถือกำลังใจ ความอบอุ่น ในการรวมทีมหรือกลุ่มดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในขณะที่ Nanjundeswaraswamy and Divakar (2021) กล่าวถึงทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait theory) ว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำเกิดมาพร้อมกับคุณลักษณะเฉพาะที่ทำให้พวกเขาเป็นผู้นำได้ เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความสามารถในการตัดสินใจ อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ได้รับการวิจารณ์ว่าไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมบางคนที่มีคุณลักษณะเหล่านี้ไม่สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ ทางด้าน Nwafor and Chima (2023) มองว่าทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency theory) เชื่อว่าภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ผู้นำพบเจอ โดยผู้นำต้องปรับเปลี่ยนวิธีการนำของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ตาม ตัวอย่างของทฤษฎีนี้ได้แก่ ทฤษฎีของ Fiedler และทฤษฎี Path-Goal ของ House ซึ่งองค์ประกอบของภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการนำ (Leadership Capacity) คือ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการนำที่สำคัญสำหรับความสำเร็จของผู้นำ ซึ่งรวมถึงการบริหารตนเอง การบริหารคน และการบริหารงาน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม (Leader-Follower Relationship) คือ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยผู้นำจะมีอิทธิพลต่อผู้ตามในการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ และ 3) การปรับตัวและการพัฒนา (Adaptability and development) คือ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่เกิดขึ้นในองค์กรได้ (สุพจน์ ประไพเพชร และคณะ, 2566)

สามารถสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีอยู่ในการชักนำและโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร การพัฒนาภาวะผู้นำให้เต็มศักยภาพนั้น สามารถเสริมสร้างพลังและอิทธิพลในการครองใจผู้ตามและผู้ร่วมงานได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำเกิดบารมีและได้รับความเชื่อมั่นและความนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง

แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา ทั้งนี้เพราะว่าความเข้มแข็งของชุมชนจะแก้ไขปัญหาทั้งในระดับชุมชน และพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศไปพร้อมกัน อย่างบูรณาการ ความเข้มแข็งของชุมชนนี้เป็นรากฐานที่สำคัญของประชาสังคม (Civil society) ที่ทุกคนเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนและสังคมร่วมกัน และยังเห็นว่าการพัฒนาชุมชนและสังคมไม่อาจสำเร็จได้ โดยการกระทำเป็นเรื่อง ๆ แยกกันไปแต่ต้องทำเชื่อมโยงอย่างมี

บูรณาการพร้อมกัน โดยมีความเข้มแข็งของชุมชนเป็นตัวตั้งในการพัฒนา จนผู้บริหารและนักพัฒนาได้กล่าวว่า เป็น “ทางเลือกสังคมไทย: คำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน/ชุมชน” หรือ “การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องสร้างพลังให้ชุมชนในท้องถิ่น โดยที่ความเข้มแข็งของชุมชนจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับชุมชนนั้น มีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งเพียงใด ทั้งนี้องค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งจะต้องมีการเตรียมคนและชุมชนด้วยการเสริมสร้างให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ปัญหาและการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุก ๆ ด้าน โดยมีหน่วยงานทั้งของภาครัฐ (เมทินา อีสริยานนท์, 2564) ซึ่ง สุพัตรา ยอดสุรางค์ และคณะ (2561) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้และการจัดการปัญหาของชุมชนร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน รวมถึงมีผลกระทบต่อภายนอกชุมชน องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งประกอบด้วย 1) การรวมตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) การเรียนรู้และการจัดการปัญหา 3) การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ 4) ความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แน่นแฟ้น 5) การมีผู้นำชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และ 6) การสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งลักษณะของชุมชนเข้มแข็งคือความตื่นตัวและการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่ดี การพึ่งพาตนเองและความสามัคคีและการช่วยเหลือกัน ชุมชนเข้มแข็งจึงเป็นการที่ประชาชนในชุมชนมีความร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในทุกด้าน (สายชล เทียนงาม และคณะ, 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการรวมตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน มีการเรียนรู้และการจัดการปัญหาร่วมกัน การพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น การพึ่งพาตนเอง ความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แน่นแฟ้น และการสนับสนุนจากภายนอก สรุปได้ว่าความเข้มแข็งของชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการพึ่งพาตนเองและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมชัย นันทาภิรัตน์ (2565) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็นสองแนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดการปกครองตนเองและการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นตัวแทนในการบริหารงานตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้กรอบนโยบายและการกำกับดูแลของรัฐ

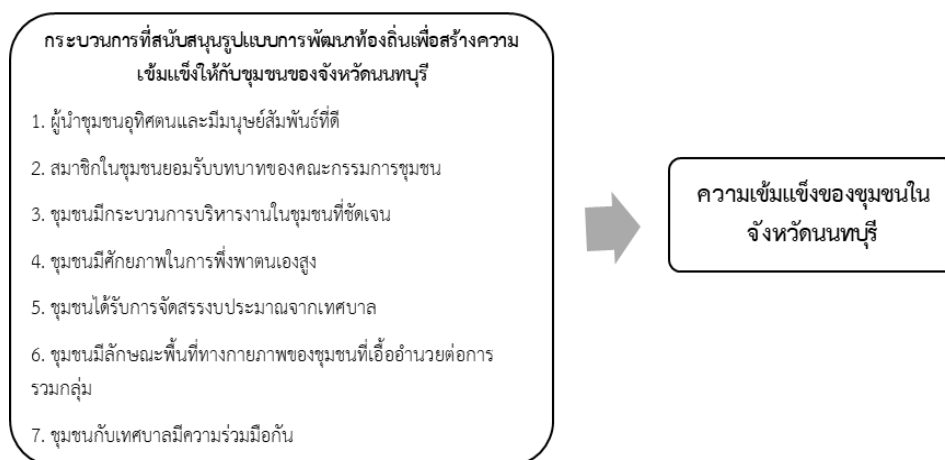
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2567) การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลในองค์กร

พระครูธรรมศุท และคณะ (2564) อธิบายว่า การปกครองของชุมชนหนึ่ง ๆ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ภายในชุมชนตามขอบเขตอำนาจที่ได้รับจากรัฐบาลกลางหรือส่วนกลาง โดยจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีงบประมาณ มีความเป็นอิสระในการบริหารงานภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) รูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญประชากรหรือขนาดพื้นที่ 2) มีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม 3) หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยสิทธินี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประการที่สอง สิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ 4) เมืองครุที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือ เมืองครุฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ และ 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็นสองแนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดการปกครองตนเอง และ การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการภายในท้องถิ่นของตน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการบริหารงานตามเจตนารมณ์ของประชาชน ภายใต้กรอบนโยบายและการกำกับดูแลของรัฐ ในส่วนของแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนและบุคคลในองค์กร ทั้งสองแนวคิดนี้มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นบทความวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่ต้องการศึกษาแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565-2567) และข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ทั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ควรใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) นั้น กำหนดเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ดำเนินการคัดเลือกโดยวิธีเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีตำแหน่งและบทบาทในการบริหารเทศบาล จำนวน 7 คน ประธานชุมชน และกรรมการชุมชน จำนวน 6 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ที่มีตำแหน่งและบทบาทในการบริหารเทศบาล ได้แก่ รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล และหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน จำนวน 7 คน ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล การสนับสนุนชุมชนในด้านงบประมาณต่าง ๆ และประชาชน ซึ่งประชาชนที่ใช้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1. ประธานชุมชน และ 2. กรรมการชุมชน จำนวน 6 คน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนที่ศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การตัดสินใจในนโยบายหรือการกระทำของชุมชน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งหมด 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) เป็นคำถามแบบมีโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาวิจัยที่ต้องการศึกษา และการสังเกตการณ์แบบไม่กำหนดกรอบไว้ล่วงหน้า (Unstructured observation) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเมืองของชุมชนต้นแบบ (Best practice)

ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.70 จึงสรุปได้ว่า สามารถนำแบบสัมภาษณ์นี้ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานงานในแต่ละชุมชนเป็นผู้ช่วย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อเท็จจริง ผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามกับผู้ประสานงานในชุมชน ทำการเตรียมทีมผู้วิจัย และชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ช่วยทีมในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 คน นำแบบสัมภาษณ์ที่มีประเด็นคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว มาทำการสัมภาษณ์กับผู้บริหารเทศบาล ได้แก่ รองนายกเทศมนตรี

สมาชิกสภาเทศบาล และหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล การสนับสนุนชุมชนในด้านงบประมาณต่าง ๆ ประชาชนในชุมชนที่ศึกษา ได้แก่ ประธานชุมชน และกรรมการชุมชน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนที่ศึกษา และมีส่วนร่วมในสนับสนุน การตัดสินใจในนโยบาย หรือการกระทำของชุมชน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

- การศึกษาข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น บทความวิจัย รายงาน และวรรณกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ความเข้มแข็งของชุมชน และกระบวนการสนับสนุนในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 13 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารเทศบาล 7 คน และประชาชนในชุมชน 6 คน การสัมภาษณ์ครอบคลุมหัวข้อ ดังนี้ วิธีการดำเนินงานของเทศบาลในการสนับสนุนชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน และความท้าทายที่เผชิญ

- การลงวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตการณ์ในพื้นที่แบบไม่กำหนดกรอบไว้ล่วงหน้า (Unstructured Observation) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของชุมชน การดำเนินกิจกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและเทศบาล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่ได้รับจากการลงวิจัยภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และหาค่าความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนของจังหวัดนนทบุรี โดยมีวิธีการและขั้นตอน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้รับจากผลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยก็จะนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ของข้อมูล โดยผู้วิจัยจะได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic inductive) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อหาปัจจัยกระบวนการที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้การสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้รับจากการลงวิจัยภาคสนามด้วยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารหรือการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์สาเหตุและผล พร้อมทั้งวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของหมวดหมู่กำหนดเป็นแนวทางในการวิเคราะห์โดยนำเสนอแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การยอมรับบทบาทของคณะกรรมการชุมชน และการพึ่งพาตนเอง

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยกระบวนการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารเทศบาลและประชาชนรวมทั้งหมด 13 คน แบ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54 และ เพศชาย ร้อยละ 46 โดยมีอายุขั้นต่ำ 41 ปี และสูงสุด 70 ปี อายุเฉลี่ยคือ 56.92 ปี และมีอายุการทำงานขั้นต่ำ 3 ปี และสูงสุด 25 ปี อายุการทำงานเฉลี่ยคือ 9.92 ปี

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาวิธีการดำเนินงานและกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน สามารถอธิบายผลการวิจัยและอภิปรายผลได้ว่า กระบวนการดำเนินงานที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดนนทบุรีเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน เทศบาล และหน่วยงานภาคเอกชน การวิจัยพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การจัดประชุมและการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจในกระบวนการพัฒนาที่เน้นความโปร่งใสและความยั่งยืน นอกจากนี้ การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ เช่น พื้นที่สาธารณะหรือศูนย์กิจกรรมชุมชน ช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการรวมตัวและแก้ไขปัญหาหารือกันอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมยังเพิ่มความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of ownership) และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในระยะยาว

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อความอ่อนแอของชุมชน สามารถอธิบายผลการวิจัย และอภิปรายผลได้ว่า การศึกษาพบว่าอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อความอ่อนแอของชุมชนในจังหวัดนนทบุรีประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ การสื่อสารในชุมชน และการสนับสนุนจากเทศบาล

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การพัฒนาชุมชนในจังหวัดนนทบุรีควรมุ่งเน้นการจัดระบบประมาณอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนจนถึงการติดตามผล การสร้างความร่วมมือระหว่างเทศบาลและชุมชนผ่านกิจกรรมและโครงการที่เน้นแก้ปัญหาเฉพาะของชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ การพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนผ่านการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการ การแก้ปัญหา และการสร้างแรงจูงใจในชุมชนจะช่วยเสริมความสามารถของผู้นำในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและประชาชน การพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์และการสื่อสารในชุมชนควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สื่อออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารและสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง เช่น ศูนย์กิจกรรมหรือเวทีประชุมชุมชน ในด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เช่น ศูนย์กิจกรรมหรือพื้นที่สีเขียว จะช่วยส่งเสริมการรวมตัวและ

การสร้างควมสามัคคีในชุมชน รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมศักยภาพการพึ่งพาตนเองในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาองค์กรรวม ซึ่งเชื่อมโยงภูมิทัศน์ของชุมชน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ถือเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ การจัดสรรงบประมาณจากเทศบาลเพื่อสนับสนุนกิจกรรมชุมชน เช่น โครงการจัดการสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมอาชีพ ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เทศบาลทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนและทรัพยากรที่มีอยู่ การดำเนินงานลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจ (Decentralization) (ภัทริกา วีระสอน, 2563) และหลักการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ขององค์การสหประชาชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน (Natetida Bunnag, 2564) ทั้งนี้ การมีผู้นำชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงและสร้างแรงจูงใจในกลุ่มประชาชน ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการผลักดันกระบวนการพัฒนาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยยังระบุว่า การมีพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น ศูนย์กิจกรรมหรือพื้นที่สาธารณะ ทำให้ชุมชนสามารถหารือและแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี, 2566)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จะเห็นได้ว่า 1) ผู้นำชุมชนที่ไม่มีศักยภาพทั้งในด้านการสื่อสาร การบริหารจัดการ และการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความร่วมมือในชุมชน (สุชาติ พันธก์อม และคณะ, 2564) การขาดความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันทำให้การแก้ปัญหาในพื้นที่เกิดความล่าช้า การอบรมและพัฒนาภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะหน้าจึงเป็นสิ่งสำคัญ 2) การดำเนินงานที่ขาดความโปร่งใสและการแบ่งพรรคแบ่งพวกในคณะกรรมการชุมชนเป็นอุปสรรคที่สำคัญ การขาดระบบการจัดสรรทรัพยากรที่ครอบคลุมความต้องการของประชาชนยังทำให้ความร่วมมือในชุมชนลดลง แนวทางการแก้ไขควรมุ่งเน้นการปรับปรุงระบบตรวจสอบภายใน และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใสผ่านการเปิดเผยข้อมูลและการประชุมชุมชนที่สม่ำเสมอ (ปิยะนุช เงินคล้าย และคณะ, 2563) 3) การขาดช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุมส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมและโครงการในชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2567) การพัฒนาระบบสื่อสารที่ทันสมัย เช่น การใช้แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียจะช่วยเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565) 4) การจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนบางครั้งส่งผลต่อความล่าช้าในกระบวนการพัฒนา การสนับสนุนเทศบาลให้มีส่วนร่วม

ในกระบวนการกำหนดแผนงานที่ชัดเจน และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้งบประมาณ จะช่วยให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี, 2566)

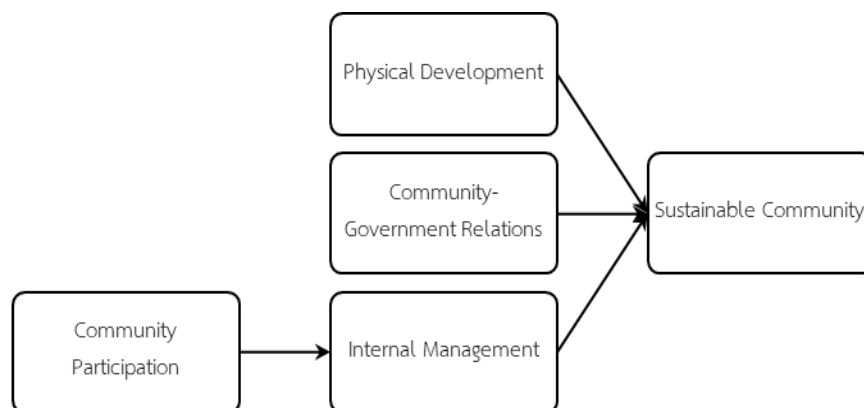
จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชน สามารถอธิบายอภิปรายผลได้ว่า การพัฒนาชุมชนในจังหวัดนนทบุรีควรมุ่งเน้นการพัฒนากลไกการจัดสรรงบประมาณให้มีความโปร่งใสและเหมาะสม การสร้างความร่วมมือระหว่างเทศบาลและชุมชน รวมถึงการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้นำชุมชน นอกจากนี้ การปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มประชากร เช่น การใช้สื่อดิจิทัลและการจัดทำพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางสังคม จะช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นศูนย์กลาง (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565)

ความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เช่น งานวิจัยของปิยะนุช เงินคล้าย และคณะ (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ที่ว่าแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น มีทั้งบทบาทในภาครัฐ ได้แก่ การออกแบบช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และบทบาทภาคประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม สุพัตรา ยอดสุรางค์ และคณะ (2561) ที่ศึกษาที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการเรียนรู้และการจัดการปัญหาอย่างมีส่วนร่วม พบว่าการสร้างเครือข่ายภายในชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยการสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในชุมชนช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างสมาชิกในชุมชน อีกทั้ง สายชล เทียนงาม และคณะ (2561) พบว่าการมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางสังคมและพื้นที่สีเขียวในชุมชน เช่น สวนสาธารณะหรือศูนย์กิจกรรมชุมชน มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสามัคคีของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ การพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความสามารถในการจัดการและสร้างแรงจูงใจในกลุ่มสมาชิก ยังส่งผลเชิงบวกต่อการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนเช่นกัน

ความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ที่มุ่งเน้นบริบทเฉพาะของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางกายภาพและสังคม ทำให้การพัฒนาชุมชนในพื้นที่นี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยเฉพาะ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเทศบาล และความต้องการเฉพาะของประชาชน อีกทั้งการใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ในพื้นที่ ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนถึงปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในระยะเวลาสั้นอาจไม่สามารถประเมินผลกระทบระยะยาวได้

ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของเมทินา อีสริยานนท์ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในตำบลทุ่งโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี โดยเน้นการพึ่งพาตนเองและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และงานวิจัยของชานนท์ ทองสุกมาก (2563) ที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทราในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของชุมชน จุดเด่นของผลการวิจัยคือ การศึกษาในบริบทเฉพาะของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ละเอียดและครอบคลุม ปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคต่อความเข้มแข็งของชุมชนถูกจำแนกไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำ การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส งานวิจัยนี้ยังเน้นการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาล และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ จากการศึกษาสามารถนำเสนอแผนภูมิความรู้ใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดนนทบุรี ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภาพความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาลและหน่วยงานภาคเอกชน มีบทบาทสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและความโปร่งใสในกระบวนการพัฒนา การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ เช่น ศูนย์กิจกรรมและพื้นที่สาธารณะ ช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มและแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดสรรงบประมาณจากเทศบาลเพื่อสนับสนุนกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้แก่ ผู้นำชุมชนที่มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ

การยอมรับและความไว้วางใจในคณะกรรมการชุมชน และการสนับสนุนที่เพียงพอจากหน่วยงานเทศบาล ในรูปแบบของงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การพัฒนากลไกการจัดสรรงบประมาณอย่างมีส่วนร่วมและโปร่งใส หน่วยงานท้องถิ่นควรปรับปรุง กระบวนการจัดสรรงบประมาณให้มีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจปัญหา วางแผน ไปจนถึงการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างเทศบาลและชุมชน พร้อมทั้งลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดสรรทรัพยากร

2. การเสริมสร้างศักยภาพผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน ควรมีการออกแบบโปรแกรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนที่มุ่งเน้นทักษะด้านการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น การพัฒนาทักษะอาชีพ การบริหารทรัพยากรในชุมชน และการส่งเสริมความสามัคคี จะช่วยยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว

3. การพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มประชากร เทศบาลและชุมชน ควรร่วมมือกันจัดตั้งระบบประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ของชุมชน สื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โครงการ และปัญหาของชุมชนให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ ควรเสริมสร้างกลไกการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น การจัดประชุมชุมชน และการเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลกระทบระยะยาวของกระบวนการพัฒนาชุมชน งานวิจัยต่อยอดในอนาคตควรเน้นการติดตามผลกระทบระยะยาวของกระบวนการพัฒนาชุมชนที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อประเมินประสิทธิผล ความยั่งยืน และผลลัพธ์เชิงบวกที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบบริบทการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่แตกต่างกัน เช่น ชุมชนเมืองและชนบท หรือชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนและนำไปปรับใช้กับพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายกัน

2.3 การประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research) ที่เข้มข้นมากขึ้น การวิจัยในอนาคตควรใช้วิธีการแบบผสมผสานที่รวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มี

ความหลากหลายและครอบคลุมมุมมองที่กว้างขวางยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาชุมชนในบริบทที่กว้างขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรกมล ศรีวัฒน์. (2566, พฤศจิกายน 14). ที่ทางไทยในโลกท้าทาย: ตีโจทย์อนาคตบนความเปลี่ยนแปลง. The 101 World. <https://www.the101.world/thailand-future-amid-global-challenges/>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2567). *มาตรฐานการบริหารและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. https://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/eb1.htm
- กรุณา มธูลาภรังสรรค์. (2564). ปัจจัยและเงื่อนไขความขัดแย้งในสังคมไทย. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย*, 12(1), 120-130.
- ชานนท์ ทองสุกมาก. (2563). บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิ่งปฏิกูลทางภูมิศาสตร์ตามหลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. *วารสารกฎหมายนิติพัฒน์* นิต้า, 9(1), 72-90.
- นัยนา ชาประสิทธิ์ และพวงทอง อินใจ. (2566). การเสริมสร้างความรู้ประชาธิปไตยและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้กับเยาวชน. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(8), 95-106.
- เนตรธิดา บุณาค. (2564, เมษายน 8). *SDG Updates ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ เมื่อโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง กำหนดสถานะสุขภาพและอายุขัยของคุณไว้แล้วตั้งแต่ยังไม่เกิด*. SDG Move. <https://www.sdgmove.com/2021/04/08/social-determinants-of-health-and-health-equity/>
- ปิยะนุช เงินคล้าย, วงพัทธ์ ภูพันธ์ศรี และวิณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2563). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. *สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 23(1), 11-20.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2565). ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน. *วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคล สุวรรณภูมิ*, 4(1), 202-212.
- พระครูธรรมมุต, พระครูโสภณธรรมโชติ, และสลาวีวรรณ ทัพทวิ. (2564). การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยใน ศตวรรษที่ 21. *มจร การพัฒนาสังคม*, 6(3), 84-99.
- ภัทริกา วีระสอน. (2563). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2563_1629862025_6214832023.pdf
- เมธินา อีสริยานนท์. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การจัดการตนเองอย่างยั่งยืนของตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(2), 15-30.

- ศราวุธ ชันธวิชัย, พระสิริชัย ธมมจาโร (สายสิงห์), พระสังวาน เขมปญโญ (สายเนตร), และสมนึก จันทร์โสดา. (2565). ชุมชนเข้มแข็งทางเลือกใหม่สู่การพัฒนาทางการเมือง. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 232-338.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2565, มิถุนายน 2). *เปิดรายงาน Sustainable Development Report 2022 และ SDG Index 2022*. SDG Move. <https://www.sdgmove.com/2022/06/02/sdg-updates-sustainable-development-report-sdg-index-2022/>
- สมชัย นันทาภิรัตน์. (2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ. *วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 114-127.
- สายชล เทียนงาม, อักษร ธัญญะวานิช, ปริญญา บัณฑิตวรณ, มธุรส คุ่มประสิทธิ์ และจตุรงค์ ภิรมยา. (2561). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าเสา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10(1), 120-130.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี. (2566). *บทบาทหน้าที่*. <https://nonlocal.go.th/public/list/data/index/menu/1459>
- สุชาติ พันธก้อม, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และระพีพรรณ ร้อยพิลา. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(34), 12-22.
- สุพจน์ ประไพเพชร, สราวุฒิ กุลแดง, ราตรี เลิศหว่าทอง และสุดสวาสดี ประไพเพชร. (2566). ภาวะผู้นำ: แนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบ. *วารสารครุศาสตร์ปัญญา*, 2(1), 59-73.
- สุพัตรา ยอดสุรางค์, ชัชวาล แสงทองล้วน และอานวย บุญรัตนโมตรี. (2561). แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 407-420.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2562). กรอบแนวคิดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงในประเทศไทย. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร*, 4(1), 102-115.
- อภิชาติ ดวงธิดา. (2565). ศักยภาพทางการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหุบคา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 16(1), 416-430.

- Chardchawarn, S. (2010). *Local Governance in Thailand: The Politics of Decentralization and the Roles of Bureaucrats, Politicians, and the People* (459; pp. 1–41). Institute of Development, Japan External Trade Organization. <https://www.ide.go.jp/library/English/Publish/Reports/Vrf/pdf/459.pdf>
- Haldane, V., Chuah, F. L. H., Srivastava, A., Singh, S. R., Koh, G. C. H., Seng, C. K., & Legido-Quigley, H. (2019). Community participation in health services development, implementation, and evaluation: A systematic review of empowerment, health, community, and process outcomes. *PLoS ONE*, 14(5), e0216112. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0216112>
- Joomsoda, L., & Tirasuwanvasee, S. (2022). People's Participation in Community Development: Ban Khon Khwang Community, Mueang District, Prachinburi Province, Thailand. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 23(3), 206–221. <https://doi.org/10.57260/rcmrj.2022.260467>
- Khaenamkhaew, D. (2024). The Community Participation in Developing the Operational Management of the Learning Center under the King Rama the Ninth 's Philosophy for Local People. *Parichart Journal*, 37(3), <https://doi.org/10.55164/pactj.v37i3.269704>
- Nanjundeswaraswamy, T. S., & Divakar, S. (2021). Determination of Sample Size and Sampling Methods in Applied Research. *Proceedings on Engineering Sciences*, 3(1), 25–32. <https://doi.org/10.24874/PES03.01.003>
- Nordberg, K., Mariussen, Å., & Virkkala, S. (2020). Community-driven social innovation and quadruple helix coordination in rural development. Case study on LEADER group Aktion Österbotten. *Journal of Rural Studies*, 79, 157–168. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.08.001>
- Nwafor, L., & Chima, G. (2023). Leadership and Diplomacy as Effective Tools for Advancing the Principles of Good Governance and Sustainable Economic Development: A Comparative Examination of Nigeria and Rwanda. *International Journal of Professional Business Review*, 8, e03954. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i11.3954>

Suphattanakul, O. (2018). Public Participation in Decision-making Processes: Concepts and Tools. *Journal of Business and Social Review in Emerging Economies*, 4(2), 221. <https://doi.org/10.26710/jbsee.v4i2.213>

คำแนะนำการเตรียมและส่งต้นฉบับ

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รับผิดชอบเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ สาขาหลักในด้านสังคมศาสตร์ ประกอบไปด้วยสาขาวิชาศิลปะและมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ การจัดการและการบัญชี โดยมีสาขาวิชาย่อยดังนี้คือ ภาษาและภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วไป ศึกษาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และบริหารธุรกิจทั่วไป การจัดการ และการบัญชี โดยบทความที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ ถ้าเป็นผลงานวิจัยต้องดำเนินการแล้วเสร็จไม่เกิน 5 ปี (ในกรณีที่บทความวิจัยที่เป็นหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ต้องมีหนังสือรับรองและลงนามทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนักศึกษาผู้ทำวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์) บทความที่จะตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ในระหว่างพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับเพื่อความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กองบรรณาธิการกำหนด

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย
2. บทความวิชาการ
3. บทความปริทัศน์ บทความพิเศษ และปกิณกะ

การเตรียมบทความต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป MS Word 97/03 for Windows แบบอักษร TH Sarabun New ขนาดตัวอักษร 16 อักษรปกติ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษ A4 ระยะขอบกระดาษ ด้านบน-ด้านล่าง 2.54 ซม. ด้านใน 3.17 ซม. ด้านนอก 2.54 ซม. ไม่เกิน 20 หน้า (ไม่รวมรายการอ้างอิง)
2. ชื่อเรื่อง พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ขนาดตัวอักษร 18 ตัวหนา มีชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ชื่อผู้เขียน พิมพ์ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยชิดขอบกระดาษด้านขวา ขนาดตัวอักษร 14 อักษรปกติ และให้ระบุตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียน เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน และ E-mail ของผู้เขียนบทความหลักไว้เป็นเชิงอรรถในหน้าแรก
4. ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน พิมพ์ชื่อหน่วยงานผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่บรรทัดส่วนล่างสุด ในหน้าแรก ขนาดตัวอักษร 12 อักษรปกติ ระบุ หน่วยงานต้น เรียงไปจนถึง หน่วยงานหลัก และ E-mail (สำหรับผู้เขียนหลัก) และให้ระบุตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อหน่วยงานผู้เขียน เพื่อแสดงรายละเอียดชื่อผู้เขียนบทความทุกท่าน ไว้เป็นเชิงอรรถในหน้าแรก
5. บทคัดย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ
6. คำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ
7. การพิมพ์หัวข้อใหญ่สุด ให้ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 4 ตัวอักษร เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ เว้นระยะพิมพ์หนึ่งบรรทัด

8. ตัวเลขให้ใช้เลขอารบิก คำย่อ ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) และวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centered learning)

9. บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

9.1 บทคัดย่อ (Abstract)

9.2 บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัย

9.3 วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

9.4 การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย (Literature review & Conceptual framework) การทบทวนเอกสาร/แนวคิด/ทฤษฎี/งานวิจัย ที่นำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย

9.5 วิธีการวิจัย (Research methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรับรองจริยธรรมการวิจัย/การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

9.6 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือรูปภาพ

9.7 อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

9.8 สรุปผลการวิจัย (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่

9.9 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

9.10 รายการอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาเท่านั้น และควรมีอย่างน้อย 10 รายการ

10. บทความวิชาการ ประกอบด้วย

10.1 บทคัดย่อ (Abstract)

10.2 บทนำ (Introduction)

10.3 เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ

10.4 บทสรุป (Conclusion)

10.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

10.6 รายการอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาเท่านั้น และควรมีอย่างน้อย 10 รายการ

11. การเตรียมเอกสารอ้างอิงให้ใช้ American Psychological Association: APA 7th edition

12. กรณีมีรูปภาพ และกราฟ บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงในเนื้อหา

ผู้แต่ง	การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ		การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ	
	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา
ผู้เขียน 1 คน	ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2566) Siriphan (2023)	ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2566) Siriphan (2023)	(ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, 2566) (Siriphan, 2023)	(ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, 2566) (Siriphan, 2023)
ผู้เขียน 2 คน	สายทอง แก้วฉาย และสร้อยณี อุเสินยาง (2566)	สายทอง แก้วฉาย และสร้อยณี อุเสินยาง (2566)	(สายทอง แก้วฉาย และสร้อยณี อุเสินยาง, 2566)	(สายทอง แก้วฉาย และสร้อยณี อุเสินยาง, 2566)
ผู้เขียน 3 คน ขึ้นไป	สร้อยณี อุเสินยาง และคณะ (2566) Sarannee et al. (2023)	สร้อยณี อุเสินยาง และคณะ (2566) Sarannee et al. (2023)	(สร้อยณี อุเสินยาง และคณะ, 2566) (Sarannee et al., 2023)	(สร้อยณี อุเสินยาง และคณะ, 2566) (Sarannee et al., 2023)
ผู้เขียนเป็น หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์ (2566) Princess of Naradhiwas University (2023)	มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์ (2566) Princess of Naradhiwas University (2023)	(มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์, 2566) (Princess of Naradhiwas University, 2023)	(มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์, 2566) (Princess of Naradhiwas University, 2023)
ผู้เขียนเป็น หน่วยงาน (โดยใช้ชื่อย่อ)	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และ นวัตกรรม (อว., 2566) Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI, 2023)	อว. (2566) MHESI (2023)	(กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม [อว.], 2566) (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation [MHESI], 2023)	(อว., 2566) (MHESI, 2023)

การเขียนรายการอ้างอิง (References)

หนังสือ (ในรูปแบบรูปเล่ม)		
ผู้แต่ง 1 คน	ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2562). <i>เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 14). อมรการพิมพ์.
	อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	Yamane, T. (1973). <i>Statistics: An Introductory Analysis</i> (3 rd ed.). Harper & Row.
ผู้แต่ง 2 คน	ไทย	ชื่อ/สกุล.และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรณิการ์ สุขเกษม. (2551). <i>วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตไกล</i> (พิมพ์ครั้งที่ 2). สามลดา.
	อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./&/สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. (2000). <i>Strategic Management and Business Policy</i> (11 st ed.). Prentice Hall.
ผู้แต่ง 3 - 20 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน	ไทย	ชื่อ ¹ /สกุล ¹ ,/ชื่อ ² /สกุล ² ,/ชื่อ ³ /สกุล ³ ,/ชื่อ ⁴ /สกุล ⁴ ,/ชื่อ ⁵ /สกุล ⁵ ,/ชื่อ ⁶ /สกุล ⁶ ,/ชื่อ ⁷ /สกุล ⁷ ,/ชื่อ ⁸ /สกุล ⁸ ,/ชื่อ ⁹ /สกุล ⁹ ,/ชื่อ ¹⁰ /สกุล ¹⁰ ,/ชื่อ ¹¹ /สกุล ¹¹ ,/ชื่อ ¹² /สกุล ¹² ,/ชื่อ ¹³ /สกุล ¹³ ,/ชื่อ ¹⁴ /สกุล ¹⁴ ,/ชื่อ ¹⁵ /สกุล ¹⁵ ,/ชื่อ ¹⁶ /สกุล ¹⁶ ,/ชื่อ ¹⁷ /สกุล ¹⁷ ,/ชื่อ ¹⁸ /สกุล ¹⁸ ,/ชื่อ ¹⁹ /สกุล ¹⁹ ,/และชื่อ ²⁰ /สกุล ²⁰ ,/(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	เสริมสุข สลักเพ็ชร์, สุขวัฒน์ จันทรปรณิก และหิรัญ หิรัญประดิษฐ์. (2540). <i>เทคโนโลยีการผลิตทุเรียน</i> . สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
	อังกฤษ	สกุล ¹ /อักษรย่อชื่อ ¹ ./สกุล ² /อักษรย่อชื่อ ² ./สกุล ³ /อักษรย่อชื่อ ³ ./สกุล ⁴ /อักษรย่อชื่อ ⁴ ./สกุล ⁵ /อักษรย่อชื่อ ⁵ ./สกุล ⁶ /อักษรย่อชื่อ ⁶ ./สกุล ⁷ /อักษรย่อชื่อ ⁷ ./สกุล ⁸ /อักษรย่อชื่อ ⁸ ./สกุล ⁹ /อักษรย่อชื่อ ⁹ ./สกุล ¹⁰ /อักษรย่อชื่อ ¹⁰ ./สกุล ¹¹ /อักษรย่อชื่อ ¹¹ ./สกุล ¹² /อักษรย่อชื่อ ¹² ./สกุล ¹³ /อักษรย่อชื่อ ¹³ ./สกุล ¹⁴ /อักษรย่อชื่อ ¹⁴ ./สกุล ¹⁵ /อักษรย่อชื่อ ¹⁵ ./สกุล ¹⁶ /อักษรย่อชื่อ ¹⁶ ./สกุล ¹⁷ /อักษรย่อชื่อ ¹⁷ ./สกุล ¹⁸ /อักษรย่อชื่อ ¹⁸ ./สกุล ¹⁹ /อักษรย่อชื่อ ¹⁹ ./&/สกุล ²⁰ /อักษรย่อชื่อ ²⁰ ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	Hawkins, D. I., Best, R. J., & Coney, K. A. (1998). <i>Consumer Behavior: Building Marketing Strategy</i> (7 th ed.). McGraw-Hill.
ผู้แต่ง 21 คนขึ้นไป ให้ใส่ชื่อและ	ไทย	ชื่อ ¹ /สกุล ¹ ,/ชื่อ ² /สกุล ² ,/ชื่อ ³ /สกุล ³ ,/ชื่อ ⁴ /สกุล ⁴ ,/ชื่อ ⁵ /สกุล ⁵ ,/ชื่อ ⁶ /สกุล ⁶ ,/ชื่อ ⁷ /สกุล ⁷ ,/ชื่อ ⁸ /สกุล ⁸ ,/ชื่อ ⁹ /สกุล ⁹ ,/ชื่อ ¹⁰ /สกุล ¹⁰ ,/ชื่อ ¹¹ /สกุล ¹¹ ,/ชื่อ ¹² /สกุล ¹² ,/ชื่อ ¹³ /สกุล ¹³ ,/ชื่อ ¹⁴ /สกุล ¹⁴ ,/ชื่อ ¹⁵ /สกุล ¹⁵ ,/ชื่อ ¹⁶ /สกุล ¹⁶ ,/ชื่อ ¹⁷ /สกุล ¹⁷ ,/ชื่อ ¹⁸ /สกุล ¹⁸ ,/ชื่อ ¹⁹ /สกุล ¹⁹ ,/.../ชื่อ ^{คน}

สกุลของผู้ แต่งคนที่ 1- 19 ตามด้วย เครื่องหมาย , . . . ก่อน ชื่อคน สุดท้าย	ตัวอย่าง	สุดท้าย/สกุล คนสุดท้าย/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์. ขนิษฐา นันทบุตร, พีรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย, จงกลณี จันทศิริ, นิลภา จิระรัตนวรรณะ, สุนันท์ วรรณหอม, แสงเดือน แท่งทองคำ, กชพร สิงห์หล้า, กติกา นวพันธุ์, กนกพร จิรัฐติกาลวงศ์, กนกพร จิวประสาท, กนกพร แจ่มสมบูรณ์, กนกพร อัสวเมธิกาพงศ์, กมลวรรณ จุติวรกุล, กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์, กรรณิกา ชาธรรม, กรรณิการ์ มุรทำธร, กรองทอง วงศ์ศรีตรัง, กรวิฐ อัสวคุปตานนท์, กฤติน กุลเพ็ง, . . . พัฒนา นาคทอง. (2563). <i>ชุดความรู้การพัฒนาไกลและการพัฒนา ระบบสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน</i> . เดอะกราฟิก ชีสเต็มส์.
	อังกฤษ	สกุล ¹ /อักษรย่อชื่อ ¹ ./สกุล ² /อักษรย่อชื่อ ² ./สกุล ³ /อักษรย่อชื่อ ³ ./สกุล ⁴ /อักษรย่อชื่อ ⁴ ./ สกุล ⁵ /อักษรย่อชื่อ ⁵ ./สกุล ⁶ /อักษรย่อชื่อ ⁶ ./สกุล ⁷ /อักษรย่อชื่อ ⁷ ./สกุล ⁸ /อักษร ย่อชื่อ ⁸ ./สกุล ⁹ /อักษรย่อชื่อ ⁹ ./สกุล ¹⁰ /อักษรย่อชื่อ ¹⁰ ./สกุล ¹¹ /อักษรย่อชื่อ ¹¹ ./ สกุล ¹² /อักษรย่อชื่อ ¹² ./สกุล ¹³ /อักษรย่อชื่อ ¹³ ./สกุล ¹⁴ /อักษรย่อชื่อ ¹⁴ ./สกุล ¹⁵ / อักษรย่อชื่อ ¹⁵ ./สกุล ¹⁶ /อักษรย่อชื่อ ¹⁶ ./สกุล ¹⁷ /อักษรย่อชื่อ ¹⁷ ./สกุล ¹⁸ /อักษรย่อ ชื่อ ¹⁸ ./สกุล ¹⁹ /อักษรย่อชื่อ ¹⁹ ././././สกุล คนสุดท้าย/อักษรย่อชื่อ คนสุดท้าย/(ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่).สำนักพิมพ์.
	ตัวอย่าง	Hilden, I., Lauritzen, B., Sorensen, B. B., Clausen, J. T., Jespersgaard, C., Krogh, B. O., Bowler, A. N., Breinholt, J., Gruhler, A., Svensson, L. A., Petersen, H. H., Petersen, L. C., Balling, K. W., Hansen, L., Hermit, M. B., Egebjerg, T., Friederichsen, B., Ezban, M., Bjorn, S. E., . . . Abbas, A. K. (2021). <i>Robbins basic pathology</i> (10 th ed.). Elsevier.
บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI		
ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขที่ของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า/URL	
ตัวอย่าง	สรัญณี อุเสินยาง และโซเฟีย สามะอาลี. (2563). การจัดการการผลิตผลิตภัณฑ์ถ่านอัดจากกะลามะพร้าวสู่ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปมะพร้าวบ้านทอนอามาน จังหวัดนราธิวาส. <i>วารสารการจัดการ</i> , 9(3), 42-53. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/wms/article/view/243624/165314	
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขที่ของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า/URL	
ตัวอย่าง	U-senyang, S., Trichandhara, K., & Rinthaisong, I. (2017). Antecedents of organizational health in Southern Thailand. <i>International Journal of Behavioral Science</i> , 12(1), 79- 94. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/IJBS/article/view/75884/pdf_48	

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มีเลข DOI)	
ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขที่ของปีที่(เลขของฉบับที่)./เลขหน้า./https://doi.org/เลข doi
ตัวอย่าง	อับดุลรอมาน อับซี และสร้อยณี อุเสียนยาง. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. <i>วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ</i> , 2(1), 1-16. https://doi.org/10.14456/iarj.2022.2
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./เลขหน้า./https://doi.org/เลขdoi
ตัวอย่าง	U-senyang, S. (2022). Ethical Leadership: Factors Affecting Happiness Organizations. <i>International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews (IJSASR)</i> , 2(2), 17-28. https://doi.org/10.14456/jsasr.2022.9
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์	
ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]./ชื่อมหาวิทยาลัย.
ตัวอย่าง	สร้อยณี อุเสียนยาง. (2559). สุขภาพองค์การขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคใต้ประเทศไทย : การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างและการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตามบริวัฒนธรรมและประเภทขององค์การ [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[doctoral dissertation or /Master's thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.
ตัวอย่าง	Mayi, L. (2011). <i>Doing repair in Native-Non-Native talk: A Conversation analytic study of Thai-English interaction</i> [Master's thesis]. York St John University.
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์	
ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL
ตัวอย่าง	ศศิณา นิยมสุข และฐิติวรดา พลเยี่ยม. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับแอปพลิเคชัน TikTok สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1648/1/63010552033.pdf
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation or Master's thesis, ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง	Wilbert, K. (2016). <i>Transforming to 21st Century Learning Environments: Best Practices Revealed through a Study of Exemplar Schools</i> [Doctoral dissertation, Brandman University]. https://digitalcommons.umassglobal.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=edd_dissertations
รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น	
ไทย	ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
ตัวอย่าง	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). <i>รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ.2549-2553)</i> . สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
อังกฤษ	ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานรัฐหรือองค์กรอื่น	
ไทย	ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
ตัวอย่าง	วิชัย เอกพลากร, เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม, สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุล, หทัยชนก พรระเจริญ, วราภรณ์ เสถียร นพเกล้า และกนิษฐา ไทยกล้า. (2551). <i>รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552</i> . สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย (สสท.).
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
รายงานการวิจัย	
ไทย	ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./ (รายงานวิจัย)./สำนักพิมพ์./DOI หรือ URL (ถ้ามี)
ตัวอย่าง	ธวัชพร ตันตระกูล. (2557). <i>การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้บทฝึกการสนทนาภาษาอังกฤษ</i> (รายงานการวิจัย). สถาบันภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./ (Research report). สำนักพิมพ์./DOI หรือ URL (ถ้ามี)
เว็บไซต์	
ไทย	ชื่อ/สกุลผู้เขียน./ (ปี./วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL
ตัวอย่าง	วรรณกร ชัยรัตน์. (2563, 6 มีนาคม). <i>กรมปศุสัตว์ส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้แก่เกษตรกรจังหวัดชายแดนภาคใต้</i> . กรมปศุสัตว์. https://secretary.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu/dld-editorial-menu/5917-4-2563
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อผู้เขียน./ (ปี./เดือน/วันที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL
ตัวอย่าง	Kurt, S. (2017, August 29). <i>ADDIE Model: Instructional Design</i> . Educational Technology. https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design/
*กรณีไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.) *กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น *กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก	

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding	
ไทย	ชื่อ/สกุล./(วันที่/เดือน/ปี)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อการประชุม./ชื่องานที่จัดประชุม./สถานที่ประชุม.
ตัวอย่าง	สร้อยณี อุเสียนยาง และพรทิพย์ มานพคำ. (7 ธันวาคม, 2562). ภาวะผู้นำกับการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน กรณีศึกษาที่ว่าการอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส. ใน <i>วิจัยและนวัตกรรม: ความท้าทายและโอกาสของการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา</i> . การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 49, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปี./เดือน/วันที่)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อการประชุม./ชื่องานที่จัดประชุม./สถานที่ประชุม.
ตัวอย่าง	Binseng, A. & U-senyang, S. (2019, November 28). The Changing Lifestyle Habits Of Muslimah Masjid Hajidaud Personnel Through The Process Of Halagoh Al-Quran. <i>The Challenges in Achieving an Integrated and Prosperous ASEAN Community. Conference on Islam, Development and Social Harmony in Southeast Asia (ICDIS), Faculty of Islamic Studies Building. Malaysia: UKM.</i>
รายงานการประชุมเชิงวิชาการ (Proceeding) ในรูปแบบรูปเล่มหนังสือ	
ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปี)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม./(น./เลขหน้า).ฐานข้อมูล.
ตัวอย่าง	สร้อยณี อุเสียนยาง. (2562). แนวทางการอนุรักษ์และจัดการสถาปัตยกรรมอิสลามในสามจังหวัดภาคใต้ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม. ใน วินัย พงศ์ศรีเพียร (บ.ก.), <i>เจียรไนเพชร. การประชุมวิชาการโครงการเจียรไนเพชรเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ผ่านระบบ Multi-Mentering System (MMS8) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และศิลปกรรม</i> (น. 73-96). สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.).
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./(ปี)./ชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.),/ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม./(pp./เลขหน้า).ฐานข้อมูล.

****หมายเหตุ:** เริ่มใช้รูปแบบการอ้างอิง APA (7th Edition) ตั้งแต่ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เป็นต้นไป**

ข้อแนะนำในการส่งต้นฉบับ

เมื่อผู้เขียนเตรียมไฟล์ต้นฉบับตามการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย/บทความวิชาการแล้ว สามารถส่งไฟล์ต้นฉบับทาง E-mail: pnu_huso@hotmail.com และ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/login> โดยลงทะเบียนสมาชิกเข้าเว็บไซต์ แล้วทำตามคำแนะนำสำหรับการใช้งานเบื้องต้นของระบบ ThaiJO (สำหรับผู้แต่ง Author) ซึ่งมีรายละเอียดตามหัวข้อดังนี้

- การสมัครสมาชิกวารสาร (Author Register) (ผู้ที่ยังไม่มี Username, Password ในระบบ ThaiJO)
- การส่งบทความ (Submission)

- รอตตรวจสอบสถานะ การตอบรับ/ปฏิเสธ ทาง E-mail

ข้อแนะนำการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนศึกษา ตรวจสอบขั้นตอนการส่งบทความวิจัย/วิชาการ และต้องดาวน์โหลดเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เว็บไซต์ <http://journal.pnu.ac.th> หลังจากนั้นส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องและบทความฉบับ 1 ชุด ทางไปรษณีย์ส่งมาที่

บรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ชั้น 3 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

99 ม.8 ต. โคกเคียน อ. เมือง

จ. นราธิวาส 96000

การติดต่อวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ติดต่อได้ที่ งานวารสาร (คุณปิยนุช วัจนศิริ หรือ คุณชมชัยะห์ เจ๊ะสาเมาะ)

Tel 073-709-030 ต่อ 1161, Fax 073-709-030 ต่อ 1173

Mobile phone 09-3604-3247 E-mail: pnu_jr@hotmail.com

Research Article

- ❖ Education Management Strategies for Developing a General Education Social Science Curriculum Aligned with Undergraduate Needs: A Case Study at Princess of Naradhiwas University
- ❖ An analysis of Pattani Rong-Ngeng Folk Songs for Proposed Teaching Applications in Lower Secondary Music Classrooms
- ❖ Evaluation of the Government Action Plan of Disease Prevention and Control in Region 11, Nakhon Si Thammarat Province, Fiscal Year 2021
- ❖ The Influence of Mobile Device Use on Information Utilization Among Undergraduate Students in the Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University
- ❖ The Development of Reading Aloud Skill Development through Phonics-Based Exercises for Grade 3 Students at Darul Furqan School, Narathiwat Province
- ❖ Guidelines for Preventing Recidivism of Drug Offenders in Yala Central Prison Proposed Guidelines for Reducing Recidivism Among Drug Offenders in Yala Central Prison
- ❖ Online Marketing Mix Factors (6Ps) and Their Influence on Attitudes and Repeat Purchase Decisions Among Generation X Consumers Using the Shopee Application in Mueang District, Songkhla Province
- ❖ Branding and Packaging Design for Thai Fish Puff Products from Local Fisheries: Promoting Commercial Competitiveness Through Conservation and Sustainable Management of Pattani Bay Resources

Research Article

- ❖ The Impact of Online Marketing Mix and Consumer Trust on the Purchasing Decision Process for Fashion Clothing via Online Applications in Muang Songkhla District, Songkhla Province
- ❖ Development of an Online Repair Notification System: A Case Study in Building and Facility Management at Pattani Vocational College
- ❖ The Impact of Smoking on University Students and Perceptions of Personal Rights Violations Related to Smoking in Public Spaces: A Case Study of a University in Songkhla Province
- ❖ The Impact of an Integrated Learning Management System Using Electronic Books on Academic Achievement in Al-Tarikh and Al-Akhlaq Subjects for Year 1 Intermediate Islamic Studies Students
- ❖ Stress Reduction and the Enhancement of Emotional Intelligence
- ❖ Processes and Community Empowerment Through Local Development Models: A Case Study of Nonthaburi

Princess of Naradhiwas University
Journal of Humanities and Social Sciences

วารสาร

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 : มกราคม – มิถุนายน 2568

ISSN: (Online) 2985-0258

กองบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

99 หมู่ 8 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000

โทรศัพท์ 0-7370-9030 ต่อ 1161

โทรสาร 0-7370-9030 ต่อ 1173

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 09-3604-3247

E-mail: pnu_jr@hotmail.com